Ἀθῆναι
17
Ἀπριλίου 1927
Διευθυντὴς
Κ. Ἀθάνατος
Ἔτος Α' - Ἀριθ. 19
Γραφεῖα: Σταδίου 31
Συνδρομὴ ἐτησία:
Ἐσωτερικοῦ Δρ. 150
Ἐξωτερικοῦ £ 0.10.-
Τιμὴ φύλλου Δρ. 2.50

Ἡ Κυριακή τοῦ „Ἐλευθέρου Βήματος„

Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΕΠΕΤΕΙΟΣ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΗΡΩΙΣΜΟΥ

* * * * * Η ΕΞΟΔΟΣ ΤΟΥ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ * * * * *

(Σύνθεσις τοῦ κ. Μαρίου Ἀγγελοπούλου)

ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΤΗΣ ΕΠΕΤΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΞΟΔΟΥ

ΟΙ ΜΙΣΟΛΟΓΓΙΤΙΣΣΕΣ

ΠΩΣ ΤΙΣ ΥΜΝΗΣΕΝ Ο ΣΟΛΩΜΟΣ

Ἡ γιορτὴ τῶν Βαΐων συνδέεται γιὰ κάθε πατριώτη Ἕλληνα μὲ τὴ θύμηση τοῦ Γιουρουσιοῦ. Αὐτὴ τὴν ἡμέρα γίνηκε ἡ ἡρωϊκὴ ἔξοδος τῶν βασανισμένων Μεσσολογγιτῶν. Ἐγράφηκε μιὰ ἀπὸ τὶς μεγαλύτερες σελίδες τῆς παγκόσμιας ἱστορίας. Κι᾽ ὁ Σολωμὸς γιὰ νὰ μὴν τὴν ξεχάση εἶχε γράψη στὰ χειρόγραφά του: «Τῶν βαΐων ἔπεσε τὸ Μισολόγγι». Ἡ σημείωση αὐτὴ βρέθηκε τελευταῖα ἀπὸ τὸν κ. Καιροφύλα καὶ μπῆκε μέσα στὸν τόμο «Ἀνέκδοτα ἔργα τοῦ Σολωμοῦ». Ἡ σημείωση συνοδεύεται καὶ μὲ μιὰ ἄλλη ἀποπάνω ποὺ θυμίζει πῶς τὸ Γιουροῦσι γίνηκε Ἀπρίλη μῆνα. Καὶ ξέραμε ποιὰ σημασία εἶχεν ἡ σημείωση αὐτὴ γιὰ τὴν κατόπι ἐργασία τοῦ Σολωμοῦ. Τὸ ξέρουμε πολὺ καλὰ ἀπὸ τὰ κομμάτια τῶν «Ἐλευθέρων Πολιορκημένων» καὶ ἰδιαίτερα ἀπὸ τὸν «Πειρασμό». Ἐκεῖ μᾶς παρουσιάζεται ἡ λαμπερὴ ἀνοιξιάτικη εἰκόνα:

> «Ὁ Ἀπρίλης μὲ τὸν ἔρωτα,
> παίζουνε καὶ γελοῦνε . . .»

Καὶ ἀντίκρυ στὴν εἰκόνα αὐτή, παρουσιάζεται ἡ θλίψη καὶ ὁ πόνος, ἡ τραγωδία τῶν ἡρωϊκῶν Μεσολογγιτῶν. Ἡ ἄνοιξη τοὺς καλεῖ νὰ χαροῦν μ᾽ ὅλα της τὰ μάγια. Μὰ αὐτοὶ ἀκολουθοῦν τὸ μεγάλο χρέος. Στὴν πατρίδα, στοὺς δικούς τους, στὸν πλησίον. Μάχονται ἀπελπισμένα ὑπομένουν, παλαίουν μὲ τὸν Τοῦρκο καὶ μὲ τὸν ἑαυτό τους. Καὶ φθάνουν ὡς τὸ Γιουροῦσι θριαμβικά!...

***

Ἕνα ἀπὸ τὰ πιὸ δυνατὰ καὶ χαρακτηριστικὰ σημεῖα ποὺ συνέλαβε καὶ ἐξετέλεσε ὁ Σολωμὸς γύρω στὸν ἀγῶνα τοῦ Μεσολογγιοῦ εἶνε χωρὶς ἄλλο «οἱ Μισολογγίτισσες».

Ὅσοι ἔχουν διαβάση τὰ προλεγόμενα στὴν ἔκδοση τῶν «Εὑρισκομένων» τῆς Κερκύρας θὰ θυμοῦνται ὅτι ἐκεῖ ὁ Ἰάκωβος Πολυλᾶς παρουσιάζει ἕνα κομμάτι ἀπὸ ἕνα πεζὸ ἔργο τοῦ Σολωμοῦ, ποὺ ὅμως δὲς ὑπάρχει στὰ «Εὑρισκόμενά» του. Ὁ Πολυλᾶς μὲ τρόπο θέλει νὰ βεβαιώση ὅτι αὐτὸ τὸ πεζογράφημα ἐχάθηκε. Ἦταν ἕνα ἀπὸ τὰ ψέμματα ἐκεῖνα τοῦ Πολυλᾶ σχετικὰ μὲ τὸ Σολωμό, ποὺ ἐξηγήσαμε ἄλλη φορὰ τὴν ἀφορμή τους.

Τὸ πεζογράφημα λοιπὸν αὐτὸ ὑπῆρχε καὶ τὸ εἶχε στὰ χέρια του ὁ Πολυλᾶς τότε. Τώρα ὁ κ. Καιροφύλας ἀποδεικνύει τὸ ψέμμα καὶ δημοσιεύει αὐτὸ τὸ χειρόγραφο. Καὶ τὸ χειρόγραφο αὐτὸ εἶνε «Ἡ γυναίκα τῆς Ζάκυνθος», τὸ σατυρικὸ ἐκεῖνο ἔργο ποὺ ἔγραψεν ὁ Σολωμός, καθὼς διέσωσεν ἡ προφορικὴ παράδοση γιὰ νὰ σατυρήση τὴν γυναίκα τοῦ ἀδερφοῦ του Ροβέρτου.

Ἀνάμεσα στὸ πεζογράφημα αὐτὸ βρίσκεται χωμένο καὶ τὸ κομμάτι ποὺ ὁ Πολυλᾶς ἐδημοσίευσε μέσα στὰ «προλεγόμενά» του. Μὰ δὲν σταματοῦν ὡς ἐκεῖ «οἱ Μισολογγίτισσες». Ἔχουν καὶ συνέχεια.

Ἔπειτ᾽ ἀπὸ τὴ σκηνὴ ἐκείνη ὅπου οἱ Μισσολογγίτισσες προσφυγίνες ζητιανεύουν στὴ Ζάκυνθο, ἀκολουθοῦν ἄλλα δύο κεφάλαια τῆς «Γυναίκας τῆς Ζάκυνθος», ποὺ ὁλόκληρα σχεδὸν μιλοῦν γιὰ τὶς Μισσολογγίτισσες. Ὁ ποιητὴς φαντάζεται τὶς δυστυχισμένες αὐτὲς προσφυγίνες νὰ πηγαίνουν καὶ στὴν γυναίκα ποὺ θέλει νὰ σατυρίση. Ἡ γυναίκα αὐτὴ τὶς διώχνει, ἀφοῦ τοὺς βγάζει ἕναν ἀπαίσιο λόγο γεμᾶτο ἀπὸ πρόστυχες καὶ ταπεινὲς κουβέντες. Ἔπειτα τὶς ἐμφανίζει πλάϊ σὲ μιὰ ἐκκλησιὰ καὶ κλείνει τὴν εἰκόνα μ᾽ ἕνα λαμπρὸ ὅραμα.

Τὰ κομμάτια αὐτὰ τοῦ Σολωμοῦ ποὺ ἀναφέρονται στὶς «Μισολογγίτισσες», συμπληρωμένα μὲ κάτι σημειώσεις ποὺ ὑπάρχουν στὰ ἴδια χαρτιά, καὶ κάπως τακτοποιημένα τὰ παραθέτω ἐδῶ. Ἂς σταθοῦν τώρα καὶ σὰ μνημόσυνο γιὰ τὶς δύστυχες, μὰ ἡρωϊκὲς Μισσολογγίτισσες. Ἰδοὺ αὐτά:

***

«Καὶ ἐσυνέβηκε αὐτὲς τὲς ἡμέρες, ὅπου οἱ Τοῦρκοι ἐπολιορκοῦσαν τὸ Μισολλόγι καὶ συχνὰ ὁλημερνὶς καὶ κάποτες ὁλονυχτὶς ἔτρεμε ἡ Ζάκυθο ἀπὸ τὸ κανόνισμα τὸ πολύ. (Νὰ ζωγραφήσῃς πρῶτα τὸ πλῆθος ὁποὺ τρέχει στ᾽ ἀκρογιάλια, στὸ λιμιώνα, καράβια, φλάμπουρα κατὰ τύχη φυσημένα καὶ αὐτὰ κατὰ τὸ Μισολόγγι. Ἀπὸ ἐκεῖ νὰ τρέχουνε στὰ ψηλώματα —ἄνδρες, γέροι, γυναῖκες, παιδιὰ— στ᾽ ἀκρώρια, στὲς ράχες, στὰ καμπαναρία καὶ τὰ παιδιὰ ἐσαλεύανε ὡς τὴν ἄκρη καὶ δὲν ἐφαινόντανε μεγαλύτερα ἀπὸ τὸ κεφάλι τους. Φωνὲς καὶ χλαλοή. Ποιὸς ρωτάει, ποιὸς ἀποκραίνεται καὶ τρέχανε ἀπάνου-κάτου μὲ μιὰ χλαλοὴ —ποὺ ἂν ἤθελε εἶνε ἡ μεγαλύτερη ταραχὴ τοῦ πελάγου, ἤθελε τὴ σκεπάση— καὶ ἕνα ἀνακάτωμα παντοῦ σὰ μιὰ φλόγα πολεμική. Καὶ οἱ μοῦρες των εἴχανε χάση τὴν περηφάνεια καὶ ἐπερπατοῦσαν χλωμούτσικοι, γιατὶ δὲν εἴξεραν πῶς θὰ τελειώση ἡ ὑπόθεση. Στὸ ὕστερο νὰ ἕνας ἀέρας ποὺ ἐφύσησε τὰ φλάμπουρα κατὰ τὸ Μισολόγγι κ᾽ ἐκεῖνα). Καὶ ἤτανε ἐτότες ὁποὺ πολλὲς γυναῖκες Μεσολογγίτισσες ἐπερπατοῦσαν τριγύρω γυρεύοντας γιὰ τοὺς ἄνδρες τους, γιὰ τὰ παιδιά τους, γιὰ τ᾽ ἀδέλφια τους, ποὺ ἐπολεμούσανε. Στὴν ἀρχὴ ἐντρεπόντανε νἄβγουνε καὶ ἐπροσμένανε τὸ σκοτάδι γιὰ ν᾽ ἁπλώσουν τὸ χέρι, ἐπειδὴ δὲν ἤτανε μαθημένες. Καὶ εἴχανε δούλους καὶ εἴχανε σὲ πολλὲς πεδιάδες καὶ γίδια καὶ βόϊδια καὶ πρόβατα πολλά. Καὶ ἀκολούθως ἐδιαζόντανε καὶ ἐσυχνοτηράζανε ἀπὸ τὸ παραθύρι τὸν ἥλιο πότε νὰ βασιλέψη γιὰ νἄβγουνε. Ἀλλὰ ὅταν ἐπερισσέψανε οἱ χρεῖες ἐχάσανε τὴ ντροπὴ κ᾽ ἐτρέχανε ὁλημερνὶς καὶ ὅταν ἐκουραζόντανε ἐκαθόντανε στ᾽ ἀκρογιάλι καὶ συχνὰ ἀσηκώνανε τὸ κεφάλι καὶ ἀκούγανε, γιατὶ ἐφοβούντανε μὴν πέση τὸ Μισολόγγι. Ἀλλὰ ὅταν ἐπερισσέψανε οἱ χρεῖες, τὶς ἔβλεπε ὁ κόσμος νὰ τρέχουνε τὰ τρίστρατα, τὰ σταυροδρόμια, τὰ σπήτια, τὰ ἀνώγεια καὶ τὰ χαμώγεια, τὲς ἐκκλησίες, τὰ ξωκκλήσια, γυρεύοντας. Καὶ ἐλαβαίνανε χρήματα, πανιὰ γιὰ τοὺς λαβωμένους. Καὶ δὲν τοὺς ἔλεγε κανένας τὸ ὄχι, γιατὶ οἱ ρώτησες τῶν γυναικῶν ἤτανε τὲς περισσότερες φορὲς συντροφιασμένες ἀπὸ τὲς κανονιὲς τοῦ Μισολογγιοῦ, καὶ ἡ γῆ ἔτρεμε ἀπὸ κάτου ἀπὸ τὰ πόδια μας. Καὶ οἱ πλέον πάμπτωχοι ἐβγάνανε τὸ ὀβολάκι τους καὶ τὸ δίνανε καὶ ἐκάνανε τὸ σταυρό τους, κυττάζοντας κατὰ τὸ Μισολόγγι καὶ κλαίοντας . . .

ΟΙ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΤΙΣΣΕΣ

[Ζωγραφιὰ ἀπὸ ἕνα παλαιὸ πιάτο φτιαγμένο στὴ Γαλλία].

***

Ὡστόσο ἡ «γυναίκα τῆς Ζάκυνθος» εἶχε στὰ γόνατα τὴ θυγατέρα της καὶ ἐπολέμαε νὰ τὴν καλοπιάση... Καὶ ἰδοὺ μεγάλη ταραχὴ ποδιῶν, ὁποὺ πάντοτες αὔξαινε. Καὶ ἐσταμάτησε κυττάζοντας κατὰ τὴ θύρα καὶ φουσκώνοντας τὰ ρουθούνια της. Καὶ ἰδοὺ παρισιάζονται ὀμπρός της οἱ γυναῖκες τοῦ Μισολογγιοῦ. Ἐβάλανε τὸ δεξί τους στὰ στήθια καὶ ἐπροσκυνήσανε καὶ ἐμείνανε σιωπηλὲς καὶ ἀκίνητες.

— Καὶ ἔτσι δὰ πῶς τὴν κάναμε; Θὰ παίξουμε; Τί ὁρίζετε, κυράδες; Ἐκάματε ἀναβαίνοντας τόση ταραχὴ μὲ τὰ συρτοπάπουτσα, ποὺ λογιάζω πῶς ἤρθατε νὰ μοῦ δώσετε προσταγές».

Καὶ ὅλες ἐμείνανε σιωπηλὲς καὶ ἀκίνητες. Ἀλλὰ μία εἶπε:

— Ἄμ ἔχεις δίκιο· εἶσαι στὴν πατρίδα σου καὶ στὸ σπῆτι σου, καὶ ἐμεῖς εἴμασθε ξένες καὶ ὅλο σπρώξιμο θέλουμε.

Καὶ ἐτότες ἡ γυναίκα τῆς Ζάκυθος ἀποκρίθηκε;

— Κυρὰ πολύξερη, ὅλα τὰ χάσατε, ἀλλὰ ἀπὸ ἐκεῖνο ποὺ ἀκούω, ἡ γλῶσσα σᾶς ἔμεινε. Εἶμαι στὴν πατρίδα μου καὶ στὸ σπῆτι μου· καὶ ἡ ἀφεντιά σου δὲν ἤσουνα στὴν πατρίδα σου καὶ στὸ σπῆτι σου; Καὶ τί σᾶς ἔλειπε; Καὶ τί κακὸ εἴδετε ἀπὸ τὸν Τοῦρκο; Δὲ σᾶς ἄφησε φαΐτὰ, δούλους καὶ περιβόλια; Καὶ πλούτια; Δόξα σοι ὁ Θεός, εἴχατε περσότερα ἀπὸ ἐκεῖνα ποὺ ἔχω ἐγώ. Σᾶς εἶπα ἐγὼ ἴσως νὰ χτυπήσετε τὸν Τοῦρκο, ποὺ ἐρχόστεσε τώρα σὲ μὲ νὰ μοῦ γυρέψετε καὶ νὰ μὲ βρίσετε; Ναῖσκε! Ἐβγήκατε ὄξω νὰ κάμετε παλληκαριές. Ἐπολεμούσετε κ᾽ οἱ γυναῖκες. — Ὄμορφο πρᾶμμα ποὺ ἤθελ᾽ ἤστενε μὲ τουφέκι καὶ μὲ βελέσι. Ἠ ἐβάνατε καὶ βρακί; — Καὶ κάτι ἐκάμετε στὴν ἀρχή, γιατὶ ἐπήρετε τὰ ἄτυχα παλληκάρια τῆς Τουρκιᾶς ξάφνου. Καὶ πῶς ἐμπόριε ποτέ του νὰ ὑποφτευθῇ τέτοια προδοσία; Τὤθελε ὁ θεός; Δὲν ἀνακατονόστενε μὲ βαῦτον μέρα καὶ νύχτα; Τόσο κάνει καὶ ἐγὼ μὲς στὸ ξημέρωμα νὰ μπήξω τὸ μαχαῖρι στὸ λαιμὸ τοῦ ἀνδρός μου! Καὶ τώρα ποὺ βλέπετε πῶς πᾶνε τὰ πράμματά σας κακά, θέλτε νὰ πέση τὸ βάρος ἀπάνω μου. Καλά, μὰ τὴν ἀλήθεια! Αὔριο πέφτει τὸ Μισολόγγι, βάνουνε σὲ τάξη τὴν Ἑλλάδα τὴ ζουρλὴ οἱ βασιληάδες, εἰς τοὺς ὁποίους ἔχω ὅλες μου τὲς ἐλπίδες, καὶ ὅσοι μείνανε ἀπὸ τὸν ξολοθρεμό, ἔρχονται στὴ Ζάκυνθο νὰ τοὺς θρέψωμε, καὶ μὲ τὴν κοιλιὰ γιομάτη μᾶς βρίζουνε».

Λέοντας, ἐσιώπησε ὀλίγο, κυττάζοντας μὲς στὰ μάτια τὲς γυναῖκες τοῦ Μισολογγιοῦ.

— Καὶ ἔτσι ξέρω καὶ μιλῶ καὶ ἐγώ. Ναὶ ἢ ὄχι; Καὶ τώρα δὰ τί ἀκαρτερεῖτε; Εὑρήκετε ἴσως εὐχαρίστηση νὰ μὲ ἀκοῦτε νὰ μιλῶ; Ἐσεῖς δὲν ἔχετε ἄλλη δουλειὰ παρὰ νὰ ψωμοζητᾶτε· καὶ νὰ ποῦμε τὴν ἀλήθεια, στοχάζουμαι πῶς θὰ νἆνε μιὰ θαράπαψη, γιὰ ὅποια δὲν ντρέπεται. Ἀλλ᾽ ἐγὼ ἔχω δουλειά. Ἀκοῦτε; Ἔχω δουλειά» . . .

Καὶ οἱ γυναῖκες τοῦ Μισολογγιοῦ ἐκατέβηκαν χωρὶς νὰ κάμουνε ταραχὴ...

Καὶ ἀκολούθησα τὲς γυναῖκες τοῦ Μισολογγιοῦ, οἱ ὁποῖες ἐστρωθήκανε στ᾽ ἀκρογιάλι, καὶ ἐγὼ ἤμουνα πίσω ἀπὸ μία φράχτη καὶ ἐκύτταζα. Καὶ κάθε μία ἔβαλε τὸ χέρι καὶ ἔβγαλε ὅ,τι κι᾽ ἂν ἐμάζωξε καὶ ἐκάμανε ἕνα σωρό. Καὶ μία ἀπ᾽ αὐτές, ἁπλώνοντας τὸ χέρι καὶ ψηλαφίζοντας τὸ γιαλό: «Ἀδελφάδες, ἐφώναξε, ἀκοῦτε ἂν ἔκαμε ποτὲ τέτοιο σωσμὸ σὰν καὶ τώρα· τὸ Μισολόγγι ἴσως νικάει, ἴσως πέφτει». Καὶ ἀναβεύοντας τὸ ξεδοντιασμένο στόμα ἔκλαιε, παρακαλώντας, μὲ τὰ ξερόχερα στὸν οὐρανό. Καὶ ἀνέβαινε τὸ λιβάνι καὶ ἐγὼ τ᾽ ἀκλούθαγα... Καὶ ἁρπάχτηκα μὲ τὸ πνεῦμα καὶ ἐκίνησα γιὰ νὰ φύγω, καὶ εἶδα ἀπὸ πίσω ἀπὸ τὴν ἐκκλησία μία γριούλα, ὁποὺ εἶχε στήση ἀνάμεσα στὰ χόρτα μικρὰ κεράκια, καὶ ἔκαιε λιβάνι καὶ τὰ κεράκια στὴν πρασινάδα ἐλάμπανε καὶ τὸ λιβάνι ἀνέβαινε.

Καὶ ἀσήκωνε τὰ ξερόχερα παίρνοντας ἀπὸ τὸ λιβάνι καὶ κλαίοντας. Καὶ ἀναβεύοντας τὸ ξεδοντιασμένο στόμα ἐπαρακάλειε. Καὶ ἐγὼ εὑρέθηκα καὶ δὲν ἔβλεπα μήτε τὸ κάστρο, μήτε τὴ χώρα, μήτε τὸ στρατόπεδο, μήτε τὰ σπήτια, μήτε τὴ λίμνη, μήτε τοὺς πολιορκιστές, μήτε τοὺς πολιορκούμενους, καὶ ὅλα τὰ ἔργα τους καὶ ὅλα τὰ πάντα τὰ ἐκκτασκέπαζε μία καπνούρα γιομάτη λάμψη, βροντὴ καὶ ἀστροπελέκι. Καὶ ὕψωσα τὰ μάτια καὶ τὰ χέρια κατὰ τὸν οὐρανὸ γιὰ νὰ κάμω δέηση μὲ ὅλη τὴ θερμότητα τῆς ψυχῆς καὶ εἶδα μὲς στὸν καπνὸ μιὰ γυναίκα μὲ μία λύρα στὸ χέρι, ποὺ ἐσταμάτησε ἀνάερα μὲς στὴν καπνούρα καὶ μόλις ἔλαβα καιρὸ νὰ θαυμάζω γιὰ τὸ φόρεμά της, ποὺ ἤτανε μαῦρο σὰν τοῦ λαγοῦ τὸ αἷμα, γιὰ τὰ μάτια της... Ἐσταμάτησε ἡ γυναίκα μὲς στὴν καπνοῦρα καὶ ἐκύτταε τὴ μάχη. Καὶ ἡ μύρια σπίθα, ποὺ πετιέται ψηλά, ἐγγίζει τὸ φόρεμά της καὶ σβήνεται. Ἅπλωσε τὰ δάχτυλα στὴ λύρα καὶ τὴν ἄκουσα νὰ ψάλλῃ τὰ ἀκόλουθα:

> Τὸ χάραμα ἐπῆρα,
> τοῦ ἥλιου τὸ δρόμο,
> βαστῶντας τὴ λύρα...

Καὶ ὅτι εἶχε ἀποτελειώση τὰ λόγια της ἡ Θεά, ἔγινεν ἄφαντη. Φωνὲς τῆς Νίκης!...

***

Τί θερμὰ καὶ ρεαλιστικὰ ποὺ ἐκφράζεται στὸ πεζογράφημα αὐτὸ ὁ Σολωμός. Πλάϊ στὴ λυρικὴ θλίψη γιὰ τὶς κατατρεγμένες γυναῖκες τῶν ἡρώων ὑψώνεται ἡ σάτυρα τῶν ἀνθρώπων ποὺ δὲν καταλαβαίνουν ἄλλο τίποτε παρὰ τὰ μικροσυμφεροντάκια τους καὶ τὸ σύνολο τελειώνει μὲ τὸ θρίαμβο τῆς νίκης τῶν ἠθικῶν ἡρωϊσμῶν!

Ἀληθινὰ πόσο σύγχρονες μᾶς φαίνονται αὐτὲς οἱ σκηνές! Πόσο φυσικὰ ἀντιγραμμένες φαίνονται κάποιες σκηνὲς ἀπὸ τὴν χθεσινὴν μόλις προσφυγικὴ ζωὴ κι᾽ ἀπὸ τὶς γύρω διαθέσεις τῶν παντοειδῶν ἀνθρώπων! Πόσο σύγχρονος μᾶς φαίνεται αὐτὴ τὴ στιγμὴ ὁ Σολωμός! Καὶ εἶνε. Γιατὶ εἶνε ποιητὴς πραγματικός, ποὺ δὲν γεράζει εὔκολα.

ΦΩΤΟΣ ΓΙΟΦΥΛΛΗΣ

ΜΙΑ ΜΕΓΑΛΗ ΕΘΝΙΚΗ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ

Τὴν 2 (15 ν. ἡ.) Ἀπριλίου 1827 ἡ ἐν Τροιζῆνι Συνέλευσις διὰ πράξεώς της προσεκάλει ὡς κυβερνήτην τῆς Ἑλλάδος τὸν Ἰωάννην Καποδίστριαν.

Πολὺ ὀλίγον οἱ νεοέλληνες γνωρίζομεν τὰ ἐθνικὰ πρόσωπα τῆς ἱστορίας μας. Ἰδιαιτέρως δὲ ὁ Ἰωάννης Καποδίστριας παραμένει παντελῶς σχεδὸν ἄγνωστος. Ἔχει ὑστερήση δυσαναλόγως μαζὺ μὲ τὸ κοινὸν ἐνδιαφέρον καὶ αὐτὴ ἡ ἐπιστημονικὴ ἔρευνα διὰ τὴν δρᾶσιν του, κατὰ τὸ βραχύ, ἀλλὰ τόσο παραγωγικόν, διάστημα ποὺ τοῦ ἐπετράπη ἀπὸ τὴν κουμπούρα τῆς ἀναρχίας μας νὰ διαμορφώσῃ τὸν τόπον μέσα εἰς τὴν θερμουργὸν χοῦφτα του. Ἑκατὸ περίπου χρόνια ἀπὸ τότε ποὺ τὸν ἐβολοφονήσαμε, δὲν εἴχαμε κἂν τὴν περιέργειαν νὰ τὸν γνωρίσωμεν, ἔστω καὶ ἀργά. Καὶ ὅμως ἡ φυσιογνωμία του εἶνε ἀπὸ τὰ φωτεινότερα σημεῖα τῆς ὅλης διὰ μέσου τῶν αἰώνων λάμψεως τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος. Ὑπῆρξε διὰ τὸν καιρόν του ἀναμφισβητήτως ὁ ἐκλεκτότερος Ἕλλην διὰ νὰ ἡγηθῇ ὅλων τῶν Ἑλλήνων ἐκείνων τὴν ἱστορικὴν ὥραν κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ φυλὴ ἀνακτοῦσε ὕστερ᾽ ἀπὸ τόσους αἰῶνες δουλείας καὶ ἐξοντώσεως, τὸ δικαίωμα νὰ ξαναζήσῃ μεταξὺ τῶν Ἐθνῶν.

Τὸ ἀσθενικό του πρόσωπο μὲ τὴν διάχυσιν μιᾶς ἀνωτέρας εὐγενείας γύρω ἀπὸ τὸ ψηλὸ σφιχτὸ κολλάρο του, ἀντιπροσώπευε μίαν προσωπικότητα διεθνοῦς ἀναγνωρίσεως, μίαν ψυχὴν προσηρμοσμένην δημιουργικὰ εἰς ὅλην τὴν ἔκτασιν τῆς μεγάλης του ἀποστολῆς, κι᾽ ἕνα μυαλὸ σφυρηλατημένο εἰς τὴν πεῖραν τῶν ἀμέσων ἐντυπώσεων ἀπὸ ὅ,τι συνέβαινε γύρω του. Ἄν, δηλαδή, θεωρεῖται ὡς εὐτυχὴς ἡ ὥρα τῆς ἐγέρσεως τοῦ γένους, κατὰ μέγιστον πρέπει νὰ θεωρεῖται τέτοια καὶ ἐξ αἰτίας τοῦ ὅτι ὑπῆρχε ἕνας Ἕλλην τόσης περιωπῆς καὶ τόσης δυναμικότητος γιὰ νὰ καθοδηγήσῃ αὐστηρὰ εἰς τὸν δρόμον τῆς πραγματοποιήσεως τὴν μπαρουτοκαπνισμένην ἐλευθερίαν μας. Καὶ ἐπιμένω εἰς τὸ παράπονο, ὅτι μᾶς εἶνε ἄγνωστος ὁ Καποδίστριας, παράπονο δυνατώτερο ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο ὅτι ἐσπεύσαμε μὲ τόση λύσσα νὰ τὸν σκοτώσουμε, γιατὶ ἐφ᾽ ὅσον τὸν κρατοῦμε ἀγνοημένον, δὲν ὑπάρχει ἐλπὶς οὔτε τώρα νὰ νοιώσουμε βαθύτερα μερικοὺς ἀπὸ τοὺς νόμους τοῦ φυλετικοῦ μας προορισμοῦ, ἀπαράλλακτα καθὼς καὶ τότε ποὺ τὸν ἐξεπαστρέψαμε ἀπὸ τὴ μέση μόνον καὶ μόνον διότι δὲν τὸν ἐγνωρίζαμεν καὶ ἦταν ἀδύνατον νὰ τὸν ἐννοήσωμεν. Εἶχε κλείση μέσα του τὴν Ἑλλάδα—ὅπως ὡραματίσθη ὁ ποιητὴς—καὶ ἀπὸ ᾽κεῖ ἀντλοῦσε γιὰ κάθε εἴδους μεγαλεῖο, ἐνσαρκωμένο ποίημα ἡ ἐθνική εὐαισθησία του.

Ἦταν οἱ γιορτὲς τοῦ Πάσχα, κάποια χρονιὰ πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἀγῶνος καὶ ὁ Κόμης ταξειδεύοντας μὲ ἄδειαν εἰς τὴν γενέτειραν πατρίδα του, ὡς μυστικοσύμβουλος τοῦ Τσάρου μὲ βαθμὸν ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς τρομακτικῆς ἐκείνης Αὐτοκρατορίας ἔτυχε νὰ βρεθῇ στὴ Λευκάδα μαζὺ μὲ τοὺς παληοὺς ἀρματωλοὺς ποὺ ἔψηναν στὴ σούβλα τὸ ἀρνὶ κι᾽ ἐχόρευαν στὸ ὕπαιθρο, ἀντικρύζοντας ἀπέναντι τὰ σκλαβωμένα χώματα. Ὁ γέρω-Κολοκοτρώνης ἐτσούγκρισε μὲ τὸν εὐγενῆ διπλωμάτην τὸ ποτῆρι, καὶ ἔτσι ἀνεπιφύλακτα καὶ κολοκοτρωνέϊκα τοῦ τὤσκουξε:

— Καὶ τοῦ χρόνου, ἐξοχώτατε, ἐλεύτεροι στὸν τόπο μας!

Ὁ Καποδίστριας ἐδάκρυσε. Ἦταν ἡ μόνη φορὰ ποὺ ἐξεφράζετο. Οἱ Φιλικοὶ ἄλλοτε σχεδὸν τὸν ἐκατηγόρησαν ὅτι δὲν ἐνδιεφέρετο. Ὁ ἴδιος μονάχα ἤξερε πόσες φορὲς εἶχε πέσει κατάκοιτος μὲ πυρετὸ ἀπὸ τὸ μυστικὸ καημό του. Ἡ ὑπόθεσις τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλλάδος τοῦ ἦταν τόσο ἱερὸ ὄνειρο, ποὺ δὲν ἐτολμοῦσε νὰ το μιάνῃ μὲ λογοκοπήματα. Κάτι σὰν τὰ ἅγια τῶν ἁγίων μέσα του. Ὁ ἀπόκρυφος σκοπὸς ὅλης του τῆς ὑπάρξεως. Ὁ ἔρως του. Ἕνας ἔρως ὅπως οἱ δυνατοὶ ρωμαντικοὶ ἔρωτες ἐκείνου τοῦ καιροῦ. Μία κυρία ἐπὶ τῶν τιμῶν τῆς Αὐλῆς τῆς Πετρουπόλεως, ἡ δεσποινὶς Στούρζα, τὸν ἀγαποῦσε καὶ φαίνεται ὅτι εἶχε κατορθώση ἐξ ἴσου καὶ ν᾽ ἀγαπηθῇ ἀπ᾽ αὐτόν. Ἀλλὰ εἶνε γεμάτη ἀπὸ Ἑλλάδα ἡ αἰσθηματικὴ ἀλληλογραφία τους. Σ᾽ αὐτὴν μονάχα ἐξεμυστηρεύετο. Καὶ τὴν εἶχε παρασύρῃ στὸ μυστικό του τόσο, ποὺ καὶ ἡ ἴδια τὸ εἶχε κάμῃ καὶ δικό της προσκύνημα. Ὅταν ἐπολεμοῦσε κατὰ τοῦ Ναπολέοντος εἰς τὰς ἀχανεῖς χιονισμένας ἐκτάσεις τῶν σλαυϊκῶν στεππῶν, ἀπεσπασμένος πλησίον τοῦ ἀρχιστρατήγου ὡς πολιτικὸς ἀντιπρόσωπος τοῦ αὐτοκράτορος, καὶ ὅταν ὡς ἐκλεκτὸς τοῦ ἀνακτοβουλίου ἐπερνοῦσε τὸν καιρόν του στὴ Γενεύη, ἐντεταλμένος νὰ διαμορφώσῃ τὸ ἐλβετικὸν καθεστὼς καὶ νὰ προσαρμόσῃ εἰς ὁμοσπονδίαν τὰ ἀλλόγλωσσα καντόνια, μιὰ ἰδέα ἐκυριαρχοῦσε ἐντός του διαρκῶς, ἕνα ὅραμα τὸν ἐβασάνιζε: νὰ ἰδῇ ἐλευθερωμένο τὸν τόπον του. Ἐδούλευε στὶς ξένες ἔννοιες σὰν αἰχμάλωτος ποὺ δὲν γυρεύει παρὰ νὰ φανῇ ἄξιος γιανὰ ζητήσῃ μιὰ μέρα ἀπὸ τοὺς κυρίους του τὸ μεγάλο ἀντάλλαγμα. Ἡ Στούρζα τὸν παρηγοροῦσε καὶ τὸν ἐσυντρόφευε μὲ τὰ στοργικά της γράμματα. Ὅμως στὸ τέλος χωριστήκανε, ἀμίλητα ἄφωνα, σιωπηλά. Ἂν ἠμποροῦσε νὰ μιλήσῃ θὰ τῆς ἔλεγε ἴσως ὅ,τι καὶ ὁ ποιητής:

> ...Μὰ ὁ καημὸς τῆς πατρίδας
> δὲ μ' ἀφίνει...

Ὁ ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ

[ὅπως ἦτο ὅταν ἐκλήθη νὰ κυβερνήσῃ τὴν Ἑλλάδα].

Εἰς τοὺς φοβεροὺς διπλωματικοὺς κύκλους τοῦ περασμένου αἰῶνος, ἡ παρουσία τοῦ Καποδίστρια μεταξὺ τῶν Ταλλεϋράνδων καὶ τῶν Μέττερνιχ, ἀποτελοῦσε τὸ σκάνδαλον τῆς ἐποχῆς. Ἡ ἰδιοφυΐα του, ἡ ἐπιβολή του, ἡ δρᾶσις του, εἶχε κάτι τὸ χωριστὸ ἀπὸ τὴν τσαρικὴν ἰσχύν, ποὺ τὸν περιέβαλε. Ἦτο τὸ φάσμα τῆς ἑλληνικῆς ἰδέας ποὺ ἀπειλοῦσε νὰ ὀρθωθῇ. Καὶ νά, τέλος μιὰ μέρα, ποὺ τὰ ψέμματα ἐτελείωσαν, καὶ ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος τοῦ ἀληθινοῦ του προορισμοῦ. Μακρυὰ ἀπὸ τὰ παλάτια καὶ τὰ λοῦσα καὶ τὰ μυστήρια, μόνος μπροστὰ εἰς τὸ ἐνσαρκωμένο θαῦμα τῶν μυστικῶν του λογισμῶν, δὲ εἶχε παρὰ νὰ δημιουργῇ, νὰ πλάθῃ, νὰ λέῃ φῶς καὶ νὰ γίνεται φῶς. Ἔπλεε εἰς τὸ μέθυ τῆς μεγαλυτέρας ἀγαλλιάσεως, ὅταν ἐβγῆκε στὸ δρόμο του νὰ τὸν σταματήσῃ ὁ θάνατος. Εἶχε τόσην πίστιν ἐπὶ τὸ ἔργον του, ὥστε δὲν τὸν εἶχε φοβηθῇ οὔτε στιγμήν, ἀντρειωμένος Διγενῆς θὰ ἐπολεμοῦσε κατάστηθα μαζύ του στὰ πέτρινα τ᾽ ἁλώνια μὲ τὰ κοντάρια τῆς θελήσεως καὶ τῆς ἀρετῆς. Δὲν τὸν ἐτρόμαζε καμμία ἀπειλή.

> Κι' ἂν εἶνε νὰ πεθάνουμε
> γιὰ τὴν Ἑλλάδα,
> θεία εἶν' ἡ δάφνη.
> Μιὰ φορὰ κανεὶς πεθαίνει . . .

Μοὔτυχε νὰ περάσω ἀπὸ τὴν Κέρκυρα πολλὲς φορές. Καὶ νὰ στέκωμαι πάντα μ᾽ εὐλάβεια μπροστὰ στὴ μετώπη τοῦ ἀρχοντικοῦ ποὺ τὸν ἐγέννησε. Καὶ ἄλλοτε πάλι σ᾽ ἕνα σοκάκι τ᾽ Ἀναπλιοῦ νὰ περνῶ ὧρες στηλωμένος μπρὸς στὴν ταπεινὴ εἴσοδο τῆς ἐκκλησούλας, ποὺ ἐπέθανε τόσο σκληρά. Ἀνάμεσα στὰ δυὸ αὐτὰ τοπεῖα εἶνε γραμμένη ὅλη ἡ ἱστορία μας. Μεταξύ τους μεσολαβεῖ ὁ κόσμος μὲ τοὺς πειρασμούς του καὶ μὲ τὶς πλάνες του. Ὁ κόσμος ποὺ αὐτὸς τὸν εἶχε παρατήσει, τὸν εἶχε καταφρονέση, ἀδιάφορος, ἐντοπισμένος στὴν ἰδέα του. Γι᾽ αὐτὸν δὲν ὑπῆρχαν τιμὲς καὶ δόξες καὶ ἔρωτες. Παρὰ μιὰ Ἑλλάδα, ποὺ τὸ χῶμα της σκαμμένο ἀπὸ τὴ μάχη, ποτισμένο ἀπὸ τὸ αἷμα, ἔπρεπε νὰ καλλιεργηθῇ καὶ νὰ δώσῃ φύλλα καὶ καρπούς. Στὸ ὄργωμα τοῦ χωραφιοῦ, ἀπάνω ἐκεῖ τὸν εὑρῆκε ὁ θάνατος. Καὶ τὸ κουφάρι του ἔγεινε πρόθυμα ὁ σπόρος γιὰ τὴ βλάστησι. Ὅ,τι εἶχε, τὸ ἔδωσε. Ἀγόγγυστα, πιστά, ὑπομονετικά. Τί κι᾽ ἂν τοῦ πῆραν τὴ ζωή του. Μήπως μόνος του δὲν τὴν εἶχε ἀφιερώση ὁ ἴδιος; Ἀσκητικὸς ἀρχηγὸς μιᾶς θρησκείας, ἀντιμετώπιζε τὸν στέφανον τοῦ μαρτυρίου μὲ τὴν ἠρεμίαν ποὺ ἐπερίσσευε στὴ γαλήνη τῶν ψυχικῶν κόσμων του. Ἴσως μάλιστα θὰ ἔπρεπε καὶ νὰ πεθάνῃ, γιὰ νὰ καρποφορήσῃ ἔτσι περισσότερο ἡ σπορά του μὲ τὴν ὀδύνη, μὲ τὴν ἀγάπη, μὲ τὴ μεταμέλεια...

ΚΩΣΤΑΣ ΑΘΑΝΑΤΟΣ

Ἀπὸ Κυριακῆς Εἰς Κυριακήν

PAOLA BORBONI

Η ΓΟΥΪΘ ΚΑΙ ΤΟ ΚΑΠΕΛΛΟ ΤΗΣ

ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΙΤΑΛΙΚΟ ΔΙΗΓΗΜΑ

Θέλετε νὰ μιλήσουμε σοβαρὰ γιὰ τὶς ἐρωτευμένες γυναῖκες; Λοιπὸν γνώρισα μία καὶ πέθανε. Συνήντησα καὶ μιὰ ἄλλη κ᾽ ἔγινε καλόγρηα. Αὐτὸ μοῦ φτάνει γιὰ νὰ καταλάβω, ὅτι ἡ ἐρωτευμένη γυναίκα δὲν μπορεῖ νὰ μείνη στὴ γῆ. Εἶνε ἀναγκασμένη νὰ φεύγῃ ἡ δυστυχὴς στὸν οὐρανὸ καὶ κάτω ἀπὸ τὴ γῆ...»

Ἔτσι μιλοῦσε, ὕστερα ἀπὸ τὸ δεῖπνο, μέσα στὸν κῆπο, περικυκλωμένας ἀπὸ ἄσχημους ἄνδρες καὶ ὡραῖες κυρίες, ὁ γέρω-Μαρκήσιος ντὲ λὰ Κορριέρα, ἄνδρας ποὺ γνώριζε νὰ κτυπᾷ καὶ μὲ τὸ σπαθὶ καὶ μὲ τὴ γλῶσσα.

Ἔτσι ἐμεῖς ἐκεῖνο τὸ βράδυ τὸν ἀκούαμε, μ᾽ εὐχαρίστηση βέβαια.

»Ἤμουν εἴκοσι πέντε χρονῶν, δὲν ἤμουν ἄσχημος, ἄρεσα στὶς γυναῖκες, ἀλλὰ οἱ τσέπες μου ἦταν ἄδειες. Τὸ ξεύρουν ὅλοι ὅτι ἡ οἰκογένεια ντὲ λὰ Κορριέρα εἶχε φτωχάνῃ πρὸ πολλοῦ καὶ τραβοῦσε τὴ ζωὴ μὲ τὰ δόντια.

Εἴμαστε ὅμως ὑποχρεωμένοι νὰ κρύβουμε τὴν φτώχεια μας. Γι᾽ αὐτὸ ὁ πατέρας μου μᾶς ἀπαγόρευε νὰ ἐργασθοῦμε. «Ἐσεῖς, μᾶς ἔλεγε, δὲν μπορεῖτε νὰ ἐργασθῆτε. Ἡ οἰκογένεια ἔχει ἑπτὰ αἰῶνες τιμῆς! Ἕνας μαρκήσιος ντὲ λὰ Κοριέρρα δὲν μπορεῖ νὰ κάνῃ καμμιὰ δουλειὰ στὸ κόσμο, ἐκτὸς ἀπ᾽ αὐτή...» «Ποιά, πατέρα;» «Νὰ εἶνε ὁ μαρκήσιος ντὲ λὰ Κορριέρα. Καὶ ὅταν ὁ Μαρκήσιος ντὲ λα Κορριέρα δὲν ἔχει μιὰ πεντάρα;» «Δὲν πειράζει! Εἶνε πάντα μαρκήσιος ντὲ λὰ Κορριέρα».

Αὐτὸς τὰ κατάφερνε. Ζούσαμε στὸ παληό μας μέγαρο, τὸ ὁποῖον ἦτον ὑποθηκευμένο καὶ κατὰ τρία τέταρτα νοικιασμένο. Μᾶς ὑπηρετοῦσε ἕνας γέρω-ὑπηρέτης, ὁ ὁποῖος εἶδε τὸν πατέρα μου μωρὸ καὶ χάριν στὴν ἀνάμνησιν αὐτὴ δούλευε δίχως μισθό.

Στὸ τραπέζι ὑπῆρχε πολὺ ψωμί, μὰ λίγο φαγί, καὶ τὸ βράδυ, μέσα στὰ παληὰ ἀσημένια πιάτα μὲ τὸ στέμμα μας, τὸ δεῖπνο ἦταν περισσότερες φορὲς ἕνα αὐγὸ σκεπασμένο σ᾽ ἕνα βουνὸ ἀπὸ φύλλα σαλάτας. Ἐγώ, φυσικά, ἤμουν ἐρωτευμένος. Ἐλάτρευα κάποια Μπιάνκα ἢ Μπιανκίνα ἢ Γουΐθ, ὅπως τὴν φώναζα ἀπὸ καπρίτσια. Ἦταν πωλήτρια μιᾶς μοδίστρας. Τὴν εἶχε πωλήτρια γιατὶ εἶχε καλοὺς τρόπους κ᾽ ἕνα κεφαλάκι πολὺ συμπαθητικό, ποὺ, ὅταν ἔκανε πρόβα, καὶ τὰ πιὸ ἄσχημα καπέλλα, μποροῦσε μιὰ κυρία γιὰ νὰ τὰ θαυμάσῃ καὶ νὰ τ᾽ ἀγοράσῃ... Δὲν ἦταν μιὰ μικρὴ ἀγάπη. Ἦταν γιὰ μένα, κύριοί μου, ὁ Ἔρως. Ἔνοιωθα ὅτι δὲν ἀγάπησα στὴ ζωὴ μου ἄλλη ἀπὸ τὴν Γουΐθ. Ἔνοιωθα ὅτι δὲν θὰ μποροῦσα νὰ τὴν ἀποχωρισθῶ. Καὶ τῆς μιλοῦσα στὸ τέλος γιὰ γάμο.

«Θὰ γείνῃς Μαρκησία... τῆς ἔλεγα. Μαρκησία δίχως πεντάρα, μὰ πάντα Μαρκησία». Καὶ κείνη ἥσυχα ἔλεγε: «Εἶν᾽ ἀλήθεια; Μαρκησία; . . . Κ᾽ ὕστερα τί νὰ τὸ κάμω ὅλο τὸ χρυσάφι τοῦ κόσμου ὅταν θὰ εἶμαι μαζύ σου, ἀγάπη μου;»

Γιατί, κύριοι, ἡ Γουΐθ μου μ᾽ ἀγαποῦσε. Δὲν ἦταν ἁπλῆ ἀγάπη. Ἦταν, κύριοί μου, Ἔρωτας ἀθῶος!

Ὁ πατέρας μου τὰ μυρίσθηκε καὶ μὲ φοβέριζε. Ἐγὼ ἐπαναλάμβανα στὴν Γουΐθ ὅλες τὶς φοβέρες τοῦ πατέρα μου, κι᾽ αὐτὴ φοβότανε μὴ μὲ χάσῃ. «Θὰ προσπαθήσῃ νὰ σὲ χωρίσῃ ἀπὸ μένα κ᾽ ἐγὼ θὰ πεθάνω..., μοῦ ἔλεγε. Ἂν ἐσὺ μιὰ μέρα τὸν ἀκούσῃς καὶ μ᾽ ἀφήσῃς, θὰ πάω νὰ κλεισθῶ σ᾽ ἕνα μοναστῆρι». Κ᾽ ἐγὼ εὐτυχὴς καὶ μωροπίστευτος, ἔλεγα τὸ μεγάλο λόγο: «Τὴν ἀγαπῶ... Μ᾽ ἀγαπᾷ... Ἀγαπιούμαστε...» Τόσο ἤμουνα βέβαιος ἀπὸ τὴν ἀγάπη της, ὅταν ἔξαφνα συμβαίνει ἕνα μικρὸ ἀτύχημα. Μοῦ εἴχανε δώσῃ δυὸ εἰσιτήρια δωρεὰν γιὰ τὴν πρώτη παράστασι μιᾶς κωμῳδίας ποὺ ἔδινε κάποιος φίλος μου καλλιτέχνης καὶ προσεκάλεσα τὴν Γουΐθ νὰ ἔλθῃ μαζύ μου στὸ θέατρο.

Τὴν βλέπω νὰ φθάνῃ στὸ θέατρο, κατ᾽ ἀπὸ μιὰ ὀμπρέλλα, μ᾽ ἕνα καπελλάκι χαριτωμένο. «Τί ὡραῖο καπελλάκι, τῆς λέω. Σοῦ πάει θαυμάσια!..» «Σιωπή! μοῦ λέει. Τὸ πῆρα ἀπὸ τὸ μαγαζί. Δὲν εἶνε σωστὸ αὐτὸ ποὺ ἔκανα, ἀγάπη μου, μὰ γιὰ νὰ σοῦ κάνω τιμή...Αὔριο πρωΐ μόλις ἀνοίξουμε θὰ τὸ βάλω στὸ κουτί του...»

Τὴν στιγμὴ ποὺ ἡ Γουΐθ ἦταν ξαπλωμένη στὴν πολυθρόνα της, φάνηκε σ᾽ ἕνα θεωρεῖο ἡ προϊσταμένη της καὶ κυττάζοντας στὴν πλατεία γνώρισε τὸ καπέλλο της.

Φθάσαμε στὸ δρᾶμα. Τὸ πρωΐ τὴν διωξε δίχως νὰ τῆς δώσῃ κανένα πιστοποιητικό. Μοῦ στάθηκ᾽ ἀδύνατο νὰ στεγνώσω τὰ δάκρυά της. Τρέχανε ποτάμι! Τὴν ὥρα ποὔκλαιγε τῆς λέω: «Μὴ φοβᾶσαι... Ὥς ποὺ νὰ βρῇς μιὰ ἄλλη θέσι, ἐγὼ κρυφὰ ἀπ᾽ τὸν πατέρα μου θὰ ἐργασθῶ, θὰ κυττάξω νὰ βρῶ ἐργασία.» Καὶ μαθημένος νὰ κάνω ὅτι λέω, μέσα σὲ τριανταέξη ὧρες βρῆκα ἕνα μαγαζὶ ἑνὸς ἐμπόρου γραμματοσήμων, τόσο μακρυὰ ποὺ οὔτε ὁ διάβολος δὲν μποροῦσε νὰ τὸ ἀνακαλύψῃ. Ἔτρεχα, πετοῦσα νὰ συναντήσω τὴ Γουΐθ στὶς ἑπτὰ τὸ βράδυ ὅπως πάντα, γιὰ νὰ τὴν παρηγορήσω γρήγορα. Μὰ ἐκείνη δὲν φάνηκε. Δὲν τὴν εἶδα οὔτε τὴν ἄλλη μέρα. Καὶ ἀπὸ τὸ δωμάτιό της εἶχε χαθῇ. οὔτε κανεὶς γείτονας γνώριζε νὰ μοῦ δώσῃ πληροφορίες. Τὴν καταριούμουν καὶ τὴν λάτρευα.,. Πουθενὰ δὲν μπόρεσα νὰ μάθω ποῦ πῆγε. Ἔτσι ἔζησα ἕνα χρόνο ζητῶντας την, δίχως νὰ τὴν βρῶ ἀπελπισμένος καὶ ἀπαρηγόρητος.

Ὕστερα ἀπὸ ἕνα χρόνο οἱ ἐφημερίδες ἀνήγγειλαν τὸν γάμο τοῦ πατέρα μου μὲ μιὰ κόρη ἑνὸς πλουσίου Ἀμερικανοῦ, ἀπ᾽ αὐτοὺς μὲ τὰ ἑκατομμύρια ποὺ εἶνε στοιβαγμένα στὸ χρηματοκιβώτιο, ὅπως οἱ ἀντσούγιες στὸ βαρέλι. Τρεῖς μέρες ὕστερα ἀπ᾽ αὐτὴ τὴν ἀγγελία, λαβαίνω ἕνα γράμμα τῆς Γουΐθ: «Ἤθελα, μεγάλη καὶ μόνη μου ἀγάπη νὰ σὲ ξαναϊδῶ... Μένω σὲ μιὰ μικρὴ ἔπαυλιν. Τὴν διεύθυνσιν σοῦ τὴν γράφω παρακάτω. Μὲ ὀνομάζουν Γουΐθ Πέρλ. Ἔλα κατὰ τὶς πέντε μ᾽ ἐφτὰ νὰ μὲ βρῇς.»

Λοιπόν, καί, κύριοι, ἐπῆγα. Ἐπῆγα γιὰ νὰ τῆς πῶ ὅτι τὴν ἀποστρέφομαι, ὅτι τὴν μισῶ. Ἐπῆγα γιὰ νὰ τῆς πετάξω στὸ πρόσωπο τὰ πλούτη μου. Ἐπῆγα γιὰ νὰ τῆς πῶ ὅτι ἂν ἔκανε ὑπομονὴ ἕνα χρόνο, θὰ μποροῦσε νὰ εἶνε μέσα στὰ πλούτη τίμια καὶ νὰ γίνῃ μαρκησία καὶ γυναίκα μου. Τὰ εἶπα μ᾽ ἕνα τραγικὸ τόνο στὴν Γουΐθ ὅλ᾽ αὐτά.

Καὶ ξέρετε, κύριοι, τί μοῦ ἀπήντησε ὅταν ἀπόκαμα νὰ τῆς τὰ λέω; «Μὴ μὲ κατακρίνεις ἔτσι αὐστηρά, ἀγάπη μου. Ἐγὼ δὲν ἔπαυσα νὰ σὲ λατρεύω, καὶ σὲ λατρεύω. Ἔχω σκληρὰ ὑποφέρει ποὺ δὲν ἤμουνα τίμια, ἀλλὰ δὲν μποροῦσα νὰ κάνω ἀλλοιῶς. Δὲν μποροῦσα μὲ κανένα τρόπο νὰ ξεχάσω ὅτι ἡ προϊσταμένη τοῦ μαγαζιοῦ μὲ εἶχε ἐξαναγκάσῃ νὰ βγάλω τὸ καπέλλο ἀπ᾽ τὸ κεφάλι. Δὲν εἶχα ἡσυχία καὶ μόνον ὅταν δυὸ μέρες ὕστερα ἀπεφάσισα τὴν θυσία καὶ τῶν δυό μας, μπόρεσα νὰ μπῶ ὄχι πιὰ ὡς πωλήτρια μὰ ὡς πελάτισσα μέσα σ᾽ αὐτὸ τὸ μαγαζί, νὰ πληρώσω πεντακόσια φράγκα, νὰ βάλλω τὸ καπελλάκι στὸ κεφάλι κ᾽ ἐμπρὸς στ᾽ ἀνοικτὰ ἀπ᾽ ἀπορία μάτια τῆς προϊσταμένης μου. ποὺ μὲ εἶχε διώξῃ νὰ βγῶ δίχως νὰ χαιρετήσω, νὰ τὸ πάρω καὶ νὰ φύγω...»

(Μενάφρασις Daisy)

PAOLA BORBONI

ΕΝΑΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΚΑΛΛΟΝΗΣ

Εἰς τὸ Λίντο ἔγινε κατ᾽ αὐτὰς ἕνας διαγωνισμὸς καλλονῆς, εἰς τὸν ὁποῖον ἔλαβε τὸ πρῶτον βραβεῖον ἡ Ἱσπανὶς δ-νὶς Μόντα ντ᾽ Ἔλντα. Ἡ ὡραία αὐτὴ Ἱσπανιόλα ἔγινε δημοφιλεστάτη εἰς τὸ Λίντο καὶ εἰς τὴν Βενετίαν καὶ ὠνομάσθη «Μόννα Βαλέντσια»!

Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΕΠΕΤΕΙΟΣ

Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΕΣ ΣΤΙΓΜΕΣ ΤΟΥ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ

Η ΗΘΙΚΗ ΘΕΣΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΟΡΚΗΜΕΝΩΝ

Τὸ Μεσολόγγι εἶχε πέσει στὶς 23 Ἀπριλίου τοῦ 26· καὶ ἀπὸ μὲν τῶν ἀνδρείων προμάχων τῆς πόλεως ἐλάχιστοι εἶχαν αἰχμαλωτισθῇ, ἀλλὰ ἀπὸ τῶν γυναικοπαίδων ἐλάχιστα εἶχον διαφύγῃ. Τί δυστύχημα! Ἄνθρωποι πρὸ λίγου, πολεμῶντας γιὰ ὅ,τι ἀνώτερο δόθηκε σαὐτούς, γι᾽ αὐτὴ τὴν ἀτομικὴ καὶ τὴν πολιτικὴ λευτεριά τους, μεταβάλλονται σὲ ἀνδράποδα· ἥρωες καταπλήξαντες τὸν κόσμο, ἐξευτελίζονται καὶ δεμένοι ὁδηγοῦνται στὰ πέρατα τοῦ κόσμου, ὅπως πωληθοῦν. Ὁδοιποροῦντες ἢ μεταφερόμενοι διὰ πλοίων οἱ αἰχμάλωτοι αὐτοί, μέλλουν νὰ πληρώσουν τὶς ἀγορὲς τῶν δούλων τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ τοῦ Καΐρου, τῆς Ἄρτης καὶ τῶν Ἰωαννίνων· ἡ ἀνθρώπινη ἀξία, τοσοῦτον εἶχε καταπέσει ἐξ αἰτίας τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως καὶ τῶν συνεχῶν αἰχμαλωτισμῶν, ὥστε ἡ ἀνώτερη τιμὴ τῶν καλυτέρων δούλων ἢ τῶν ὡραιοτέρων παρθένων δὲν ὑπερέβαινε τὰ ὀγδόντα γρόσια. Τρεῖς χιλιάδες ἑκατὸ ζεύγη ὤτων συνηθροίσθησαν καὶ μαζὺ μὲ πληθώρα κεφαλῶν ἐστάλησαν στὴν Κωνσταντινούπολη, ὅπως κοσμήσουν τὸ προαύλιο τῶν ἀνακτόρων τοῦ Σουλτάνου. Λέγεται πῶς μεταξὺ τῶν κεφαλῶν, διὰ τῶν ὁποίων ἐπιστοποιήθη ὁ θρίαμβος τοῦ Ἰμβραὴμ στὴν Κωνσταντινούπολη, ἦσαν κι᾽ οἱ κεφαλὲς τῶν ἐνδοξοτέρων ἡρώων τῆς ἱερᾶς πόλεως. Ἀνεγνωρίσθησαν, κατά τινα σύγχρονη μαρτυρία, λίαν ἀμφίβολη, ἡ κεφαλὴ τοῦ Καψάλη, τοῦ Ρογῶν Ἰωσήφ, τοῦ Παπαδιαμαντοπούλου καὶ πολλῶν εὐρωπαίων, ὑπηρετούντων στὴ φρουρὰ (ἰδὲ ἀρχεῖα Ρώμα, τόμ. Β´ σελ. 167. Ἔκθεσις τοῦ Μικαρέλλι). Κι᾽ ἐνῷ ὁλόκληρη ἡ Ἑλλάδα μέλλει νὰ πενθοφορήσῃ μόλις ἀκούσῃ τὴν πτῶση τοῦ Μεσολογγίου, στὴν Κωνσταντινούπολη μὲ ἑορτὲς καὶ φωτοχυσίες ὑποδέχονται τὰ ἱερὰ ἐκεῖνα λείψανα· ἔξαλλα τὰ πλήθη ἔσπευδαν στὴν προκυμαία τῆς πρωτευούσης, ὅπου ἀπεβιβάσθησαν καὶ μὲ κραυγὲς καὶ τύμπανα συνώδευσαν τὰ κιβώτια μέσα στὰ ὁποῖα εὑρίσκοντο· ὑπέρχαρος ὁ Σουλτάνος τὴν ἐπομένη, διῆλθε διὰ μέσου τῶν ἐκτεθειμένων ἐκείνων κεφαλῶν καὶ δι᾽ ἐπιστολῆς εὐχαρίστησε τὸν ἥρωα τῆς Ἁλώσεως. Ὁ Ἰμβραὴμ εὑρίσκετο στὸ ἀπόγειο τῆς δυνάμεώς του, ἡ δὲ πτῶσις τοῦ Μεσολογγίου προσέθετε ἕνα νέο θρίαμβο στὴν πλήρη περιπετειῶν ζωή του.

Ἀλλ᾽ ὑπῆρξε πραγματικῶς θρίαμβος ἡ πτῶση τοῦ Μεσολογγίου κι᾽ ἡ νίκη τοῦ Ἰμβραὴμ πραγματικὴ νίκη; Κι᾽ οἱ μὲν Τοῦρκοι ἱστορικοὶ δὲν ἔπαυσαν νὰ χαρακτηρίζουν τοὺς ἥρωας ἐκείνους ὡς λῃστὰς καὶ προδότας, ὅμως ἡ ἱστορία καὶ τὸ μέλλον τοὺς ἀνύψωσε στὴ θέση τῶν μαρτύρων· ὁ κόσμος ὁλόκληρος τοὺς ἀπεθέωσε καὶ κατάπληκτος γονάτισε μπροστά τους.

Ἡ ἄμυνα τοῦ Μεσολογγίου καὶ ἡ ἡρωϊκὴ πτῶσίς του δικαίως ἐθεωρήθησαν ὡς τὰ μεγαλύτερα γεγονότα τῆς τότε ἐποχῆς καὶ γιὰ τὶς θυσίες καὶ τοὺς ἡρωϊσμούς, ποὺ ἀποδείχθησαν, ὡς οἱ εὐγενέστερες καὶ ἠθικώτερες πράξεις, ἀπ᾽ ὅσες ἀναφέρει ἡ καθόλου ἱστορία. Ἂν κάθε πρᾶξη χαρακτηρίζεται ἀπὸ τὰ ἠθικὰ κι᾽ ὑλικὰ ἀποτελέσματα, ποὺ ἔχει ἐπὶ τῆς ζωῆς μιᾶς ἐθνότητας, τότε τὸ δρᾶμα τοῦ Μεσολογγίου, ἀκριβῶς γι᾽ αὐτὸ θέλει «ἐσαεὶ» ἐπισύρει τὴν εὐγνωμοσύνη τῶν Ἑλλήνων καὶ τὸ θαυμασμὸ ὅλων τῶν ἐλευθέρων ἀνθρώπων. Εἶνε ἀναμφισβήτητο πῶς τὸ Μεσολόγγι θυσιάστηκε χάριν τῆς Ἑλλάδος· διὰ δὲ τῆς ἡρωϊκῆς του στάσεως ὑπέδειξε στοὺς λαοὺς τὸ δρόμο, διὰ τοῦ ὁποίου φθάνουν στὴν ἀνεξαρτησία καὶ κατακτοῦν τὶς ἐλευθερίες τους· ἡρωϊσμὸς καὶ θυσία, πάλη καὶ καρτερία, ἀδελφωμένες θὰ δίδουν πάντοτε τὴ νίκη στοὺς λαούς, ποὺ δουλεύουν καὶ στὶς τάξεις, ποὺ ἀγωνίζονται. Ἡ μικρὰ πόλις τοῦ Μεσολογγίου μᾶς ὑπέδειξε τὸ δρόμο· ἂς μιμούμεθα τὴν ἡρωϊκὴ φρουρὰ σὲ κάθε κρίσιμη περίσταση, ἀδιαφορῶντας γιὰ τὰ θύματα, ποὺ θὰ πέσουν καὶ τοὺς ἥρωας, ποὺ θὰ χαθοῦν· ὁ σκοπός μας ἂς εἶνε τὸ σύνολο· στὸ καλύτερο ἂς τείνουν ὅλες μας οἱ προσπάθειες. Ἡ ἐλευθερία ἂς εἶνε τὸ ἰδανικό μας. Ἂν τὰ πρωτόγονα ἐκεῖνα παλληκάρια δείξανε τόσην αὐτοθυσία στὸν ἀγῶνά τους, τόση πίστη στὸ ἰδεῶδες τῆς ἐλευθερίας, τότε μεῖς πῶς πρέπει νὰ φερόμαστε σὲ παρόμοιες περιστάσεις; Ἐλευθερία, ποὺ φέρνεις τοὺς ἀνθρώπους, ὅταν πολεμοῦν γιὰ σένα;

Καὶ οἱ κλεισμένοι ξώρμησαν μὲ τὰ σπαθιὰ στὰ χέρια,
καὶ τὸ γιοφύρι χάλασαν καὶ τὰ παιδιὰ τὰ πνῖξαν.
Ἄρρωστοι μέσα μείνανε, μαζὺ μὲ τὸ Δεσπότη.
Φωτιὰ στὸ κάστρο βάλανε, κανένας δὲ σκλαβώθη.

(Ἰδὲ, Passow. σελ. 193)

Εἴτε ὡς ἔργον ὑλικῆς ἀνάγκης θεωρηθῇ, εἴτε ὡς ἔργον αὐτοσυντηρήσεως, εἴτε ὡς ἔργο πατριωτισμοῦ καὶ θυσίας, τὸ ἔργο τῆς ἡρωϊκῆς φρουρᾶς, εἶνε ἀπὸ κεῖνα ποὺ δὲν ὑπάγονται σ᾽ ὡρισμένη κατηγορία· δὲν ἐξηγοῦνται μὲ τὰ συνήθη κοινὰ μέτρα· εἶνε ἀπὸ κεῖνα ποὺ, ἀπομένουν μοναδικὰ στὴν ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητος καὶ τιμοῦν τοὺς λαούς, ποὺ τὰ ἐνήργησαν· ἡ ἐντατικὴ κίνησις τῶν ἡρώων ἐκείνων, ἡ περιφρόνησις πρὸς τὸν θάνατο, ἡ συνεχὴς προσήλωσις πρὸς ἕνα κύριο σκοπό, φθάνουν γιὰ νὰ καταστήσουν τὴ δράση τους, ὡς ὑπόδειγμα. Τὰ μαρτύρια, ἐξ ἄλλου, ἡ δυστυχία, ἡ φτώχεια αὐτή, τέλος, ἡ αἰχμαλωσία τους εἶνε ἱκανὰ νὰ τοὺς τοποθετήσουν στὴ σφαῖρα τῶν ἁγίων καὶ τοὺς φέρουν στοὺς κόλπους τῆς αἰωνιότητος. Πολλοὶ τοὺς κατέκριναν (Κ. Βάρναλης «Φιλικὴ Ἑταιρεία») ἄλλοι τοὺς ἐσατύρισαν· ἂς μὴ βάζουμε χέρι σ᾽ ὅ,τι ἡ κοινὴ συνείδηση ἐθεώρησε ὡς ἱερὸ καὶ τὸ πέρασμα τοῦ χρόνου σεβάστηκε. Πᾶν ὅ,τι γίνηκε γιὰ τὴν ἐλευθερία, αὐτὸ μόνον ἀρκεῖ γιὰ νὰ ἁγιάσῃ τὸ μέρος ποὺ τελέστηκε καὶ νὰ θεοποιήσῃ τοὺς ἀνθρώπους, ποὺ τὸ διέπραξαν. Εἴτε πατρίδα λέγεται τὸ ἰδεῶδες ποὺ γιὰ κεῖνο πέφτουνε μερικοί, εἴτε θρησκεία, εἴτε ἐλευθερία, εἴτε καθῆκον εἴτε ἀνάγκη, αὐτὸς ὁ θάνατος ἐξαγιάζει ὁλόκληρη τὴ ζωή τους. Ναί, κάθε ἐποχὴ, ἔχει τὰ ἰδεώδη της καὶ τὰ καθιστᾷ σεβαστὰ διὰ τῶν θυσιῶν, ποὺ προσεφέρθησαν πρὸς χάριν τους. Δὲν δυνάμεθα νὰ κρίνουμε μὲ τὰ σταθμὰ τοῦ σήμερα, τὸ ἰδεῶδες τοῦ χθὲς ἢ τῆς αὔριο. Δὲν δυνάμεθα νὰ κατακρίνουμε τὶς ἀξίες τοῦ παρελθόντος, ἐφ᾽ ὅσον οἱ ἀξίες αὐτὲς γιὰ τὴν ἐποχή τους ὑπῆρξαν σωτήριες. Κανεὶς δὲν ἐγγυᾶται γιὰ τὸ περιεχόμενο τῶν ἰδεῶν του· κανεὶς δὲν ξέρει ἀσφαλῶς, ποῦ τείνουμε ἢ ποῦ θὰ φθάσουμε· ἂν τὰ ἰδεώδη, ποὺ μᾶς ἐμπνέουν δὲν θὰ πραγματοποιηθοῦν ἢ θὰ κατισχύσουν. Αὐτὸ μόνο δόθηκε σὲ μᾶς: Νὰ ἐπιτελοῦμεν ὅτι νομίζομε καθῆκον, ὅ,τι πιστεύουμε ὡς καλύτερο καὶ μιὰ μέρα θὰ δικαιωθοῦμε. Οἱ ἥρωες τοῦ Μεσολογγίου στὴ λέξη ΠΑΤΡΙΔΑ ΕΚΛΕΙΝΑΝ Ο,ΤΙ ΑΓΙΩΤΕΡΟ ΕΙΧΑΝ ΜΕΣΑ ΤΟΥΣ· ΕΙΧΑΝ ΑΝΥΨΩΣΕΙ ΤΟ ΚΑΘΗΚΟΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΓΚΗ ΣΕ ΣΥΜΒΟΛΟ ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟ ΑΝΩΤΕΡΟ. Καὶ τὸ ἀπέδειξαν πέφτοντας πρὸς χάριν του· τὸ μέλλον τοὺς ἐδικαίωσε. Ἂν τείνουμε σήμερα σὲ μιὰ πατρίδα εὐρύτερη, κοινωνικότερη, σὲ μιὰ πατρίδα ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ, ἂν μικρὴ πατρίδα κατέστη σήμερα ἡ κακὴ μητρυὰ τῶν τέκνων της, ὅμως οἱ ἥρωες τοῦ Μεσολογγίου γιὰ τὴν ἐποχή τους εἶνε ἥρωες· δὲν θὰ παύσουν νὰ θεωροῦνται μάρτυρες καὶ νὰ θαυμάζωνται εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. «Ὁ διαλεχτὸς αὐτὸς ἀθέρας τῆς Ρούμελης ὑπῆρξαν ἀνδρειωμένοι ποὺ ἡ φύσις δὲν θὰ δῇ τοὺς ὁμοίους τους» εἶπεν ὁ μεγαλύτερος πατριωτικὸς ρήτωρ τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος (Τερτζέτης—Ἐξακολούθησις προλεγομένων σελ. 4.) Ὁ δὲ Ρίζος Νερουλὸς τελειώνοντας τὴν ἱστορία του μὲ τὴν πτῶσιν τοῦ Μεσολλογγίου ἀναφωνοῦσε κατάπληκτος: «Messolongie est trés grand pour être celebrê la seule louange qui soit digne de lui c' est le silence et l' admiration» (σελ. 443).

(Ἀπὸ Μελέτη—1926)

ΦΑΝΗΣ ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΕΡΧΟΜΟΣ ΤΗΣ ΑΝΟΙΞΕΩΣ

Πουσέτ, Λουκία, Νέλλη, Μιρέττα.— Μιὰ σκύλλα, δυὸ σκύλλες, τρεῖς σκύλλες, τέσσαρες σκύλλες. Ὁ λογαριασμὸς τελείωσε...— Πήδησαν ἀπ᾽ τ᾽ ἀμάξι, ἡ μιὰ πίσω ἀπ᾽ τὴν ἄλλη, σὰν καλογυμνασμένα σκυλλιὰ τοῦ ἱπποδρομίου καὶ διηυθύνθησαν πρὸς τὴν δενδροστοιχίαν, ἀκόμα καταλασπωμένη, τοῦ πάρκου.

Ἡ Πουσὲτ εἶνε ἤδη μακρυά, πεταγμένη σὰν μιὰν ὀβίδα. Τρέχει τόσο γρήγορα ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ σταματήσῃ ὅπου θέλει. Ἡ γρηὰ Λουκία ἄρχισε τὸν ὑγιεινό της περίπατο, τὸν ὑπομονητικὸ περίπατο μιᾶς γρηᾶς, κι᾽ ἡ Μιρέττα πιὸ μικρὴ ἀπὸ ποντίκι, πηγαίνει, τουρτουρίζοντας ἀπ᾽ τὸ κρύο, ἀποφεύγοντας μὲ προσοχὴ τὶς λάσπες, περπατῶντας μὲ τρία πόδια, καὶ κρατῶντας τὸ τέταρτο γιὰ νὰ τὰ μεταλλάζῃ....

— Ἐμπρός, σκυλλιά, ἐμπρός.

Τὸ γδαρμένο ξύλο δείχνει κάτω ἀπ᾽ τ᾽ ἀδύνατο κλάδωμα τὸ ὁλόγυμνό του πετσὶ ὅπου τὰ ξερὰ φύλλα τῶν βελανιδιῶν κολλᾶνε ὡς εἶδος λεπιδωτὲς πλάκες. Οἱ φουντουκιὲς κουνᾶνε τὰ ξεραμένα τους κλωνιὰ καὶ τίποτε δὲν ἐπρασίνισεν ἀκόμα, τίποτε δὲν προμηνάει τὸν ἐρχομὸ τῆς ἀνοίξεως, τῆς ἀνοίξεως ποὺ εἶνε τόσον κοντά...

— Ἐμπρός, σκυλλιά, ἐμπρός.

Μὰ ἡ ἀγαπημένη μου, ἡ Νέλλη, σταματᾷ. Προσεχτικὴ, μὲ τὸ ἕνα τῆς μπροστινὸ πόδι σηκωμένο, φαίνεται σὰν νὰ περιμένῃ, ν᾽ ἀκούῃ, νὰ αἰσθάνεται... Ἡ λεπτὴ μυτίτσα της τρέμει καὶ τὰ κυρτὰ μάτια της ἀνοιγμένα κι᾽ ἀκίνητα καθρεφτίζουν ὁλόκληρον ἕνα σύμπλεγμα ἀπὸ περίπλοκα κλωνιά.

Ὦ Νέλλη, αἰσθηματικώτατο σκυλλάκι, δὲν ἀνατριχιάσαμε μαζὺ στὴν ἴδια πρόσκλησι, δὲν ἀνοίξαμε μαζὺ τὰ ρουθούνια στὴν ἴδια πνοή; Ναί, δὲν εἶνε ἡ πνοή της, ἡ πρόσκλησίς της—ἡ δική της, τῆς ἀνοίξεως; Κανεὶς δὲν τὸ ξέρει, μὰ εἶνε κεῖ κρυμμένη κάτω ἀπ᾽ τὸ χνοῦδι αὐτὸ τῶν φύλλων, τῶν κολλημένων στὸ χῶμα ἀπ᾽ τὸ βαρὺ πόδι τοῦ χειμῶνα...

Ὅ,τι μᾶς τριγυρνᾷ εἶνε γκρίζο, παγωμένο σκληρὸ κάτω ἀπ᾽ τὸν συννεφιασμένον οὐρανὸ κ᾽ οἱ ἄνθρωποι λένε:

— Ἄ! ὁ φοβερός, ὁ μακρὺς χειμῶνας!

Δὲν ξέρουν, Νέλλη, πῶς ἡ ἄνοιξις εἶνε κεῖ, κι᾽ ὅμως δὲν πρέπει νὰ τοὺς τὸ ποῦμε... Πρέπει νὰ τὴν κρατήσουμε γιὰ μᾶς, ἐγωϊστικά, αὐτὴν τὴν ἄνοιξι τοῦ Φλεβάρη ποὺ τρομάζει μὲ τὸ τίποτε, πεθαίνει σὲ μιὰ κρύα νυχτιὰ καὶ ξαναζωντανεύει ὕστερα ἀπὸ μιὰ σιγανὴ βροχή... Ἔλα, Νέλλη. Ἂς περπατήσουμε, κάνει κρύο. Κάνει κρύο, μὰ ὑπάρχει, δὲν εἶνε ἔτσι; κάτι ἀπερίγραπτο ποὺ περνάει μέσ᾽ στὸν ἄνεμο... Κι᾽ ὅταν ὁ ἀέρας παύει, γίνεται τόσο γλυκὸς αἰφνιδίως ποὺ αἰσθάνεται κανεὶς στὸ μάγουλό του κάτι σὰν τὸ φτερούγισμα ἑνὸς θερμοῦ πουλιοῦ.....

— Ἐμπρός, σκυλλιά, ἐμπρός.

Οἱ σύντροφοί σου τρέχουν, Νέλλη.... Τί βρήκανε σ᾽ αὐτὴ τὴν τρύπα τοῦ λαγοῦ; Ἄ! θἄνε ἡ Πουσέτ, αὐτὴ ἡ τρελλή, ποὺ θὰ τοὺς εἶπε μὲ τὰ μάτια ἔξω ἀπ᾽ τὶς κόχες:

— Ἔχει μέσα ἕνα λαγό, τὸν εἶδα.

Ἄφησέ τες νὰ σκάβουν, Νέλλη. Εἶνε καλύτερα νὰ αἰσθανθοῦμε σ᾽ αὐτὸ τὸ χῶμα ποὺ ἀνακατεύουν, τὸ ἀλησμόνητο ἄρωμα, τὸ ἄρωμα τῆς ἀνοίξεως ποὺ σιγὰ σιγὰ βγαίνει ἀπ᾽ τὴ γῆ, ὅπου κοιμήθηκε, βαλσαμωμένο μιὰ ὁλόκληρη χρονιά.

— Ἔλα, Νέλλη. Ἂς ἀφήσουμε αὐτὲς τὶς τρελλὲς παιγνιδιάρες. Ἂς ζητήσουμε τὴν ἄνοιξι κάτω ἀπ᾽ τὴν φλούδα τῶν δέντρων, κάτω ἀπ᾽ τὸ μελαχροινὸ βερνίκι ἑνὸς βλασταριοῦ, κάτω ἀπ᾽ τὸ τσαλακωμένο καὶ καμμένο ἀπ᾽ τὴν παγωνιά, πράσινο χορτάρι, ποὺ τὸ καινούργιο ἀπὸ κάτω, κοντὸ καὶ σκληρό, ἀνασηκώνεται ἀόρατα.

Θὰ τὴν ζητήσουμε ὥς τὴν νύχτα κι᾽ ὅταν θὰ γυρίζουμε καὶ οἱ πέντε σπῆτι θὰ κοιμηθῇς κουρασμένη μέσ᾽ στ᾽ ἀμάξι καθὼς οἱ ἀδελφές σου. Τότε θὰ τραβήξω ἀπ᾽ τὸ γάντι μου, τσαλακωμένη κι᾽ ἀδύνατη, κάτι τὸ πολύτιμο, τὸ θαυμάσιο ποὺ ἔχω βρῇ—τὴν πρώτη βιολέττα....

[Μετάφρασις Κ. ΤΡΟΥΚΙΔΗ]

COLETTE

COLETTE

(Σκίτσο τοῦ SEM)

ΑΠΟ ΤΑ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΜΑΣ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

Ο Κ. ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ ΩΣ ΦΑΡΣΕΡ

Γ΄. ΣΧΕΔΙΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΠΟΠΕΙΡΕΣ

Τὸ ἀνήσυχο πνεῦμα τοῦ Κ. Χατζοπούλου δὲν ἔπαυσε, οὔτε στιγμή, σ᾽ ὅλο τὸ διάστημα τῆς διαμονῆς του στὴ Γερμανία νὰ σχεδιάζῃ φάρσες, τὴ μιὰ ὕστερ᾽ ἀπὸ τὴν ἄλλη. Μερικὰ ἀποσπάσματα ἀπὸ γράμματά του, ποὺ θὰ δώσω παρακάτω, δείχνουν τὴν ἀκατανίκητη αὐτὴ τάση του. Καὶ ὅπως θὰ ἰδῇ ὁ ἀναγνώστης ὁ ἀδιόρθωτος, φαρσέρ, ποὺ πρόσωπα, πράγματα καὶ ἰδέες τοῦ κεντοῦν, διαρκῶς τὴν παράξενη αὐτὴ χορδὴ τῆς ψυχῆς του καὶ τοῦ ἐρεθίζουν τὴν εἰρωνικὴν διάθεσιν τοῦ πνεύματός του, δὲν φείδεται οὔτε τοῦ ἑαυτοῦ του. Στὸ γράμμα ποὺ ἀκολουθεῖ, λόγου χάρη, ἀφοῦ ρίχνει τὴν ἰδέα μιᾶς φάρσας, πῶς ἔπαθε ἀπὸ φθίσιν, γιὰ νὰ τρομοκρατήσῃ τὸν φιλάσθενο τότε Πορφύρα, ἀναφέρει ὕστερα φανταστικοὺς τίτλους ἔργων του, στὰ ὁποῖα τάχα καταγίνεται, γιὰ νὰ λάβῃ ἀφορμὴν νὰ εἰρωνευθῇ μερικοὺς νέους «ποετάστρους» τῆς ἐποχῆς μὲ τὸ θαυμάσιο τρόπο, ποὺ βλέπει ὁ ἀναγνώστης στὴ συνέχεια τῆς ἐπιστολῆς του. Καὶ εἶνε. πράγματι οἱ γραμμὲς αὐτὲς μιὰ ἀσύγκριτη ἀποθέωση τῆς «ἀρλούμπας». Ἰδοὺ τὸ χαριτωμένο κείμενο.

⁂

«Berlin-Schöneberg, Mütlenstr. 18 IV

Καὶ ἡμεῖς, ὦ βέλτιστε, ἐκ τῶν ψιχίων τῆς τραπέζης ἄλλων τρώγομεν, παρ᾽ ἄλλων ἀκούομεν περὶ ὡραίων μεταφράσεων Πλατώνων καὶ Φαιδώνων καὶ οὐκ οἴδαμεν αὐτὰς καίτοι οἴδαμεν τὸν ποιητὴν των. Πέτρος τὸ ὄνομα αὐτὸς καὶ Πέτρος τὴν φύσιν. Διὰ τοῦ ἐν Λειψίᾳ σοφοῦ κ. Δίτριχ ἐλάβομεν ἐπίσης γνῶσιν γραφῆς τινος ἐμφανισθείσης ἐν τῷ ἐγκρίτῳ περιοδικῷ τοῦ κ. Κλέωνος Μιχαηλίδη, εἴδομεν ἡμᾶς αὐτοὺς κατειρωνευομένους ἐν τῇ γραφῇ ταύτῃ ἐφ᾽ ᾧ καὶ εὐχαριστοῦμεν.

Περὶ φάρσας ὅμως ὅτι προσεβλήθημεν ἀπὸ φθίσιν τί φρονεῖτε; Ὁ μικρός μας φίλος λαμβάνων αἴφνης ἐπιστολάς μας καὶ σπεύδων νὰ τὰς καύσῃ. Ὑποβάλλομεν τὴν πρότασιν καὶ ἀναμένωμεν ὁδηγίας.

«Θεῶν δύσιν», «Ντούλα Μπρούφας» καὶ «Χαλαστὴς Πλάστης» εἶνε οἱ τίτλοι τῶν ἔργων μας τὰ ὁποῖα θὰ λάβῃ προσεχῶς ὁ αὐτόθι μικρός μας φίλος μὲ τὴν θερμὴν παράκλησιν νὰ τὰ ἀναγνώσῃ. Ἡ ἰδία παράκλησις ἀπευθύνεται καὶ εἰς ὑμᾶς, ἐλλόγιμε φίλε. Μυθιστορία εἶνε τὸ ἕν, δράματα τὰ ἄλλα δύο. Μετ᾽ εὐφροσύνης ἐμάθαμεν ὅτι καὶ ὑμεῖς ἐτελειώσατε πρό τινος ἓν τοιοῦτο καὶ τὸ ἀνεγνώσατε εἰς τοῦ κ. Πολιτάκη παρουσίᾳ τῶν ἐγκρίτων συναδέλφων μας Πολέμη καὶ Στρατήγη. Ἐμάθομεν ἐπίσης ὅτι ἐπεσκέφθητε ἐπὶ κεφαλῆς τῶν μαθητῶν σας τὸν Χάουπτμαν ἐν Φαλήρῳ ἀλλ᾽ ὅτι σᾶς διέφυγε ἐντελῶς, ὅτι μετ᾽ αὐτοῦ εὑρίσκεται αὐτόθι καὶ ὁ Λούδβιχ φὸν Ὄφφμαν. Λαμβάνομεν τὴν τόλμην νὰ σᾶς τὸν συστήσωμεν. Εἶνε ὁ ἀγαπητότερος ἡμῖν ἐκ τῶν γερμανῶν ζωγράφων. Οὐδεὶς ἀπέδωκε ὡς αὐτὸς μὲ τόσον κάλλος καὶ ψυχὴν τὸ εἰδύλλιον τοῦ ὀνείρου. Μαλλιαρὸς ὁ ἀνὴρ καὶ μουσικὴν ποιεῖ, μόνον οὐχὶ ὡς ἐγὼ καὶ ὁ γύφτος.

Πολὺ σᾶς παρακαλοῦμεν νὰ μᾶς εἰπῆτε τὴν γνώμην σας ἂν σᾶς φαίνεται καλλίτερος ὁ τίτλος «Οἱ ἴσκιοι τοῦ χυνόπωρου» ἢ «Οἱ χυνόπωροι τῶν ἴσκιων»; Εἶνε ὁ τίτλος μιᾶς λυρικῆς συλλογῆς ἣν προτίθεμαι νὰ ἐκδώσω. Ἑτοιμάζω ἐπίσης μίαν ἐπικολυρικοδραματικὴν ραψῳδίαν, ἕκαστον ᾆσμα τῆς ὁποίας θὰ στολίζουν ἓξ ἕως ὀκτὼ μότα. Ἂν λοιπὸν κατὰ τὰς ἀναγνώσεις σας εὑρίσκετε κατάλληλα τοιαῦτα, θὰ μὲ ὑποχρεώσητε νὰ μοῦ στείλετε.

Μεγάλη ἀνάγκη δὲν εἶνε νὰ ἔχουν σχέσιν μὲ τὸ θέμα τῆς ραψῳδίας. Ἐπίσης ὀνόματα λαῶν, ἐθνῶν, φυλῶν, τόπων, χωρῶν, ἀνδρῶν, γυναικῶν, ζώων, πτηνῶν, φυτῶν, ἐπαγγελμάτων, συνέργων, συγγραμμάτων, ἀνεκδότων παπύρων, περγαμηνῶν, φορεμάτων πολὺ μ᾽ ἐνδιαφέρουν. Ἀπαραίτητα ἐπίσης μοῦ εἶνε ὀνόματα θεῶν, διαβόλων, θρησκευμάτων. μαχῶν, ὅπλων. Τὰ ἀφηρημένα ἐπίσης ὡς ἀλήθεια, δικαιοσύνη, ἀρετή, σοφία, λόγοι, αἰτία, ἰδέα, ρυθμός, ὁμορφιά, σκέψεις, χρέος. Μὴ λησμονήσετε ἐπίσης ὄρη, δρυμούς, ὠκεανούς, θαλάσσας, λίμνας, ποταμοὺς καὶ τὰ τοιαῦτα. Πάντοτε βεβαίως ἔχετε ὑπ᾽ ὄψιν ὅτι πρόκειται περὶ ποιητικοῦ ἔργου ὥστε τὸ εὔηχον τῶν ὀνομάτων ἔχει σημασίαν. Κακάβια λ. χ. Λακεδαιμονιά, Λουρίκι, Μαγναῦρες, Βιθυνιώτικα, Γλαρέτζες, Γαντζάσι, Κατσίβελος, Νετότσοι, Σίντηδες, Ρόμοι, Ζαπαράδες. Πρὸ θεοῦ μὴ λησμονῆτε τὰ ὀνόματα τῶν φιλοσόφων, διότι δὲν πρόκειται περὶ λυρικῆς σκέψεως μόνον ἀλλὰ περὶ φιλοσοφικῆς τοιαύτης. Ὡς πρὸς τὴν τελευταίαν ὁ φίλος μας Zulius Konstantin von Hörslin ἀνέλαβε νὰ μᾶς βοηθήσῃ. Εἰδοποιήσατέ με ἐπίσης ἂν ὁ Ἀρχοντάνθρωπος ποὺ θὰ νάβγῃ εἶνε ὁ Ὑπεράνθρωπος ὁ ἴδιος ποὺ μᾶς ἐκήρυξε πρό τινων ἐτῶν ἕνας ἄλλος ἀγαπητός μας φίλος. Ἀλλοίμονό μας, φίλε μου, ποῦ θὰ τὸν βάλωμε νὰ καταλύσῃ! Ἑτοιμάστε γρήγορα τὸ καλύβι ποῦ ἔχει κλείσῃ ὁ ποιητὴς τὰ μεγάλα ἐθνικὰ ἰδανικὰ τὰ ξεπεσμένα. Δὲν μὲ μέλλει γιὰ τὸν ποιητή, γιὰ τὴν ποίησι ἐγὼ φροντίζω. Μὴν ξεχάσῃς ὅ,τι βρῇς σχετικὸ γιὰ τὸ Βράμα ἀπὸ τὴν Ἴντια ὅπως καὶ γιὰ τὸν Κάη καὶ τὸν Τυμπαλκάχ. Γράψε μου γρήγορα, στὸ μεταξὺ πάω γιὰ δυὸ τρεῖς μέρες στὴν Nüruberg νὰ ἰδῶ πῶς καπελλώνουν τοὺς πύργους. Μὴ μοῦ μελαγχολεῖς, ἀργύρη μου, ψυχή μου, ὦ ρόδο τῆς Καπαδοκιᾶς, ὦ πεντάδαχτυλο καταπακιᾶς, ποὺ εἶν᾽ ἡ Τέχνη μας, ὦ οὐρανέ, ποὺ εἶν᾽ ἡ γάτα σου, οἱ ἴσκιοι μου καὶ ποὺ τῆς καρυδιᾶς ὁ ἴσκιος; Τί μοῦ θυμίζεις τὶς ὡραῖες μας ἡμέρες, ὦ κανάγια!

Χαίρετε ὅθεν, ὦ ἐλλόγιμε φίλε, ἐῶντες καὶ τοὺς μαθητὰς ὑμῶν καὶ ἅπαντας τοὺς φίλους χαίρειν.

Ταπεινὸς ὑμῶν θεράπων

Σίντης Κατσίβελος ὁ ἐν Ἀλαμανίᾳ

⁂

Σὲ κάποιο ἄλλο του γράμμα ρίχνει δειλὰ τὴν ἰδέα μιᾶς ἀθῴας φάρσας γιὰ τὸν Παλαμᾶ. Ἀλλὰ τὸν σταματᾷ, ἐγκαίρως ἡ εὐλάβεια καὶ ὁ θαυμασμός, ποὺ τρέφαμε ὅλοι μας γιὰ τὸ μεγάλο μας φίλο. Ἀντιγράφω, ὁπωσδήποτε, τὸ σχετικὸ κομμάτι:

«Ὅμως πεθύμησα φάρσα καὶ δὲν ἔχω τίνος νὰ κάμω. Ὁ Παλαμᾶς μοῦ στέκεται πάντα μπροστά, ἀλλὰ θὰ θυμώσῃ ἂν τοῦ γράψω ἄξαφνα, πῶς τοῦ γράφει ὁ Νίτσε. Ἀλλὰ μὲ τὸ Νίτσε ἄλλοι πρέπει ν᾽ ἀνοίξουν καὶ προσωπικὴν γνωριμία. Ἐπὶ τέλους, ἂν τοὔγραφα ὁ Μπιέρντζερνε Μπιόρσων ἢ ὁ προφέσσωρ Ἔρν. Χαῖκελ ἢ μία κάποια Λάουρα Μάλχαλμ, ποὺ δῆθεν διάβασε ἕνα ἄρθρο του γιὰ τὸ γυναικεῖο ζήτημα ἢ ὁ Ἀντρέας Σαλομέ, πῶς δῆθεν ἀπὸ τὸ ποίημά του «Ἀπόκρυφο Εὐαγγέλιο» ἐμπνεύσθηκε τὴ δική του φιλοσοφικὴ μελέτη «Ἰησοῦς ὁ Ἰουδαῖος. Τί λές; Ἀλλὰ μὴ μὲ προδώσῃς, νὰ ζήσῃς».

Ἐννοεῖται, ὅτι ἡ φάρσα αὐτὴ ἔμεινε μόνον σχέδιο. Τοῦ ἴδιου ὅμως τύπου φάρσα εἶχε μελετήσει γιὰ τὸ Λάμπρο Πορφύρα ἑτοιμάζοντάς του γράμματα ἀπὸ μία κοντέσσα θαυμάστριά του. Καὶ στὸν ἴδιο καιρὸ μελετάει διάφορες φάρσες γιὰ τὸ «Νουμᾶ», στὶς ὁποῖες μὲ προσκαλεῖ νὰ λάβω μέρος κ᾽ ἐγώ, δίνοντάς μου καὶ σχετικὲς ὁδηγίες πῶς νὰ κακομεταχειρισθῶ καὶ τὸν ἴδιο, γιὰ νὰ μὴ γεννηθῇ καμμιὰ σχετικὴ ὑποψία. Τὸ χαριτωμένο γράμμα, ποὺ ἀκολουθεῖ ἀμέσως παρακάτω, εἶνε ἕνα δεῖγμα τοῦ ψυχολογικοῦ μηχανισμοῦ τῆς Χατζοπουλικῆς φάρσας.

Μόναχο 24-4-09.

⁂

Ἀγαπητὲ Πέτρο!

Δὲ φταίει λίγο στὴ σιωπή μου καὶ ἡ ἀποτυχία ὡς τὴν ὥρα τῆς φάρσας τοῦ μικροῦ. Ἀφοῦ ὁ Θεοτόκης, ποὺ εἶχε πάει στὸ μεταξὺ στὴ Βοημία, τὴν ἀμέλησε νὰ τὴν κάμει ἀπὸ κεῖ, ὅπως θἆταν πιὸ καλά, σκόνταψε ἔπειτα στὸ σκιάψιμο κάθε Γερμανοῦ ἀπ᾽ τὸν ἴσκιο του. Τέλος μιὰ δούλα τόλμησε νὰ ὑπογράψῃ τὄνομα μιᾶς κοντέσσας καὶ στάλθηκε τὸ γράμμα στὸ Marbury, στὸν Τριανταφυλίδη ἂν τὸν ξέρεις, νὰ τὸ στείλει ἐκεῖθε καὶ νὰ μᾶς μεταβιβάσει τὴν ἀπάντηση ποὺ θὰ πάει τυχὸν στὴ διεύθυνσή του.

Γιὰ νὰ μὴ μένῃς ἀργὸς καὶ σὺ στὸ μεταξύ, σοῦ προτείνω μιὰ ἰδέα, ποὺ ἴσως μπορέσει νὰ φαιδρύνει κύκλο πλατύτερο. Ἔχω ἀπ᾽ τὸ ἐξωτερικὸ προετοιμάσει τὸ «Νουμᾶ» πῶς οἱ κριτικὲς μωρολογίες μου τοῦ κάνουν ἐχθροὺς στὸν κύκλο τὴν δημοτικιστῶν. Βρίσκω καλύτερο νὰ λάβαινε κι ἀπ᾽ τὸ ἐσωτερικὸ παρόμοιες διαμαρτυρήσεις. Ἂν τὸ ἐγκρίνῃς σύνταξε ἕνα δυὸ γράμματα λαβαίνοντας πρὸ ὀφθαλμῶνε τὶς διαμαρτυρίες Μαλακάση καὶ Φωτιάδη γιὰ τὴ διαστροφὴ ποὺ ἔκαμα τῆς ἱστορίας, τὴν ἀνικανότητά μου νὰ νιώσω τὴν τρανὴ ποίηση τοῦ Σκίπη. Ἂν θέλεις καὶ χαρακτηρισμοὺς τοὺς στερνοὺς ἀπὸ τὴ Ν. Ἡμέρα τῆς Τεργέστης: Ἡ γλωσσικὴ ἁρμονία θρooῦσα εἰς τὰ ὦτα ὡς Βετχόβειος μουσική. Ἡ «Συμφωνία τοῦ δρυμῶνος» ποιητικὴ συμφωνία, ἣν λίαν εὐστόχως θὰ συνέκρινέ τις πρὸς μουσικὴν τοιαύτην τοῦ Βάγνερ κλπ. Ἂν σοῦ χρειάζεται σημείωσε πῶς ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴ παροικία τῆς Τεργέστης δὲν ἀποκόμισε ὁ ποιητὴς μόνο τέτιες κρίσεις μὰ καὶ 700 κορῶνες, 1000 κοντὰ δραχμοῦλες πές τοῦ φίλου μας μικροῦ. Ἔπειτα στοχάσου καλὰ τὸ βαθὺ νόημα ἐκφράσεων ὡς: Κριτικάστρος βασιλικὸς, ἀσύγκριτος Ἔρμουας, ὁ μεγάλος μας Παλαμᾶς, ὁ γιός μου ὁ ποιητής, ὁ περίτρανος διδάχος, μὲ τὸν ὁποῖον (ἴδ. Ἀναμενόμενον) ὑπονοεῖται ὄχι ὁ Παλαμᾶς μὰ ὁ ἴδιος ὁ δάσκαλος, ὁ Ψυχάρης. Μὴν ξεχάσεις ἐπίσης τὸν Ἀργύρη μας, τὴ Μυριέλα μας.

»Λάβε πάντα ὑπόψη σου καμμιὰ ἀποκήρυξή μου ἀπὸ σπόντα, ποὺ θὰ δεῖς τυχὸν στὸ Νουμᾶ, καμμιὰ ἀναίρεση τῶν ποιητικῶν θεωριῶν μου ἀπὸ κανέναν μαθητὴ τοῦ Πόρφυρα, τόνιζε πάντα Πόρφυρα κι ὄχι Πορφύρα, ρίξε μερικὲς κεντιές, σχετικὰ μὲ τὸ διήγημά μου ποὺ τυπώνεται ἀπάνω στὸ ρητό: Δάσκαλος ποὺ δίδαχνε καὶ νόμο δὲν ἐκράτει, ἀνακάτεψε τὶς ἐθνοφθόρους σοσιαλιστικὲς ἰδέες μου, κάμε δηλ. μιὰ ὄμορφη στὴν εἰδὴ σαλάτα, πρόσεξε στὴν ἐκλογὴ τοῦ ψευδώνυμου νάχάει δημοτικὰ καὶ πατριωτικὰ σὰν τὰ Μήτρος Δεσποίνως, Δοῦλος, Δουλεύτης, Λέκας, Ἀρβανίτης, καὶ στεῖλε τὴ γραφὴ κ᾽ ἐλπίζω πῶς θὰ πιάσει ἀσφαλέστερα ἀπ᾽ τὴν ποὺ θαρθεῖ ἀποδῶ στὸ μικρὸ φίλο μας, ποὺ φαίνεται νάνε θυμωμένος μαζύ μου καὶ δὲ μοῦ γράφει πιά, ἐκτὸς ἂν δὲν τοῦ μένει καιρὸς ἀπὸ τὶς κοσμικὲς συναναστροφές, ποὺ ἔμαθα πῶς τόριξε καὶ ἀπὸ τὶς ἐρωτικὲς περιπέτειες, ποὺ ἄκουσα πῶς μπλέχτηκε. Ἔγινε, λέει, τέλεια ἐπίσημος.

Μὲ πολλοὺς πολλοὺς χαιρετισμούς, καθὼς κι ἀπὸ τὸ Θεοτόκη.

Κώστας

Κατατόπι Dachau b] München
Münchenerstr. 3

⁂

Νομίζω, πῶς κοντὰ στὶς φάρσες του, ποὺ πραγματοποιήθηκαν, μὲ κορύφωμα τὴ φάρσα τῆς τρέλλας του, τὰ σχεδιάσματα αὐτὰ—λίγα δείγματα ἀπὸ τὰ πολλὰ—εἶνε χαρακτηριστικὰ τοῦ παράξενου αὐτοῦ ταλέντου τοῦ Κώστα Χατζοπούλου. Καὶ τελειώνω μ᾽ αὐτά. Παρουσιάζοντας τὸν μουσικὸν τοῦτο ποιητὴ τῶν «Ἐλεγείων καὶ εἰδυλλίων» καὶ τοῦ «Χινόπωρου» ἀπὸ τὴν ἄγνωστη αὐτὴ στοὺς περισσότερους ὄψη του, θέλω νὰ πιστεύσω πῶς δὲν ἀδίκησα τὴ γλυκύτατη μνήμη τοῦ ἀλησμόνητου φίλου μου. Κάτω ἀπὸ τὰ παιγνίδια αὐτὰ τῆς φαντασίας του ξεχωρίζει, γιὰ τὸν προσεχτικὸ παρατηρητή, τὸ μελαγχολικὸ φόντο, ἡ πεσσιμιστικὴ φιλοσοφικὴ διάθεση καὶ τὸ πνεῦμα τῆς ἀμφιβολίας, ποὺ στάθηκαν ὁ κύριος χαρακτήρας τοῦ ξεχωριστοῦ ποιητικοῦ ἔργου, ποὺ μᾶς ἄφισε φεύγοντας ὁ λιγόζωος φίλος.

ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ

ΤΑ ΠΟΥΛΙΑ Κ' Η ΑΝΟΙΞΗ

Μέσ᾽ τ᾽ ἀνοιξιάτικα κλαδάκια
μέσ᾽ τὴ χαρὰ τὴ θεϊκή,
ποὺ τὰ πουλιὰ μὲ τραγουδάκια
χτίζουν φωλιὰ ἐρωτική,

Μ᾽ εὐλαβικὴ ψυχὴ πηγαίνω
κάθε αὐγὴ καὶ δειλινό,
κι᾽ ἀπ᾽ τὰ τραγούδια τους ᾽κεῖ πέρνω
τ᾽ ἁρμόνισμά τους τὸ στερνό.

ΣΤΥΛ. ΑΥΓΟΥΣΤΑΚΗΣ

ΑΝΡΥ ΝΤΥΒΕΡΝΟΥΑ

ΖΗΤΩΝΤΑΣ ΤΟΝ ΕΡΩΤΑ...

ΝΕΩΤΑΤΟΝ ΠΑΡΙΣΙΝΟΝ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

(Ξυλογραφίαι Ἀχιλ. Οὐβρέ)

19

Χθὲς ἐγευμάτισα μὲ τὸν Γεώργιον-Ἐμμανουὴλ σ᾽ ἕνα κοσμικὸ ξενοδοχεῖο. Στὸ μέσον τοῦ φαγητοῦ, ἄρχισε ἡ μουσικὴ νὰ παίζῃ ἕνα ἀπὸ κεῖνα τὰ κομμάτια, ποὺ κάμνουν νοσταλγικὰ τὰ μάτια τῶν γυναικῶν.

— Περίεργο, μοῦ εἶπε πάντοτε ματαίως ἐζήτησα μιὰ σύντροφο, ποὺ νὰ μὴ σκέπτεται ἕναν ἄλλον ἄνδρα ὅταν ἀκούῃ μουσική...

Ἐκοκκίνισα. Αἰσθάνομαι πῶς ὁ Φρειδερῖκος μ᾽ ἔχει κυριέψει σὲ τέτοιο σημεῖο, ποὺ μοῦ φαίνεται ὅτι εἴμεθα τρεῖς, ὁσάκις ὁ Ρουϊνὲ εἶνε παρών.

— Ὡμολόγησέ το, ἐπέμεινε ὁ Γεώργιος Ἐμμανουήλ, πῶς σκέπτεσαι κάτι ἀπὸ τὸ παρελθόν σου.

...Δυστυχῶς, ἐσκεπτόμουν τὸ παρόν μου. Καὶ τὸ παρὸν αὐτὸ εἶνε τόσο εὔθραυστο, τόσο ἀβέβαιο! Καμμιὰ ἀσφάλεια δὲν μὲ καθησυχάζει ἐνώπιον τοῦ αἰνιγματικοῦ καὶ φευγαλέου αὐτοῦ ὄντος, τὸ ὁποῖον ποτέ του δὲν μοῦ εἶπε «σὲ ἀγαπῶ», παρὰ σὰν βεβιασμένα, σὰν νὰ φοβῆται γιὰ τὴν ὑποχρέωσι ποὺ ἀναλαμβάνει. Καὶ ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμήν, ἀποκτῶ τὴν βεβαιότητα ὅτι πλησιάζω εἰς τὸ κρίσιμον ἐπεισόδιον τῆς ζωῆς μου.

Πρέπει τώρα νὰ ἔλθω στὸ ἀποφασιστικὸ μέρος αὐτῆς τῆς ἱστορίας. Αἰσθάνομαι κάποιαν ταραχή, ποὺ θὰ τὴν καταλάβετε εὔκολα, ὅταν σᾶς πῶ ὅτι δὲν μπορῶ νὰ διαβάσω τὴν ἱστορίαν τοῦ Μεγάλου Ναπολέοντος παρὰ μόνον ἕως ἐκεῖ ποὺ ἀρχίζουν αἱ ἧτται του· ἡ νῆσος τῆς Ἔλβας, τὸ Βατερλώ, ἡ Ἁγία Ἑλένη μοῦ εἶνε ἀνυπόφορα· θέλω τὸν ἥρωα νὰ θριαμβεύῃ, μέσα στὴ χαρὰ καὶ τὴν αἴγλη τῆς εὐτυχίας του· τὰ λοιπὰ μὲ καταθλίβουν καὶ μὲ ἐρεθίζουν. Καὶ ὅμως, νά με ποὺ πλησιάζω εἰς ἐκεῖνο τὸ σημεῖον, ὅπου τὸ ἀστέρι σπεπάζεται ἀπὸ σύννεφα.

Γράφω γιὰ τὸν ἑαυτό μου. Θὰ ἔπρεπε νὰ ἐγκαταλείψω αὐτὲς τὶς σελίδες καὶ νὰ σταματήσω, ἀπὸ μιὰ φιλαρέσκεια ἀρκετὰ θεατρική, στὸ σημεῖο ἐκεῖνο ἀκριβῶς, ποὺ ὁ Φρειδερῖκος, μεθυσμένος ἀπὸ εὐτυχίαν καὶ πάθος, μοῦ εἶπε:

— Ἄφησε τὰ ὅλα, καὶ ἔλα νὰ ζήσῃς μαζύ μου.

— Δὲν ἀπαντοῦσα. Ἐγέλασε πικρά:

— Τὸ βλέπεις λοιπόν;

Τοῦ ἐξήγησα, μὲ τὰ δάκρυα στὰ μάτια, ὅτι ἡ χαρὰ μὲ ἔπνιγε. Ἂν τὰ ἄφηνα ὅλα! Ἀλλ᾽ ἀμέσως!... Ἦτανε ἓξ τὸ βράδυ. Ὁ Γεώργιος-Ἐμμανουὴλ Ρουϊνὲ μὲ ἐπερίμενε. Ἔπρεπε ν᾽ ἀναβάλωμε γιὰ τὴν ἄλλη μέρα τὴν συνέχεια τῆς ὁμιλίας μας.

Τὸ ἄλλο πρωΐ, μ᾽ ἐξύπνησαν γιὰ ἕνα γράμμα ἐπεῖγον:

—«Ἂν δὲν ἐμίλησες ἀκόμα, περίμενε. Θὰ ἔλθω νὰ σὲ πάρω σήμερα στὶς τρεῖς, στὸ σταθμὸ τῆς Μαντελέν· θὰ πᾶμε στὴ φωληά μας, καὶ θὰ κουβεντιάσωμε σοβαρά».

Εἴκοσι λεπτὰ πρὶν ἀπὸ τὴν ὡρισμένη ὥρα, ἐπερπατοῦσα μπροστὰ στὸ σταθμό. Ὁ ἐκνευρισμὸς τῆς ἀναμονῆς, ἡ συγκίνησις, μοῦ ἔφερναν τέτοιαν ἀδυναμία ποὺ μοῦ φάνηκε πῶς θὰ ἐλιποθυμοῦσα καὶ ἀναγκάσθηκα νὰ καθήσω σ᾽ ἕνα τραπέζι.

Νά, ὁ Φρειδερῖκος. Σηκώνομαι, τὸν ἐρωτῶ βιαστικά:

— Λοιπόν, τί τρέχει; πές μου... Πόσο ἤθελα νὰ μὲ καθησυχάσῃ! Τίποτε ὅμως. Περπατοῦμε ἀμίλητοι. Πότε καὶ πότε ἀνταλλάσσουμε τετριμμένες φράσεις. Σὲ λίγο, θὰ ἔχωμε στὸ σπῆτι μας τὴ σοβαρὴ συνομιλία... Ἂς ἀπολαύσωμε τὴν παροῦσαν στιγμήν· εἶνε ἐξαισία· τὸν σφίγγω, καὶ τὰ ἄλλα μοῦ εἶνε ἀδιάφορα. Θὰ ἤθελα νὰ διαιωνισθῇ αὐτὸς ὁ περίπατος, μετὰ τὸν ὁποῖον ἀναμφιβόλως θὰ ἐπέλθῃ ἡ καταστροφή.

Μόλις ἐφθάσαμε, βγαίνει ἡ θυρωρός.

— Ὁ Κύριος ἐπιμένει;

— Ξαναῆρθαν ἀπὸ κεῖνο τὸ κατάστημα.

— Καλά, θὰ περάσω.

Μόλις ἄνοιξε ἡ πόρτα, πέφτω στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ Φρειδερίκου!

— Δὲν θέλω νὰ σὲ ἀφήσω! Δὲν θέλω!..

Κλείνει τὴν πόρτα.

— Δὲν πρόκειται γι᾽ αὐτό, ἀλλὰ γιὰ μιὰ δύσκολη στιγμὴ ποὺ πρέπει νὰ περάσῃ... Ἔχω νὰ πληρώσω χρέη....ἔχω στενοχωρίες ....Γι᾽ αὐτό, μικρούλα μου, πρέπει ν᾽ ἀφήσωμε τὴ φωλίτσα μας· ναί...δὲν μπορῶ πιὰ νὰ ἐξακολουθήσω...Καὶ ὅμως ζούσαμε τόσο μέτρια...

— Καὶ ἡ ὁριστική μας ἕνωσις;

— Ἀδύνατος, ἐπὶ τοῦ παρόντος. Κατάλαβέ με...πρέπει νὰ μὲ ἐννοῇς.

Κάθομαι στὸ ντιβάνι· ὁ Φρειδερῖκος εἶνε γυρμένος στὰ πόδια μου. Μοῦ μιλεῖ κυττάζοντάς με στὰ μάτια, γιατὶ ἔτσι τὸν ὑπακούω περισσότερο, νικημένη ἀπὸ τὸ βλέμμα του. Ν᾽ ἀφήσωμε τὸ χαριτωμένο ἐκεῖνο διαμέρισμα. καὶ νὰ γυρίζωμε ἀπὸ ξενοδοχεῖο σὲ ξενοδοχεῖο, σὰν ἐρασταὶ τυχοδιῶκται! Ἀφοῦ ὅμως τὸ θέλει, θὰ γίνῃ. Μαντεύω πῶς δὲν πρέπει νὰ τὸν στενοχωρήσω. Λέγω μόνον.

— Δὲν ἔχω παρὰ μόνον ἐσένα στὸν κόσμο, Φρειδερῖκε.

— Κι᾽ ἐγὼ δὲν ἔχω παρὰ μόνον ἐσένα.

Καὶ εἴμεθα μικροί, ταπεινοί, ὑπερήφανοι μόνο γιατὶ ἀντιμετώπιζα ἑνωμένοι τὴν τύχη, σὰν παιδιά, σὰν μικρὰ ὄντα ποὺ θὰ ἐπάλευαν μὲ γίγαντες. Δὲν ἔχουμε παρὰ τὴ δύναμι τῆς ἀγάπης. Ἔπειτα, μὲ μεταμορφώνει. Γίνομαι σοβαρή, γιατὶ μοῦ ἔδωκε τη μεγάλη φροντίδα τοῦ ἀληθινοῦ ἔρωτος. Τὸ γέλοια ἐπάγωσε στὰ χείλη μου. Νοιώθω ἰσχυρότερα ἀπὸ κάθε ἄλλη φορὰ τὴ βραδυνὴ θλῖψι καὶ τὴν πρωϊνὴ εὐθυμία. Δὲν ἤξευρα, γιατὶ ἀγαποῦσα ἕως τότε· τώρα τὸ ξέρω. Γιατὶ νὰ τὸ κρύψω; Δὲν πρέπει νὰ τὸν χάσω.

— Φρειδερῖκε, εἶσαι ἀληθινὰ δικός μου;

— Ναί, εἶμαι δικός σου.

— Γιὰ πάντα.

— Αἰωνίως.

Πολὺ καλά. Πρέπει νὰ ἐνεργήσω.

⁂

Θ᾽ ἀποχαιρετήσω τὴ Τζόλλυ, τὴν ὡραία μου φοράδα καὶ κάθε τι ποὺ μὲ περιστοιχίζει, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ Γεωργίου-Ἐμμανουὴλ Ρουϊνέ. Τὴ στιγμὴ ποὺ μπαίνω μέσα στὸ σταῦλο ἡ Τζόλλυ εἶνε γυρμένη νωχελῶς. Σηκώνεται μὲ θόρυβον· «Ἀντίο, κόρη μου!» Θὰ πάῃ μὲ ἀδιαφορίαν στὰ χέρια κάποιου ἄλλου ἰδιοκτήτου. Τὰ ἴδια θὰ πάθουν καὶ τὰ διάφορα μπιμπελό μου. Ὅμως, στὰ μάτια τῆς Τζόλλυ βλέπω κάποια μελαγχολία· ἔλα, πάρε ἕνα κομμάτι ζάχαρη, τὸ τελευταῖο....

Τώρα, τὰ φορέματά μου. Ἐφύλαξα

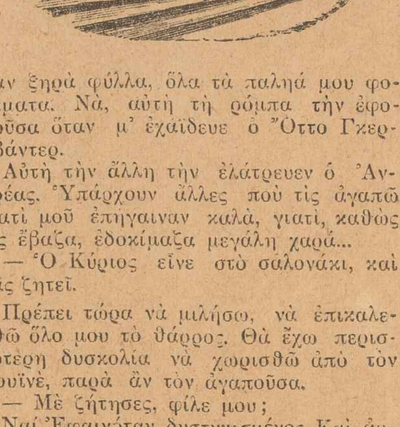

σὰν ξηρὰ φύλλα, ὅλα τὰ παληά μου φορέματα. Νά, αὐτὴ τὴ ρόμπα τὴν ἐφοροῦσα ὅταν μ᾽ ἐχάϊδευε ὁ Ὄττο Γκερσβάντερ.

Αὐτὴ τὴν ἄλλη τὴν ἐλάτρευεν ὁ Ἀνδρέας. Ὑπάρχουν ἄλλες ποὺ τὶς ἀγαπῶ γιατὶ μοῦ ἐπήγαιναν καλά, γιατί, καθὼς τὶς ἔβαζα, ἐδοκίμαζα μεγάλη χαρά...

— Ὁ Κύριος εἶνε στὸ σαλονάκι, καὶ σᾶς ζητεῖ.

Πρέπει τώρα νὰ μιλήσω, νὰ ἐπικαλεσθῶ ὅλο μου τὸ θάρρος. Θὰ ἔχω περισσότερη δυσκολία νὰ χωρισθῶ ἀπὸ τὸν Ρουϊνέ, παρὰ ἂν τὸν ἀγαποῦσα.

— Μὲ ζήτησες, φίλε μου;

Ναί. Ἐφαινόταν δυστυχισμένος. Καὶ ἀρχίζει νὰ μιλῇ λυπητερά:

— Πρέπει νὰ ἐξηγηθοῦμε, Κραπότ. Δὲν εἶμαι οὔτε ὡραῖος, οὔτε πολὺ ἔξυπνος· ἴσως μάλιστα κάποτε νὰ σοῦ φαίνωμαι κουτός. Ἡ ζωή μου ἦτανε πάντοτε τόσον εὔκολη, ὥστε ποτέ μου δὲν ἔλαβα τὸν κόπο νὰ σκεφθῶ. Μὴ διαμαρτύρεσαι, θὰ χρειασθῇ ἴσως νὰ μὲ λυπηθῇς, ἀλλ᾽ ἀργότερα... Ἐκατάλαβα ὅλες τὶς ἀπιστίες σου, ὅλες. Τὸ πῆρα ἀπόφασι, βγῆκα ἀπὸ τὴ μέση. Ἐμάντευα πῶς δὲν ἤμουν ἀρκετὰ ὡπλισμένος γιὰ νὰ μπορέσω ν᾽ ἀντιμετωπίσω μιὰ σύντροφο σὰν ἐσένα. Μᾶς ἐσυνείθισαν νὰ βλέπωμε ἀπὸ τὴ μιὰ μεριὰ ἐρωμένες καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη συζύγους καὶ ν᾽ ἀγνοοῦμε βαθειὰ τὴ γυναίκα. Πολλὲς φορὲς σ᾽ ἐπλήγωσα, σ᾽ ἐπείραξα· ἀλλὰ ποτὲ δὲν σοῦ ἐφέρθηκα χονδρά...

Ποῦ θέλει νὰ καταλήξῃ;

— Κραπότ, μοῦ ἐδημιούργησες ἕνα σκοπόν· δὲν ἐρωτῶ πιὰ τὸν ἑαυτό μου, τί δουλειὰ ἔχω σ᾽ αὐτὸν τὸν κόσμο· γιατὶ εἶσαι ἐσύ, καὶ τὸ νὰ σὲ περιβάλλω μὲ εὐζωΐαν, αὐτὸ εἶνε ἕνα καθῆκον ποὺ μοῦ ἀρκεῖ. Παραξενεύεσαι; Ποτὲ δὲν θὰ μὲ ἐπίστευες τόσο φιλόσοφο. Τί θέλεις; Πολλὲς φορὲς ἔκλαψα, σοῦ τὸ ὁρκίζομαι. Καὶ ὅσο προχωροῦμε, τόσο θὰ διορθώνωμαι. Θὰ τὸ ἰδῇς.

Ἤμουν ἕνα σιχαμένο παιδί. Ἄκου μιὰ συζήτησί μου μὲ τὸν καθηγητὴ τῆς ἱστορίας εἰς τὸ κολλέγιον:

— Ρουϊνέ, μοῦ εἶπε, δὲν θὰ κάμῃς τίποτε στὴ ζωή σου.

— Κύριε, ἀπήντησα ὑπερήφανα, ὁ πατέρας μου εἶνε πλούσιος.

— Αὐτὸ δὲν θὰ σ᾽ ἐμποδίσῃ νὰ εἶσαι ἕνας ἀνάξιος.

— Κύριε, ὁ μπαμπᾶς ἔχει πολλὰ χρήματα, ἐπανέλαβα κτυπῶντας τὸ πόδι μου.

Ἐπηκολούθησε σιγή, καὶ ὁ καθηγητὴς συνεπέρανε κωμικὰ καὶ σοβαρά:

— Στὸ κάτω τῆς γραφῆς, ἔχεις δίκαιο.

Ὅταν ἐγύρισα στὸ σπῆτι, διηγήθηκα τὸ ἐπεισόδιο στὸν πατέρα μου, ὁ ὁποῖος μοῦ εἶπε ὅτι εἶχα ἄδικο νὰ ὑπερηφανεύωμαι γιὰ μίαν περιουσίαν ποὺ δὲν τὴν εἶχα ἀποκτήσει ἐγὼ ὁ ἴδιος· ἀλλ᾽ ὅτι πάλιν καὶ ὁ καθηγητής μου δὲν εἶχε δίκαιο νὰ μὲ χαρακτηρίσῃ ὡς ἀνάξιον.

Ὅταν ἦλθα σὲ ἡλικία νὰ βρῶ μιὰ φίλη, ἐδιάλεξα κάποια μοδιστρούλα. Μιὰ κατάξανθη, μὲ ἀθῶα μάτια, ποὺ ἐδιάβαζε τόμους ποιημάτων. Ἐπὶ ὀκτὼ ἡμέρας ἀφωσιώθηκα εἰς τὸ ἄϋλον αὐτὸ πλάσμα. Ἀλλ᾽ ἔμαθα σὲ λίγο ὅτι εἶχα ἀντεραστάς μου: ἕναν ὑποναύαρχον ἀπόστρατον ἡλικίας 74 ἐτῶν, ἕνα ἐμποροϋπάλληλο σὲ κατάστημα μεταξωτῶν, ἕνα δημοσιογράφο ποὺ τῆς ἐπρομήθευε εἰσιτήρια γιὰ τὸ θέατρο, καὶ ἕνα παιδί.... 15 χρονῶν, ποὺ τρώγανε μαζὺ τὸ χαρτζηλίκι τῆς ἑβδομάδος.

Ἐζήτησα ἐξηγήσεις ἀπὸ τὴ φίλη μου. Τὸ ξανθό, λεπτὸ καὶ ποιητικὸν ἐκεῖνο πλάσμα ἔγινε μαινάς· μοῦ εἶπε μὲ λίγες λέξεις τὰ χάλια μου, πῶς δὲν ἤμουν ποτὲ ὄμορφος οὔτε ἔξυπνος. Ἐσυμπέρανα ὅτι ὅλες οἱ ἐρωτικές μου περιπέτειες, ἐκτὸς τοῦ γάμου, θὰ ἐμοίαζαν μὲ τὴν πρώτη μου.

Καὶ πράγματι, ἔτσι συνέβη μαθηματικῶς, ἴσαμε τὴν τελευταία μου ἱστορία μὲ τὴ μανικιουρίστα, ξέρεις..,

Μπᾶ! ἔλεγα, ὑφίσταμαι τὴν κοινὴ τύχη. Ὅλοι οἱ ἄνδρες τὴν παθαίνουν ἀπὸ τὶς ἐρωμένες των. Καὶ βρίσκουν τὴν ἡσυχία, τὴν ἀσφάλεια, τὴν πίστι μόνον στὴν συζυγικὴν ἑστίαν. Ἐσκεπτόμουν νὰ παντρευθῶ στὴν πρώτη περίστασι ποὺ θὰ ἐρωτευόμουν ἕνα κορίτσι τῆς τάξεώς μου. Ἄ, Κραπότ μου! Ἀδύνατον νὰ ἐρωτευθῇς αὐτὲς τὶς γυναῖκες.

Δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ σὲ γνωρίσω. Ἐν τούτοις καὶ οἱ ἄλλοι σκέπτονται σὰν ἐμέ, ἐνῷ οἱ ἰδέες σου εἶνε ἐκ διαμέτρου ἀντίθετες μὲ τὶς δικές μου. Ὑπάρχει ἐντός σου μία ἐχθρά, ποὺ τὴν μαντεύω ἀπὸ μερικὲς κινήσεις σου ἀνυπομονησίας.

Θυμήσου, τελευταῖα ἐσυζητούσαμε γιὰ τὴν ποινὴ τοῦ θανάτου. Εἶμαι ὀπαδός της, ἐσὺ τὴν ἀποδοκιμάζεις. Πρώτη διαφωνία· προσπαθῶ νὰ σὲ πείσω:

— Ἂν ὅμως ἐδολοφονοῦσαν τὴν μητέρα σου;

Καὶ μοῦ ἀπαντᾷς:

— Κι᾽ ἂν σὲ κατεδίκαζαν εἰς θάνατον διότι δῆθεν εἶχες δολοφονήσει τὴ μητέρα σου, τί θὰ ἐσκέπτεσο γιὰ τὴ δικαστικὴ αὐτὴ πλάνη;

Ἔχεις τὴν πεποίθησι ὅτι ἀντιπροσωπεύουμε διαφορετικὲς φυλὲς καὶ ὅτι μᾶς χωρίζει ἄβυσσος. Γιατί; Μὲ θεωρεῖς τάχα ἀνίκανο νὰ κάμω μίαν χειρονομία, ἡ ὁποία θὰ ἔκοβε κάθε δεσμὸ μεταξὺ ἐμοῦ καὶ ἐκείνων ποὺ σκέπτονται σὰν ἐμένα;

— Τί βιαιότης! Ἡσύχασε.

— Ἔ, λοιπόν, Λεωνία, ἐκεῖνο ποὺ μέλλω νὰ σοῦ εἰπῶ εἶνε ἐπίσημο...

(Ἀκολουθεῖ)

Ἡ Κυριακὴ τοῦ Ἐλευθέρου Βήματος

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

ΟΙ ΠΡΟΦΗΤΕΙΕΣ ΤΟΥ ΚΑΚΟΥ ΜΑΓΟΥ

ΑΠ' ΤΗ "ΣΟΥΛΤΑΝΑ ΝΤΑΟΥΛΑΧ,,

Ὁ σουλτάνος Μαχμοὺτ πολὺ εὐχαριστήθηκε βλέποντας τὸν Ταλέμπ.

— Μίλα μου φανερά, τοῦ εἶπε. Δὲ σ' ἔχω ρωτήσει πολλὲς φορὲς,γιατὶ μοῦ φτάνει ἡ προσευχή.Τώρα ὅμως ὁ Ἀλλὰχ φαίνεται, πὼς δὲ θέλει νὰ μὲ βοηθήση κι' ἔρχουμαι σὲ σένα. Σοῦχουν ἑτοιμάσει κάθε τί, ποὺ χρειάζεσαι γιὰ νὰ μοῦ εἰπῆς τὴν τύχη μου.... Ἐδῶ εἶνε ἕνα βάζο τοῦ Κουταγιὲχ γεμάτο λάδι ἀπὸ ἀνήλιαγες ἐλιές, ποὺ τὶς μάζεψαν τρεῖς παρθένες σκεπασμένες μὲ πράσινα πέπλα. Σκέψου καλά, γιατὶ πολὺ ἐνδιαφέρουμαι γι' αὐτό, ποὺ θὰ μοῦ εἰπῆς...

Ὁ Ταλὲμπ ἐπροσκύνησε δυὸ φορὲς κι' ὕστερα συμμαζεύτηκε κοντὰ στὸ βάζο, κρατῶντας τὸ μέτωπό του στὰ χέρια του.

Ἀφοῦ συλλογίστηκε, εἶπε τὰ λόγια αὐτὰ ἀπὸ τὸ Κοράνιο.

«Ὁ Ἀλλὰχ βλέπει κάθε τι, ποὺ εἶνε στὸν οὐρανὸ καὶ στὴ γῆ, καὶ τὰ τιποτένια καὶ τὰ πιὸ σπουδαῖα. Δὲν ὑπάρχει ἄλλος θεὸς ἐξὸν ἀπ' αὐτόν. Εἶνε ὁ δυνατός, ὁ σοφός, ὁ σπλαχνικός.

»Κάθε τί, ποὺ εἶνε στὸν οὐρανὸ καὶ στὴ γῆ εὐλογεῖ τὸν Ἀλλάχ. Αὐτὸς εἶνε ὁ κυρίαρχος τ' οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς. Αὐτὸς δίνει τὴ ζωὴ καθὼς καὶ τὸ θάνατο. Εἶνε ἱκανὸς νὰ κάνη τὸ κάθε τί.

»Ὁ Ἀλλὰχ εἶνε τὸ Α καὶ τὸ Ω. Τὸν βλέπει καὶ δὲν τὸν βλέπει κανείς. Τὰ ξέρει ὅλα. Ξέρει κάθε τί, ποὺ περνάει τὴ γῆ καὶ ποὺ βγαίνει ἀπ' αὐτή· κάθε τί, ποὺ κατεβαίνει ἀπ' τὸν οὐρανὸ καὶ ποὺ ἀνεβαίνει σαὐτόν.

»Εἶνε πάντα μαζύ σας ὅπου κι' ἂν βρισκόσαστε. Βλέπει τὰ ἔργα σας. Ὁ Ἀλλὰχ εἶνε ὁ μόνος θεός.

— Εἶνε ὁ μόνος θεός! εἶπαν μαζὺ ὁ Μαχμοὺτ καὶ ὁ Χεντὰντ κι' ἔγειραν τὸ κεφάλι.

Ὁ μάγος ἔβρεξε τὸ μέτωπό του μὲ μιὰ στάλα λάδι κι' ὕστερα εἶπε:

— Ἄμποτε ὁ Ἀλλὰχ νὰ μὲ φωτίση μὲ τὸ φῶς του! Ἂς μὲ βοηθήση ὁ Ἀλλὰχ νὰ δείξω τὴ σοφία του σ' ὅλους!

Μιὰ δυνατὴ φωνὴ ἀκούστηκε πίσω ἀπὸ τοὺς μετάξινους μπερντέδες, ποὺ ἔστεκαν οἱ κινέζες μουσικάντισσες. Ὁ Ναζὶρ εἶχε ἀγκαλιάσει ἔξαφνα τὴν Τι-γιέν, τὴ ὄμορφη λυράρισσα κι' ἑτοιμαζόταν ν' ἀγκαλιάση καὶ τὴ χορεύτρια Σνάο Λίγκ.

Ὁ Χεντὰντ ἔκανε νὰ σηκωθῆ. Ὁ Μαχμὲτ τὸν ἐσταμάτησε μὲ μιὰ χειρομία καὶ τοὔδειξε τὸ μάγο.

Μὲ τὸ μέτωπο μουσκεμένο μὲ ἱδρῶτα, μὲ τὸ στόμα ἀνοιχτό, μὲ τὰ μάτια γλαρωμένα, ὁ Ταλὲμπ κυττοῦσε τὸ ραβδί του. ποὺ στὴν ἄκρη του σχηματιζόταν πλατιὲς στάλες λαδιοῦ σὰν ἀνάλυτα τοπάζια καὶ ξαναπέφταν μιὰ-μιὰ μέσα στὸ βάζο τοῦ Κουταγιέχ. Ἡ τελευταία στάλα κρεμάστηκε στὴν ἄκρη τοῦ ραβδιοῦ.

Ὁ μάγος σηκώθηκε ἀργὰ-ἀργά.

— Σουλτάνε, εἶπε, τῆς γῆς καὶ τῆς θάλασσας,. θὰ σοῦ εἰπῶ αὐτὸ ποὺ βλέπω στ' ἁγιασμένο λάδι! Γιατὶ ὁ Ἀλλὰχ ἔδοσε θάρρος στοὺς βασιλιάδες. Ὁ Ἀλλὰχ εἶνε ὁ σπλαχνικὸς θεός. Δὲν πρέπει νὰ θέλουμε νὰ μαθαίνουμε γιατὶ δείχνει τὴ δύναμή του μὲ τὸν ἕνα ἢ μὲ τὸν ἄλλον τρόπο. Ὁ Ἀλλὰχ σοὔδωσε τὴ φρονιμάδα τοῦ Σουλεϊμάν, τὴν εὐγλωττία τοῦ Χοαΐμπ. τὸ θάρρος τοῦ Γουζουὰ καὶ τὴν ἐξυπνάδα τοῦ Σανζαρίμπ... Θὰ καταλάβης λοιπὸν εὔκολα τὰ ἐμπόδια, ποὺ ὁ Κύριος θέλησε νὰ βάλη στὸ δρόμο σου. Ὢ ἐνδοξότατε, τὰ σύγνεφα τὴν δυστυχίαν μαυρίζουν ἐκεῖ μακρυὰ στὸν ὁρίζοντα τοῦ μέλλοντός σου... Ὡς τόσο θὰ ξαναϊδῆς νὰ γλυκοχαράζη καὶ πάλι ἡ αὐγὴ τῆς εὐτυχίας, ἂν ἡ κόρη σου, ἡ σουλτανοπούλου Νταουλὰχ δεχτῆ νὰ παντρευθῆ.

Ὅπως ἀπὸ τὰ ὡραῖα δένδρα κόβουν τὸν καρπό τους, δίχως αὐτὰ νὰ θυμώνουν, ἔτσι καὶ σὺ πρέπει νὰ χωρισθῆς τὸ δικό σου καρπό... Στὸν ἀπέραντον αὐτὸν κόσμο ὑπάρχουν πολλά, πάρα πολλὰ χέρια, ποὺ εἶνε ἄξια νὰ κόψουν τὸν καρπὸν αὐτό... Ἂν ἔχης διαλέξει κανένα γαμβρό, ποὺ θὰ τὸν ἤθελε ἡ κόρη σου, μὴν ἀργῇς. Πρέπει νὰ διώξης τὶς συμφορές, ποὺ μπορεῖ νὰ σοῦ ρθοῦν ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμή... Φρίκη! Σὲ βλέπω ἀλήτη καὶ ἀξιοδάκρυτο, πιὸ φτωχὸ κι' ἀπ' τὸν Ἰώβ, πιὸ ἀπελπισμένο ἀπὸ τὸν καταραμένο Καρούμ.,. Τὰ ροῦχα σου εἶνε κουρελιασμένα, γυρίζεις πεινασμένος χωρὶς νὰ ξέρης ποὺ νὰ πᾶς καὶ ζητιανεύεις ἐλεημοσύνη σύ, τὸ ἀποπαίδι τοῦ Μπάκρ Ἐλ Ραμπίρ!

Τὴ στιγμὴ ἐκείνη ἀκούστηκε ἡ στριγγὴ φωνὴ τοῦ Ναζὶρ νὰ λέη:

— Σουλτάνε τῆς γῆς καὶ τῆς θαλάσσης, μὴν πιστεύης σ' ὅσα λέει ὁ παλαβὸς αὐτός... Εἶνε μεθυσμένος. Ἔχει ρουφήξει τέσσερα καραφάκια. Κι' ἔτσι, ἀφέντη τῆς ζωῆς μας, θὰ μπορέσης νὰ μάθης σήμερα τὴν τύχη σου μέσα ἀπὸ τὰ καραφάκια, ποὺ ρούφηξε ὁ ἀλιτήριος αὐτός. Πίστεψέ με. Μπορεῖ κι' ἐγὼ νὰ μὴν εἶμαι ὁ πιὸ τιποτένιος ἀπὸ τοὺς ὑπηκόους σου... Ἡ γυναίκα μου μὲ δέρνει, τὰ παιδιὰ μὲ πετροβολοῦν, οἱ μαγείρισσες μοῦ φέρνουν κατσαρολιές, οἱ δοῦλες τοῦ χαρεμιοῦ τρέμουν ἀπ' τὸ φόβο τους καὶ κρύβουνται στὰ κλουβιὰ τῶν παπαγάλων, οἱ στρατιῶτες σου μὲ παίρνουν στ' ἄλογά τους καὶ μὲ κάνουν νὰ φοβᾶμαι... Ὡς τόσο ὅλος ὁ κόσμος ξέρει πὼς δὲ λέω ψέμματα καὶ πὼς σ' ἀγαπῶ σὰν τὴ μάννα τὸ παιδί της.

Ὁ Ναζὶρ ἔκλαιγε μὲ ἀναφυλλητά. Τὰ λόγια του κομπιάζαν κι' ἐσκούπιζε τὰ δάκρυά του μὲ τὰ χέρια του γιὰ νὰ μὴν πέσουν στὸ χαλί.

Ὁ σουλτάνος χαμογελοῦσε. Ὁ Χεντάντ, ὅσο κι' ἂν ἦταν κρύος ἄνθρωπος, εὐχαριστοῦσε τὸν Ἀλλὰχ ποὺ ἐφώτισε τὸ Ναζὶρ νὰ μιλήση στὴν δύσκολην αὐτὴν ὥρα.

Ὁ Ταλὲμπ τάχε χαμένα. Κυττοῦσε παράξενα τὸ Ναζίρ. Πρώτη φορὰ ἐδῶ καὶ εἴκοσι χρόνια, ποὺ γνωριζόντουσαν καὶ ζοῦσαν μαζὺ στὶς κουζίνες καὶ στοὺς μπαξέδες κι' ἔκαναν μαζὺ τὶς παλληκαριές τους κι' ἐμοιραζόταν τὰ κλεψιμαῖικα, πρώτη φορὰ ὁ Ναζὶρ τοὔκανε τέτοια προδοσία...

Ὁ Ταλὲμπ εἶχε ξαγοράσει ἕναν νέο παλατιανό, ποὺ ἦταν βουτημένος στὰ χρέη κι' ἔτσι μπόρεσε, ἐδῶ καὶ εἴκοσι χρόνια, νάναι ὁ μάγος τοῦ παλατιοῦ. Ὕστερα ἐγνώρισε τὸ Ναζίρ, ποὺ κι' αὐτὸς ἤξερε, πὼς ὁ δῆθεν μάγος ἦταν ἕνας ἁπλὸς μανάβης καὶ τίποτα παραπάνω. Ἀπὸ τὴ γνωριμία αὐτὴ πιὸ ὠφελημένος βγῆκε ὁ ἄνδρας τῆς Ζεϊνάμπ. Γι' αὐτὸ καὶ τώρα ὁ Ταλὲμπ δὲ μποροῦσε νὰ καταλάβη γιατὶ ὁ Ναζὶρ τοὔκανε ἕνα τέτοιο κακὸ μπρὸς στὸ σουλτάνο.

Ὁ Ναζίρ, σκουπίζοντας τὰ δάκρυά του, ἐξηκολούθησε μὲ ποιὸ σταθερὴ φωνή.

— Ὁ Ταλὲμπ εἶνε ἕνας σπιοῦνος, ἕνας δόλιος ἄνθρωπος, ἕνας δολοφόνος! Θέλεις νὰ στὸ ἀποδείξω, σεβαστέ μου ἀφέντη; Θέλεις νὰ βγάλω στὴ φόρα τ' ἄπλυτα τοῦ μανάβη αὐτοῦ; Ποῦ βρέθηκε μάγος αὐτός; Ρώτα τον νὰ σοῦ εἰπῆ πόσα κοτόπουλα ἐσουφρώσαμε μαζὺ ἀπὸ τὰ κοτέτσια τῆς Μπάρμη, πόσα φροῦτα κλέψαμε ἀπὸ τοὺς μπαξέδες σου καὶ πόσες φορὲς ἐλησtέψαμε τὰ καραβάνια τοῦ Νταρκίρ...

Ἐγύρισε στὸν Ταλέμπ, ποὺ ἔτρεμε σύγκορμος.

— Σοῦ δίνω ἄλλη μιὰ φορὰ τὴν εὐκαιρία ν' ἀποδείξης, πὼς οἱ κατηγορίες μου εἶνε ψεύτικες... Ἀφοῦ στ' ἀλήθεια μπορεῖς νὰ διαβάζης τὰ γραμμένα τῆς μοίρας, πές μου τί σκέπτουμαι νὰ εἰπῶ τώρα στὸν ἀφέντη μας. Μίλησε λοιπόν! Περιμένουμε! Γιατὶ ἐγούρλωσες τὰ μάτια σου κι' ἀνέβη ὅλο τὸ αἷμα στὸ κεφάλι σου! Ἐμπρός! Δὲ θὰ σ' ἀφήσω πολλὴν ὥρα στὴν ἀγωνία σου. Θὰ σοῦ προφητέψω ἐγὼ τὴ μοῖρα σου.

Ἐξύγωσε τὸ δυστυχισμένο μαζὺ κι' ἐστάθηκε ἀντίκρυ του:

— Ἀφέντη Ταλέμπ, κάτω ἀπὸ τὸ ροῦχο σου, εἶνε πρῶτα-πρῶτα βρωμερὸ τὸ στῆθος σου. Μέσα στὸ στῆθος σου ὑπάρχει μιὰ καρδιὰ γερακιοῦ καὶ πίσω ἀπὸ τὴν καρδιά σου, στὰ πλευρά σου, ξεχωρίζει ἕνα χαλάκι τοῦ ἀφέντη μου, ποὺ τώρα δὰ τὄκλεψες ἀπὸ τὴ σκάλα τὴν ὥρα, ποὺ ἀνεβαίναμε.

Κι' ὁ Ναζὶρ ἔδειχνε θριαμβευτικὰ τὸν κακόμοιρο τὸν Ταλέμπ, ποὺ ἐκέρωσε ἀπ' τὸ φόβο του.

Ὁ Μαχμούτ, δίχως νὰ πάψη νὰ χαμογελάη οὔτε μιὰ στιγμή, πῆγε κοντὰ στὸν Ταλὲμπ κι' ἐσήκωσε τὸ ροῦχο του. Στὴ στιγμὴ ἐφάνηκε τὸ χαλί.

— Στὸ χαρίζω, τοῦ εἶπε. Φύγε ὅμως ἀπὸ τὰ μάτια μου δίχως νὰ χάνης οὔτε στιγμὴ καὶ νὰ μὴν κοντοσταθῆς παρὰ μονάχα ὅταν ξεπεράσης τὰ σύνορα τοῦ βασιλείου μου. Ἀλλοιῶς, ξέρε το! Θὰ προστάξω νὰ σὲ χαλάσουν.

Ὁ Ταλέμπ, γονατιστὸς ἔλεγε παρακλητικὰ λόγια.

Ὁ Ναζὶρ τὸν σήκωσε ἀπ' τὶς μασχάλες καὶ τὸν ἔσπρωξε ἔξω, λέγοντάς του:

— Δὲν ἄκουσες τί σοῦ εἶπε ὁ ἀφέντης; Νὰ φύγης! Ὄχι τὴ νύχτα οὔτε τὸ βράδυ ἀλλὰ στὴ στιγμή. Τρέξε ἴσια μπροστά σου καὶ γρήγορα... Θὰ εἰδοποιήσω ἐγὼ τὴ γυναίκα σου κι' αὐτὴ δὲ θὰ δυσκολευτῆ βέβαια νὰ βρῆ τὸν ἀντικαταστάτη σου.

Ὁ Ταλέμπ, μὲ γουρλωμένα τὰ μάτια του ἀπ' τὸν τρόμο, στεκόταν ἀκίνητος στὴ θέση του.

— Ἔτσι λοιπόν; Στέκεις ἀκόμα ἐδῶ κι' ἀψηφᾶς τὰ λόγια τοῦ σουλτάνου Μαχμούτ;

Ὁ Ταλέμπ ὥρμησε βιαστικὰ πρὸς τὴν πόρτα κι' ἐχάθηκε σὲ μιὰ στιγμή. Ὕστερα ὁ σουλτάνος, ὁ Χεντὰντ κι' ὁ Ναζὶρ τὸν εἶδαν νὰ δρασκελίζη βιαστικὰ τοὺς μπαξέδες, τὸ λειβάδι τῆς σουλτάνας Χερμπεκάχ, τὸ δασάκι τῶν ἐρωτικῶν ἀναμνήσεων καὶ νὰ χάνεται στὴν πόρτα τοῦ Ἐρράμπ σὰ σκυλλάκι, ποὺ τὸ κυνηγᾶνε... Λίγο ἀκόμα ὕστερα, τὴν ὥρα τῆς τρίτης προσευ-

χῆς, βρισκόταν στὶς πλαγιὲς τοῦ Ζεὶρ κι' ἄκουγε κανεὶς τοὺς ἄγριους βράχους νὰ ξαναλένε εἰρωνικὰ τὶς κατάρες, ποὺ ὁ Ταλὲμπ ξεστομοῦσε γιὰ τὴ μοῖρα του. Τὴν ἴδια στιγμὴ ὁ Ναζίρ, ξαπλωμένος κάτω ἀπὸ τὰ ἰσκιερὰ δένδρα τῆς βρύσης τοῦ Καζάμ, χαιρόταν τὴ νίκη του.

Εἶταν τόσο ἀπορροφημένος, ποὺ οὔτε καὶ ἀποκρίθηκε σ' ὅσους τοῦ μιλοῦσαν, οὔτε καταδέχθηκε νὰ ρίξη μιὰ ματιὰ σὲ μιὰν ὄμορφη κοπέλλα, ποὺ ἔβγαλε τὸ φερετζέ της γιὰ νὰ πιῆ νερὸ κι' οὔτε ἀκόμα καταδέχτηκε νὰ μιλήση σ' ἕνα μορτάκο, ποὺ σίμωσε γιὰ νὰν τοῦ εἰπῆ, πώς, ἂν ἔδινε λίγους παράδες, μποροῦσε νὰ θαυμάση ξέσκεπα τὰ κάλλη τῆς ὄμορφης αὐτῆς κοπέλλας σ' ἕνα σπιτάκι ἐκεῖ κοντά...

Στὴν ἡσυχία, τὴ μοναξιὰ καὶ στὴ δροσιά, ὁ Ναζὶρ ἔκανε στίχους προβάροντας τὸ ρυθμό τους μ' ἕνα κλωνάρι βασιλικό, ποὺ τὸν κινοῦσε σὰ ριπίδι.

«Ἀντίο! ἀντίο, Ταλέμπ! Μὴν κοντοσταθῆς καθόλου καὶ πρὸς τὸ ἡλιοβασίλεμα θάσαι κοντὰ στὸν Ἑδλή. Κι' ἔτσι σὲ ξεφορτώνουμαι γιὰ πάντα φαρμακερὸ φείδι, Ταλέμπ.

»Ἐμπρός, τρέξε! Ὁ καιρὸς εἶνε πολὺ καλὸς γι' αὐτοὺς ποὺ τρέχουν. Ἔτσι ὅπως εἶσαι ξαλαφρωμένος ἀπὸ παράδες, δὲ φοβᾶσαι τοὺς ληστές. Δίχως καρδιὰ καὶ δίχως αἴσθημα, ὅπως εἶσαι, δὲν ἔχεις κανένα φόβο ἀπὸ τὴν ἀγάπη.

»Ἀντίο! ἀντίο, Ταλέμπ! Μοῦ δάνεισες πολλὰ μετζήτια, μὰ εἶσουν πολὺ βιαστικὸς νὰ στὰ ξαναγυρίσω...Μποροῦσε κανεὶς νὰ βγάλη ἀπ' τὸ λιθάρι νερό; Μποροῦσε ποτὲ τὸ παγῶνι νὰ τραγουδάη σὰ τὰ πετάμενα πουλιά;

»Μὲ φοβέρισες νὰ μὲ πᾶς στὸν Κατὴ καὶ νὰ καλέσης σεβάσμιους ἀνθρώπους γιὰ μάρτυρες. Ξέχασες ὡς τόσο, πὼς ὁ ξυλοκόπος πέφτει κάποτε ἀπὸ τὸ δέντρο, ποὺ θέλει νὰ κλαδέψη, καὶ πὼς κάποτε κι' ὁ κυνηγὸς πέφτει στὸ λάκκο, ποὺ ἔσκαψε γιὰ νὰ πιάση τὸ λύκο....

Ἕνα διψασμένο ἀγριοπερίστερο ἐφτερούγισε ἀπάνω στὴ βρύση κι' ἔπινε νερὸ γιὰ πολὺ ὥρα. Ὕστερα δρόσισε καὶ τὰ φτερά του στὸ νερὸ κι' ἐστάθηκε ἀσάλευτο σὰν ἀποκαμωμένο ἀπὸ τὴν εὐτυχία, ἴδιο κι' ἀπαράλαχτο μὲ ὡραῖο γαλάζιο καρπό. Ἡ τσαχπίνα μικρούλα εἶχε φύγει πιὰ μακρυά. Τὸ παιδάκι, ποὔρθε νὰ πάρη νερό, κοιμότανε ἀκουμπισμένο στ' ἀσκί του. Κι' ὁ Ναζίρ, κουρασμένος κι' αὐτὸς ἀπὸ τοὺς κόπους κι' εὐχαριστημένος ἀπὸ τὸ τραγοῦδι του, ἀποκοιμήθηκε εὐτυχισμένος.

Μετάφρασις Π. Γ. ΤΣΑΚΩΝΑ

ΤΑ ΤΡΟΜΕΡΩΤΕΡΑ ΘΗΡΙΑ ΠΟΥ ΥΠΗΡΞΑΝ ΕΠΙ ΤΗΣ ΓΗΣ

ΟΙ ΤΕΡΑΣΤΙΟΙ ΔΕΙΝΟΣΑΥΡΟΙ

Η ΖΩΗ ΤΩΝ, ΤΑ ΕΙΔΗ ΤΩΝ, ΑΙ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΙΣ ΤΩΝ, ΤΑ ΑΥΓΑ ΤΩΝ

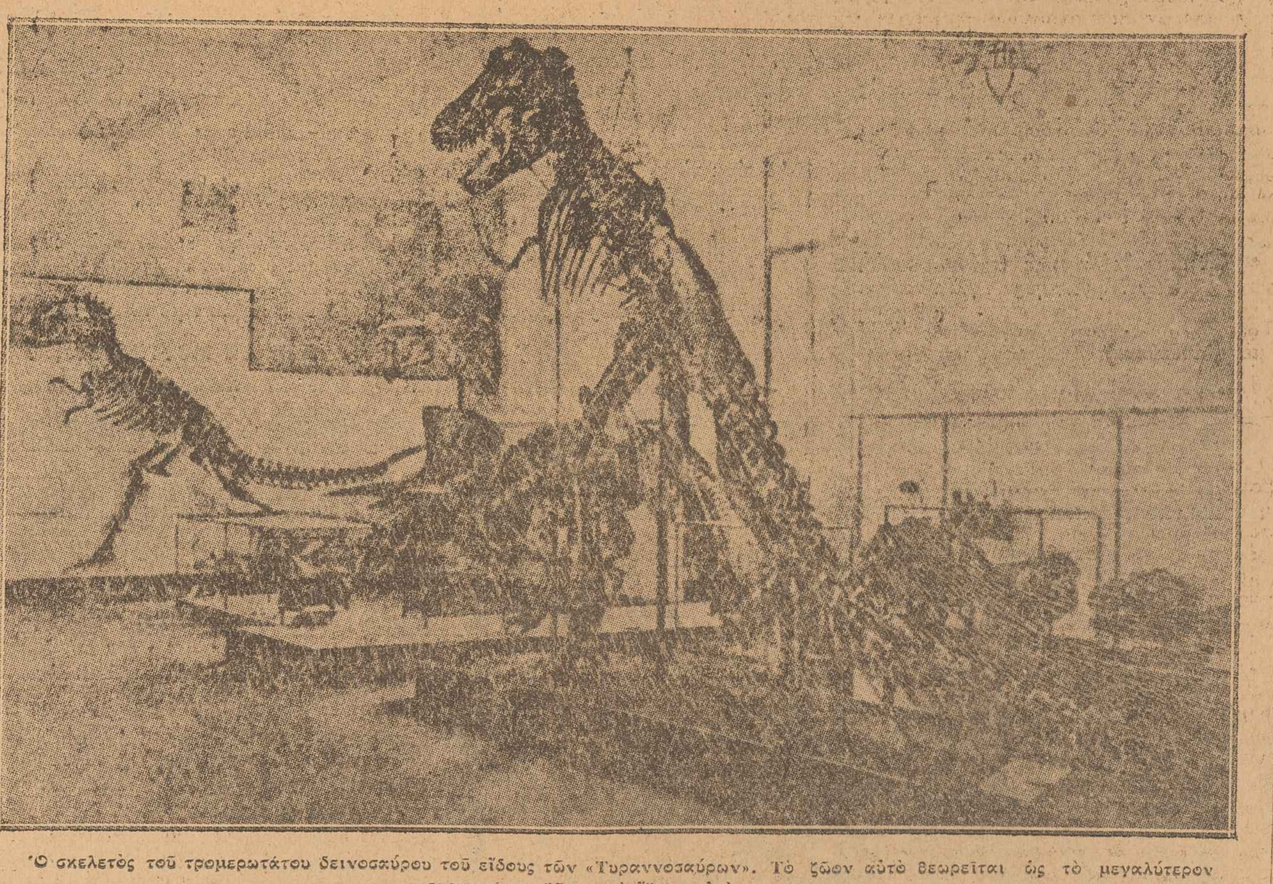

Ὁ σκελετὸς τοῦ τρομερωτάτου δεινοσαύρου τοῦ εἴδους τῶν «Τυραννοσαύρων». Τὸ ζῶον αὐτὸ θεωρεῖται ὡς τὸ μεγαλύτερον σαρκοφάγον ζῶον ποὺ ἔζησεν ἐπὶ τῆς γῆς.

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ. Ἀπρίλιος. (Ἐκτάκτου ἀνταποκριτοῦ μας).— Τὸ ἀμερικανικὸν ζωολογικὸν μουσεῖον συνεπλήρωσε καὶ ἀνεδιοργάνωσε τὸ τμῆμα του τὸ ὁποῖον ἔχει ἀφιερώσει εἰς τοὺς Δεινοσαύρους, εἰς τὰ περίεργα αὐτὰ καὶ τρομερὰ παλαιοντολογικὰ θηρία! Ἡ συλλογή του τώρα πλέον παρουσιάζει ὅλα τὰ δείγματα τοῦ γενεαλογικοῦ δένδρου τοῦ προϊστορικοῦ τέρατος, ἀπὸ τῶν περιφήμων ὠῶν τοῦ Δεινοσαύρου, τὰ ὁποῖα εὑρέθησαν πρὸ πολλῶν ἐτῶν εἰς μίαν κοιλάδα τῆς Μογγολίας, μέχρι τοῦ τελευταίου ἐκ τῶν σαρκοφάγων Δεινοσαύρων, τοῦ καλουμένου Τυραννοσαύρου τῆς Βορείου Ἀμερικῆς. Ἡ συλλογὴ τοῦ ἀμερικανικοῦ μουσείου εἶνε ἐξαιρετικῆς σπουδαιότητος, ἰδίως ὅσον ἀφορᾷ τοὺς Δεινοσαύρους ποὺ ἀνεκαλύφθησαν εἰς τὴν Ἀμερικήν. Εἰς τὰ εὑρήματα τῆς Ἀσίας ἀφιεροῦται ἰδιαιτέρα αἴθουσα, ἐπίσης δὲ ἰδιαιτέρα αἴθουσα ἀφιερώθη τώρα ἀποκλειστικῶς διὰ τοὺς Δεινοσαύρους τῶν δυτικῶν περιφερειῶν τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν καὶ τοῦ Καναδᾶ.

Ἡ ἐξέλιξις τοῦ γένους τῶν Δεινοσαύρων ἐπὶ τῆς γῆς φθάνει 6,000,000 ἔτη τοὐλάχιστον πρὸ τῆς περιόδου τῶν θηλαστικῶν, ἡ ὁποία πάλιν λήγει τὴν ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ἤρχιζεν ἡ περίοδος τοῦ ἀνθρώπου. Δεισσσαύρων ἔχομεν πολλὰ εἴδη. Ὁ Δεινόσαυρος κατὰ τοὺς παλαιοντολόγους παρουσιάζει τὴν αὐτὴν ποικιλίαν καὶ τὰς αὐτὰς πολυαρίθμους παραλλαγὰς τὰς ὁποίας συναντῶμεν εἰς τὸ «τετράποδον» τοῦ συγχρόνου ζωϊκοῦ βασιλείου.

Οἱ Δεινόσαυροι, ἦσαν τὰ μεγαλύτερα ἐξ ὅλων τῶν ζώων τῆς περιόδου τῶν ἑρπετῶν. Ὑπῆρχον βέβαια καὶ μικροὶ Δεινόσαυροι, ἀλλὰ περὶ αὐτῶν δὲν γίνεται μεγάλος λόγος. Οἱ μεγάλοι, οἱ γιγάντιοι Δεινόσαυροι εἶνε ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἐπισύρουν σήμερον τὴν προσοχὴν τοῦ ἐπισκέπτου εἰς τὰ παλαιοντολογικὰ μουσεῖα.

Ἀριστερὰ τῷ εἰσερχομένῳ εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τοῦ μουσείου τῆς Νέας Ὑόρκης ἵσταται ἠνορθωμένος ἐπὶ τῶν ποδῶν του καὶ τοῦ ἄκρου τῆς οὐρᾶς του ἕνας Δεινόσαυρος, ἀνήκων εἰς τὰ τελευταῖα, ἀλλὰ καὶ τὰ μεγαλύτερα εἴδη των. Φαίνεται σὰν νὰ εἶνε ζωντανός, σὰν νὰ καιροφυλακτῇ τὸ θῦμα του καὶ εἶνε ἕτοιμος νὰ διασχίσῃ μὲ ἕνα πήδημα τὸ διάστημα τῶν ἑκατὸ ποδῶν ποὺ τὸν χωρίζει ἀπὸ τὴν πόρτα τῆς αἰθούσης. Αὐτὸς εἶνε ὁ «Τυραννόσαυρος». Εἶνε δὲ κατὰ τὴν μαρτυρίαν τῶν εἰδικῶν τὸ μεγαλύτερον σαρκοφάγον ζῶον, τὸ ὁποῖον ἔζησε ποτέ, ἐφ' ὅσον γνωρίζομεν, ἐπὶ τῆς γῆς. Ἀνεκαλύφθη κάτω ἀπὸ βράχους ἀσβεστολίθου παρὰ τὸ Χὲλλ Κρὴκ τῆς Ἀμερικῆς ὑπὸ τοῦ ἀμερικανοῦ παλαιοντολόγου Μπάρνωμ Μπράουν.

⁂

Ὑπῆρχε καὶ ἕνα ἄλλο εἶδος δεινοσαύρου, ὁ «χορτοφάγος» ὁ ὁποῖος δὲν ἦτο εἰς θέσιν νὰ ἀντιπαλαίσῃ μὲ τὸν σαρκοφάγον ἀδελφόν του, πολὺ ἰσχυρότερον αὐτοῦ καὶ διαθέτοντα ἰσχυροὺς καὶ κοπτεροὺς ὀδόντας. Διὰ τοῦτο τὸν ἀπέφευγε πάντοτε, πολλάκις ὅμως ὑφίστατο τὰς αἰφνιδιαστικὰς ἐπιθέσεις τοῦ ἰσχυροτέρου ἀδελφοῦ του. Γύρω ἀπὸ τὸ πτῶμα ταυ τότε συνήπτετο πάλη τρομερὰ μεταξὺ τῶν σαρκοφάγων δεινοσαύρων. Οἱ ἀντίπαλοι ἀνορθωμένοι εἰς ὅλον τὸ ὕψος των, δηλαδὴ (εἴκοσι ποδῶν), ἐκρατοῦντο μὲ τὰ δόντια των ἐμπεπηγμένα εἰς τὰς σάρκας ὁ ἕνας τοῦ ἄλλου. Καὶ ἡ τιτανικὴ αὐτὴ πάλη ἐξηκολούθει ἕως ὅτου ὁ ἕνας ἐκ τῶν δυὸ ὑπέκυπτε καὶ ὁ ἄλλος κατεβρόχθιζε τὸ θήραμα. Μία τοιαύτη σύνθεσις ἔχει ἀναπαρασταθῇ διὰ τῶν σκελετῶν ἑνὸς δεινοσαύρου σαρκοφάγου καὶ ἑτέρου χορτοφάγου εἰς τὸ Ἀμερικανικὸν ζωολογικὸν μουσεῖον.

Εἰς μίαν γωνίαν τῆς αἰθούσης τοῦ Μουσείου, εἰς εἰδικὴν ὑαλίνην προθήκην ὑπάρχει μία «μούμια δεινοσαύρου». Ἡ μούμια αὐτὴ ἐβοήθησε πολὺ τὴν ἐπιστήμην διότι ἔλυσε τὸ ἀμφισβητούμενον ζήτημα περὶ τοῦ σχηματισμοῦ καὶ τοῦ εἴδους τοῦ δέρματος, τὸ ὁποῖον ἐκάλυπτε τοὺς δεινοσαύρους. Ἡ ἐπιστήμη ἀμφέβαλε, μὴ γνωρίζουσα ἂν ὁ δεινόσαυρος εἶχε λέπια ἐπὶ τοῦ δέρματός του. Ἤδη ἐκ τῆς ἀνακαλύψεως αὐτῆς τῆς μούμιας ἀπεκαλύφθη ὅτι ὁ δεινόσαυρος δὲν εἶχε δέρμα μὲ λέπια, ὅπως παρεδέχετο ἡ ἐπικρατοῦσα γνώμη μέχρι τοῦδε, ἀλλὰ τὸ δέρμα του εἶχε μίαν ἐπιφάνειαν σκληρὰν ἀποτελουμένην ἀπὸ μικρὰς πλάκας, ἐν εἴδει μωσαϊκῶν διευθετημένας. Ἀμφιβολίαι ὑπάρχουν περὶ τοῦ χρώματος τῶν πλακῶν αὐτῶν. Κατὰ τὴν γνώμην ἀρκετῶν ζωολόγων πολλὰ εἴδη δεινοσαύρων εἶχον δέρμα ζωηροῦ χρώματος καὶ ἀπαστράπτον, ἐνῷ τὸ δέρμα τῶν λοιπῶν δεινοσαύρων ἦτο φαιόχρουν.

Τὸ πῶς διετηρήθη διὰ μέσου ἑκατομμυρίων ἐτῶν ἀνέπαφος ἡ ἐν λόγῳ «μούμια δεινοσαύρου», ἐξηγεῖται ὑπὸ τῶν παλαιοντολόγων ὡς ἑξῆς: Προφανῶς ὁ δεινόσαυρος αὐτός, ὁ ὁποῖος ηὐτύχησε νὰ ἐπιζήσῃ διὰ νὰ εἰσέλθῃ καὶ εἰς τὸ Μουσεῖον, μετὰ τὸν θάνατόν του εὑρέθη ἐκτεθειμένος εἰς δυνατὸν ἥλιον ἐπὶ ἀμμώδους ἐδάφους. Ἐκεῖ ἀπεξηράνθη καὶ ἀργότερον κάποιος χείμαρρος τὸν παρέσυρεν αἰφνιδίως καὶ τὸν κατέχωσεν εἰς βάθος ἀπὸ τὸ ὁποῖον δὲν ἐξῆλθεν εἰμὴ μετὰ τέσσαρα ἑκατομμύρια χρόνια!...

Ἡ ἐπιστήμη ἐλάχιστα ἐγνώριζε περὶ τῶν νέων δεινοσαύρων μέχρι πρὸ τριετίας ἀκόμη, ὅτε ὁ Τσάπμαν Ἄντκον μετὰ τῆς ἀποστολῆς του ἀνεκάλυψαν εἰς μίαν ἀπομεμακρυσμένην γωνίαν τῆς Μογγολίας αὐγὰ δεινοσαύρου. Τὰ αὐγὰ αὐτὰ τὰ ὁποῖα ποιὸς ξέρει ποία θήλεια δεινόσαυρος ἐτοποθέτησεν εἰς μίαν προσήλιον ὀπὴν καὶ τὰ ὁποῖα τίς οἶδε ὑπὸ ποίας συνθήκας δὲν ἐπετέλεσαν τὸν προορισμόν των, ἐπέπρωτο νὰ χρησιμεύσουν διὰ νὰ γεφυρώσουν τὸ χάσμα τὸ ὁποῖον ὑπῆρχεν εἰς τὰς παλαιοντολογικὰς γνώσεις τοῦ ἀνθρώπου. Τὰ αὐγὰ αὐτὰ ἔχουν σήμερον τὸ χρῶμα τοῦ ξανθοῦ καπνοῦ, ἂν καί, ὡς φαίνεται, ἀρχικῶς ἦσαν λευκά. Εἶνε δὲ τὰ ὀλιγώτερον... φρέσκα αὐγά, τὰ ὁποῖα ὑπάρχουν σήμερον ἐπὶ τῆς γῆς! Ἀριθμοῦν βίον μόλις δέκα ἑκατομμυρίων ἐτῶν!...

⁂

Οἱ παλαιοντολόγοι ὑποθέτουν ὅτι οἱ δεινόσαυροι ἐμφανισθέντες κατ' ἀρχὰς εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ τὴν Εὐρώπην εἰσῆλθον εἰς τὴν Ἀμερικὴν μέσῳ τῆς Σιβηρίας.

Ὁ δεινόσαυρος ἐν τῇ προόδῳ τῶν αἰώνων, συγκεκριμένως ἐπὶ 10 ἑκατομμύρια ἔτη μετὰ τὴν εἴσοδόν του εἰς τὴν Ἀμερικὴν ἐξειλίσσετο καὶ ἐγένετο ὁλονὲν μεγαλύτερος. Ὁ δεινόσαυρος τῶν δέκα ποδῶν τῆς Ἀσίας ἐξειλύχθη εἰς τὸν δεινόσαυρον τῶν ἑξήκοντα ποδῶν τῆς Βορείου Ἀμερικῆς!

Τὰ τελευταῖα ἴχνη τῶν δεινοσαύρων εὑρίσκονται εἰς τὰς δυτικὰς περιφερείας τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν. Συγχρόνως μὲ τὴν ἐξαφάνισίν των ἥτις συμπίπτει μὲ τὸ τέλος τῆς περιόδου τῶν ἑρπετῶν, ἀρχίζει μία νέα περίοδος, ἕνας νέος κύκλος 10 ἑκατομμυρίων ἐτῶν διὰ τὴν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς ζωήν.

Ἕτερον πρόβλημα ἄλυτον εἰσέτι εἶνε τὸ μῆκος τῆς ζωῆς τῶν δεινοσαύρων. Ἂν κρίνωμεν ὅμως ἀπὸ τὰς χελώνας, αἱ ὁποῖαι ὑπῆρξαν αἱ σύντροφοι τῶν δεινοσαύρων, οὗτοι θὰ ἔζων ὅσον καὶ ἐκεῖναι, δηλαδὴ 150 ἔτη περίπου.

ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΣ

ΠΑΡΙΣΙΝΑ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ

ΝΤΥΝΕΤΑΙ Η ΑΝΟΙΞΙΣ...

ΤΟΥ ΜΟΝΙΜΟΥ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΟΥ ΜΑΣ

ΠΑΡΙΣΙΟΙ, Ἀπρίλιος. — Ζητοῦμεν συγγνώμην ἀπὸ τὴν φίλην συνεργάτιδα τῆς Παρισινῆς μόδας, δεσποινίδα Κλεμανσώ, διὰ τὴν σημερινήν μας παρέμβασιν, ἀλλὰ εἶνε ἀνάγκη νὰ ἀφιερώσωμεν κι' ἐμεῖς ἕνα ἄρθρον εἰς τὴν «ὼτ-κουτύρ». Δὲν ὑπάρχει τίποτε τὸ ἐπικαιρότερον ἀπὸ μιᾶς ἑβδομάδος, οὔτε τὸ Ἰταλοσερβικόν, μολονότι ἔχει ἀναστατώσει τὰς Κυβερνήσεις ὅλων τῶν μεγάλων Δυνάμεων. Ἀπόδειξις ὅτι ἀντὶ σχολίων περὶ τῆς στάσεως τοῦ κ. Μουσσολίνι, ὁ «Ἀδιάλλακτος» ἐδημοσίευσε κύριον ἄρθρον περὶ ραπτικῆς, ἢ μᾶλλον ἕνα χαριτωμένο διαλογάκο, τὸν ὁποῖον ἤκουσε ὁ Ζὰν Νεσμὺ εἰς τὸ τηλέφωνον τῆς Παρισινῆς εὐαισθησίας του.

— Ἀλλό!... Τὸ Ἔαρ;... Εἶνε τὸ Ἔαρ στὸ ἀκουστικό;... Ἐδῶ τὸ Δάσος... Ἔχετε τὴν εὐγένεια νὰ μοῦ περάσετε τὸν κ. Ἀπρίλη μιὰ στιγμή;... Μπόν! Περιμένω... Ἄ, εἶσθε σεῖς κ. Ἀπρίλη;... Καλημέρα σας. Τὸ Δάσος σᾶς τηλεφωνεῖ γιὰ τὴν παραγγελία τῆς Ἀνοίξεως...

Ἐκεῖνοι ποὺ ἔχουν στὰ μάτια τους, ἀπὸ τὸν Παρισινὸ χειμῶνα, τὴν ἀνάμνησι τοῦ γκρί, ἠμποροῦν νὰ ἐννοήσουν, τί ἔκτακτον γεγονὸς προαναγγέλλει αὐτὸ τὸ σύντομο τηλεφώνημα. Ἡ παραγγελία δὲν εἶνε μονάχα γιὰ τὴ φυσικὴ σαιζόν. Εἶνε πρὸ πάντων γιὰ τὴν κακοπαθημένη ἀνθρώπινη ὅρασι. Καὶ γιὰ τὴν ὄσφρησι καὶ γιὰ τὴν ἀκοὴ καὶ γιὰ τὴν ἀφή, γιὰ ὅλες τὶς αἰσθήσεις ποὺ ἀναγαλλιάζουν ἀπὸ προχθὲς μέσα σ' αὐτὴ τὴ γκρίζα παγερὴ πολιτεία, καθὼς προβάρει στὸν καθρέφτη τοῦ γαλάζιου ἀνοιξιάτικου οὐρανοῦ τὶς καινούργιες τουαλέττες της. Ἀτμοσφαῖρα λούσου φιλάρεσκη, διάχυτη, τοῦ Πὼλ Πουαρέ, τῶν μεγάλων ἀτελιὲ τῆς ἀβενὺ τῶν Ἠλυσίων, ἡ ἔγχρωμος περιπάθεια τοῦ φωτός, ἡ βαθειὰ λαχτάρα τῆς ἀνανεώσεως καὶ τῆς διακοσμητικῆς περασμένη ἀπ' ὅλα. Χωρὶς διάρκεια, χωρὶς κανένα μόνιμο ἀποτέλεσμα ἐπὶ τοῦ τοπείου, ποὺ νὰ σᾶς δίδῃ πλήρη τὴν ἐντύπωσι, ὅτι τὸ ἔαρ ἐπραγματοποιήθη ὡς ἐποχή. Ἄλλωστε ὁ χειμῶνας ἀκόμη δὲν ἔφυγε. Καὶ ἀκριβῶς εἰς αὐτὸ τὸ ἰντερμέτζο, τὴν ἐφήμερη μεσοβασιλεία τῶν φυσικῶν καταστάσεων, τὴ χαριτωμένη σύγχυσι τῶν δύο ὡρῶν, ὀφείλεται ὅλο τὸ θέλγητρον τῆς τελευταίας περιόδου. Τὸ Παρίσι, πληκτικώτατα καθωρισμένο ἀπὸ ἀπόψεως κλίματος, ἐπῆρε κάτι ἀπὸ τὸ παιγνιῶδες, τὸ ἀβέβαιον ὕφος τῆς Ἀττικῆς. Μέχρι πρό τινος ἔβρεχε ἀπὸ τὸ πρωῒ ὡς τὸ βράδυ. Ἐψιλόβρεχε, ἐπίμονα, μονότονα, ἀδιάκοπα, χωρὶς νὰ ἔχετε ἀπὸ πουθενὰ τὴν ἐλπίδα τοῦ ἡλίου, χωρὶς νὰ βλέπετε σὲ κανένα σημεῖο τοῦ ὁρίζοντος νὰ ἀνοίγῃ ἐπὶ ἡμέρες ὁ οὐρανός. Τώρα ἡ βροχούλα ἔγεινε μιντινέττα βιαστικὴ τῶν βουλεβάρτων, μόλις τὴ συναντᾶτε ἔξω ἀπὸ τὴν Ὄπερα καὶ τὴ χάνετε στὸ βάθος τῆς ρὺ ντὲ λὰ Παί. Ἐνέσκηψαν ἀπότομες καταιγίδες. Κατὰ τὶς δέκα, μία ἀπροσδόκητος θύελλα περνάει ἀπὸ τὶς στέγες τοῦ ἀπέραντου Παρισιοῦ, ἀφήνοντας τὴ φοβερή της ἀντήχησι ὁλόκληρη ὥρα. Ὁ Σηκουάνας γίνεται πάλι θολός, ὁ πύργος τοῦ Ἄϊφελ μόλις κρατᾷ τὴν ἀράχνην τοῦ σχήματός του εἰς τὸ σκοῦρο τοῦ στερεώματος. Τὸ ἀπόγευμα, ἀπὸ τὸ ὕψος τοῦ Σάκρ-Κὲρ κυττᾶτε τὴν πολιτεία κατάφωτη, μὲ τὴν ἀλαφριὰ ἐαρινή της τουαλέττα, δίχως ὀμίχλη, φρέσκα, ἀνυπόμονη, ὁλοδιάφανη, μὲ τὸ γῆρας της κρυμμένο, μὲ τὸ σκοῦρο της χρυσωμένο, νὰ παραδίδεται ὁλόκληρη εἰς τὰ χάδια τοῦ λαμπροτάτου φωτός.

Αὐτὸς ὁ παλμὸς τῆς φυσικῆς ἀναζωογονήσεως μέσα σ' ἕνα περιβάλλον τόσο γέρικο καὶ τεχνητό, δίδει εἰς τὴν Παρισινὴ Ἄνοιξι ἕναν παράξενο τόνο. Τὸ δέντρο ξαναπαίρνει λίγο-λίγο τὴν πρωτόγονη χάρι του, μὲ τὴν πράσινη ἐκδήλωσι τῆς φυτικῆς λειτουργίας, τὸ παληὸ ἀρθριτικὸ δέντρο τοῦ δρόμου, ἀνάμεσα στὴ μυρωδιὰ τῆς μπενζίνας καὶ στὸν ἀκατάπαυστο θόρυβο χιλιάδων ὠτομομπίλ. Τὸ πρωῒ μιὰ ὁλόκληρη δεντροστοιχία ξυπνάει μὲ τὸν ἄσπρο ἀνθό της τρέμοντα στὶς ἄκρες τῶν μπουμπουκιῶν. Μὲ τὸν ἥλιο, βρίσκονται πουλιὰ μέσα σ' αὐτὸ τὸ μεγάλο Παρίσι, γιὰ νὰ πᾶνε νὰ τερετίσουν στοὺς κλάδους της. Ἔντομα νὰ βιβινίζουν, κοπάδια μικρῶν φτερῶν γιὰ νὰ παίξουν τὸν ἔρωτα.

Τὸ νερό, εἰς τὴ γαλήνη τῶν πάρκων, ἐλεύθερο ἀπὸ τὸν πάγο τῆς χειμωνιᾶς, ξαναβρίσκει τὴν τερπνὴ γλῶσσα τῆς ἀφηγήσεως, μονότονη ὅπως στὰ παιδικὰ παραμύθια, μὲ ἀκροατήριο τὶς γυμνὲς Ἀφροδίτες ποὺ σιγοσκύβουν ἐπάνω στὰ πέτρινα βάθρα των σὰν νὰ παρακολουθοῦν. Ἡ βοὴ τοῦ ὑπαίθρου, μόνιμη βαρειὰ καὶ ἐκκωφαντικὴ τὸ χειμῶνα, ἔγεινε τώρα ἐλαφρότερη, σχεδὸν χαρωπή. Ἕνα τραγοῦδι πουλιοῦ ἀπὸ παράθυρο, μιὰ φωνὴ παιδιοῦ ποὺ παίζει στὸν κῆπο τοῦ Τουϊλλερὶ μὲ τὴ γκουβερνάντα του, προσφέρονται περισσότερο εἰς τὴν ἀπήχησι τοῦ ἀέρος. Ὁ ἀλήτης ποὺ λιάζεται, τὸ εἰδύλλιο ποὺ χάνεται στὴν ἀτραπὸ μὲ τὰ δεμένα του χέρια, χωρὶς βιάσι μὲ τὴν παληὰ μανιέρα, ρωμαντικά, ὅπως στὰ ξεχασμένα ποιήματα. Ὅλα ἀποτελοῦν θέαμα, ἡ ζωή, καθὼς ἐπιστρέφει εἰς τὶς πρῶτες ἀνθρώπινες φόρμες της, στὸ φῶς, στὴν ἀτμοσφαιρικὴ ἀγαλλίασι τοῦ ὑπαίθρου, εἰς τὶς μυστικὲς πηγὲς τῆς νοσταλγίας ποὺ ξαναζεσταίνει ἡ Ἄνοιξι. Πέντε καλπάζοντα ἄλογα μὲ Ἀμαζόνες, εἰς τὸ βάθος τοῦ πρωϊνοῦ δρόμου, ἐλαφρότατα ρόζ. Ὅλοι οἱ περιπατηταὶ παραμέρισαν μὲ ἔκπληκτο σέβας ὡς νὰ ἐπερνοῦσαν ἐπίσημοι. Ἐχαιρετοῦσαν τὴν εὐγένεια τῆς κινήσεων, τὸ καλοδεμένο ἄτι ποὺ ἐπεστράτευσεν ὁ πρωϊνὸς δρόμος τοῦ Παρισιοῦ γιὰ τὸ πρωϊνὸ δάσος.

Διότι ἀπὸ μιᾶς ἑβδομάδος καὶ περισσότερο, δὲν ὑπάρχουν οὔτε Πινακοθῆκες, οὔτε Μουσεῖα, οὔτε Μονμάρτρη, οὔτε νύχτες τοῦ ντανσίν. Ὑπάρχουν ἡμέρες κατάφωτες, τοῦ «Μπουὰ ντὲ Μπουλὸν» τὸ δάσος, ἕνα δεύτερο Παρίσι, ὅπου τὸ πρωτο ξεχύνει σχεδὸν καθημερινῶς ὅλα του τὰ ἑκαταμμύρια. Πᾶνε νὰ ἰδοῦνε τὴν Ἄνοιξι, καθὼς προβάρει τὰ καινούργια φορέματά της, περνῶντας κατὰ μῆκος τῶν δεντροστοιχιῶν μεταμορφωμένων σὲ μεγάλα ἀτελιὲ ραπτικῆς, ὅπου χιλιάδες ἀόρατα δάχτυλα φτειάνουν καὶ ντεκοράρουν ἀδιακόπως. Τί γυναικεῖα φιλαρέσκεια! Καὶ τί γοῦστο! Καὶ τί ἀμύθητο λοῦσο, χωρὶς νὰ ξοδεύῃ ἐν τούτοις κανείς! Ὅλοι οἱ σχεδιασταὶ τοῦ Φολὶ Μπερζὲρ, τοῦ Μουλὲν Ρούζ, τοῦ Παλάς, ἀπεκαλύφθησαν στερούμενοι καὶ τῆς παραμικροτέρας διακοσμητικῆς φαντασίας. Τὰ καταστήματα τῆς μόδας, ὅλης τῆς Σανζ-Ἐλυζέ, ἀπεδείχθησαν κωμικώτατα, πτωχά. Καλαισθησία, χλιδή, χρώματα, οἱ εὐγενέστεροι τόνοι, ὑφάσματα μεταξωτά, δαντέλλες ποὺ δὲν τὶς ἔχει φορέσει ποτὲ καμμιὰ ἐρωμένη τοῦ Λουδοβίκου Ἡλίου, βελοῦδα ποὺ δὲν ἐμπῆκαν οὐδέποτε στὶς βερσάγιες καὶ στὸ φοντενεμπλώ! Ὅλα γιὰ τὴν Ἄνοιξι. Κι' ἐκείνη ἀφήνοντας τὸ πράσινο βλέμμα τῶν ἐξωτικῶν της ματιῶν, ἀνάμεσα στὶς λίμνες καὶ τὶς ἀλλέες, ὑπερήφανη γιὰ τὴν παντοτεινή της νεότητα, βέβαιη γιὰ τὸ θαυμασμὸ τῶν ἀνθρώπων, περνάει ἀγκαλιασμένη τὸν ἥλιο, ἀπὸ δρόμο σὲ δρόμο, σέρνοντας πίσω της ὅλα τὰ μάτια τοῦ Παρισιοῦ...

Γ. ΦΤΕΡΗΣ

ΡΕΝΕ ΜΠΟΪΛΕΒ

ΜΠΟΡΕΙ ΟΛΑ ΝΑ Τ' ΑΚΟΥΣΗ;

ΝΕΟΝ ΓΑΛΛΙΚΟΝ ΔΙΗΓΗΜΑ

Ἡ εἴσοδος τῆς Σαμπὶν στὸ σαλόνι τῶν Μπερτὲν ἔκανε ἐντύπωση, γιατὶ ὅλοι ὅσοι βρίσκονταν ἐκεῖ, σκέφθηκαν ὅτι σίγουρα θὰ εἶχε διασταυρωθῆ στὴ σκάλα μὲ τὸν κύριο ντὲ Βερανκοὺρ, μὲ τὸν ὁποῖον εἶχε παντρευτῆ λίγο καιρὸ πρὶν καὶ ὁ ὁποῖος τῆς εἶχε φερθῆ μὲ τὸν χειρότερο τρόπο.

Ἡ Σαμπὶν εἶπε ἁπλῶς:

— Συνήντησα ἀνεβαίνοντας τὸν κύριο ντὲ Βερανκούρ. Καθὼς βλέπετε, δὲν φαγωθήκαμε.

Ὅλοι ἐγέλασαν. Ἦσαν ἐνθουσιασμένοι ποὺ μιλοῦσε γιὰ τὸν Βενανκοὺρ καὶ μὲ μιὰ τέτοια ἀφέλεια, μάλιστα, γιατὶ θὰ μποροῦσαν τώρα πιὰ νὰ μιλήσουν καὶ αὐτοὶ μπροστά της γιὰ τὸν τέως σύζυγό της, πρᾶγμα ποὺ ὡς τότε δὲν τολμοῦσαν νὰ τὸ κάνουν ἂν καὶ ἐφλέγοντο ὅλοι ἀπ' τὴν ἐπιθυμία.

— Μπράβο! ἐφώναξε ἡ κυρία Μπαρτέν. Βλέπω μὲ χαρά μου, ἀγαπητή φίλη, ὅτι μπορεῖτε καὶ μιλεῖτε ψύχραιμα γι' αὐτὸ τὸ πρόσωπο.

— Ὢ οἱ ἄντρες! εἶπε ὁ οἰκοδεσπότης, εἶνε θαυμάσιοι καμμιὰ φορά, στὸν πόλεμο παραδείγματος χάριν. Ὅταν ὅμως τοὺς καλοεξετάση κανείς, ἕναν-ἕναν, μὲ τὸν φακό, τί παληάνθρωποι!...

— Ἐμένα μοῦ λέτε! ἀναστέναξε ἡ Σαμπίν.

Εἶχε ὑποφέρει πολλὰ ἀπ' τὸν πρῶτον της ἄντρα μὲ τὸν ὁποῖον στὸ τέλος εἶχε χωρίσει. Ὕστερα ἔδωκε ὅλη τὴν ἐμπιστοσύνη της, μιὰ ἐμπιστοσύνη τυφλή, στὸν κύριο ντὲ Βερανκούρ, φανταζομένη ὅτι εἶχε βρῆ σ' αὐτὸν τὸν ἄντρα τῶν ὀνείρων της.

Προσπάθειαι κατεβλήθησαν νὰ πάρη ἄλλο δρόμο ἡ συνομιλία, γιατὶ ὑπῆρχε φόβος νὰ γίνη ἐπικίνδυνη. Ἀλλὰ ἡ ἀνέλπιστη εὐκαιρία ποὺ προσεφέρετο στοὺς παρευρισκομένους τὴν ὥρα ἐκείνη στὸ σαλόνι τῆς κυρίας Μπερτέν, νὰ μπορέσουν νὰ μιλήσουν τέλος γιὰ τὸ Βερανκούρ, μὲ τὸ κυριώτερο θῦμα του, τὴ γυναῖκα του ἐπανέφερε στὴ μέση, παρ' ὅλη τὴν ἀντίδραση τὸ ὄνομα τοῦ ἀνδρὸς ποὺ εἶχε ἡ Σαμπὶν ἀγαπήσει.

— Εἶχα ἕνα προαίσθημα, εἶπε κάποια κυρία, ὅλο τὸ διάστημα ποὺ βρίσκονταν ἐδῶ ὁ κύριος ντὲ Βερανκαὸρ, ὅτι θ' ἄνοιγε αἴφνης ἡ πόρτα καὶ θὰ παρουσιάζονταν ἡ Σαμπίν...Σὲ κάθε χτύπημα τοῦ κουδουνιοῦ, ἀνατρίχιαζα...

— Ἔ λοιπόν! σᾶς βεβαιώνω, εἶπε ἡ Σαμπίν, ὅτι ἐγὼ δὲν αἰσθάνθηκα τὴν παραμικρὴ ταραχή, ὅταν πρὸ ὀλίγου βρέθηκα φάτσα μὲ φάτσα μαζύ του στὴ σκάλα! Τόσον ἤμουν ἀτάραχη ὥστε ἂν κανεὶς μοῦ ἀνήγγελλε στὴ σκάλα ὅτι ὁ κόμης ντὲ Βερανκοὺρ βρίσκεται ἐδῶ, δὲν θὰ κατέβαινα οὔτε ἕνα σκαλί...

RENÈ BOYLESVE

[Σκίτσο τοῦ Jean Veber].

— Σίγουρα θὰ βρῆκε πολὺ ψυχρὴ τὴν ὑποδοχὴ ποὺ τοῦ κάναμε, εἶπε ἡ κυρία Μπερτέν. Στοιχηματίζω ὅτι δὲν θὰ τολμήση νὰ ξαναπατήση ἐδῶ πέρα.

— Ὢ! ὢ! φώναξε κάποιος, δὲν γνωρίζετε τὸν Βερανκούρ! Εἶνε ἀπὸ τοὺς τύπους ἐκείνους ποὺ ἀντὶ νὰ τοὺς ἐνθαρρύνει τοὺς πικάρει ἀπ' ἐναντίας μιὰ ψυχρὴ ὑποδοχή. Θὰ ξαναέλθῃ ἐδῶ ἕως ὅτου γίνῃ κύριος τοῦ πεδίου, ἕως ὅτου θριαμβεύσῃ.

— Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, εἶπε ἡ κυρία Μπερτὲν, ἀφοῦ ἡ ἀγαπητή μας Σαμπὶν ἔχει τὴν γενναιότητα νὰ τὸν ἀψηφᾶ, θὰ ἤμουν πολὺ εὐτυχὴς ἂν δὲν ἔλειπε οὔτε μιὰ ἀπ' τὶς μέρες ποὺ δέχομαι. Θὰ ἰδοῦμε ποιὸς θὰ θριαμβεύσῃ!

Ὕστερα, στρεφομένη πρὸς τὴν Σαμπίν, ἐπρόσθεσε:

— Δὲν ὑπάρχει οὔτε ἕνας μεταξὺ τῶν γυναικῶν καὶ ἀνδρῶν ποὺ συχνάζουν σ' αὐτὸ τὸ σπίτι, τοῦ ὁποίου νὰ μὴν ἔχετε σεῖς, Σαμπίν, ὅλη τὴν συμπάθεια.

Ὑπάρχει ἐν τούτοις ἕνας ἢ μᾶλλον μιά. Ἐκείνη ποὺ θὰ βαλθῇ ἢ ποὺ θὰ ἔχῃ κιόλας βαλθῇ νὰ γοητεύσῃ ὁ Βερανκούρ.

— Θὰ πρέπει νὰ εἶνε πολὺ ἀνόητη αὐτὴ ποὺ θὰ τὸν ἀγαπήσῃ, ὕστερα ἀπὸ ὅ,τι ξέρουμε πιὰ γιὰ τὸν κύριο αὐτόν. Ψιθυριστὲς κουβέντες ἀντηλλάσσοντο γύρω ἀπὸ τὸ τραπέζι ὅπου ἦταν σερβιρισμένο τὸ τσάϊ, καὶ ὅλοι ἐξεπλήσσοντο ποὺ μποροῦσαν νὰ μιλοῦν γιὰ τὸν Βερανκοὺρ, τόσο ἐλεύθερα, μπροστὰ στὴν Σαμπίν. Ὅσο γι' αὐτήν, καρφὶ δὲν τῆς καίγονταν, τόσο ὥστε καὶ ἡ ἴδια ἀκόμη ἀποφάσισε νὰ μιλήσῃ:

— Ξέρετε, εἶπε, μὲ ποιὰν ζῇ τώρα;

— Ναί.

— Μὰ ξέρετε καὶ ἀπὸ τί ζῇ;

— Ὄχι.

— Αὐτὴ τοῦ κάνει τὰ ἔξοδά του, ἔχω ἀποδείξεις...

Καὶ ἀνέφερε γεγονότα πειστικώτατα.

Κανεὶς δὲν μποροῦσε νὰ τὸ πιστέψῃ. Ὡς τόσο ὅλοι ἔσπευσαν νὰ ὑπερθεματίσουν. Καὶ ποιὸς δὲν ἤξερε ἀπὸ ἕνα ἀνέκδοτο ἐρωτικό, ἀπὸ μιὰ μικρὴ σκαμπρόζικη ἱστορία γι' αὐτὸν τὸν κοσμικὸ διαβολάνθρωπο, τὸν Βερανκούρ; Ἡ Σαμπὶν τὰ κατεβρόχθιζε, καὶ προκαλοῦσε τὴν διήγηση καὶ ἄλλων μὲ μιὰ λυσσώδη ἐπιθυμία.

Δύο κύριοι ποὺ γειτόνευαν στὸ τραπέζι ἐψιθύριζαν:

— Ἔχει ἐναντίον του ἕνα μῖσος θανάσιμο, μπορεῖ κανεὶς ὅλα νὰ τῆς τὰ πῇ.

— Προσέχετε ὡς τόσο, γιατὶ μὲ τὶς γυναῖκες δὲν ξέρει κανεὶς ποτὲ τί πράγματι σκέπτονται.

Εἶστε σίγουρος ὅτι ἔπαψε νὰ τὸν ἀγαπᾷ καθὼς θέλει νὰ δείχνῃ;

— Μπά, μπά, μὰ αὐτὴ τὸν κρίνει σὰν πρόεδρος δικαστηρίου...

— Ἀγάπησε τὸν Βερανκούρ, ἀπεφαίνετο ἕνας ἄλλος, εἶνε βέβαιο. Δὲν εἶνε ὅμως καὶ λιγώτερο βέβαιο, ὅτι τώρα τὸν σιχαίνεται. Μπορεῖ κανεὶς ὅλα νὰ τῆς τὰ πῇ..

Καὶ τὰ ἀνέκδοτα ἐξακολουθοῦσαν νὰ πέφτουν βροχὴ εἰς βάρος τοῦ Βερανκούρ. Ἦταν μία ἀπόλαυσις, μία ἀνακούφισις γιὰ ὅλους, ποὺ εἶχαν ἐκφρασθῆ μὲ τόση συμφωνία γιὰ τὴν τύχη μιᾶς γυναίκας σὰν τὴν Σαμπὶν ποὺ εἶχε γίνει θῦμα ἑνὸς τέτοιου ἀνθρώπου, νὰ βλέπουν τώρα ὅτι εἶχε ἔλθει στὰ συγκαλά της καὶ συμμετέσχε καὶ ἡ ἴδια στὴν γενικὴ ἀποδοκιμασία.

Ὅ,τι μπορεῖ ν' ἀπαριθμήσῃ κανεὶς εἰς βάρος ἑνὸς ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος λίγο ἀπέχει ἀπὸ κοινὸν δολοφόνον, ἐλέχθη γύρω ἀπ' τὸ τραπέζι, παρουσίᾳ τῆς Σαμπίν. Ἀπὸ κάθε σκανδαλώδη διήγηση, προηγεῖτο ἡ ἐρώτησις, ἄλλοτε χαμηλόφωνα διατυπωμένη, ἄλλοτε ἀπροκάλυπτα, καὶ πάντα γι' ἀστεϊσμό: «Μποροῦμε νὰ τὸ ποῦμε...;» Ἡ Σαμπὶν ἐξακολουθοῦσε νὰ εἶνε ἀτάραχη. Τὸ στόμα της χαμογελοῦσε, τὰ μάτια της ἔρριχναν μιὰν ἀσυνήθιστη φλόγα. Καὶ πάλιν ψιθύρισε κάποια κυρία:

— Μὰ μπορεῖς λοιπὸς κανεὶς ὅλα νὰ τῆς τὰ πῇ;

— Ὢ! ἀπήντησε ὁ γείτονάς της, ὕστερα ἀπ' αὐτὰ ποὺ ἐλέχθηκαν, δὲν ἐννοῶ πῶς μπορεῖτε νὰ ἔχετε δισταγμούς.

— Ἀγαπητή μου Σαμπίν. τὸ ξέρετε αὐτό; Ὅταν ὁ Βερανκοὺρ ἦταν αἰχμάλωτος στὰ πόδια σας, τὸν χειμῶνα καὶ τὴν ἄνοιξη τοῦ 1913 πρὸς τὸ 1914, ὅταν κατώρθωνε νὰ τὸν καλοῦν σὲ ὅλα τὰ γεύματα ὅπου πηγαίνατε ἐσεῖς, ὅταν φαινότανε ἐντελῶς δαμασμένος, σκλαβωμένος, ἀπορροφημένος ἀπὸ σᾶς—θαῦμα ποὺ δὲν εἶχε τίποτε τὸ ἐκπληκτικὸ—ὅταν ὁ Βερανκοὺρ δὲν μιλοῦσε παρὰ γιὰ μελλοντικὰ ὄνειρα εὐτυχίας κοντά σας καὶ ἔχτιζε ἰσπανικοὺς πύργους, ὑπολογίζοντας, εἶνε ἀλήθεια, στὴν προσωπική σας περιουσία, ὅταν λοιπὸν ἐγίνονταν ὅλα αὐτά, εἶχε σχέσεις μὲ τὴν καμαριέρα μιᾶς θείας του, τῆς κυρίας ντὶ Ὀτουά. Ἡ κυρία ντὶ Ὀτουὰ ποὺ τοὺς ἔπιασε σκαστοὺς μιὰ μέρα στὸ σαλόνι της νὰ φιλιοῦνται, τὸ ἔχει διηγηθῆ σὲ ὅλο τὸν κόσμο. Καὶ συγχρόνως, ναί, ναί, συγχρόνως, δὲν ντρεπότανε νὰ ἐμφανίζεται στὴν Μονμάρτρη, μὲ κάποια γυναῖκα τοῦ ἐλαφροῦ κόσμου, τὴν Μὸμ Τατία, τῆς ὁποίας τὸ ὄνομα τουλάχιστον σᾶς εἶνε γνωστό, ἀγαπητὴ φίλη...

Ἡ Σαμπὶν τινάχτηκε στὴ θέση της σὰν νὰ εἶχε δεχθῆ ὁλόκληρη ἠλεκτρικὴ ἐκκένωση:

— Δὲν εἶνε ἀλήθεια αὐτὰ ποὺ λέτε, δὲν εἶνε ἀλήθεια!

— Ἀλλά, ἀγαπητή μου φίλη, ὑπάρχουν μάρτυρες, ὑπάρχουν γεγονότα!...

— Λίγο μὲ μέλλει γιὰ τοὺς μάρτυρας καὶ τὰ γεγονότα. Σᾶς λέγω ὅτι αὐτὸ εἶνε ψέμμα, ψέμμα τρομερό! Καὶ ἔπειτα βαρέθηκα πιὰ ν' ἀκούω ὅλες αὐτὲς τὶς κακολογίες ποὺ λέτε. Μὰ δὲν καταλάβατε λοιπὸν ὅτι λέτε φρικτὰ πράγματα καὶ ὅτι μὲ κάνετε καὶ μένα νὰ λέω;.. Γνωρίζω τὸν Βερανκούρ, ἐγώ: θέλετε τὰ σᾶς πῶ τί εἶνε;..

— Ὁ ἄντρας τὸν ὁποῖον ἀκόμη ἀγαπᾶτε, καϋμένη μου, Σαμπίν!, ἐψιθύρισε μὲ οἶκτο ἀλλὰ καὶ μὲ κάποια κρυφὴ ζηλοτυπία ἡ κυρία Μπερτέν.

Μετάφρασις ΚΛ. ΠΑΡΑΣΧΟΣ

ΣΟΦΟΙ ΜΥΘΟΙ

ΟΙ ΑΓΓΕΛΙΟΦΟΡΟΙ ΤΟΥ ΧΑΡΟΥ

Παραμῦθι, καταλλήλως μετασκευασμένο καὶ ἀφιερωμένο στοὺς γλεντζέδες καὶ στοὺς ξενύχτηδες.

Στὰ παλαιά, παλαιὰ χρόνια ἕνας Ἕλληνας ἀνδρογίγαντας περπατοῦσε μιὰ φορὰ σὲ δημόσιο δρόμο κι' ἡ γῆς βογκοῦσε ἀπὸ τὰ πατήματά του. Ἔξαφνα ὁρμᾷ ἀπάνω του ἕνας ἄγνωστος καὶ τοῦ φωνάζει.

—Στάσου, μὴ προχωρῇς!

— Τί λές, κοντοπίθαρο! Ἐσὺ θέλεις νὰ μοῦ κόψῃς τὸ δρόμο; ἐσύ, ποὺ ἐγὼ μπορῶ νὰ σὲ ζουπίσω μὲ δυό μου δάχτυλα! Ποιὸς εἶσαι ἐσὺ καὶ μιλᾶς μὲ τέτοιαν αὐθάδεια.»

— Εἶμαι ὁ χάρος! κανένας δὲν μπορεῖ σ' ἐμένα ν' ἐναντιωθῇ. Κι' ἐσὺ θὰ κάμῃς ὅ,τι σὲ διατάξω ἐγώ.

Ὁ Ἕλληνας ὅμως δὲν τὸν ἄκουσε κι' ἄρχισε νὰ παλεύῃ μὲ τὸ Χάρο. Ἦταν πάλεμα φοβερό! Στὸ τέλος ἐνίκησεν ὁ Ἕλληνας κ' ἔδωκε τοῦ χάρου μιὰ γροθιά, ποὺ τὸν ἔρριξε χάμω δίπλα σὲ μιὰ κοτρώνα.

Ὁ Ἕλληνας τράβηξε τὸ δρόμο του κι' ὁ χάρος ἔμεινε χάμω, τόσο ἀποκαμωμένος ποὺ δὲν μποροῦσε νὰ σηκωθῇ.

— Τί θ' ἀπογείνῃ ὁ κόσμος, ἂν μείνω ἐδῶ κοντὰ σὲ τούτη τὴν κοτρώνα; Κανένας πιὰ δὲν θὰ πεθάνῃ καὶ ἡ γῆς θὰ πλημμυρίσῃ ἀπὸ ἀνθρώπους.

Ἔτυχεν ἐκείνη τὴν ὥρα νὰ φανῇ περπατῶντας ζωηρὰ ἕνας νέος ποὺ τραγουδοῦσε εὔθυμο σκοπό. Ὅταν ἦρθε κοντὰ στὴν κοτρώνα, εἶδεν ἐκεῖ τὸν μισοπεθαμμένο, τὸν ἐλυπήθη, τὸν ἀνασήκωσε, τοὔδωκε νὰ πιῇ ἀπὸ τὸ παγοῦρι του καὶ στάθηκε ὡς ποὺ νὰ συνέλθῃ ὁ ἄλλος.

— Ξέρεις, εἶπε τότε αὐτός, ποιὸς εἶμαι καὶ ποιὸν ἀνασήκωσες;

— Ὄχι, δὲν σὲ γνωρίζω.

— Ἐγὼ εἶμαι ὁ Χάρος! Δὲν κάνω χάρι κανενοῦ καὶ δὲν μπορῶ καὶ διὰ σένα νὰ κάμω ἐξαίρεσι. Διὰ νὰ ἰδῇς ὅμως πὼς δὲν εἶμαι καὶ ἀχάριστος, σοῦ ὑπόσχομαι νὰ μὴ σὲ ἁρπάξω ἔξαφνα. Κάποτε θὰ σοῦ στέλνω κανένα μαντάτο, πρὶν ἔρθω ὁ ἴδιος νὰ σὲ πάρω.

— Καλά! εἶπεν ὁ νέος πάντα κέρδος εἶνε ποὺ θὰ ξέρω πότε θἄρθῃς, καὶ ὡς τότε τοὐλάχιστον θὰ εἶμαι ἐξασφαλισμένος ἀπὸ σένα.

Ἐτράβηξε τὸ δρόμο του τραγουδῶντας καὶ ζοῦσε πάλι ξέννοιαστος καὶ ὅλο ἐγλεντοῦσε. Ἔτσι ὅμως τὰ νιάτα καὶ ἡ ὑγεία δὲν βαστοῦσαν χρόνια πολλά. Ἦρθαν πόνοι καὶ ἀρρώστειες, τὸν ἐβασάνιζαν πολλὲς ἡμέρες καὶ δὲν τὸν ἀφιναν νύχτες ὁλόκληρες νὰ κλείσῃ μάτι. «Δὲν θὰ πεθάνω!» παρηγορήθη μόνος του, «γιατὶ ὁ χάρος θὰ μοῦ στείλῃ πρῶτα τοὺς ἀγγελιοφόρους του. Ἤθελα μονάχα νὰ περνοῦσαν γλήγορα αὐτὲς οἱ ἡμέρες τῆς ἀρρώστειας».

Ἔγεινε καλὰ κι' ἄρχισε πάλι τὰ παλαιά του γλέντια καὶ ξενύχτια. Δὲν πέρασε πολὺς καιρὸς καὶ μιὰ μέρα κάποιος, ἐρχόμενος ἀπὸ πίσω του, τὸν ἐκτύπησε στὸν ὦμο ἔστριψε καὶ εἶδε τὸ χάρο. Αὐτὸς μονάχα τοῦ εἶπε:

— Ἀκολούθα με, ἦρθε πιὰ ἡ ὥρα σου!»

— «Πῶς;» εἶπεν ὁ ἄλλος, «θέλεις νὰ παραβῇς τὴν ὑπόσχεσί σου; Δέν μου ποσκέθηκες, πρὶν ἔρθῃς ὁ ἴδιος, νὰ μοῦ στείλῃς τοὺς ἀγγελιοφόρους σου; ἐγὼ δὲν εἶδα κανένα!»

— «Σῶπα!» ἀποκρίθη ὁ Χάρος, δὲν σοῦ ἔστειλα τὸν ἕνα κατόπιν τοῦ ἄλλου;

«Πρῶτα ἦρθεν ὁ πυρετός· οἱ ζάλες, οἱ ζέστες καὶ τὰ ρίγη, ποὺ σοῦ τίναξαν καὶ παρέλυσαν τὸ κορμί σου, δὲν σὲ βασάνισαν ἀρκετά, διὰ νὰ με ἐνθυμηθῇς; Ἔπειτα σοῦ ἔστειλα τὴν Ἀρθρῖτιδα, Δὲν σοῦ ἐμπῆκεν εἰς ὅλα τὰ μέλη, ὥστε νὰ μὴ μπορέσῃς πλέον νὰ κινηθῇς, καὶ ἀπὸ τοὺς πόνους νὰ μὴ κλείσῃς μάτι; Κι' ἐπὶ πλέον, ὅταν ἦσο καλὰ καὶ ἐκοιμᾶσο, ὁ ἀδελφός μου, ὁ Ὕπνος, δὲν σοῦ ἐνθύμισε ποτὲ ἐμένα; Κάθε νύχτα δὲν ἦσο σὰν νεκρός;»

Ὁ ἄνθρωπος δὲν εὗρε τίποτε ν' ἀπαντήσῃ, παρεδόθη εἰς τὸν Χάρο καὶ ἔφυγε μαζύ του.

ΜΙΧ. ΔΕΦΝΕΡ

Γράμματα Τέχναι θέατρον Μουσική

ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΝ ΖΩΗΝ ΤΗΣ ΣΗΜΕΡΙΝΗΣ ΡΩΣΣΙΑΣ

Η ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΤΩΝ ΜΠΟΛΣΕΒΙΚΩΝ

Ἂν καὶ μᾶς ἔρχονται τώρα πιὰ ἄφθονα ρωσσικὰ βιβλία, ἐφημερίδες καὶ περιοδικά, ἐν τούτοις εἶνε δύσκολον ἀκόμη νὰ ἀποκτήσωμεν σαφῆ ὁπωσδήποτε ἰδέαν περὶ τοῦ χαρακτῆρος, τῆς ἀξίας καὶ τῆς σπουδαιότητος τῆς πνευματικῆς ζωῆς εἰς τὴν χώραν τῆς ἑνώσεως τῶν Ρωσσικῶν σοσιαλιστικῶν σοβιετικῶν δημοκρατιῶν.

Αἱ σοβιετικαὶ ἐκδόσεις προσπαθοῦν, φυσικά, νὰ ἐκθειάσουν τὴν σπουδαιότητα τῆς τελουμένης ζυμώσεως καὶ ἐγκωμιάζουν μὲ φανατικὸν ἐνθουσιασμὸν ἀνθρώπους καὶ ἔργα ποὺ μᾶς κάνουν μετρίαν ἐντύπωσιν, ἀλλὰ τὰ ὁποῖα ρεκλαμάρουν θορυβωδῶς διὰ νὰ σχηματίσῃ ἡ Εὐρώπη τὴν γνώμην, ὅτι, ἡ πολιτικὴ καὶ οἰκονομικὴ ἐπανάστασις, ἡ ἐπιτευχθεῖσα παρὰ τῶν μπολσεβίκων, συνοδεύεται καὶ ἀπὸ λαμπρὰν κ' εὐοίωνον ἐπιστημονικὴν καὶ καλλιτεχνικὴν ἄνθησιν. Ἐνῷ, ἀπεναντίας, οἱ Ρῶσσοι «ἐμιγκρὲ», ποὺ χρησιμεύουν ἀκόμη συχνὰ ὡς μεσάζοντες, ὡς πληροφορηταὶ καὶ ὡς ἐμπειρογνώμονες εἰς τὸ ἐπίπεδον τοῦ «ρωσσικοῦ προβλήματος», οἱ ἐμιγκρέ, λοιπὸν (ἤ, τοὐλάχιστον, πολλοὶ ἐξ αὐτῶν) ἐμπνεόμενοι ἀπὸ προθέσεις ὄχι ὀλιγώτερον φυσικάς, κλίνουν εἰς τὸ νὰ ἀρνοῦνται πᾶν ὅ,τι τελεῖται σήμερον εἰς τὴν Ρωσσίαν καὶ ν' ἀποδοκιμάζουν γενικῶς τὴν λογοτεχνικὴν παραγωγὴν τὴν προερχομένην ἐκ τῆς Σοβιετικῆς Ρωσσίας. Κάθε ἔντυπον ποὺ πέφτει εἰς τὰ χέρια τῶν ρωσσομαθῶν: καλλιτεχνικαὶ ἐκδόσεις, μυθιστορήματα, διηγήματα, ποιήματα, μουσικὰ τεμάχια, καταβροχθίζεται ἀνυπομόνως, ἐξετάζεται, ἐξονυχίζεται, ἀποτελεῖ ἀντικείμενον συζητήσεων μὲ τὴν κρυφὴν ἐπιθυμίαν ἄλλων μὲν ν' ἀνακαλύψουν εἰς αὐτὸ καμμίαν μεγαλοφυΐαν καὶ ἄλλων νὰ διαπιστώσουν, διὰ μίαν ἀκόμη φοράν, τὴν ὀλεθρίαν ἐπίδρασιν ποὺ ἐξήσκησεν ὁ μπολσεβικισμὸς ἐπὶ τῶν ζωτικῶν δυνάμεων τοῦ Ρωσσικοῦ ἔθνους.

Ἀλλ' αἱ πολιτικαὶ συμπάθειαι καὶ ἀντιπάθειαι δὲν ἠμποροῦν νὰ μᾶς βοηθήσουν εἰς τὸ νὰ κατανοήσωμεν τὰς τάσεις τῆς μεταπολεμικῆς ρωσσικῆς λογοτεχνίας. Καὶ ἐκεῖνο, ἰδίως, ποὺ καθιστᾷ τὰς κρίσεις μας ἀμφιβόλους, καὶ παρατόλμους ἀκόμη, εἶνε τὸ γεγονὸς ὅτι μία μεγάλη τάφρος ἀνοίχτηκε μεταξὺ τῆς Ρωσσίας καὶ τοῦ ὑπολοίπου τῆς Εὐρώπης, λόγῳ τῆς ἐπαναστάσεως καὶ τῆς ἀπομονώσεως εἰς τὴν ὁποίαν εὑρέθη ἡ χώρα τῶν Σοβιέτ. Ἡ ταχυδρομικὴ συγκοινωνία ἀποκατεστάθη, ὁ τηλέγραφος λειτουργεῖ—τί τὰ θέλετε, ὅμως, ὅλα αὐτά, ἀφοῦ δὲν ἐννοούμεθα ἀναμεταξύ μας.

Καὶ δὲν πρόκειται τώρα περὶ τοῦ σκοτεινοῦ μυστηρίου τῆς «σλαυϊκῆς ψυχῆς», τὸ ὁποῖον μᾶς τὸ παρουσίασαν σὰν ἕνα δύσλυτον αἴνιγμα, οὔτε καὶ περὶ φιλετικῆς διαφορᾶς, ἀφοῦ καὶ αὐτοὶ οἱ Ρῶσσοι ποὺ κατέφυγαν εἰς τὴν Ἑλλάδα, εὑρίσκονται ἀπέναντι τῶν Ρώσσων τῆς Ρωσσίας εἰς θέσιν ἀνάλογον μετὰ τῶν ἑτεροφύλων.

Ἔχει ἐπιτελεσθῆ πράγματι μία διακοπὴ «ἐπαφῆς». Οἱ Ρῶσσοι μεταχειρίζονται ἀκόμα τὰς ἰδίας λέξεις, νομίζουν πὼς ἐκφράζουν τὰ ἴδια πράγματα, ἀλλέως ὅμως τοὺς ἀντιλαμβανόμεθα καὶ τοὺς ἐννοοῦμεν ἐμεῖς. Ὁποιαιδήποτε καὶ ἂν εἶνε αἱ πολιτικαί μας πεποιθήσεις, ἀπὸ ὁποιασδήποτε ἀπόψεις καὶ ἂν κρίνομεν τὰ γεγονότα τῆς Ρωσσίας, ἕνα γεγονὸς εἶνε ἀνεπίδεκτον συζητήσεως: ὅτι ἡ ἠθικὴ καὶ διανοητικὴ ἀτμόσφαιρα ἔχει ριζικῶς τροποποιηθῆ ἀπὸ τὴν ἐπανάστασιν, ὅτι ἡ κοινωνικὴ ἀναστάτωσις μετέβαλε ἕως ἕνα σημεῖον τὰ πνεύματα καὶ ὅτι ἡ πνευματικὴ στάσις καὶ ὁ τρόπος ἀντιλήψεως ἑνὸς Ρώσσου τῆς Ρωσσίας διαφέρουν οὐσιωδῶς ἀπὸ τῶν Εὐρωπαίων, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν Ρώσσων ἐμιγκρέ.

⁂

Ὑπάρχει βέβαια νέα ρωσσικὴ λογοτεχνία—σοβιετική, διὰ τὴν ἀκρίβειαν. Γνωρίζομεν καὶ τὰ ὀνόματα μερικῶν ἀντιπροσώπων της: τὸν Μπαμπὲλ, τὴν Σεϊφουλίνα, τὸν Λεόνωβ, τὸν Ἰβάνωβ. Διαβάσαμε καὶ κάποια ἔργα των. Ἀλλὰ μᾶς εἶνε δύσκολον νὰ ἐκφέρωμεν τελειωτικὴν κρίσιν ἐπ' αὐτῆς τῆς παραγωγῆς. Ὅταν, πρὸ δύο ἐτῶν, ἔφθασε ἀπὸ τὴν Ρωσσίαν, καὶ μέχρις ἐδῶ ἀκόμη, ὁ ἀντίλαλος τῆς ἐπιτυχίας ἑνὸς μικροῦ ὁμίλου «νέων« τῶν «Ἀδελφῶν Σεράπιον», δὲν ἐπροφθάσαμεν νὰ λάβωμεν περισσοτέρας πληροφορίας διὰ τοὺς νέους αὐτοὺς φιλολογικοὺς ἀστερισμοὺς καὶ ἀπεκαλύφθη, μίαν ὡραίαν πρωΐαν, ἡ μπλόφα ἡ ὁποία ὑπῆρχε εἰς τὸν θόρυβον ποὺ προεκλήθη γύρω ἀπὸ τὰς νεοεμφανισθείσας «μεγαλοφυΐας».

Ἡ ἀλήθεια εἶνε ὅτι μεταξὺ αὐτῶν ὑπῆρχαν καὶ ταλέντα, ἀλλ' ἐν ἐμβρυώδῃ ἀκόμη καταστάσει εὑρισκόμενα: τὰ ἔργα των ἔδωκαν μόνον ὑποσχέσεις, αἱ ὁποῖαι δὲν ἐπραγματοποιήθησαν—ἀλοίμονον!—μὲ τὴν παρέλευσιν τοῦ χρόνου.

Τὸ αὐτὸ συνέβη καὶ μὲ τὸν Πιλνιάκ, ποὺ ἀπήλαυσε, προσκαίρως, μιᾶς θορυβώδους δόξης, κι' ἐνθουσίασε τοὺς ἀναγνώστας του, τόσον τοὺς εἰς τὴν Ρωσσίαν εὑρισκομένους, ὅσον καὶ τοὺς ἐμιγκρέ. ἀλλὰ τοῦ ὁποίου ἡ πορακμὴ ἀρχίζει ἤδη νὰ γίνεται καταφανής, Ἔσπευσαν τότε νὰ χαιρετίσουν ἐν τῷ προσώπῳ του τὸν μεγάλον ζωγράφον τῆς ἀναγεννηθείσης Ρωσσίας, τὸν ἀρχηγὸν νέας φιλολογικῆς σχολῆς. Ὅλη ὅμως ἡ πρωτοτυπία του ἔγκειται εἰς τὸ ὑλικὸν ποὺ μεταχειρίζεται, εἰς τὴν πραγματικότητα τὴν ὁποίαν προσπαθεῖ πιστῶς ν' ἀναπαραστήσῃ. Ἀλλὰ γενικῶς ἡ τέχνη του εἶνε πτωχή, στερουμένη χυμῶν. Θὰ ἠμπορούσαμεν νὰ ποῦμε, ὅτι ὁ Πιλνιὰκ ζωγραφίζει τὴν πραγματικότητα μὲ ἄγριον πεῖσμα· ὑπογραμμίζει τὰ γεγονότα ὠμῶς, μεταχειρίζεται πάντοτε χρώματα σκοτεινὰ καί, ξεκινώντας ἀπὸ ἕναν ρεαλισμὸν σχεδὸν φωτογραφικόν, καταλήγει μοιραίως εἰς ἕνα εἶδος δυσώδους ρωμαντισμοῦ, ποὺ ἐνθυμίζει τὰς χειροτέρας σελίδας ἐσχάτου μαθητοῦ τοῦ Ζολᾶ.

Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον μᾶς ἔκαμε, γενικῶς, ξεχωριστὴν ἐντύπωσιν ἀπὸ τὰ ἔργα τῶν νέων Ρώσσων πεζογράφων εἶνε, ὅτι τὰ λογοτεχνικά των δημιουργήματα δὲν καθρεπτίζουν οὔτε τὰς νέας συνθήκας τῆς ζωῆς ὑπὸ τὰς ὁποίας ζοῦν οὔτε καὶ τὴν τόσον «πρωτότυπον» πραγματικότητα ποὺ ἐκτυλίσσεται πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν των. Εἰκονίζουν νέα ἤθη, οἱ ἄνθρωποι τοὺς ἐμφανίζονται μὲ νέαν ἄποψιν, ἀλλὰ τοὺς τοποθετοῦν πάλιν εἰς τὰ παλαιὰ καλούπια, ἐπειδὴ εὑρίσκονται εἰς τὴν ἀδυναμίαν νὰ ἐμβαθύνουν εἰς τὴν νέαν νοοτροπίαν των.

Ἀνεφέραμεν προηγουμένως τὸ ὄνομα τῆς Σεϊφουλίνας: Εἶνε μία πρώην διδασκάλισσα, ἡ ὁποία ἔχει γράψει ἤδη ἱκανὸν ἀριθμὸν μυθιστορημάτων καὶ διηγημάτων καὶ ἡ ὁποία συγκατελέγεται ἤδη μεταξὺ τῶν δημοφιλεστέρων συγγραφέων τῆς Σοβιετικῆς Ρωσσίας. Τὴν διαβάζομεν μ' ἐνδιαφέρον, ἐπειδὴ γνωρίζει νὰ βλέπῃ καὶ νὰ περιγράφῃ μὲ ἁπλότητα. Ἀλλὰ τὰ ἔργα της δὲν ἐξέρχονται ἀπὸ τὰ ὅρια ποὺ ἐχάραξε ἡ παράδοσις τῶν παλαιῶν ἀγροτικῶν ρωσσικῶν μυθιστορημάτων: δὲν μᾶς παρουσιάζουν τίποτε τὸ ἀτομικόν, τὸ νεωτεριστικόν, τὸ ἀναπάντεχον.

Πραγματικῶς νέαν ἀντίληψιν τῆς ρωσσικῆς ζωῆς εὑρίσκομεν εἰς τὰ ἔργα τοῦ Λεόνωβ καὶ, ἰδιαιτέρως εἰς τὰ διηγήματα τοῦ Μπαμπέλ.

⁂

Ὁ Μπαμπὲλ μᾶς ἔδωσε ὡς τώρα μόνον μερικὰ σύντομα διηγήματα τὰ ὁποῖα ἐδημοσιεύθησαν εἰς διάφορα σοβιετικὰ περιοδικὰ καὶ συνεκεντρώθησαν ἀργότερα ὑπὸ τὸν τίτλον «ὁ ἔφιππος στρατὸς», (ὁ συγγραφεὺς ἔλαβε μέρος εἰς τὸν ἐμφύλιον πόλεμον, ὑπηρετήσας εἰς τὸ ἱππικὸν τοῦ Μπουντιένυ). Εἰς αὐτὰς τὰς εἰκόνας τῆς στρατιωτικῆς ζωῆς, πρέπει νὰ προσθέσωμεν ἀκόμα μερικὰ ἑβραϊκὰ διηγήματα, ὅπου περιγράφονται τὰ κατώτερα κοινωνικὰ στρώμματα τῆς Ὀδησσοῦ.

Ἐκεῖνο ποὺ κάνει τὴν μεγάλην πρωτοτυπίαν καὶ τὴν ἀξίαν αὐτῶν τῶν διηγήσεων εἶνε ὅτι ὁ Μπαμπὲλ κατώρθωσε νὰ συλλάβῃ, τὸ νόημα τῆς νέας πραγματικότητος ποὺ ἀνθίζει εἰς τὴν Ρωσσίαν, ὄχι ἐξωτερικῶς, ἀλλ' ἐσωτερικῶς, σὰν ἠθοποιὸς ποὺ ἐνεργεῖ ἐπὶ τῆς ἰδίας σκηνῆς τὴν ὁποίαν πρόκειται νὰ περιγράψῃ. Ὁ Μπαμπὲλ γράφει, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς πρῶτον πρόσωπον, ὑπὸ τύπον ἐπιστολῶν (Τὸ ἁλάτι, λ. χ.). Ὁ ἀφηγούμενος τὴν ἱστορίαν, εἶνε ὁ ἴδιος ὁ ὁποῖος ἔλαβε ἐνεργὸν μέρος εἰς αὐτήν. Ἀλλ' ἀπὸ αὐτὰς τὰς διηγήσεις ὅπου τὸ «ἐγὼ» παίζει ρόλον τόσον σπουδαῖον, ἡ προσωπικότης τοῦ συγγραφέως ἀπουσιάζει καθ' ὁλοκληρίαν, ἢ μᾶλλον ἀφομοιώνεται μὲ τὴν προσωπικότητα τῶν προσώπων. Καὶ αὐτὸ δὲν εἶνε φιλολογικὸν κόλπο. Ὁ Μπαμπὲλ εἶνε πραγματικῶς, αὐτὸς ὁ κοζάκος, αὐτὸς ὁ ὑπαξιωματικὸς τοῦ Ἐρυθροῦ Στρατοῦ, αὐτὸς ὁ ἀλήτης, αὐτὸς ὁ χωρικός. Βλέπει τὸν κόσμον διαμέσου αὐτῶν τῶν ἀτόμων· ἔχει τὴν εὐαισθησίαν των, τὰς διανοητικὰς συνηθείας των καὶ αὐτὸ τὸ παράξενον περιβάλλον τὸ ἀπεικονίζει εἰς τὰ διηγήματά του μὲ φιλολογικὴν φόρμαν καὶ μὲ ὕφος καθαρῶς ἀτομικόν.

Τὸ στὺλ του ὅμως δὲν εἶνε τακτοποιημένο καὶ αὐτὸ κάνει τὴν «μανιέρα» του τόσον διάφορον ἀπὸ τοῦ Πιλνιὰκ ἢ ἑνὸς ὁποιουδήποτε τῶν «Ἀδελφῶν Σεράπιον», εἰς τοὺς ὁποίους φαίνεται ὁ «φιλόλογος» ποὺ σκύβει μετὰ περιεργείας νὰ μελετήσῃ τὴν ψυχὴν τοῦ λαοῦ καὶ μεγαλοποιεῖ συστηματικῶς τὴν χυδαίαν λαϊκὴν διάλεκτόν του.

Ὁ ἥρως τοῦ Μπαμπὲλ εἶνε ὁ ἐργάτης, ὁ στρατιώτης, ὁ χωρικός, τοῦ ὁποίου τὴν διάνοιαν καὶ τὴν εὐαισθησίαν μετέβαλεν ἡ κοινωνικὴ ἀναστάτωσις, τὸν ὁποῖον ἡ μόρφωσις ἄγγιξε ὀλίγον, ἀλλ' ἀρκετά, διὰ νὰ τὸν κάμῃ νὰ αἰσθανθῇ πλῆθος ἀναγκῶν ποὺ οὔτε ὁ ἴδιος δὲν τὰς ἀντιλαμβάνεται καὶ ὁ ὁποῖος δὲν γνωρίζει ἄλλην ἐπιστήμην, ἄλλην φιλολογίαν, ἐκτὸς ἐκείνης ποὺ τοῦ δίδει ἡ μπολσεβικικὴ προπαγάνδα, ἡ ὁποία κατώρθωσε ν' ἀφυπνίσῃ μέσα του μερικὰς κριτικὰς ἱκανότητας. Τὰ πρόσωπα αὐτὰ ὁμιλοῦν εἰς μίαν γλῶσσαν ἀφελῆ καὶ χυδαίαν, ἀλλὰ πλουτισμένην ἀπὸ φιλολογικὰς ἐκφράσεις παρμένας... ἀπὸ προπαγανδιστικὲς μπροσοῦρες.

Καὶ τώρα τίθεται τὸ ἐρώτημα: Ὁ Μπαμπέλ, ἀπεικονίζων τόσον ἐντόνως τὴν σημερινὴν ρωσσικὴν πραγματικότητα. θέλει νὰ μᾶς ἐμπνεύσῃ φρίκην ἢ θαυμασμὸν ἢ καὶ ἀηδίαν; Ποιὸς ξέρει!

Ν. ΑΔΑΚΡΥΤΟΣ

Η ΝΕΑ ΓΑΛΛΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

ΠΕΖΟΤΡΑΓΟΥΔΑ

ΤΟ ΡΟΥΜΠΙΝΙ

Σταλαγματιὰ τῆς κόλασης, ποὺ θαμπώνει τὰ σκληρὰ καὶ κρύα μάτια τοῦ ἀνθρώπου. Μέσα του ἔχει ἕναν αἱμάτινο καθρέφτη, ποὺ καθρεφτίζει τὴν Ἀσία καὶ τὴ Ρώμη, τὴν πυρκαϊὰ ὅπου ὁ Νέρων λιποθυμεῖ, τὸ βάραθρο ὅπου τὰ Σόδομα βουλιάζουν. Ἀλλὰ σὲ ξαναδιαβάζω, Σαίξπηρ, ἡ φωτιά του ζωγραφίζει τὴν κατάσταση τῆς ψυχῆς μου.

ΑΝΑΜΝΗΣΗ

Μόλις σὲ εἶδα νὰ χαμογελᾷς, ὦ φαιὰ καὶ ρόδινη πεδιάδα, ἀνάμεσα στὴν ξανθὴ σελήνη καὶ στὸ χρυσωμένο δειλινό, νόμισα πὼς ξαναζοῦσα λίγο τὶς λατρευτὲς στιγμὲς ὅπου ἡ Σουζάννα χαμογελοῦσε ἀνάμεσα στοὺς δυὸ Ἕλληνες. Τὸ βράδυ κατέστρεψε τὴν ὤμορφή μου ὀνειροπόληση. Ἀνάμεσα στὰ δύο φῶτα ἡ πεδιάδα κρύφτηκε.,. Ἡ μελαχροινὴ μακρυὰ ἀπ' τὶς ξανθές, ἀλλοίμονο, ἔφυγε. Ἕνα βράδυ ἔσβησε τὸ νέο καὶ γλυκὸ χαμογέλοιο της. Οἱ σελῆνες, οἱ ἥλιοι, μαγέμματα τῶν πεδιάδων σου, τὸ χαμογέλοιο τῶν ὡραίων ἢ τὰ χρυσωμένα της μαλλιά, ἕνα βράδυ, ἕνα μεγαλύτερο βράδυ ποιὸς θαρθῇ νὰ τὰ κλάψῃ, ὦ Φύση, πές μου, ἂν τίποτε δὲν εἶνε αἰώνιο;

Ο ΠΡΩΪΝΟΣ ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ

Τὸ βῆμα μου δὲν ἄγγιζε τὰ βαλανίδια τῶν ὀξυῶν. Κοιμόμουν ἀκόμα; Ὠνειρευόμουν; Οἱ σκιὲς τῆς μέρας σηκώνουνταν. Τὰ πουλιὰ μόλις ξυπνοῦσαν. Ἡ ψυχή μου πετοῦσε πάνω ἀπ' τὸ δάσος κι' ἄγγιζα τὶς κορυφὲς τῶν ὀξυῶν; Θὰ πῶ στὸ κρεββάτι μου ποὺ πάγω τόσο ἐλαφρὸς ποὺ δὲν ξέρω ἂν ὑπάρχω ἢ ὄχι; Θὰ πάω στὸν Παράδεισο, χωρὶς ἀμφιβολία. ὅπου οἱ ἄγγελοι πετοῦν μὲ βελουδένια πτήση καὶ ψιθυρίζοντας τ' ἀλλέγρα τους θὰ γίνω ἕνα μαζύ τους. Εἶνε πολύ; Θὰ πάω, μεταξὺ ὕπνου καὶ ξυπνήματος, μὲ τὶς παντοῦφλες ὡς τὸν Ἥλιο, ἂν δὲν μοῦ φώναζε τὸ τραγοῦδι—ἐδῶ κάτω—τῆς γαλατόσουπας.

Μετάφρασις Κ. ΤΡΟΥΚΙΔΗ

PAUL FORT

ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΑΣΤΑΤΩΜΕΝΗΝ ΚΙΝΑΝ

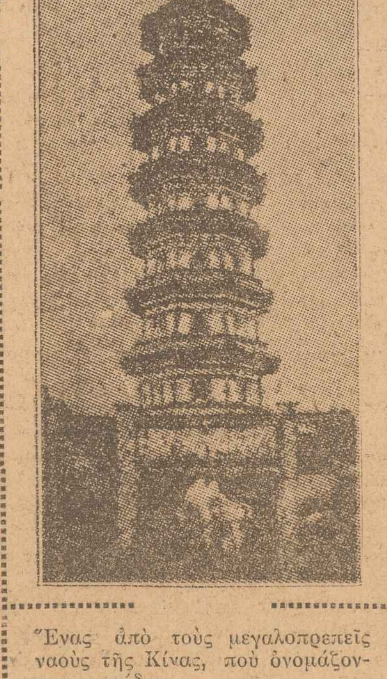

Ἕνας ἀπὸ τοὺς μεγαλοπρεπεῖς ναοὺς τῆς Κίνας, ποὺ ὀνομάζονται παγόδες.

Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΣΤΙΧΟΣ

ΑΠΟ ΤΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΟΥ «ΓΥΡΙΣΜΟΥ»

ΤΟ ΛΙΜΑΝΙ

Ὦ λιμνοθάλασσ' ἀναπλιώτικη,
Καὶ σύ, ἐρωτογιαλέ μου,
ποτέ μου
Τὴν ὀμορφιά σου τὴν ἀλλοιώτικη
Δὲν ἀπολησμονοῦσα
Ὅπου κι' ὡς τώρα ἂν ζοῦσα.

Δὲν πνέει βορριᾶς ἐδῶ· μὰ κι' ἂν ποτὲς
Φυσήσει, θὰ σηκώσει
νὰ ζώσει
Μὲ τῶν ἀφρόκρινων τὶς μυρουδιὲς
Τὰ πάντα καὶ θὰ ἠχήσει
Μιὰ μουσική, μεθύσι.

Στ' ἀκροθαλάσσι ἡ πράσινη στολὴ
Τῶν θάμνων γέρνει γιὰ νὰ πάρει
μὲ χάρη
Τὴ γαλανή σου τὴ φωτοβολή,
Κι' ἔτσι μαζὺ ἑνωμένα
Γιαλὸς καὶ κάμπος ἕνα.

Κι' ὅταν ὁ μπάτης πάρει ὁ βραδυνὸς
Καὶ λύσουν τ' ἅρμενά τους
φτερά τους
Τὰ γλήγορα τὰ καΐκια, ποθεινὸς
Καημὸς εἶν' τὰ ταξείδια
Σὰ μαῦρα γλυκὰ φρύδια.

Κι' ἀκόμα τὸ μαϊστράλι ποὺ ἁπαλά,
Στὶς φεγγαρόλουστες καὶ λαμποφόρες
τὶς ὧρες,
Τῶν γυρισμῶν μᾶς φέρνει τὰ γλυκὰ
Τραγούδια, εἶσαι, ὦ λιμάνι,
Τ' ὅ,τι κι' ὁ νοῦς δὲ βάνει!

(Ἀνέκδοτα)

ΣΤΕΝΑ ΚΑΙ ΔΡΟΜΟΙ

Τάχα εἶμαι ὁ ἴδιος, ὅπως τότε;
Μιὰ μακρυνὴ μέσ' στὴ ψυχὴ γροικῶ
Θύμηση νὰ σαλεύει· ὅπως καὶ τότε
Τάχα εἶμαι ὁ ἴδιος, εἶμ' ἐγώ;

Καὶ ποῦ εἶνε οἱ φίλοι; κ' οἱ συντρόφοι;
Ἐδῶ σὲ τοῦτα τὰ στενὰ
Θαρρῶ πὼς πέρασα μὲ τὸ τραγοῦδι,
Θαρρῶ πὼς πέρασα ξανά.

Τάχα εἶμαι ὁ ἴδιος; Εἶμ' ἐγώ!
Ἐδῶ σὲ τοῦτα τὰ στενὰ
Μιὰ θύμηση μέσ' στὴ ψυχὴ γροικῶ
Θαρρῶ πὼς πέρασα ξανά.

Καὶ ποῦ εἶνε οἱ φίλοι; Μοναχός μου;
Τάχα εἶμαι ὁ ἴδιος, ὅπως τότε;
Μιὰ θύμηση σαλεύει ἐντός μου·
Θαρρῶ πὼς πέρασα μὲ τὸ τραγοῦδι.

ΑΛΕΚΟΣ ΜΟΥΤΖΟΥΡΙΔΗΣ

ΑΠΟ ΤΑΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Ε. ΔΟΥΚΑΣ, Δ. ΜΠΡΑΕΣΑΣ, Φ. ΑΡΙΣΤΕΥΣ

Ο ΠΑΝ [Σχέδιον τοῦ κ. Ἔκ. Δούκα].

Στὴ μεγάλη σάλα τῆς Γερμανικῆς Λέσχης «Φιλαδέλφεια» ὁ κ. Ἕκτωρ Δούκας ἐκθέτει 72 ἔργα του. Ὁ κ. Δούκας εἶνε Ἕλλην ζωγράφος, ἀλλὰ μένει στὸ Μόναχο καὶ μᾶς ἔρχεται κατὰ ἀραιὰ διαστήματα γιὰ νὰ μελετήσῃ λίγο καὶ ἑλληνικὰ θέματα καὶ γιὰ νὰ ἐκθέσῃ τὰ ἔργα του. Εἶχε ἔλθῃ καὶ πρὸ δύο χρόνων κ' ἐξέθεσε καὶ τότε ἀρκετὰ ἔργα του στὴν ἴδια σάλα.

Ο ΑΡΧΑΓΓΕΛΟΣ ΓΑΒΡΙΗΛ
[Ἔργον τοῦ κ. Φ. Ἀριστέως]

Ὁ ζωγράφος αὐτὸς ἔχει κάμῃ γερὲς ἀκαδημαϊκὲς σπουδὲς καὶ μελετᾷ τὰ θέματά του μὲ τρόπο εἰλικρινῆ καὶ σοβαρό. Ἐργάζεται τὴν ἐλαιογραφία μὲ βεβαιότητα καὶ μὲ μαεστρία, μὰ μὲ μιὰ φανερὴ ἐπίδραση Γερμανισμοῦ. Τὰ ἴδια στοιχεῖα βλέπει κανεὶς καὶ στὶς ἀκουαρέλλες του. Μόνο τὰ σχέδιά του ἔχουν κάποια ἐλαφρότητα καὶ χάρη ἀλλοιώτικη.

Σ' αὐτὴ τὴν ἔκθεση βλέπουμε 51 ἐλαιογραφίες του, 8 ἀκουαρέλλες καὶ 13 σχέδιά του, τὰ περισσότερα μικρά.

Οἱ ἐλαιογραφίες του ἔχουν μεγάλη ποικιλλία θεμάτων. Ὁ κ. Δούκας ἰδιαίτερα ἀγαπᾷ νὰ ζωγραφίζῃ ζῶα. Κι' ἀληθινὰ τὰ κοκόρια του, τὰ βόδια του, οἱ σκύλοι του ἔχουν κίνηση, μὰ καὶ φυσιογνωμία ἀκόμα....

Κοντὰ στὰ ζῶα του ἢ καὶ μαζὺ μὲ τὰ ζῶα του ἐμφανίζονται ἄφθονα τὰ τοπεῖα του. Τοπεῖα μὲ βραθειὰ ὑγρὰ ἀτμόσφαιρα, μὲ πολύχρωμα ἀποτελέσματα καὶ μὲ βλάστηση χυμώδη καὶ ὀργιαστική. Εἶνε ὅλα σχεδὸν Γερμανικά. Μὰ καὶ τὰ λίγα Ἑλληνικὰ τοπεῖα του ὁ κ. Δούκας τὰ ἔχῃ μελετήσῃ μὲ ὑγρὴ ἀτμόσφαιρα, μὲ συννεφιά, μὲ ἀπόβροχο.

Ἀγαπᾷ τάχα ὁ κ. Δούκας τὶς ὧρες αὐτὲς τῆς φύσεως, ποὺ τὸ ἑλληνικὸ τοπεῖον πλησιάζει νὰ μοιάσῃ τὰ βορεινὰ γνώριμα τοπεῖα του; Ἢ μήπως ἀκόμα δὲν ἔλαβε καιρὸ ὁ κ. Δούκας νὰ μελετήσῃ τὰ ἑλληληνικὰ τοπεῖα λουσμένα στὸ κατακάθαρο, ὅσο καὶ δύσκολο μεσημβρινὸ φῶς; Δὲν ξέρουμε τὶ ἀκριβῶς συμβαίνει. Ὡστόσο ἀκόμη τὸ πολύχρωμο πινέλο του δὲν ἄγγιξε τὰ μυστικὰ τῆς λαγαρῆς ἀττικῆς ἀτμοσφαίρας...

Ἐκθέτει ὁ κ. Δούκας καὶ προσωπογραφίες, ἀνάμεσα στὶς ὁποῖες πρέπει μὲ ἰδιαίτερο τρόπο νὰ ξεχωρίσουμε τὰ δυνατά του ἔργα «Μόρτης Γερμανὸς» καὶ «Γερμανίς».

Οἱ ἀκουαρέλλες τοῦ κ. Δούκα δὲν ἀπομακρύνονται ἀπὸ τὸν τρόπο ποὺ ὁ ζωγράφος ἐργάζεται τὴν ἐλαιογραφία. Ἀκόμη καὶ τὰ θέματα εἶνε παραπλήσια: Ζῶα καὶ τοπεῖα κατὰ τὸ πλεῖστον.

Τὰ σχέδια τοῦ κ. Δούκα εἶνε καθαρά, ἐλαφρὰ καὶ χαρακτηριστικά. Ὁ «Πὰν» του ἔχει ἀρχαϊκὴ ἁπλότητα μὰ καὶ συνθετικὴ διάθεση ἀξιοσημείωτη. Ἡ φαιδρότης του ἑνώνεται μὲ ἕνα γοῦστο καθαρὰ καλλιτεχνικό. Τὸ σκίτσο τοῦ μικροῦ κοριτσιοῦ τοῦ ζωγράφου, γινομένο μὲ ἁπλούστατα μέσα, εἶνε ἐξαίσια χαρακτηριστικό. Τὸ ἴδιο πρέπει νὰ σημειωθῇ καὶ γιὰ τὸ σκίτσο τῆς «Κοιμωμένης μικρᾶς». Καὶ τ' ἄλλα ὅμως σκίτσα του, ἄνθρωποι καὶ ζῶα, εἶνε ἀποτελέσματα παρατηρήσεως καὶ μελέτης ὄχι τυχαίας.

Γενικὰ ὁ κ. Δούκας παρουσιάζει ἔργο γερὸ καὶ μελετημένο. Μὰ μᾶς ἀφίνει μὲ τὸ παράπονο ὅτι εἶνε ἀκόμη βορεινὸς, πολὺ βορεινός...

⁂

Μία ἄλλη ἔκθεσις ποὺ ἄνοιξε τὶς τελευταῖες μέρες εἶνε τοῦ κ. Δ. Μπραέσα. Ὁ ζωγράφος αὐτός, ὁ γνωστὸς ἀπὸ πολλὰ ἔργα του ποὺ ἔχουν ἐκτεθῆ στὰς παγελληνίους ἐκθέσεις, παρουσιάζει τώρα μαζὺ 130 ἐλαιογραφίες του, ἐκτεθειμένες στὴν αἴθουσα τοῦ «Ἑρμείου» (ὁδὸς Ἑρμοῦ), ποὺ εἶχεν ἐγκαινιάσῃ μὲ τὴν ἔκθεσίν του ὁ κ. Γρίβας.

Τὰ λάδια τοῦ κ. Μπραέσα εἶνε κατὰ τὸ πλεῖστον τοπεῖα. Περνοῦν μέσα ἀπὸ τὰ ταμπλῶ του πολλὰ χαρακτηριστικὰ σημεῖα τῆς Ἑλλάδος σὲ διάφορες στιγμὲς καὶ μὲ ποικίλλες ψυχικὲς διαθέσεις. Ὑπάρχουν ἀνάμεσα σ' αὐτὰ τοπεῖα τοῦ Ἁγίου Ὄρους, τῆς Σαντορίνης, ἄλλων νησιῶν, τοῦ Μεσολογγίου, τοῦ Αἰτωλικοῦ... Ὑπάρχουν στιγμὲς γαλήνης καὶ στιγμὲς συνταρακτικές, φωτεινὲς στιγμὲς καὶ μουντὲς καὶ σκοτεινὲς ὧρες... Συλλαμβάνει ὁ κ. Μπραέσας τὸ τοπεῖο εἰς ὅλες του τὶς ὧρες καὶ μὲ ἀρκετὴ ποικιλία μέσων καὶ διαθέσεων. Ἴσως ὅμως κάποια ἔλλειψις διαυγείας νὰ τὸν χαρηκτηρίζει πολλὲς φορές.

Πλάϊ στὰ ποικιλλότατα τοπεῖα ὑπάρχουν συνθέσεις τοῦ ὑπαίθρου καὶ συνθέσεις μὲ σκηνὲς τῆς ζωῆς. Ἀλλὰ καὶ ὀλίγη προσωπογραφία ποὺ καὶ πού. Πρόσωπα μέσα στὸ φῶς τοῦ ὑπαίθρου καὶ ἄλλα μέσα στὸ ἀτελιέ. Ἔξαφνα τὸ «Κορίτσι ποὺ κουρδίζει τὸ βιολί του» εἶνε μιὰ σύνθεσις, ποὺ τὸ προσωπογραφικό της μέρος ἀποτελεῖ πρώτης τάξεως ἔργο ἀτελιέ.

Γενικὰ ἡ ἐργασία τοῦ κ. Δ. Μπραέσα εἶνε ἐνδιαφέρουσα καὶ ἐλπίζουμε ὅτι τὸ κοινόν μας θὰ τὴν προσέξῃ μὲ στοργή.

⁂

Ἡ ἔκθεσις τοῦ κ. Φρίξου Ἀριστέως, ποὺ εἶχεν ἀνοίξει σὲ μιὰν αἴθουσαν τῆς ὁδοῦ Πειραιῶς, συνεχίζεται τώρα στὸ «Λύκειον τῶν Ἑλληνίδων». Ἐκεῖ ἔχουν ἐκτεθῆ τὰ ἔργα ποὺ ὑπῆρχαν στὴν ἄλλην ἔκθεσίν του, προσετέθησαν ὅμως καὶ νέα. Εἰς ὅλα αὐτὰ τὰ ἔργα φαίνεται ἡ τόσο καθαρὴ καὶ χαρακτηριστικὴ τέχνη τοῦ κ. Ἀριστέως. Τὰ συμβολικὰ καὶ ἀλληγορικά του ἔργα, ποὺ γεννοῦν τόσες σκέψεις, ἔχουν ἐκτεθῆ μαζὺ μὲ τὶς προσωπογραφίες, μὲ τὶς ἄλλες συνθέσεις του, μὲ τὰ σχέδιά του... Ὅλα εἶνε ἔργα ἄξια πολλῆς προσοχῆς. Καὶ ἡ Ἀθηναϊκὴ φιλότεχνη κοινωνία σπεύδει στὸ «Λύκειον τῶν Ἑλληνίδων» νὰ τὰ ἰδῇ καὶ νὰ τὰ ἀπολαύσῃ.

⁂

Τώρα ἑτοιμάζονται δύο ἀκόμη ἐκθέσεις ποὺ θὰ συγκεντρώσουν πολὺ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ κοινοῦ. Ἡ μία εἶνε ἡ ἔκθεσις τοπείων καὶ ἄλλων ἐλαιογραφικῶν ἔργων τοῦ Κερκυραίου ζωγράφου κ. Χρ. Ροΐμπη, ὁ ὁποῖος εἶνε εὐφήμως γνωστὸς ἀπὸ δυὸ προηγούμενες ἐκθέσεις του στὴ σάλα τοῦ «Παρνασσοῦ». Τώρα ὅμως ὁ κ. Ροΐμπης θὰ ἀνοίξῃ τὴν ἔκθεσίν του στὴν νέαν μεγάλη σάλα τῆς «Ἑνώσεως Συντακτῶν», (πλατεῖα Συντάγματος, ὁδὸς Καραγιώργη). Μὲ τὴν ἔκθεσιν αὐτὴν θὰ ἐγκαινιασθῇ ἡ νέα αὐτὴ σάλα ἐκθέσεων, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ ἕνα νέον Καλλιτεχνικὸν κέντρον τῆς πρωτευούσης.

Ἡ ἄλλη ἑτοιμαζομένη ἔκθεσις εἶνε ἡ τοῦ «Συνδέσμου τῶν Σκιτσογράφων». Σ' αὐτὴ θὰ ἐκθέσουν ἔργα των οἱ σχεδιασταὶ («σκιτσογράφοι», κατὰ τὸν νέον ὅρον) τῶν ἐφημερίδων. Εἶνε ὅμως δεκτὰ καὶ ἔργα ἐρασιτεχνῶν σχεδιαστῶν. Ἡ ἔκθεσις θὰ γίνῃ στὶς σάλες Σρατηγοπούλου (Φιλελλήνων 15).

Ἡ ἔκθεσις τοῦ κ. Ροΐμπη θ' ἀνοίξῃ αὐτὴν τὴν ἑβδομάδα καὶ ἡ τῶν «σκιτσογράφων» τὰς ἡμέρας τοῦ Πάσχα.

Ο ΚΕΡΑΥΝΟΣ
[Ἔργον τοῦ κ. Φ. Ἀριστέως].

Ἔπειτ' ἀπὸ τὴν ἔκθεσιν τῶν σκιτσογράφων γίνεται σκέψις νὰ ὀργανωθῇ στὶς σάλες τοῦ κ. Στρατηγοπούλου μία «Ἔκθεσις τῶν Ἀνεξαρτήτων». Κάτι τι ἐντελῶς νέο καὶ πρωτότυπο. Μὰ αἱ λεπτομέρειαί της κρατοῦνται ἀκόμη μυστικαί... Ἂς ἔχουμε ὑπομονὴ λοιπόν...

ΦΙΛΟΤΕΧΝΟΣ

ΞΕΝΗ ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΑ

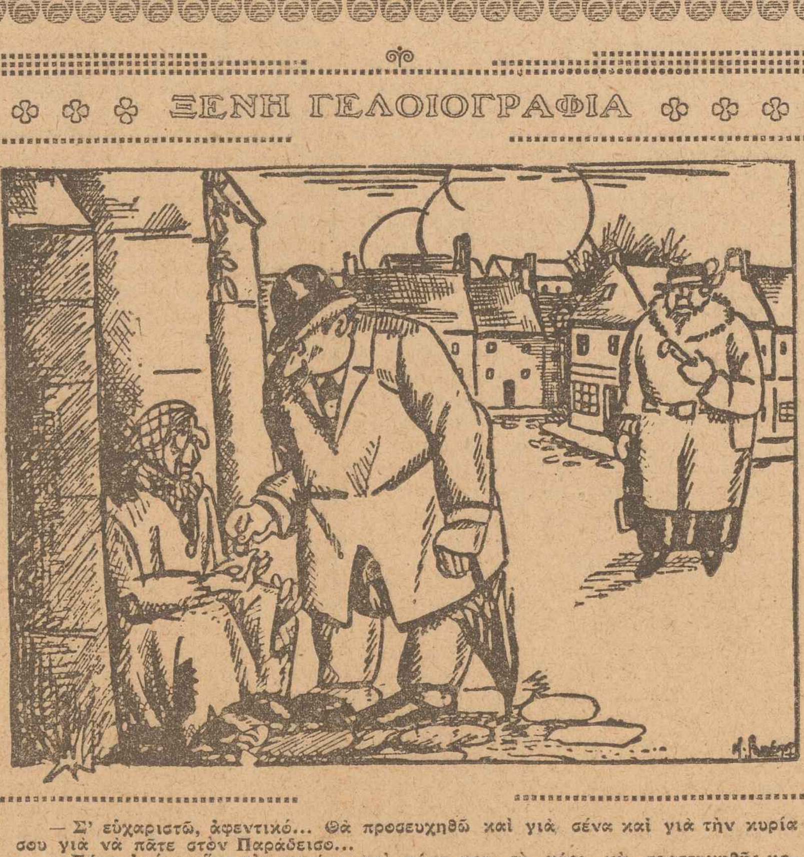

— Σ' εὐχαριστῶ, ἀφεντικό... Θὰ προσευχηθῶ καὶ γιὰ σένα καὶ γιὰ τὴν κυρία σου γιὰ νὰ πᾶτε στὸν Παράδεισο...
— Πάρε ἀκόμα ἕνα εἰκοσαράκι καὶ κάμε μου τὴ χάρι νὰ προσευχηθῇς μονάχα γιὰ μένα.
(«Petit Parisien»)

Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΜΑΣ ΚΙΝΗΣΙΣ

BEETHOVEN KAI ROSSINI

Ἡ ἐπέτειος τοῦ θανάτου τοῦ Beethoven παρῆλθε πρὸ ἡμερῶν κ' ἐν τούτοις ὁ ξένος τύπος ἐξακολουθεῖ ν' ἀσχολῆται ὄχι μόνον μὲ τὸν ἀνὰ τὰς διαφόρους χώρας ἑορτασμὸν τῆς ἑκατονταετηρίδος αὐτῆς, ἀλλὰ ἐν γένει μὲ τὸν βίον τοῦ μεγάλου ἀνδρός, μὲ τὰς ἀτυχίας του, μὲ τὰς ἐλπίδας του, μὲ τὰς ἀπογοητεύσεις του καὶ ἐν γένει μὲ τὸν χαρακτῆρα του, ὁ ὁποῖος, ἄλλως τε, ἦτο ἀνυπόφορος, καὶ ἐκτὸς τῆς ὀφειλομένης εἰς ἁμαρτίας γονέων κωφότητός του, ἡ ὁποία φυσικὰ ἐπέδρασεν ὀλεθρίως ἐπὶ τοῦ ἠθικοῦ του, καὶ τὸν κατέστησε συχνὰ ἀντιπαθῆ εἰς τοὺς ἔχοντας τὴν καλυτέραν διάθεσιν νὰ τοῦ φανοῦν χρήσιμοι καὶ νὰ τὸν βοηθήσουν ὑλικῶς καὶ ἠθικῶς.

Ὁ γνωστὸς φιλόλογος καὶ μουσικογράφος κ. J. G. Prod'homm πρόκειται νὰ δημοσιεύσῃ, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ἑκατονταετηρίδος τοῦ μεγάλου μουσουργοῦ, σειρὰν ἀνεκδότων ντοκουμέντων σχετικῶν μὲ τὸν βίον τοῦ Beethoven καὶ ἀγνώστων ἀπὸ τὸ κοινόν. Τὸ βιβλίον αὐτὸ τοῦ J. G. Prod'homm θὰ φέρῃ τὸν τίτλον «Ὁ Μπετόβεν ἀπὸ ὅσους τὸν εἶδαν». Παραθέτω ἓν ἐκ τῶν ἀνεκδότων τοῦ βιβλίου αὐτοῦ ὅπως τὸ ἀνέγνωσα εἰς τὴν γαλλικὴν ἐφημερίδα «Comdia». Ὁ Ροσσίνη διηγεῖται τὴν ἐπίσκεψιν ποὺ ἔκαμε εἰς τὸν Beethoven.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐν Βιέννῃ διαμονῆς μου, διηγεῖται ὁ Ροσσίνη, ὁ γέρων Καρπάνη μὲ παρουσίασε στὸν Beethoven, ἀλλὰ ἐκεῖνος ἦτο κουφὸς ἐγὼ δὲ ἠγνόουν ἐντελῶς τὴν γερμανικήν, ὥστε κάθε συνδιάλεξις μὲ τὸν μουσουργὸν ὑπῆρξε μεταξύ μας ἀδύνατος. Ἐν τούτοις εἶμαι εὐτυχὴς ὅτι εἶχα τὴν εὐτυχίαν νὰ τὸν γνωρίσω.

Τὸν ἐνθυμοῦμαι κάλλιστα ἂν καὶ πέρασε ἀπὸ τότε μισὸς αἰών,

— Καὶ δὲν σᾶς ἐδέχθη (τὸν διέκοψε κάποιος) ὅπως διατείνεται ὁ Schindler καὶ ἄλλοι βιογράφοι τοῦ Beethoven;

— Τοὐναντίον μὲ εἰσήγαγε παρὰ τῷ μουσουργῷ ὁ Ἰταλὸς ποιητὴς Καρπάνη μὲ τὸν ὁποῖον εἶχα ἐπισκεφθῇ προηγουμένως τὸν Salieri, καὶ μᾶς ἐδέχθη ἀμέσως καὶ τόσον εὐγενῶς. Βεβαίως ἡ ἐπίσκεψις δὲν διήρκεσε πολὺ διότι ἡ συνομιλία μὲ τὸν Beethoven ἦτο δύσκολος.

Ὅταν ἀνέβαινα τὴν σκάλα ποὺ ὡδηγοῦσε στὴν κατοικία τοῦ Beethoven ὁμολογῶ ἤμουν πολὺ συγκεκινημένος. Ὅταν ἄνοιξε ἡ πόρτα εὑρέθην σ' ἕνα περιβάλλον σκοτεινόν, ἀκάθαρτον καὶ ἀκατάστατον. Ἐνθυμοῦμαι εἰδικῶς τὴν στέγην ἡ ὁποία ἦτο σχεδὸν κατεστραμμένη καὶ τὸ νερὸ τῆς βροχῆς ἔσταζε στὸ πάτωμα! Αἱ εἰκόνες τοῦ Beethoven ποὺ γνωρίζομε εἶνε ἀρκετὰ ἀκριβεῖς καὶ πισταὶ ἀλλὰ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον καμμία γραφὴ δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἐκφράσῃ εἶνε ἡ ἄφατος λύπη ἡ ὁποία περιβάλλει τὴν μορφήν του. Τὰ μάτια του μικρά, βαθουλὰ ὑπὸ πυκνὰ φρύδια σὲ διαπερνοῦν. Ἡ φωνὴ ἦτο γλυκειὰ καὶ κάπως κεκαλυμμένη.

Ὅταν ἐμπήκαμε στὴν κάμαρα χωρὶς στὴν ἀρχὴ νὰ μᾶς προσέξῃ, ἐδιόρθωνε ἕνα μουσικὸν ἔντυπον. Ὕστερα σήκωσε τὸ κεφάλι καὶ μοῦ λέγῃ: "Α! σεῖς εἶσθε ὁ Ροσσίνης ποὺ ἐγράψατε τὸν Barbiere di Siviglia. — Σᾶς συγχαίρω, εἶνε μία ὡραία ὄπερα μπούφα, τὴν διάβασα μὲ μεγάλη εὐχαρίστησι. Μὴ ζητᾶτε ποτὲ νὰ κάμετε ἄλλου εἴδους μουσικὴ ἀπὸ τὴν κωμική, δὲν εἶνε τὸ εἶδος σας καὶ θὰ ἀποτύχετε! Μά, ἐπενέβη ὁ Καρπάνη, γράφων μὲ τὸ μολύβι γερμανικὰ (κάθε ἄλλος τρόπος συνεννοήσεως ἦτο ἀδύνατος μὲ τὸν Beethoven), ὁ μαέστρος Ροσσίνη ἔγραψεν ἤδη τὸν Τανκρέδον, τὸν Ὀθέλλον τὸν Μωϋσῆν, σᾶς τὰ ἔστειλα πρὸ καιροῦ καὶ σᾶς συνέστησα νὰ τὰ διαβάσετε.

Τὰ κύτταζω εἶνε ἀλήθεια, ἀπαντᾷ ὁ Beethoven ἀλλὰ τί τὰ θέλετε ἡ ὄπερα Séria δὲν πηγαίνει στοὺς Ἰταλούς. Δὲν ἔχουν ἀρκετὰς μουσικὰς γνώσεις διὰ νὰ καταγείνουν μὲ τὸ πραγματικὸν δρᾶμα. Εἰς τὴν κωμικὴν ὄπερα σεῖς οἱ Ἰταλοὶ εἶσύε ἀνυπέρβλητοι. Κυττάξτε τὸν Cimarosa ὅτι ἔγραψε κωμικὸ εἶνε θαυμάσιο. Εἰς τὸ Stabat τοῦ Pergolepe ὑπάρχει πολὺ αἴσθημα εἶνε ἀλήθεια, ἀλλὰ καταντᾷ μονότονο ἐνῷ εἰς τὴν Serva Padrona . . . !

Ὁ Βάγκνερ, παρὼν κατὰ τὴν διήγησιν τοῦ Ροσσίνι, τοῦ λέγει τότε. Ὡμολογήσατε μαέστρο' ὅτι καλὰ ἐκάματε καὶ δὲν ἀκολουθήσατε τὴν συμβουλὴ τοῦ Beethoven.—Ροσσίνι: Ἡ ἀλήθεια εἶνε ὅτι εἶχα περισσοτέραν κλίσιν γιὰ τὴν κωμικὴ μουσική.—Βάγκνερ: Καὶ πῶς τελείωσε ἡ ἐπίσκεψίς σας στὸν Beethoven;—Ροσσίνι: Τοῦ ἐξέφρασα ὅλον μου τὸν θαυμασμὸν διὰ τὴν μεγαλοφυΐαν του καὶ ὅλην μου τὴν εὐγνωμοσύνην διότι μοῦ ἐπέτρεψε νὰ τὸν ἐπισκεφθῶ καὶ τοῦ τὸν ἐκφράσω. Ἀνεστέναξε βαθειὰ καὶ μοῦ εἶπε, εἶμαι ἕνας δυστυχισμένος! Μᾶς συνώδευσε ἕως τὴν πόρτα καὶ πρὶν μᾶς ἀποχαιρετίσῃ, μοῦ εἶπε: Καὶ κυρίως γράψατε καὶ ἄλλους Barbiere πολλοὺς Barbiere!

⁂

Τὰ festivals ἐπὶ τῇ ἑκατονταετηρίδι τοῦ θανάτου τοῦ διδασκάλου τῶν διδασκάλων, ὡς ἀπεκάλεσαν, καὶ δικαίως, τὸν Beethoven ἐξακολουθοῦν τόσον ἐδῶ ὅσον καὶ εἰς νὸ ἐξωτερικόν.

Ἀτυχῶς οἱ ἐδῶ ἑορτασμοὶ ἕνεκα τῆς βιαστικῆς προετοιμασίας, προτερήματος τοῦ τόπου μας δὲν ὑπῆξαν, ἐκτὸς ὀλίγων ἐξαιρέσεων, ἀντάξιοι τῆς μεγάλης μορφῆς, τῆς μεγαλειώδους μνήμης τοῦ ἀνδρὸς τοῦ ὁποίου ἑωρτάζετο ἡ μνήμη καὶ αἱ ἐκτελέσεις σειρᾶς ὁλοκλήρου ἀπὸ τὰ τελειότερα ἀριστουργήματα τοῦ διδασκάλου δὲν ἱκανοποίησαν ἀπολύτως τοὺς μουσολήπτους. οἱ ὁποῖοι ἔσπευσαν, ἐν τούτοις, ἀθρόοι νὰ πληρώσουν τὴν αἴθουσαν τοῦ «Κεντρικοῦ» ὅπου ἡ ὀρχήστρα τοῦ συλλόγου τῶν συναυλιῶν μᾶς παρουσίασε τὰ ἐν λόγῳ ἔργα ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τῶν δοκιμοτάτων διευθυντῶν της κ. κ. Μπούτνικωφ καὶ Μητροπούλου. Εἰς τὴν λοιπὴν Εὐρώπην ἀντιθέτως κατεβλήθη πᾶσα προσπάθεια ὅπως ἑορτασθῇ κατὰ τὸν ἐπισημότερον τρόπον ἡ μεγάλη καὶ ἔνδοξος μνήμη τοῦ μεγαλυτέρου τῶν μουσουργῶν. Ἐδόθησαν δὲ ἐκεῖ σχετικῶς ὀλιγώτερα ἀπὸ ἐδῶ festivals μπετοβενείου μουσικῆς ἀλλ' ὁποῖα προγράμματα καὶ φαντάζομαι ὁποῖαι ὀνειρώδεις ἐκτελέσεις!

Πολὺς λόγος γίνεται τελευταίως εἰς τὸν ξένον μουσικὸν τύπον διὰ τὰ χειρόγραφα τοῦ συνθέτου τὸς ἐννάτης συμφωνίας καὶ κυρίως διὰ τὰ αὐτόγραφα χειρόγραφα αὐτοῦ ἀκριβῶς τοῦ μεγαλειώδους ἔργου, τὸ ὁποῖον περιέργως εὑρίσκεται διασκορπισμένον ἢ μᾶλλον μοιρασμένο μεταξὺ τῆς αὐτοκρατορικῆς βιβλιοθήκης τοῦ Βερολίνου καὶ τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Conservatoire τῶν Παρισίων.

Οἱ Βερολινέζοι ἐπιδεικνύουν μὲ δικαίαν ὑπερηφάνειαν τὸ χειρόγραφον τῆς ἐννάτης ἀλλὰ περιέργως τὸ χειρόγραφον αὐτὸ δὲν εἶνε πλῆρες. Ἐλλείπουν πλεῖστα ὅσα φύλλα ἀπὸ αὐτὸ καὶ κυρίως ἀπὸ τὸ τελευταῖον μέρος «Τὸν ὕμνον εἰς τὴν χαρὰν» ἐπὶ κειμένου τοῦ Schiller τὸν ὁποῖον ψάλλει ἡ χορωδία συνοδείᾳ ὀρχήστρας. Πρὸ ὀλίγων ἀκόμη ἐτῶν ἠγνοεῖτο ἡ τύχη τῶν ἀπολεσθέντων φύλλων τῆς παρτισιὸν τῆς ἐν λόγῳ συμφωνίας, ὅτε αἰφνιδίως καὶ τυχαίως ἀνεκαλύφθησαν ταῦτα εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Conservatoire τῶν Παρισίων. Τὰ φύλλα αὐτὰ ἀκατάστατα γραμμένα δὲν φέρουν οὔτε τὰ κλειδιὰ τὰ μουσικὰ οὔτε ἀναφέρουν κἂν τὴν τοναλιτὲ εἰς τὴν ὁποίαν ἐγράφη τὸ κομμάτι, ἀλλὰ μία προσεκτικὴ ἐξέτασις τῶν εἰδημόνων ἀνεκάλυψε καὶ ἀνέγνωσεν ἔπειτα εὐκόλως τὸ πολεμικὸν ἐμβατήριον τὸ ὁποῖον εἰσάγει εἰς τὸ β' ἐπεισόδιον τοῦ «ὕμνου εἰς τὴν χαράν». Τὸ ἐν λόγῳ χειρόγραφον σταματᾷ εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ ᾄσματος τοῦ τενόρου καὶ δὴ εἰς τὸ χαρωπὸν μονοσύλλαβον «Froh!» Ἡ συνέχεια φαίνεται εὑρίσκεται εἰς τὸ Βερολῖνον εἰς τὴν Αὐτοκρατορικὴν βιβλιοθήκην ὡς γράφω ἀνωτέρω.

Κάτι περιεργότερον ἀκόμη μὲ τὴν ἐν λόγῳ παρτισιόν, τελευταίως ἐπωλεῖτο εἰς τὴν Γερμανίαν ἓν μέρος αὐτόγραφον τῆς ἐνορχηστρώσεως τῆς συμφωνίας μετὰ χορῳδίας (ἐννάτης): Εἶνε τὸ μέρος τῶν trombones τὰ ὁποῖα διὰ πρώτην φορὰν διπλᾶ εἰς τὸ μέρος τὸ πλέον μυστηριῶδες τοῦ Scherzo τῆς ἐν λόγῳ συμφωνίας καὶ τὰ τρία τέλος ἡνωμένα ἀναμιγνύονται μὲ τὰς φωνὰς εἰς τὸ τελευταῖον μέρος τῆς συμφωνίας.

Τώρα πῶς τὸ μέρος τῆς ἐνορχηστρώσεως τὸ περιέχον τὰ ὄργανα αὐτὰ (τρομπόνια) εὑρίσκεται χωριστὰ ἀπὸ τὴν λοιπὴν παρτισιὸν ἐξηγεῖται εὐκόλως. Ἡ χρῆσις τῶν τρομπονιῶν τότε δὲν ἦτο συνήθης, ἦτο ἀπ' ἐναντίας σπανιωτάτη, διὰ τοῦτο εἰς τὴν παρτισιὸν τῆς ὀρχήστρας ὅπου ἀνεγράφοντο ὅλα τὰ ἐν χρήσει τότε ὄργανα δὲν ὡρίζετο θέσις καὶ διὰ τὰ trombones τῶν ὁποίων τὸ μέρος ὅτε παρίστατο ἀνάγκη ἐγράφετο χωριστά· τὸ αὐτὸ εἶχε παρατηρηθῇ ἤδη τότε διὰ τῶν «Missa Solemnis» (messe en re) τοῦ Beethoven καὶ προηγουμένως διὰ τὸν Don Juan τοῦ Mozart.

Ὥστε ἐν συμπεράσματι ἡ παρτισιὸν ὀρχήστρας τῆς ἐννάτης συμφωνίας εὑρίσκεται ἐξ αὐτοῦ τοῦ γεγονότος χωρισμένη εἰς τρία μέρη. Ὑποτίθεται ὅτι ἡ βιβλιοθήκη τοῦ Βερολίνου θὰ ἔσπευσεν ἤδη ν' ἀποκτήσῃ τὸ σχετικὸν μὲ τὰ τρομπόνια μέρος καὶ οὕτω πὼς καθέξῃ τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς χειρογράφου αὐτογράφου παρτισιὸν τῆς ἐννάτης τῆς ὁποίας ἕτερον σημαντικὸν μέρος εὑρίσκεται εἰς κατοχὴν τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Conservatoire τῶν Παρισίων.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΨΑΡΟΥΔΑΣ

Η ΚΛΑΣΣΙΚΗ ΓΛΥΠΤΙΚΗ

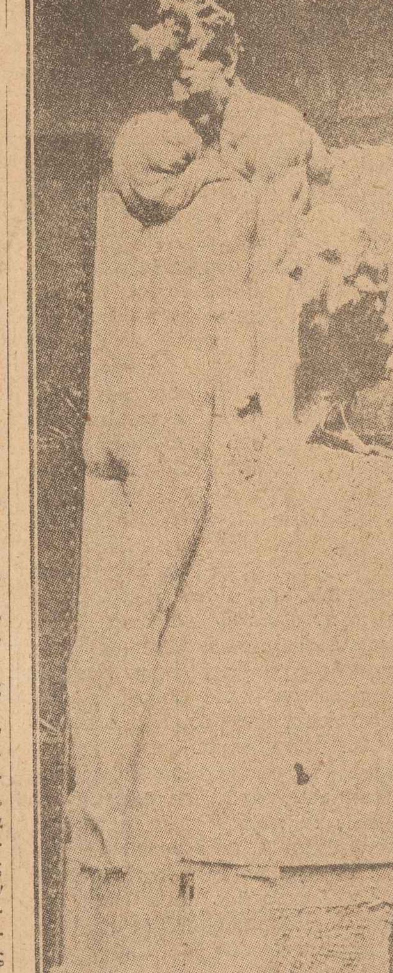

ΦΑΥΝΟΣ ΚΑΙ ΝΥΜΦΗ

Γλυπτικὴ σύνθεσις τοῦ Ἄγγλου γλύπτου κ. Σ. Ζέϊγκερ, ἐμπνευσμένη ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴν μυθολογίαν καὶ ἐκτελεσθεῖσα σύμφωνα μὲ τὰ κλασσικὰ πρότυπα, μακρυὰ ἀπὸ κάθε μοντερνισμόν.

ΑΓΑΠΗ ΑΝΑΤΟΛΙΤΙΚΗ

Στὸ σπῆτι σου κρυφὰ θὰ μπῶ μεσάνυχτα
Καὶ μ' ἄνθη τὸ τραπέζι θὰ στολίσω,
Βρυκόλακας καὶ σατανᾶς καὶ φάντασμα
Στὸ δεῖπνο τὸ μακάβριο θὰ καθήσω.

Θὰ βάλω δυὸ ποτήρια στὸ τραπέζι μου,
Μὲ τὸ δικό σου πρῶτα θὰ μεθύσω
Καί, πίνοντας ἀκόμα, τὸ τραγοῦδι σου
Τὸ ἀγαπημένο, ἀγάπη μου, θ' ἀρχίσω.

Καὶ τότε σὺ θὰ βγῇς ἀπὸ τὸν τάφο σου,
Τὸ ξέρω, καὶ θαρθῇς ἐκεῖ κοντά μου
Γιὰ νὰ γευθῇς σὰν πρῶτα τὴν ἀγάπη μου
Καὶ νὰ χορτάσω ἐγὼ μὲ τὰ φιλιά μου.

Κι' ὅταν τ' ἀστέρια θᾶνε γιὰ νὰ σβήσουνε
Κ' ἡ μέρα θὰ φωτάῃ τὴν ἐρημιά μου
Μὲ τὸ μαχαῖρι ποὺ τὰ μῆλά σου ἔκοβες
Θὰ κόψω δυὸ κομμάτια τὴν καρδιά μου!

ΚΛΑΥΔΙΟΣ ΜΑΡΚΙΝΑΣ

Ῥυθμός Μόδα Σπῆτι Οἰκογένεια

ΣΤΗΛΗ ΔΙΑ ΤΑΣ ΚΥΡΙΑΣ

Η ΚΟΣΜΙΚΗ ΜΑΣ ΚΙΝΗΣΙΣ

ΣΑΛΟΝΙΑ ΚΑΙ ΝΕΩΤΕΡΙΣΜΟΙ

ΤΟ ΚΑΡΝΕ ΤΗΣ ΜΟΝΤΑΙΝ

Νιαγάρας τσαγιοῦ, οὔζου, κρασιῶν, ἀστείρευτη πηγὴ μεζέδων καθ' ὅλην τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα, κάθε ἀπόγευμα συναγερμὸς δεξιώσεων, τὰ καρνὲ τῶν κοσμικῶν κυρίως συμπεριλαμβάνουν 5-6 ραντεβοὺ κάθε ἀπόγευμα.

—Αἱ περισσότεραι δεξιώσεις ἀνάξιαι λόγου, πολὺ περιωρισμένοι κύκλοι ἀφ' ἑνὸς καὶ ἀφ' ἑτέρου πρόγραμμα μονότονον καὶ ὡς μόνη ἀτραξιὸν ἡ χαρτοπαιξία.

—Ὑπὸ ἔποψιν ἐμφανίσεων παρετηρήθη ἡ αὐτὴ μονοτονία, ὡς μόνη δὲ εὐχάριστος ἀντίδρασις ἦταν δύο παρεπιδημοῦσαι κυρίαι, ἡ μία ὡραιοτάτη ρωσσὶς νέα κομψοτάτη, ξανθὴ μὲ ὡραῖα γκρὶ-μπλὲ μάτια ἦτο ἡ κ. Λένου Μελᾶ, ἡ ἄλλη γοητευτικὴ μὲ σιλουέττα φειδένια καὶ πολὺ ἐκφραστικὴ φυσιογνωμία μὲ τουαλέττες θαύματα παριζιανισμοῦ ἦτο ἡ κ. Ἀλ. Λίντζου ἐκ Λονδίνου.

—Τὸ παρελθὸν Σάββατον χορευτικὴ μαστίχα παρὰ τῷ κ. καὶ τῇ κ. Π. Μπόταση. Τζὰζ-μπὰντ πολὺ ζωηρὰ καὶ κόσμος ἄφθονος. Μεταξὺ τῶν παρευρεθέντων κ. Α. Μιχαλακοπούλου, κ. καὶ κ. Μαλαμίδα, κ. καὶ κ. Μεταξᾶ, κ. Α. Λαδοπούλου, κ. καὶ κ. Στ. Φωτιάδη, κ. Μακώλεϋ, κ. Περόγλου, κ. Κάμπερμπατς, κ. καὶ δὶς Δ. Θεοχάρη, κ. καὶ δὶς Γκούμα, κ. Ψύλλα, κ. Κ. Τριανταφύλλου, κ. Ψιακῆ, κ. Πετρίτση, κ. καὶ δὶς Σακοράφου, δὶς Λάμπρου, κ. καὶ δὶς Θεολόγη, κ. καὶ δις Κέντρου, κ. καὶ κ. Παπαγιαννοπούλου, κ. καὶ κ. Μάδρα, κ. καὶ κ. Ζαλοκώστα κτλ.

—Τὴν παρελθοῦσαν Παρασκευὴν μουσικοφιλολογικὴ ἑσπερὶς παρὰ τῷ κ. Ἀνδρεάδη.

—Παρευρέθησαν ὁ πρέσβυς τῆς Γαλλίας καὶ ἡ κ. Κλεμὰν-Σιμόν, πρέσβυς Ἀγγλίας καὶ κ. Λωραίν, πρέσβυς Ἰταλίας καὶ ἡ κ. Ἀρλόττα, πρέσβυς Βελγίου καὶ Βαρώνη Γκιγιώμ, κ. Α. Μιχαλακοπούλου, δνὶς Ἰμπεριάλη, κ. Σαμάρα, κ. καὶ κ. Ἀποστολίδη, κ. καὶ δνὶς Στρεΐτ.

—Νέα καὶ ὤμορφη ἐμφάνισις κ. καὶ κ. ντὲ Λασσέτα, κ. Α Ἀβέρωφ, κ. Μπούμμπουλη.

Ἡ κ. Νάτα Ἀποστολίδη ἐτραγούδησεν μὲ εὔμορφη καὶ γλυκειὰ φωνὴ ἀποκλειστικὰ τραγούδια Σαμάρα συνοδευομένη μὲ σπανίαν τέχνην ἀπὸ τὴν κ. Ἄννα Σαμάρα.

—Ἄλλη εὐχάριστη ἀτραξιὸν ἦτο ἡ ἀπαγγελία τῆς δ-νίδος Ἐλένης Ρικάκη, ἡ ὁποία ἐχειροκροτήθη ἐνθουσιωδῶς ὑπὸ τοῦ ἐκλεκτοῦ ἀκροατηρίου διότι ἡ ἀπαγγελία της εἶνε λίαν συγκρατητικὴ καὶ πολὺ ἀβίσστη.

Η ΚΟΣΜΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

—Τὸ πλέον ἐνδιαφέρον θεατρικὸν γεγονὸς τῆς ἐποχῆς—διὰ τοὺς κοσμικοὺς κύκλους—ὡρισμενως εἶνε ἡ πρεμιέρα τῆς ἐπιθεωρήσεως ποὺ δίδεται γιὰ εὐεργετικὸ σκοπὸ ὑπὲρ τῆς Στέγης καὶ παίζεται ἀπὸ γνωστὲς κυρίες καὶ δεσποινίδες.

—Οἱ δοκιμὲς σωστὸ γλέντι. Ἐπὶ κεφαλῆς κ. Μίμης Βουτσινᾶς φωνάζει, ἐπιπλήττει, παρακαλεῖ, ἱκετεύει, διευθύνει, παίζει ὁ ἴδιος, τραγουδεῖ, κατορθώνει καὶ πολλαπλασιάζει τὸν ἑαυτόν του κατὰ μαγικὸν τρόπον.

—Ἡ κ. Νίνα Φωτιάδη ὡς «Κομμὲρ» μ' ἐκείνη τὴν διαβολεμμένη σιλουέττα της σκορπίζει χάρι στὴν σκηνή, αἱ ἐμφανίσεις της ἀξιοθαύμαστοι λόγῳ chic καὶ κομψότητος, φορεῖ τουαλέττες ποὺ συνδυάζονται καλὰ μὲ τὴν κορμοστασιά της. Ἕνα μαῦρο μαροκὰν μὲ εἶδος πλαστρὸν-ζιλὲ πλισσὲ ἄσπρο καὶ δαντελλαρισμένο ἰδιότυπα ἀπὸ μεταξωτὴ δαντέλλα, ἔπειτα ἕνα κρὲπ-ζωρζὲττ φόρεμα αἰθέριο, ὅλο βολὰν μικρὰ καὶ ἀμπιεσεμὰν ἀπὸ λευκὸ ζωρζὲττ καὶ μία κὰπ—σὰλ ἀπεριγράπτου chic—ἀπὸ βελοῦδο μαῦρο καὶ κρὲπ-σατὲν λευκό, ποὺ διευθετῇ ἐπάνω της μὲ ἀέρα καὶ γοῦστο παριζιάνας.

—Ἄλλη ἀξιοθαύμαστη ἐρασιτέχνις «Βεντὲττ» ἡ κ. Στ. Πεσματζόγλου ποὺ τραγουδεῖ στὴν ἀρχὴ ἕνα τραγουδάκι μὲ νοστιμάδα καὶ φινέτσα ἀφάνταστη· τί κινήσεις χαριτωμένες, πόση σβελτίτσα καὶ πραγματικὴ γοητευτικὴ ἀπόδοσις.

—Ἔναρξις γίνεται μὲ μία φαραντὸλ ἐξωφρενικὴ ὑπὸ ἔποψιν κεφιοῦ. Ὅλος ὁ θίασος ἐπὶ τῆς σκηνῆς. Ἂν δῆτε καὶ τὸ μπαλέττο ὁμολογουμένως θὰ ἐνθουσιασθῆτε ἰδίως ἀπὸ τὶς ρυθμικὲς κινήσεις τῆς δ-δος Πέρλας Ἀναστασιάδη καὶ τὴν εὐλυγισία τῆς δ-δος Ζυγομαλᾶ. Ἂν πῆτε καὶ γιὰ τὴν ἐμφάνισιν καὶ τὴν μαεστρία τῆς δ-δος Κυβέλης Λεκατσᾶ εἶνε πραγματικὰ ἀπερίγραπτη διὰ τὸν χορό της καὶ τὴν χάριν της.

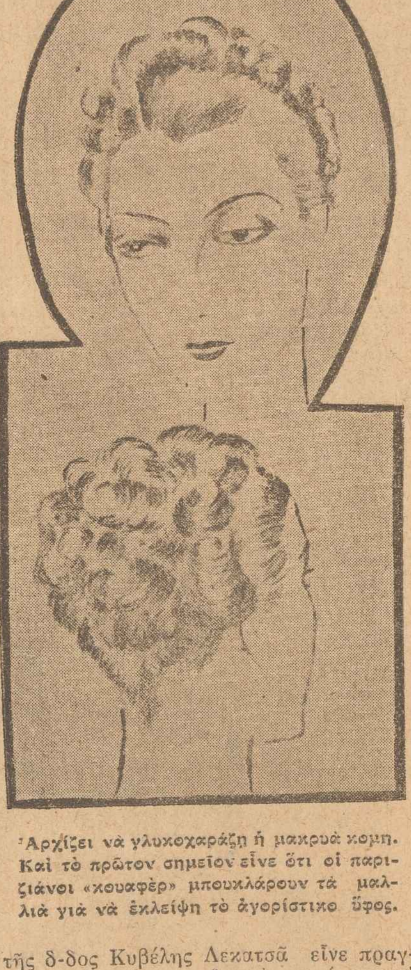

Ἀρχίζει νὰ γλυκοχαράζη ἡ μακρυὰ κομη. Καὶ τὸ πρῶτον σημεῖον εἶνε ὅτι οἱ παριζιάνοι «κουαφὲρ» μπουκλάρουν τὰ μαλλιὰ γιὰ νὰ ἐκλείψη τὸ ἀγορίστικο ὕφος.

—Ἡ ἐπιθεώρησις αὐτὴ θὰ συντελέσῃ εἰς τὸ νὰ γνωστοποιηθῇ καὶ ἕνα δυνατὸ ταλέντο δραματικὸ τῆς κ. Στρατήγη, θὰ μοῦ πῆτε τί θέλει ἡ δραματικότης μὲ τὸ ἐλαφρότερον θεατρικὸν εἶδος, τὴν ἐπιθεώρησιν, ἄλλαι μὲν βουλαὶ κοινοῦ, καὶ ἄλλες... ὁ συγγραφεὺς κελεύει, καὶ ἐπομένως παίζει ἡ ἀνωτέρω χαριτωμένη καλλιτέχνις ἕνα chetch γκρὰν-γκινιὸλ μὲ σπαρταριστὴ φυσικότητα.

—Ἀπὸ τὰ ὡραιότερα νούμερα ὁ χορὸς τῶν λικὲρ μὲ χρωματιστὲς τουαλέττες καὶ δεσποινίδες ποὺ εἶνε πράγματι γιὰ ρούφηγμα καὶ ὑπὸ τοὺς ἤχους ἑνὸς ὡραίου βάλς.

—Ἡ μουσικὴ ἐκτάκτως εὐχάριστη μαγνητίζει τὸ κέφι, ἰδίως μερικοὶ χοροὶ εἶνε τελείως πρωτότυποι καὶ προσδίδουν ζωὴν καὶ ἀντραίν.

—Προχθὲς βράδυ στὸ ἐθνικὸν θέατρον ἡ τελευταία δοκιμὴ τῆς κοσμικῆς ἐπιθεωρήσεως μὲ λίαν ἐπαρκῆ ἀριθμὸν θεατῶν.

—Ἡ πρώτη πρᾶξις ἀρχίζει μὲ μία ζωηρότατη «φαραντόλ». Ὅλος ὁ θίασος ἐπὶ τῆς σκηνῆς, τουαλέττες σπουδαῖες, χορὸς τρικούβερτος, σιλουέττες ποὺ ἐπιδέχονται περιγραφὴ εὐφάνταστον, ὅλαι αἱ κοσμικαὶ Ἀθῆναι παροῦσαι καὶ ἡ ὑμνήτρια αὐτῶν ἐπίσης, ἄρα ἀπαρτία, καὶ πρὸ πάντων—Φεῦ!—καμμία...ποικιλία οὔτε ἀλλαγή.

—Ἀκοῦστε καὶ νὰ δῆτε ὅτι δὲν ἔχω ἄδικο, ἡ ἔχουσα τὴν πλειονοψηφίαν τῶν θαυμαστικῶν κρίσεων, καὶ συγχρόνως ἡ εἰσπράξασα μέγα μέρος τοῦ λεξιλογίου ἐπαίνων τῆς κοσμικῆς κινήσεως, ἡ κ. Νίνα Φωτιάδη.

—Παροῦσα! Καὶ πράγματι, γυρίστε νὰ τὴν δῆτε, φορεῖ ἕνα φόρεμα μαῦρο ποὺ ἀντιπροσωπεύῃ—δὲν σᾶς τὰ εἶπα ἐγώ, τὰ ἴδια καὶ τὰ ἴδια—την τελευταία λέξι τῆς μόδας—τί μοῦ ἔκανες Βουτσινᾶ...μὰ δὲν τοῦ χρειάζεται νὰ τὸν μαρτυρήσῃ κανεὶς ὅτι αὐτὸς εἶνε ὁ δράστης καὶ συγγραφεὺς τῆς ἐπιθεωρήσεως,ἀφοῦ μὲ καθυποβάλλεις στὸ μαρτύριον νὰ ἰδῶ καὶ νὰ περιγράψω πάλιν τὶς ἴδιες φυσιογνωμίες, τὶς ἴδιες κορμοστασιὲς καὶ ὄχι ὀλίγες ἀπὸ τὶς ἴδιες τουαλέττες.

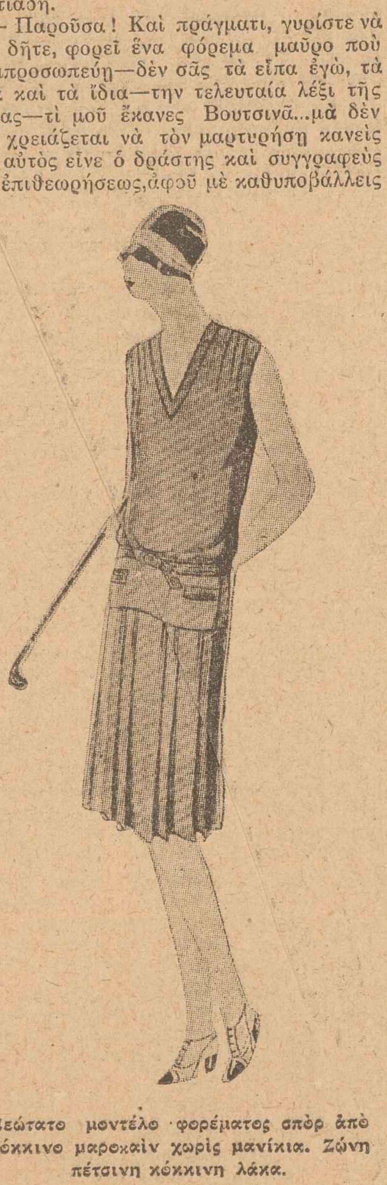

Νεώτατο μοντέλο φορέματος σπὸρ ἀπὸ κόκκινο μαροκαὶν χωρὶς μανίκια. Ζώνη πέτσινη κόκκινη λάκα.

—Ἀλλὰ ὡρισμένως ἠθικὴ αὐτουργὸς εἶνε μία συμπαθεστάτη—ἂς ἔχει χάριν.... ἐξελέντσα ποὺ συνετέλεσεν στὴν σύρραξιν ἐπὶ τῆς σκηνῆς τῆς γνωστῆς Ἀθήνας, ὀνόματα.

—Ἕπονται τραγούδια πεταχτά, ἀλλὰ πρὸ πάντων ἕπονται ἀδιάκοπες παύσεις καὶ διαλείμματα ποὺ μαρτυροῦν ἔλλειψιν ἑνὸς εἰδικοῦ ρεζισσὲρ γιὰ νὰ ἑνώσῃ τὶς σκηνές, καὶ νὰ ἐλαττώσῃ τὰ ἀντρ-άκτ.

—Μία ἀντίδραση στὴν ἐξυπνάδα τοῦ συγγραφέως εἶνε ἡ μέχρι ἀπογνώσεως πλήξεως Βαλλέντσια, βαίνουσα ὁλοταχῶς πλέον πρὸς τὸν κάλαθον τῶν ἀχρήστων.

—Εὐτυχῶς ἀλλάζει γρήγορα ἡ ἐντύπωσις ἀπὸ σκηνὲς χαριτωμένες καὶ ἰδιότυπα νούμερα—μουσικὴ νοστιμωτάτη.

—Ἀπὸ τὰ πλέον εὐχάριστα sketch τὰ Τζόκεϋ καὶ ἀκαταγώνιστη ἡ χάρις ποὺ διακρίνει τὸν χορὸ τοῦ ἀνωτέρω γκρούπ ποὺ ὑπερέχουν δὶς Κλειὼ Ἠσαΐα καὶ Πέρλυ Ἀναστασιάδη.

—Θαῦμα ἁρμονίας τὸ μπαλλέτο τῶν Λικὲρ, δες Εὐγενίδη διακρίνονται γιὰ τὶς ὡραῖες κινήσεις των, δὶς Ζυγομαλᾶ ἐκφραστικὸ πρόσωπο.

—Χειροκροτεῖται ἐνθουσιωδῶς τὸ τσάλστον, εἶνε χωρισμένοι οἱ κύριοι ἀπὸ τὶς κυρίες καὶ χορεύουν πολὺ καλά· στὸ γκρούπ τῶν κυρίων ὑπερέχουν οἱ κ. κ. Ἀλεξανδρόπουλος καὶ Ἀναστασιάδης καὶ στῶν δεσποινίδων, ἡ δὶς Κλειὼ Ἠσαΐα ἐξαιρετικὴ εὐκινησία ποδιῶν καὶ ἡ δὶς Χαλκιοπούλου ὡς κορμοστασιὰ καὶ χαριτωμένη ἀπόδοσι. Ἰδοὺ καὶ τὸ χορευτικὸ ἀστέρι ἡ δὶς Κυβέλη Λεκατσᾶ, φορεῖ ἕνα φόρεμα ὡραιότατο φεγγοβολάει ἀπὸ μεγάλες παγιέττες χρυσὲς καὶ ρουμπινιὲς καὶ πάει ὡς φόντο τὸ μπλὲ σιὲλ κρὲπ σατὲν ποὺ εἶνε τὸ φόρεμά της, εἶνε πράγματι καταπληκτικὴ στὴν ἀπόδοσι, ἰδιόρρυθμου χοροῦ, κάτι κινήσεις χαρακτηριστικὲς καὶ ἐκφραστικὲς ποὺ θὰ τῆς ἐζήλευε καὶ ἡ Ζοζεφὶν Μπεκέρ.

—Ἄξιοι ἐπαίνων θερμῶν οἱ σκηνὲς τῆς παλαιᾶς Ἀθήνας σ' ἕνα σαλόνι μέσα κάθωνται τρεῖς ἀρχοντικὲς κυρίες μὲ ἐνδυμασίες πλουσίας ἐποχῆς Ἀμαλίας, καὶ ἡ χάρις των δὲν κρύβεται μὲ τὰ φαρδειὰ φορέματα καὶ τὸ φέσι, εἶνε αἱ κ.κ. Φωτιάδη Ἀλ. Δαλιέτου, δνὶς Κέντρου. Καὶ δνὶς Νέλλη Μεζίκη ποὺ σημείωσε ἐπιτυχία μεγάλη μὲ τὸ νόστιμο ὕφος ποὺ τραγουδεῖ παραφωνίες.. ἐπιβεβλημένες.

—Ἡ κ. Μαλαράκη ὡς καρατερίστα πολὺ καλὴ ἀλλὰ ἔχῃ περιωρισμένον ρόλον.

—Ἡ κ. Πεσματζόγλου εἶνε ἡ προσωποίησις τῆς νοστιμάδας στὸ τραγοῦδι της ἰδίως στὴν δευτέρα πρᾶξιν εἶνε πράγματι γοητευτική.

—Τὰ μοντέλλα καταπληκτικά, σκηνικὸ χού, παριζιανισμὸς δυσεύρετος, ἰδίως ἡ Κλειὼ Ἠσαΐα ἦτο λαμπρά.

—Ἡ ἐπιθεώρησις συμπεριλαμβάνει καὶ λίγο Γκρὰν-Γκινιὸλ ἔμπνευσις ἀποτυχημένη, ἡ ὁποία ὅμως ἔγινε εὐκαιρία νὰ φανῇ ἕνα δραματικὸ ταλέντο ἄξιο προσοχῆς, ἡ κ. Στρατήγη.

—Κάθε ἐμφάνισις τῆς κ. Φωτιάδη καὶ μία εὐχάριστη ἔκπληξις, οἱ τουαλέττες της εὑρήματα σπανίας καλαισθησίας ἀναφέρομεν τὶς ὡραιότερες τουαλεττες της χαριτωμένες Κομμὲρ, ζωρζὲττ μαῦρο ὅλο μὲ βολὰν μαῦρο, ἀμπιεσεμαν ἀπὸ λευκὴ ζωρζὲτ καὶ μιὰ ἐσάρπα «ἐτὸλ» ποὺ ἀντιπροσωπεύει ὀτ-ἐτὸλ γούστου ἦτο φαρδυτάτη μπάντα βελουδένια μαύρη ἐν συνδυασμῷ λευκοῦ κρὲπ-σατέν.

—Στὶς κοῦρσες ἡ Κομμὲρ φορεῖ τὸ πλέον ἀσυνήθιστον ἐμπριμὲ ποὺ μπορεῖ νὰ φαντασθῇ κανείς, καὶ στὴν τρίτη πρᾶξι λευκὴ παγιέττα τουαλέττα μὲ θαυμασία «σορτὶ» ἀπὸ κρὲπ σατὲν λευκό.

—Ἀπὸ τὸ γκροὺπ τῶν κυρίων κ. Φωκᾶς ἔξοχος χαρτουλλάρης ἀποδίδει μὲ φυσικότητα τοὺς ρόλους του, κ. Ἀλεξανδρόπουλος ἔχει μπρίο μεγάλο.

—Στὴν σκηνὴ τοῦ ντάνσιγκ ἐπιδεικνύονται γουστόζικες τουαλέττες καὶ εὔμορφες ἐμφανίσεις κ. Ἀλ. Δαλιεττη, δεσποινίδες Φραντζῆ, Μεζίκη, Κέντρου, Ἰνὼ Ἠσαΐα, Μ. Κυριακίδη, Σπέντσα, Λωρέττα Φωκᾶ, Καρακάλου, Κυβέλη Λεκατσᾶ, Χαλκιοπούλου, Ἀναστασιάδη, Ζυγομαλᾶ, Στρατούλη, Β. Ἠσαΐα, Εὐγενίδη κ.τ.λ.

—Ἐπιτυχημένη ἀναπαράστασις παλαιᾶς, σύγχρονου καὶ μελλούσης Ἀθήνας.

—Ὡς φινάλε ἀποθέωσις εἰς τὸ ταμπλὼ βιβὰν τῆς Οὔλεν.

Η ΜΟΝΤΑΙΝ

Η ΠΟΙΗΣΙΣ ΣΤΗ ΖΩΗ ΜΑΣ

ΤΗΝ ΩΡΑ ΤΟΥ ΓΕΥΜΑΤΟΣ

ΤΗΣ COMTESSE DE NOAILLES

Μπαίνει σβέλτη μὲ τὸ βάδισμα ἐκεῖνο τῆς εὐτυχίας ποὺ τὸ παίρνει ὅταν θέλῃ νὰ δειχτῇ καὶ νὰ κατακτήσῃ μέσα στὴ σάλα ποὺ περιμένουν νὰ τὴν δοῦν. Ὅλοι τῆς κάμνουν μίαν εὔθυμη ὑποδοχὴ μὲ τὴ φωνή, τὸ βλέμμα, τὶς χειρονομίες ποὺ στρέφονται σ' αὐτήν. Εἶνε ἡ εὐχαρίστησι ποὺ ἐκδηλώνουν οἱ συνδαιτημόνες γιατὶ τὸ παριζιάνικο κοινὸ εἶνε πιστὸ καὶ περίεργο, ἀλλ' εἶνε καὶ ἡ χαρὰ ποὺ θὰ παύσῃ ἀμέσως ἡ νηστεία, ἂν μάλιστα ἐκείνη ποὺ περιμένουν καθυστέρησε καὶ φθάνει μὲ κάποια νωχέλεια στὶς ἐννηὰ ἀντὶ νὰ φθάσῃ στὶς ὀκτώμισυ. Δὲν τὴ μέλει ποὺ ἔσφαλε! Ἀρέσει; Ἔχει πιτυχημένη τὴν ἐμφάνισι; Νὰ τί τὴν τρέφει, τί τὴν μεθᾶ, τί τὴν ἀφίνει ἀναίσθητη στὴν πραγματικὴ ὀδύνη καὶ στὶς τακτικὲς καὶ ἄγριες ὀρέξεις ποὺ κατὰ βάθος περιφρονεῖ. «Ὁ κόσμος ἀνήκει σ' ἐκείνους ποὺ δὲν ἔχουν ὡρισμένες ὧρες γιὰ τὸ φαγητό τους» εἶνε ἡ ἀπάνθρωπη καὶ ἀφελὴς της ἀρχή. Ἀφοῦ ἔρριξε στὸν καθένα μὲ κείνη τὴ χαριτωμένη της αὐτοπεποίθησι, τὸ πεταχτὸ χαμόγελο, ποὺ τὸ σκορπάει σὰν πέταλα ρόδου ποὺ ξεφυλλίζουν, ἡ στολισμένη κι' ἱκανοποιημένη ἀπὸ τὸν ἑαυτό της γυναίκα, μπαίνει στὴν τραπεζαρία παίρνει τὴ θέσι της στὸ μακρὺ ἄσπρο καὶ σύνθετο τραπέζι, ποὺ δὲν θὰ τοῦ ὑμνήσουμε οὔτε τὴν χιονάτη ἀσπράδα τοῦ τραπεζομανδήλου, οὔτε τὰ σπινθηρίζοντα κρύσταλλα, οὔτε τὰ χρωματιστὰ μπουκαλάκια ἀπὸ ρουμπίνια καὶ τοπάζια, οὔτε ἀκόμη τὶς κοῦπες ποὺ σιμαζεύουν τὰ φροῦτα, ποὺ μᾶς φέρνουν κάποια θύμησι χωριάτικης εὐτυχίας ποὺ τὴν περιέγραψαν κατὰ τὸν ἴδιο καὶ ὡρισμένο τρόπο στὴν ἴδια φόρμα οἱ διάφοροι μυθιστοριογράφοι ποὺ ἔγινε πιὰ κλασικός.

⁂

Σ' αὐτὸ τὸν πένθιμο τόπο ποὺ λέγεται τραπεζαρία, τὰ γκαρσόνια σοβαρά, χωρὶς χαρά, σὰν φύλακες μουσείου, ἐπιτηροῦν καὶ κυττάζουν μὲ βλέμμα χωροφύλακος, αὐτὴ τὴν εἰσβολὴ μιᾶς συντροφιᾶς ποὖνε μαύρη ἀπὸ τοὺς ἄνδρες, παρδαλὴ ἀπ' τὶς γυναῖκες, ποὖλθε νὰ ἐπιτεθῇ νὰ λεηλατήσῃ τὸ τραπέζι ποὺ ἔκτισαν, γιατὶ εἶνε τόπος ἐδῶ χαριτωμένου λερώματος καὶ λεπτοῦ γκρεμίσματος,

⁂

Στὴ σιωπὴ ποὺ στὴν ἀρχὴ ἐπικρατεῖ στὴν παρέα ποὺ κάθησε γύρω στὸ χιονάτο πανικό, ἀληθινὴ Σιβηρία, ποὺ σ' αὐτὴν πεθαίνουν τ' ἄνθια ποὺ γέρνουν ἐπάνω σ' ἕνα ξωτικὸ ὑφαντὸ χιόνι, ροφοῦν τὸ λίγο καὶ χλιαρὸ ζωμὸ τροφὴ ποὺ θυσιάζεται ἀπάνω στὸ βωμό, μᾶς μακροχρόνιας ἀγαμονῆς. Ἀφοῦ κύτταξε τὸν πρὸς τὰ δεξιὰ γείτονά της τὸν πρὸς τὰ ἀριστερὰ καὶ παρετήρησε πὼς κανεὶς ἀπὸ τοὺς δύο δὲν τῆς ἔδιδε τὴ γαργαλιστικὴ ἐκείνη εὐτυχία ποὺ μόνη ἡ μουσικὴ ἡ πλάνα, προκαλεῖ στὰ ἑστιατόρια, ἡ γυναίκα μὲ τὸ λαμπερὸ βλέμμα διατρέχει ὅλους αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους ποὺ βαρύνεται νὰ μελετήσῃ. Στοὺς ἄνδρες δίνει τὴ συγκατάβασι τοῦ πνεύματός της εἴτε καὶ τὴν περιφρόνησί της. Γιατί; γιατὶ ὁ ἄνδρας ποὺ τῆς ἀρέσει δὲν βρίσκεται στὴν τραπεζαρία. Δὲν τὸν ἀνακαλύπτει ἐκεῖ. Τὸν εἰσάγει ἀργότερα ὅταν οἱ φίλοι μας κατάλαβαν πὼς ἡ παρουσία του μᾶς εἶνε πολύτιμη καὶ τότε χρειάζεται νὰ ἀναπτύξουμε μιὰ ὁλόκληρη περίπλοκη τέχνη γιὰ νὰ τὸν βλέπουμε χωρὶς νὰ φαίνεται ἡ συνενοχή μας, ἢ μὲ φαινομενικὴ ἄγνοια, ἀλλὰ καὶ χωρὶς νὰ τὸν μεταχειριζόμαστε μὲ μία ἐπιδεικτικὴ ἐχθρότητα καὶ ἰδίως—ἐδῶ πρέπει να παρακολουθοῦμε τοὺς μυστηριώδης ἀντικατοπτρισμοὺς τῆς ψυχῆς—νὰ μὴ τὸν ἀποφεύγουμε ἀπὸ συστήματος.

Χωρὶς λοιπὸν προτιμήσεις καὶ χωρὶς ἐχθρότητα γιὰ τοὺς ἄρρενας συνδαιτημόνας, στὶς γυναῖκες ἡ γυναίκα γυρίζει τὰ εὔστροφα βλέμματά της γιὰ νὰ τὶς ἐπιθεωρήσῃ. Μὲ ποιὰ ταχύτητα νῶν κορῶν τῶν ματιῶν της, τὶς περιβάλει, τὶς βλέπει, τὶς μαντεύει, τὶς κρίνει. Νὰ ἡ ἀσήμαντη καὶ ἡ ὤμορφη κόρη, ἱκανοποιημένη παντοῦ καὶ πάντα. Εἴτε σὲ χορό, εἴτε σὲ γεῦμα, εἶνε εὔθυμη, χαρούμενη, διατεθειμένη γιὰ τὸν ἔρωτα ὅπως καὶ γιὰ τὸ μάτς. Ζητάει σύντροφο καλὸ καὶ τίμιο. Φοβᾶται τὸ δόλιο ἔρωτα. Ἐν ᾧ ἔτσι γίνεται ἡ βωβὴ κριτική, τὰ πιάτα συρρέουν στὴν ἄσπρη ἀκτὴ τοῦ τραπεζιοῦ. Νὰ ποὺ σερβίρεται καὶ τὸ μεγάλο ψάρι τὸ συάκι πλακί. Στολισμένο μὲ ἕνα στεφάνι ἀπὸ μαϊνδανὰ στὴ μέση, μὲ μιὰ ἄσπρη σάλτσα σὰ σωσίβιο, μὲ τὴ φαρινώδη στρογγυλότητα τῶν γυμνῶν πατατῶν, τὸ μεγάλο καὶ πλατὺ συάκι λαμπυρίζει. Μοναδικὸ ἀπομεινάρι σ' ἕνον κόσμο ποὺ ὅλα ἄλλαξαν. Ἤθη, μόδες, ἀπολαύσεις κι' αὐτὴ ἡ καρδιὰ ἐνῷ τὸ συάκι ὑπάρχει πάντα.

⁂

Ρυάκι ἀμίμητο, δῶρο τῆς βαθειᾶς θάλασσας, φυσικὸ πλοῖο, ποὺ φέρνει ἁλάτι καὶ ἰώδιο, στὴν ἄσπρη σου βρασμένη σάρκα. σπειρωτὴ σὰν τὸ πλούσιο μεταξωτὸ ὕφασμα ποὺ τὸ λένε ρωμαϊκὸ κρέπι, ἀναπαύεται ἐπάνω στὴ βαμβακερὴ πετσέτα, ὡπλισμένο μὲ τὰ πολεμικὰ ἀγκάθια τοῦ κορμιοῦ του σὰν σαμουράϊ ποὺ νικήθηκε κι' ἔπεσε στὸ πλευρό. Εἶναι σὰν μαχαιρωμένος στὴν καρδιά. Ὁ τράχηλός ξανοίγεται, ἡ πληγὴ κατεβαίνει καὶ τὸ βλέπει κανεὶς ἀναίσθητο ἐπάνω στὸ λεπτό σου σιδερένιο σκελετό. Εἶναι ὁ ἀκριβὸς καὶ λαμπρὸς κάτοικος τῶν θαλασσῶν, τὸ σύμβολο τῆς ἐκτιμήσεως ποὺ τρέφει γιὰ τοὺς ξένους του ὁ οἰκοδεσπότης. Φανερώνει πῶς πρόκειται γιὰ τιμητικὸ γεῦμα, χαιρετᾷ τὴν ἀξία καὶ ὑποχρεώνει τὸν ὑπουργό, τὸν ἀκαδημαϊκό, τὸν στρατάρχη, τὴν πρέσβειρα, τὸν ξένο.

⁂

Καὶ ἐν τούτοις τὸ σχίζουν καὶ τὸ καταβροχθίζουν μ' ἀδιαφορία, χωρὶς ὅμως δι' αὐτὸ νὰ τὸ ξεθρονίσουν γιατὶ μένει ἀλησμόνητο. Ἡ λιβαδοπέρδικα πουλὶ ἄσωτο, ποὺ τρέφεται μὲ κάποια μακρυνὰ κεδροκούκουτσα ποτισμένα ἀπὸ κάποια ἐλαφρὰ μαργαριταρένια δροσιά, μᾶς κινεῖ κι' αὐτὴ τὸ ἐνδιαφέρο! Μᾶς θυμίζει τὸ δάσος μὲ τὰ πράσινα ἔλατα, μᾶς φέρνει τὸ χυμὸ τοῦ φλοιοῦ καὶ τὸ μεδοῦλι τοῦ ξύλου τῶν Οὐραλίων στὴ σάρκα της, ποὖχει σερβιρισθῇ σὲ στρώματα ἀπὸ σαλατικὰ ποὺ κάμνουν ὅλα μιὰ ἀπολαυστικὴ λειτουργική! Ποῦ ἦταν; Ἡ φωλίτσα της εἶνε κατεστραμμένη γιὰ πάντα στὴ μυστηριώδη Ρωσσία, ποὺ μᾶς φιλοδωρεῖ ἀκόμη μὲ τὴ βεργικωμένη ἀπολαυστικὴ φρεσκάδα τοῦ χαβιαριοῦ της!

Ἐσὺ συάκι παραγεμισμένο μὲ τὶς ἀσημένιες σιαγόνες, μιὰ σάλτσα ἀπὸ κόκκινες πιπεριὲς ποὺ κάμνουν ἕνα φλογισμένο βελοῦδο μὲ μιὰ καραβίδα ποὺ συμμαζεύεται σὰν ἕνα μικρὸ κρεάτινο σαλιγγάρι, καὶ σὲ συνοδεύει, καὶ σ' αὐτὴν στρέφεται ἡ περιέργεια καὶ ἡ ἀπόλαυσι ποῦ γλύπτου. Ἔτσι κατὰ τὸ ἐφήμερο διάβα σου ἀπ τὸ τραπέζι ποὺ ἡ ἐμφάνισί σου ὅσον πάει ἐλαττώνεται καὶ σβήνει, ἡ κυρία μὲ τὸ καυστικὸ πνεῦμα ἔχει ὅλον τὸν καιρὸ νὰ ἐξετάσῃ τὰς γυναίκας ποὖχε ἀρχίσει τὴν ἀνάλυσί τους... Σταματῶ ἀλλὰ τὸ γεῦμα ἐξακολουθεῖ καὶ θὰ ἐξακολουθήσῃ ἀκόμη.

COMTESSE DE NOAILLES

Ο ΦΩΣΚΟΛΟΣ ΩΣ ΜΥΘΙΣΤΟΡΙΟΓΡΑΦΟΣ

Η ΗΡΩΪΣ ΤΟΥ "ΙΑΚΩΒΟΥ ΟΡΤΙΣ,,

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ

Αὐτὴν τὴν ἐποχὴν ὁ διανοούμενος κόσμος τῆς Εὐρώπης ἀσχολεῖται συστηματικῶς μὲ τὴν ἱστορικὴν καὶ γραμματολογικὴν μελέτην τοῦ ἔργου τοῦ Νικ. Οὔγου Φωσκόλου, τοῦ ὁποίου θὰ ἑορτασθῇ προσεχῶς ἡ ἑκατονταετηρὶς ἀπὸ τοῦ θανάτου του. Ἀντικείμενον ἰδιαιτέρας συζητήσεως εἶνε τὸ μυθιστόρημα τοῦ Ἑλληνο-Ἰταλοῦ συγγραφέως «Αἱ τελευταῖαι ἐπιστολαὶ τοῦ Ἰακώβου Ὄρτις», ποὺ ἀποτελεῖ ὑποδειγματικὴν ἐργασίαν τῆς ρωμαντικῆς σχολῆς. Ἡ Ζακυνθία λογία κυρία Μαριέττα Μινώτου, ἡ ὁποία ἔχει ἀσχοληθῇ ἐπισταμένως εἰς τὴν μελέτην τοῦ ἔργου τοῦ Φωσκόλου καὶ εἰς τὰς σχετικὰς ἱστορικὰς ἐρεύνας εἶνε δὲ καὶ μέλος τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς ἑκατονταετηρίδος ἔγραψε χάριν τῆς «Κυριακῆς» περὶ τῆς ἡρωΐδος τοῦ μυθιστορήματος τοῦ Φωσκόλου μελέτην, τῆς ὁποίας δημοσιεύομεν ἐδῶ τὸ πρῶτον μέρος. Τὸ δεύτερον μέρος διὰ τοῦ ὁποίου συμπληροῦται ἡ μελέτη θὰ δημοσιευθῇ εἰς τὸ προσεχὲς φύλλον μας.

Τὸ ἔργο ποὺ ἀνέδειξε τὸν Φώσκολο ὡς ἕνα ἀπὸ τοὺς μεγαλυτέρους μυθιστοριογράφους εἶνε «Οἱ τελευταῖες ἐπιστολὲς τοῦ Ι. Ὄρτις». Ὁ Φώσκολος θεωρεῖται ἱδρυτὴς τοῦ ἰταλικοῦ μυθιστορήματος. Ἡ μόδα τοῦ ἐπιστολικοῦ ρωμάντσου ἐξαπλώθηκε τὸν 18ον αἰῶνα. Εἶνε ἀλήθεια πὼς συναντᾶμε τέτοιο καὶ στοὺς παλαιοὺς π. χ. οἱ Ἡρωΐδες τοῦ Ὀβιδίου, τοῦ συγγρααφέως ποὺ θεωρήθηκε ὁ πρόδρομος τῶν ρωμαντικῶν. Ἴσως ὅμως τὸ εἶδος αὐτὸ ἤκμασε στοὺς νεώτερους χρόνους. Κατὰ τὸν μεσαίωνα ἦταν περίφημες οἱ ἐπιστολὲς τοῦ Ἀβελάρδου καὶ Ἐλοΐζας ποὺ μεταφράσθηκαν σ' ὅλες τὶς γλῶσσες, ἰδίως στὸν 47ον αἰῶνα ποὺ ἦταν ἡ ἐποχὴ τῆς αἰσθηματικότητος. Τὰ ἐπιστολικὰ ἔργα δὲν ἦταν μόνο αἰσθηματικὰ ἀλλὰ καὶ φιλοσοφικά, θρησκευτικὰ καὶ κριτικά. Ἔτσι ὁ Montesquieu ἔδωσε τὸ τελειότερο ὑπόδειγμα μὲ τὶς lettres Persanes στὰ 1720. Μὰ ἐκεῖνοι ὅμως ποὺ θεωροῦνται δημιουργοὶ τοῦ ἐπιστολικοῦ μυθιστορήματος εἶνε οἱ Ἄγγλοι. Ὁ Richardson πρωτόλαβε τὴν ἰδέα. Στοὺς Ἄγγλους συναντᾶμε ἐπίσης τὴν Μαρία Montague ποὺ μᾶς περιγράφει σ' ἐπιστολὲς τὸ ταξεῖδι της στὴ Κωνσταντινούπολι, τὸν Cesterfield κλπ. Στὴ Γαλλία ἀρχηγὸς ἦταν ὁ Ρουσσὼ μὲ τὴν περίφημη Nouvelle Heloise, ἀπὸ τὴν ὁποία ἐνθουσιάστηκε ὁ Γκαῖτε καὶ ἔγραψε τὸν Werther του.

Ὁ Φώσκολος ἐπηρεασμένος ἀπὸ τὴ μόδα τῆς ἐποχῆς, τὸν Ρουσσὼ καὶ περισσότερο ἀπὸ τὸν Γκαῖτε, μέσα στὰ ἐρωτικά του καὶ πολιτικὰ πάθη, νεώτατος ἔγραψε τὸν Ὄρτις. Ἡ ἐπιτυχία τοῦ ἔργου ἦταν ἀφάνταστη καὶ τὸν ἔκαμε πασίγνωστο. Ὁ μεγάλος De Sanetis στὰ nuovi saggi critici ἔγραψε γι' αὐτό.

«Ὁ Ὄρτις ἔγινε τὸ βιβλίο τῆς νέας γενεᾶς καὶ σήμερον ἀκόμη ἂν μιλήσῃς σνοὺς νέους γιὰ τὸν Φώσκολο, δὲν ἀκοῦνε λογική, δὲν παραδέχονται συζητήσεις. Πιστεύουν στὸ Φώσκολο, τὸν ἀγαποῦν.....»

⁂

Τὸ βιβλίο αὐτὸ κρίθηκε πολύ,ἐπαινέθηκε ἀλλὰ εἶχε καὶ κατακριτὲς ἰδίως γιὰ τις ἰδέες του τῆς αὐτοκτονίας καὶ τ' ἀποτελέσματα ποὺ θὰ εἶχε στοὺς νέους. Στὸ θέμα ἔχει μεγάλες ὁμοιότητες μὲ τὸν Βέρθερο, μόνο ποὺ ἐκεῖνος περιορίζεται στὴν αὐτοκτονία ἀπὸ ἄτυχο ἔρωτα, ἐνῷ ὁ Ὄρτις περιέχει ὑψηλὲς ἰδέες καὶ πατριωτικὰ αἰσθήματα. Ξέχωρ' ἀπ' αὐτὸ ζωγραφίζει τὰ διάφορα τοπία μὲ ἀπαράμιλλη τέχνη, τόσο ποὺ ὠνομάστηκε ἔξοχος ζωγράφος. Τὴν ὑπόθεση τοῦ μυθιστορήματος πῆρε καθὼς μᾶς λέει ὁ ἴδιος ἐπανειλημμένως ἐκ τοῦ φυσικοῦ. Στὰ 1796 ηὐτοκτόνησε στὴν Πάδουα ἕνας φοιτητής, ὁ Γερόλυμος Ὄρτις, ἀπὸ τὸ Φριοῦλι. Στὰ χρονικὰ τοῦ Ἀββᾶ Ἰωσὴφ Ξενάρη, ἡμερομηνίας 29 Μαρτίου μᾶς λέει: «Σήμερα τὸ πρωῒ στὸ πανεπιστήμιο βρέθηκε βυθισμένος στὸ αἷμα του ἀπὸ δυὸ πληγές, ἕνας νέος ἀπὸ τὸ Φριοῦλι, τεταρτοετὴς φοιτητὴς τῆς ἰατρικῆς. Αὐτοκτόνησε μ' ἕνα μαχαῖρι ἄγνωστο γιὰ ποίους λόγους». Ἡ αὐτοκτονία ἔκαμε μεγάλη ἐντύπωσι σ' ὅλους ἰδίως στοὺς συμφοιτητές του. Φυσικὰ δὲ καὶ στὸν Οὖγο ποὺ στὸ πανεπιστήμιο ἐκεῖνο παρακολουθοῦσε μαθήματα. Ὅτι αὐτοκτόνησε ἕνας Ὄρτις εἶνε ἀναμφισβήτητο. Εἶχε γεννηθῇ στὸ Βίτο ντ' Ἄσιο κι' ἦταν 23 χρόνων. Ὁ ἴδιος ὁ Φώσκολος ἔπειτα ἀπὸ χρόνια μᾶς εἶπε γιὰ τὸ ἔργο του.

«Ὁ Ἰάκωβος Ὄρτις φοιτητὴς στὸ πανεπιστήμιο τῆς Πάδουας ηὐτοκτόνησε μὲ δύο μαχαιριὲς μὲς τὴ καλύτερή του ἡλικία. Ὅσοι τὸν γνώριζαν ἐπαινοῦσαν τὰ προτερήματά του. Ἤμουν στὴ Πάδουα. Ποτὲ δὲν ἔτυχε νὰ τὸν ἰδῶ γιατὶ δὲν πήγαινα στὸ σχολεῖο. Θαύμασα ὅμως κρυφὰ τὴ φιλοσοφικὴ ἠρεμία ἑνὸς νέου ποὔζησε μὲ μετριότητα καὶ πέθανε μὲ θάρρος. Ἀπὸ παιδὶ μελέτησα τὴν αὐτοκτονία. Πρώτη φορὰ ἔβλεπα ἕνα αὐτοκτόνο. Ὁ Τάκιτος μοῦ ἔμαθε πρῶτος πὼς μέσα στὶς ἀρετὲς ποὺ εἶχαν οἱ Ρωμαῖοι στὴν ἐποχὴ τῆς τυραννίας τῶν Καισάρων, ἡ θαυμαστότερη καὶ πιὸ ἀναγκαία ἦταν νὰ ξέρῃ κανεὶς νὰ πεθαίνῃ. Οἱ ἐποχὲς μ' ἔκαμαν προσεχτικώτερο στὸν Ὄρτις καὶ στὰ μαθήματα τοῦ Τακίτου. Ἔτσι διάβασα τοὺς ὑπερασπιστὲς καὶ τοὺς ἐχθροὺς τῆς αὐτοκτονίας ὄχι ὅμως ὅλους γιατὶ τότε μόλις καταλάβαινα τὰ Ἰταλικὰ καὶ Λατινικά. Ἡ ἀγάπη τῆς γνώμης μου ἑνωμένη μὲ τὴν ἀμάθεια καὶ τὴ νεανικὴ ἀφέλεια μοῦ ἔδωσαν τὴ πέννα στὸ χέρι γιὰ τὴ σκέψη πὼς κανεὶς ποτὲ δὲν θὰ πραγματεύτηκε τέτοιο θέμα. Μὰ φύλαξα σὲ μεστωμένη μᾶλλον ἡλικία τὴ δημοσίευση τῆς γνώμης μου. Κι' ἐπειδὴ ἐκεῖνο τὸν καιρὸ τὰ βιβλία μας, τὰ χαρτιά μας καὶ οἱ σκέψεις μου διέτρεχαν τὸ κίνδυνο τῆς λογοκρισίας, ξανάγραψα σ' ἐπιστολὲς τὸ σχέδιο ἐκεῖνο μὲ τὸν τίτλο «οἱ τελευταῖες ἐπιστολὲς τοῦ Ι. Ὄρτις».

ΤΕΡΕΖΑ ΠΙΚΛΕΡ ΜΙΝΤΙ

Τὸ θέμα τοῦ μυθιστορήματος αὐτοῦ πῆρε ἔτσι ὁ Φώσκολος ἀπὸ τὴ πραγματικότητα. Ἐρωτευμένος τρελλά, ἀγαναχτισμένος γιὰ τὴ προδοσία τῆς Βενετίας, γεμάτος ἐπαναστατικες ἰδέες καὶ πεσσιμισμὸς ποὺ εἶχε πάρει διαβάζοντας πολὺ τὸν Young, Ἀλφιέρη, Βέρρη, Ὄσσιαν κ.τ.λ., συνδυάζοντας ὅλα αὐτὰ μὲ τὴν αὐτοκτονία τοῦ φοιτητοῦ, ἔκαμε τὸ θαυμάσιο αὐτὸ μυθιστόρημα. Ὁ Βέρθερος ἔχει ταφῇ μπορεῖ νὰ πῇ κανεὶς ἐνῷ ὁ Ὄρτις μένει ἀθάνατος ἔπειτα ἀπὸ τόσα χρόνια γιὰ τὰ πατριωτικὰ αἰσθήματα ποὺ ἐμπνέει. Τὸ ἔργο αὐτὸ ποὺ τόσο χτυποῦσε τοὺς Γάλλους καὶ τὸν Ναπολέοντα ὁ ὁποῖος πούλησε μὲ τὴ συνθήκη τοῦ Καμπο-φορμίου τὴ Βενετία στοὺς Αὐστριακοὺς καὶ τὸν ἔτρεμαν ὅλοι—εἶχε ἐπίδραση βαθύτατα στὴ ψυχὴ τῶν Ἰταλῶν. Στὴ Γαλλία καὶ τὴν Ἰταλία ἡ κυβέρνησις τοῦ Ναπολέοντος ἀπηγόρευσε τὴ κυκλοφορία. Ὁ Φώσκολος παρουσίασε στὴ ἀρχὴ τὸ ἔργο ὄχι ὡς δικό του ἀλλὰ γιὰ ἐπιστολὲς ποὺ τοῦ τὶς ἔστελνε ὁ ἴδιος ὁ Ὄρτις καὶ μάλιστα ἔγραψε τ' ἀκόλουθα. «Εἶνε ἀλήθεια ὅτι ἐγὼ κληρονόμος τῶν βιβλίων τοῦ Ὄρτις καὶ τῶν ἐπιστολῶν ποὺ μοῦ ἔγραψε τὶς ἡμέρες ποὺ ἡ θλιβερὴ φιλοσσοφία του, τὰ πάθη του καὶ περισσότερο ὁ χαρακτῆρας του τὸν ἔκαμαν νὰ σκοτωθῇ ἐπεχείρισα τὴν ἔκδοση ὄχι μόνο γιὰ ν' ἀνακουφίσω τὴν ἐξορία μου ἢ γιὰ νὰ ἀποθανατίσω τὸ μοναδικό μου φίλο ἀπ' ὅτι μποροῦσα, ἀλλὰ γιατὶ οἱ δυστυχίες του, τὰ προτερήματά του, ὁ ἀπελευθερωτικός του θάνατος καὶ ἡ ἀπολογία ποὺ κάνει γιὰ τὴν αὐτοκτονία, θέλησα νὰ γίνουν παρηγοριὰ καὶ παράδειγμα στοὺς δυστυχισμένους;; Ἀργότερα ὅμως στέλλοντας ἕνα ἀντίτυπο στὸν Ἀλφιέρη ἔγραφε ὅτι ζωγράφισε μὲ τὸ ὄνομα ἑνὸς ἄτυχου φίλου ὁλόκληρο τὸν ἑαυτό του.

Στὴν ἀφιέρωσίν του ἐπίσης σ' ἕνα ἄλλο ἀντίτυπο στὸ Γκαῖτε ἔλεγε «ἀπεικόνισα τὸν ἑαυτό μου, τὰ πάθη μου καὶ τὴν ἐποχή μου μὲ τὸ ὄνομα ἑνὸς φίλου μου ποὺ αὐτοκτόνησε στὴ Πάδουα.» Ἀργότερα πάλι στὰ 1808 ἔγραφε στὸ φίλο του Barthaldy. «Ἡ Θηρεσία, ὁ Ὀδοάρδος, ἡ Ἰσαβελλίνα, ὁ πατερας της, ὁ Μιχάλης καὶ ἡ μητέρα μου εἶνε ἀληθινὰ πρόσωπα ποὺ μοῦ προξενοῦσαν τὰ αἰσθήματα ποὺ ἔδωσα στὸν πρωταγωνιστή μου. Μερικὲς ἐρωτικές μου ἐπιστολὲς δημοσίευσα ὅπως τὶς εἶχα γράψει καὶ στείλει. Οἱ ἐξοχικὲς περιγραφὲς εἶνε παρμένες ἐκ τοῦ φυσικοῦ. Ἄλλαξα μόνο τὰ ὀνόματα τῶν προσώπων καὶ τὶς τοποθεσίες. Ἡ Λαουρέττα εἶνε πραγματική, παρηλλαγμένη μόνο ἀπὸ τὴ φαντασία.» Ἡ Λαουρέττα κατὰ τὸν Μαρινόνι ἴσως εἶνε ἐκείνη ποὺ κλαίει ὁ Φώσκολος πεθαμμένη στὸ ἐλεγεῖο του «στὸ θάνατο τῆς Ἀμαρίνης 1796.» Ὁ Ὄρτις κατηγορήθηκε, ὅπως εἴπαμε, ὅτι παρώτρυνε τοὺς νέους στὴν αὐτοκτονία, Ἀπὸ μικρὸς ὁ Φώσκολος συζητοῦσε σοβαρὰ ὅτι σὲ κανένα ἄνθρωπο δὲν πρέπει νὰ ἀρνοῦνται τὸ δικαίωμα τῆς αὐτοκτονίας. Ὅσο μεγάλωνε τόσο ἐνισχύετο σ' αὐτή του τὴν γνώμη. Ἀπὸ παιδὶ εἶχε μέσα του τὸ μικρόβιο ἐκεῖνο τῆς εὐαισθησίας καὶ τῆς βαθείας μελαγχολίας ποὺ δὲν τὸν ἄφησαν ποτὲ στὴ ζωή του. Οἱ δυστυχίες, οἱ πίκρες, τὰ δυσάρεστα ποὺ δοκίμασε ἀπὸ μικρὸ παιδὶ ὅταν χάνοντας τὸν πατέρα του, ὀρφανός, φτωχός, δίχως καμμία ὑποστήριξι μὲ τὰ μικρότερά του ἀδέλφια καὶ τὴ μάννα του ἔψυγε ἀπὸ τὴ Ζάκυνθο γιὰ τὴ Βενετία, οἱ ἀπογοητεύσεις του ἔπειτα τὸν ἔκαμαν τόσο μελαγχολικὸ ὥστε νὰ νομίζῃ τὸ θάνατο ὡς καταφύγιο. Στὴν Ἀντωνιέττα Ἀρέζε — τὴ Θηρεσία ἴσως τοῦ Ὄρτις καθὼς θὰ ἰδοῦμε πιὸ κάτου ἔγραφε — «πίστευσέ το ἀγαπητή μου. Δὲν εἶνε ἀπαισιοδοξία καὶ κακοκεφιὰ ποὺ μὲ κάνει τόσο μελαγχολικό. Εἶνε φυσικό μου.Γι' αὐτὸ λίγοι μποροῦν νὰ ποῦν πῶς μὲ εἶδαν ποτὲ πραγματικὰ χαρούμενο. Ἀπὸ παιδὶ ἐπάθαινα μελαγχολία. Οἱ δυστυχίες, τὰ πάθη, οἱ σκέψεις μου μοῦ τὴν ἔκαμαν φυσικό». Εἶνε ἀναρίθμητες οἱ ἐπιστολές του οἱ γεμάτες πεσσιμισμό, ἀπελπισία καὶ μελαγχολία, μέσα στὶς ὁποῖες μιλοῦσε γιὰ τὸ θάνατο. Καθὼς φαίνεται, ἡ τάσις γιὰ τὴν αὐτοκτονία ἦταν οἰκογενειακή. Ὁ ἀδελφός του Ἰωάννης, ποὺ ἦταν ὑπολοχαγός, ἀφοῦ ἔχασε στὴ Βολωνία ἕνα μεγάλο ποσὸ στὸ χαρτοπαίγνιο, ηὐτοκτόνησε, γιατὶ ἀνεκαλύφθηκε ἡ κλοπὴ ποὺ ἔκαμε ἕνας φίλος του στὸ ταμεῖο τοῦ στρατοῦ γιὰ νὰ τοῦ δανείσῃ τὰ χρήματα ποὺ χρωστοῦσε. Ἡ φιλοτιμία του ἐπλήγη βαθεια καὶ γιὰ νὰ μὴν ὑποφέρῃ τὴν ἀτιμία σκοτώθηκε. Στὸ θάνατό του τότε ὁ Οὖγος ἔκαμε τὸ ὡραιότατο ἐκεῖνο σονέττο στὰ 1801. Καὶ ὁ ἄλλος του ἀδελφὸς Ἰούλιος αὐτοκτόνησε τὰ 1838 στὴν Οὐγγαρία—ἀπὸ ἔρωτα ὅπως λένε—ὅπου ὑπηρετοῦσε στὸν Αὐστριακὸ στρατὸ μὲ τὸ βαθμὸ τοῦ ἀντισυνταγματάρχου.

Πάντως τὸ βιβλίο τουαὐτὸ ἦταν τόσο δυνατὰ γραμμένο, ὥστε πολλοὺς μὲ ἀδύνατο χαρακτῆρα παρέσυρε στὴν αὐτοκτονία. Ὁ Φώσκολος ὅμως στὶς κατηγορίες αὐτὲς διεμαρτυρήθη πῶς εἶχε σκοπὸ νὰ διαδόσῃ τὴν ἰδέα τῆς αὐτοκτονίας καὶ ἐξεδήλωσε μάλιστα τὴ λύπη του γιὰ τὴν ἐπίδραση ποὺ εἶχε λέγοντας, ὅτι δὲν φανταζότουνα ποτὲ πῶς τὸ βιβλίο του θὰ εἶχε τέτοια τεράστια διάδοση.

ΜΑΡΙΕΤΤΑ ΜΙΝΩΤΟΥ

Η ΜΟΔΑ ΣΤΟ ΠΑΡΙΣΙ

ΕΙΣ ΤΑ ΜΕΓΑΛΑ ΠΑΡΙΣΙΝΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

Η ΕΠΙΔΕΙΞΙΣ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΜΟΝΤΕΛΛΩΝ

ΤΗΣ Κας ΤΕΡΕΖΑΣ ΚΛΕΜΑΝΣΩ

ΠΑΡΙΣΙ, Ἀπρίλιος. [Τῆς μονίμου συνεργάτιδος μας]. — Τελειώνω μὲ τὴν ἀνταπόκρισίν μου αὐτὴν τὴν ἐπίσκεψιν εἰς τὰς ἐκθέσεις τῶν νέων μοντέλων τῶν μεγάλων παρισινῶν οἴκων μόδας.

Λουσιὲν Λελόγκ.—Ὅταν βρέθηκα στὸν ἀσανσὲρ τοῦ ράπτου αὐτοῦ, ποὺ θὰ μ' ἔφερνε στὰς μεγαλοπρεπεῖς αἰθούσας ποὺ θὰ παρήλαυνεν ἡ συλλογή, ἕνας λεπτότατος νέος χώθηκε μέσα. Τὸ καπέλλο του μὲ τὰ μεγάλα μπὸρ τὸν ἐσκίαζεν ἐπαρκῶς ἀλλὰ τὰ μάτια μου τὸν ἐμάντευσαν. Ἐπωφελήθην ἀπὸ αὐτὴν τὴν εὐτυχῆ συνάντησιν γιὰ νὰ ζητήσω ἀπὸ τὸν κ. Λουσιὲν Λελὸγκ νὰ συζητήσουμε μερικὰ λεπτὰ στὸ γραφεῖο του ἀφοῦ θὰ ἔβλεπα τὴ συλλογή του.

Ἕνας καλοανατεθραμμένος κύριος δὲν λέγει ποτὲ «ὄχι» σὲ μιὰν κυρίαν, καὶ χάρις σ' αὐτὴν τὴν εὐγένεια (ποὺ ξεύρουμε νὰ τὴν ἐκμεταλλευόμεθα τόσον καλὰ) ἐπέτυχα νὰ μοῦ δώσῃ τὰ λεπτὰ ποὺ τοῦ ἐζητοῦσα. Τώρα θὰ ἐκθέσω ἐγὼ πρῶτα τὰς προσωπικάς μου ἐντυπώσεις καὶ ἔπειτα θὰ ἀφήσω νὰ ὁμιλήσῃ ὁ οἰκοδεσπότης.

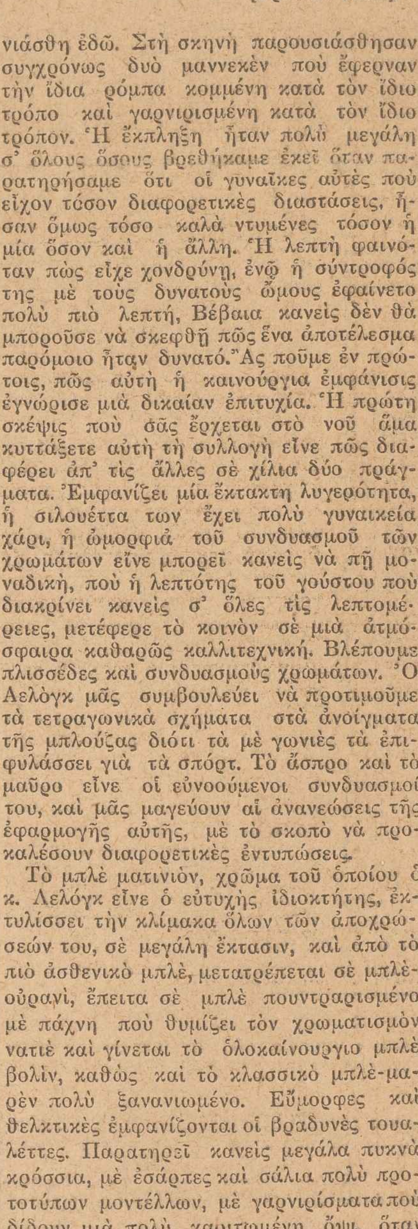

Ρόμπα γαρνιρισμένη μὲ χρῶμα βιολέ.
[Κρεασιὸν Anaa].

Μία ἐντελῶς καινούργια ἰδέα ἐνεκαινιάσθη ἐδῶ. Στὴ σκηνὴ παρουσιάσθησαν συγχρόνως δυὸ μαννεκὲν ποὺ ἔφεραν τὴν ἴδια ρόμπα κομμένη κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο καὶ γαρνιρισμένη κατὰ τὸν ἴδιο τρόπον. Ἡ ἔκπληξη ἦταν πολὺ μεγάλη σ' ὅλους ὅσους βρεθήκαμε ἐκεῖ ὅταν παρατηρήσαμε ὅτι οἱ γυναῖκες αὐτὲς ποὺ εἶχον τόσον διαφορετικὲς διαστάσεις, ἦσαν ὅμως τόσο καλὰ ντυμένες τόσον ἡ μία ὅσον καὶ ἡ ἄλλη. Ἡ λεπτὴ φαινόταν πὼς εἶχε χονδρύνῃ, ἐνῷ ἡ σύντροφός της μὲ τοὺς δυνατοὺς ὤμους ἐφαίνετο πολὺ πιὸ λεπτή, Βέβαια κανεὶς δὲν θὰ μποροῦσε νὰ σκεφθῇ πῶς ἕνα ἀποτέλεσμα παρόμοιο ἦταν δυνατό. Ἂς ποῦμε ἐν πρώτοις, πῶς αὐτὴ ἡ καινούργια ἐμφάνισις ἐγνώρισε μιὰ δικαίαν ἐπιτυχία. Ἡ πρώτη σκέψις ποὺ σᾶς ἔρχεται στὸ νοῦ ἅμα κυττάξετε αὐτὴ τὴ συλλογὴ εἶνε πὼς διαφέρει ἀπ' τὶς ἄλλες σὲ χίλια δύο πράγματα. Ἐμφανίζει μία ἔκτακτη λυγερότητα, ἡ σιλουέττα των ἔχει πολὺ γυναικεία χάρι, ἡ ὠμορφιὰ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν χρωμάτων εἶνε μπορεῖ κανεὶς νὰ πῇ μοναδική, ποὺ ἡ λεπτότης τοῦ γούστου ποὺ διακρίνει κανεὶς σ' ὅλες τὶς λεπτομέρειες, μετέφερε τὸ κοινὸν σὲ μιὰ ἀτμόσφαιρα καθαρῶς καλλιτεχνική. Βλέπουμε πλισσέδες καὶ συνδυασμοὺς χρωμάτων. Ὁ Αελὸγκ μᾶς συμβουλεύει νὰ προτιμοῦμε τὰ τετραγωνικὰ σχήματα στὰ ἀνοίγματα τῆς μπλούζας διότι τὰ μὲ γωνιὲς τὰ ἐπιφυλάσσει γιὰ τὰ σπόρτ. Τὸ ἄσπρο καὶ τὸ μαῦρο εἶνε οἱ εὐνοούμενοι συνδυασμοί του, καὶ μᾶς μαγεύουν αἱ ἀνανεώσεις τῆς ἐφαρμογῆς αὐτῆς, μὲ τὸ σκοπὸ νὰ προκαλέσουν διαφορετικὲς ἐντυπώσεις.

Τὸ μπλὲ ματινιόν, χρῶμα τοῦ ὁποίου ὁ κ. Λελόγκ εἶνε ὁ εὐτυχὴς ἰδιοκτήτης, ἐκτυλίσσει τὴν κλίμακα ὅλων τῶν ἀποχρώσεών του, σὲ μεγάλη ἔκτασιν, καὶ ἀπὸ τὸ πιὸ ἀσθενικὸ μπλέ, μετατρέπεται σὲ μπλὲ-οὐρανί, ἔπειτα σὲ μπλὲ πουντραρισμένο μὲ πάχνη ποὺ θυμίζει τὸν χρωματισμὸν νατιὲ καὶ γίνεται τὸ ὁλοκαίνουργιο μπλὲ βολίν, καθὼς καὶ τὸ κλασσικὸ μπλὲ-μαρὲν πολὺ ξανανιωμένο. Εὔμορφες καὶ θελκτικὲς ἐμφανίζονται οἱ βραδυνὲς τουαλέττες. Παρατηρεῖ κανεὶς μεγάλα πυκνὰ κρόσσια, μὲ ἐσάρπες καὶ σάλια πολὺ προτοτύπων μοντέλλων, μὲ γαρνιρίσματα ποὺ δίδουν μιὰ πολὺ χαριτωμένη ὄψι, ὅταν τὰ περιστρέφουν γύρω στὸν τράχηλον. Ἡ πιὸ ἀξιοπαρατήρητος σύνθεσις, εἶνε μιὰ ρόμπα μὲ ἄσπρο κορσάζ καὶ μιὰ μαύρη φούστα μὲ πολλὲς νταντέλλες, ποὺ φοριέται μὲ ἕνα σάλι ἀπὸ μαῦρο βελοῦδο μὲ κατάλευκα κρόσσια. Τὸ κρὲπ-ζωρζὲτ χρησιμοποιεῖται ἐπίσης πολὺ ἐδῶ. Γαρνίρεται πολὺ εὔμορφα μὲ μικρὰ κρύσταλλα ἀπὸ πετραδάκια τοῦ Ρήνου ἢ ἀπὸ χάλυβα. Ἡ μεταξωτὴ μουσσελίνα ἡ ἐλαφρὴ νταντέλλα μαύρη κατὰ προτίμησιν καὶ ὅλα τὰ λεπτὰ καὶ εὔμορφα ὑφάσματα βρίσκουν ἐκεῖ μιὰ ἀξιοσημείωτη προτίμηση.

Ἦταν ἡ μοναδικὴ στιγμὴ γιὰ νὰ εὑρεθῶ στὸ γραφεῖο τοῦ κ. Λελόγκ. Ἤμουνα πολὺ τυχερὴ πὴν ἡμέρα αὐτή,διότι κατὰ μίαν ἀφάνταστο τύχη συνώδευε ἐκείνην τὴν στιγμὴν τὴ τελευταία του ἐπισκέπτιδα.

⁂

Ἔτσι μπῆκα στὸ στούντιό του,καὶ μάλιστα δὲν ἔλαβα οὔτε τὸν κόπο νὰ ἀρχίσω πρώτη,γιατὶ οἱ ράπται εἶνε κατ' ἐξοχὴν φίλοι τῆς γυναίκας. Ἐμάντευσε λοιπὸν τὶς σκέψεις μου καὶ ἤξευρε καλύτερα ἀπὸ μένα νὰ μοῦ πῇ ἐκεῖνο ποὺ θἄθελα νὰ μάθω. Ἔμαθα λοιπὸν πῶς τὸ γυναικεῖο σῶμα δὲν εἶνε τὸ ἴδιο ἐκεῖνο σῶμα ποὖταν πρὸ 25ετίας, καὶ ἀκόμη πρὸς 5ετίας. Κατὰ τὰ δύο μάλιστα τελευταῖα αὐτὰ χρόνια ὑπογραμμίζεται μιὰ ἀληθινή φυσικὴ ἐξέλιξις, γιατὶ ἡ γυναίκα ἔγινεν ὁ ἀρχιτέκτονας τοῦ σώματός της. Χάριν τῆς γραμμῆς της, χρησιμοποιεῖ φάρμακα ὑγιεινῆς ἀσκήσεως καὶ μίαν ἄκαμπτη θέλησι νὰ μείνῃ νέα καὶ κομψὴ καὶ γι' αὐτὸ θὰ ἐπιμείνῃ γιὰ πολὺν καιρὸ σ' αὐτὸ ποὺ βλέπουμε σήμερα. Ὁ ράπτης ἔχει λοιπὸν καθῆκον νὰ τὴν βοηθήσῃ μὲ τὶς συμβουλές του καὶ νὰ μὴ κατασκευάζῃ παρὰ μοντέλλα κατὰ τὶς νεώτερες ἀντιλήψεις. Ἀφίνω στὴν ἐκτίμησί σας νὰ κρίνετε ἂν τὸ κατορθώνουμε. Στὴ συλλογὴ ποὺ ἵδρυσα, ὅλα τὰ μοντέλλα ἐμελετήθησαν γιὰ νὰ παρουσιάζουν αὐτὰ τὰ ἀποτελέσματα. Προσεπάθησα νὰ μὴν ἀπομακρυνθῶ ἀπὸ τὴ γραμμὴ αὐτή, καὶ νὰ εὕρω τὸ μέσον, νὰ κάνω τὶς τουαλέττες μου ἀκόμη πιὸ ἐκλεπτυντικές, ὅταν φοριοῦνται διὰ κίνησιν. Φρονῶ λοιπὸν πῶς ἔχουν μαζὺ καὶ θεαματικότητα καὶ ἐλαστικότητα. Γιὰ νὰ ὑπογραμμίσω δὲ τὴν καινούργια αὐτὴ ἀντίληψι περὶ κοψίματος, βρῆκα ἕνα ὄνομα καὶ ὠνόμασα τὴ συλλογή μου «κινοπτική». Ἀντελήφθητε κυρία μου τὸν λόγον γιὰ τὸν ὁποῖον παρουσίασα τὴν ἴδια ρόμπα σὲ δύο μαννεκὲν ἐντελῶς διαφορετικά; Στὸ πρόσωπό σας βλέπω τὴν ἔκπληξι ποὺ αἰσθάνεσθε, λοιπὸν σᾶς ἐμπιστεύομαι πῶς αὐτὴ ἡ ἰδέα μοῦ ἦλθε γιὰ νὰ ἀποδείξω στὶς πωλήτριές μου, πῶς δὲν πρέπει νὰ ὑπνωτίζονται μὲ τὴν ἀρχὴ τῶν διαφόρων μεταβολῶν ἀναλόγως τῶν διαστασεων τῶν πελατίδων των. Ἐπείσθησαν τώρα πὼς ἕνα φόρεμα, καλὰ φκιασμένο,καλὰ κομμένο, καλὰ προσαρμοσμένο, πηγαίνει τόσον στὴ μιὰ ὅσο καὶ στὴν ἄλλη. Ἡ ἀπόδειξίς μου εἶνε πειστικὴ τόσο γιὰ τὸ προσωπικό μου ὅσο καὶ γιὰ τὴν πελατεία μου. Καὶ σεῖς κυρία μου δὲν εἶσθε αὐτῆς τῆς γνώμης; Δὲν μποροῦσα νὰ ἔχω διαφορετικὴν γνώμην γιατὶ εἶχα πρὸ ὀφθαλμῶν τὴν πλήρη ἀπόδειξιν αὐτοῦ τοῦ συλλογισμοῦ.

⁂

Μαρσιὰλ καὶ Ἀρμάν.—Ἡ κ. Βαλλὲ μᾶς δείχνει τὴν προτίμησί της γιὰ τὸ ἄσπρο καὶ τὸ κόκκινο γι' αὐτὸ τὸ καλοκαῖρι. Φαίνεται ἀπὸ τὸ ὅλον τῆς συλλογῆς της. Δὲν πιστεύω κανένας ἄλλος δημιουργὸς μοντέλλων νὰ κατώρθωσε μὲ περισσότερη ἐπιδεξιότητα καὶ τὰκτ τὸν συνδυασμὸν τῶν δύο αὐτῶν χρωμάτων ποὺ δὲν εἶνε πολὺ χτυπητὸς ἀλλὰ γλυκός. Ὑπάρχουν ποικιλότροποι συνθέσεις ποὺ γίνονται μέσα σ' αὐτὴν τὴν ἁρμονία. Ἕνα φόρεμα σπὸρτ μὲ ἕνα μαντὼ κόκκινο μὲ ἄσπρα κλαδάκια καὶ μιὰ ζώνη ἀπὸ ἄσπρο δέρμα. Ἡ φούστα εἶνε κόκκινη καὶ τὸ σγουΐτερ ἀπὸ ἄσπρο σατὲν κεντημένο μὲ κόκκινο. Μὲ τὴν αὐτὴ κεντρικὴ ἰδέα μᾶς ἐμφανίζει βραδυνὲς τουαλέττες, μία ἀπὸ ἄσπρο κρὲπ-ντὲ σίν, κεντημένο μὲ κορδέλλες μὲ μαργαριτάρια ἕνα κόκκινο ἐξαιρετικὰ λαμπρό, καὶ μία ἄλλη ἀπὸ κόκκινη ζωρζὲτ γαρνιρισμένη ἀπὸ μικρὰ κεντηματάκια ἀσσορτὶ τοποθετημένα ἐπάνω σὲ ἄσπρο σατέν. Ἐπάνω στὴν ἴδια ἔμπνευσι,οἱ ἰδέες τρέχουν οἱ μὲν κατόπιν τῶν δέ, καὶ παριστάμεθα σὲ μιὰ θελκτικὴ παρέλασι στὴν ὁποία δὲν λησμονιέται τίποτε ποὺ νὰ θέλγῃ καὶ νὰ αἰχμαλωτίζῃ. Ἔρχεται ἡ σειρὰ τῶν σκωτσέζικων. Ὑπάρχουν, ὅλων τῶν εἰδῶν. Ἐκεῖνα ποὺ δὲν γίνονται ἀπὸ τὸ ἴδιο τὸ ὕφασμα, κατασκευάζονται ἀπὸ συνδυασμοὺς χρωμάτων ποὺ σᾶς φέρνουν στὸ νοῦ τὸ σκωτσέζικο. Ἕνας ζωγράφος κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο κατασκευάζει τοὺς χρωματισμοὺς στὴν παλέττα του. Μερικὲς γαρνιτοῦρες εἶνε συχνὰ ἀπὸ ὕφασμα σκωτσέζικο ποὺ γαρνίρουν τὶς τσέπες, τὰ μανικέττια, ἐνῷ μιὰ παρομοία ἐσάρπα γύρω στὸν τράχηλο δίνει ἕνα εὔθυμο τόνο στὸ σύνολο. Ἡ κ. Βαλλὲ δὲν εἶνε γυναίκα ποὺ ἀπορροφᾶται ἀπὸ λίγες ἰδέες, ξεύρει νὰ χρησιμοποιῇ τὰ ὑφάσματά της κατὰ τρόπον πολὺ εὐχάριστον. Μερικὰ φορέματα ὑπ' αὐτὸ τὸ πνεῦμα εἶνε ἀπὸ δαντέλλα ἢ ἀπὸ τοῦλι καὶ ἔχουν τὴν μεγάλη πρωτοτυπία νὰ εἶνε πλεχτὰ κολλημένα στὸ σῶμα καὶ συχνὰ σηκωμένα ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος, μὲ ἕνα ἀρκετὰ χονδρὸ κόμπο ποὺ δίδει σ' αὐτὴν τὴν τουαλέττα κάτι τὸ σπάνιο καὶ φανταστικό. Εἶδα ἐπίσης ἐδῶ γιὰ πρώτη φορὰ ἕνα φόρεμα ἀπὸ δέρματα φειδιῶν.

Εἶνε μιᾶς τελείας κομψότητος. Ἕνα εὔμορφο καπελλάκι ἀσορτί, ἐστόλιζε τὸ μανεκὲν ποὺ ἐπεφορτίσθη νὰ μᾶς παρουσιάσῃ αὐτὸ τὸ σύνολο, ποὺ συνεπληροῦντο μὲ κάτι ἐξαιρετικὰ λεπτό. Μία ζώνη καὶ μανικέττια ἀπὸ σουὲτ ἐνηρμονισμένα στὸ δέρμα τοῦ φειδιοῦ. Κατὰ τὴν αὐτὴν τάξιν ἰδεῶν ἴδαμε μία κοντὴ καὶ κομψὴ βέστα, μὲ τὴ ζώνη περιέργως κεντημένη σὰν μὲ δέρμα μοσχαριοῦ ποὺ ἐδένετο στοὺς γομφοὺς μὲ ἕνα μικρὸ φιογκάκι ποὺ μᾶς ἐνεφάνιζε μιὰ πολλὴ χαριτωμένη ἰδέα. Οἱ ἐπίσημες βραδυνὲς τουαλέττες δὲν εἶνε καθόλου κατώτερες ἀπὸ τὶς κομψὲς τουαλέττες τῆς ἡμέρας. Βελοῦδα, λαμί, γουναρικά, μπροντερὶ χρωματισμοὶ ἑλκυστικοί, ὅλα αὐτὰ στὴν ὑπηρεσία τῆς γυναῖκας γιὰ τὴν ὁποίαν τόσοι ἐγκέφαλοι, τόσα ἐπιδέξια δάκτυλα δὲν παύουν νὰ κινοῦνται, ὅπως τὴν κάμνουν ὡραιωτέραν. Τώρα οἱ ράπται σπείρουν τὶς ἰδέες των, ποὺ θὰ βλαστήσουν στὸ πνεῦμα μας καὶ ἔπειταἀπὸ λίγον καιρὸ θὰ παραστοῦμε σὲ μία θαυμαστὴ ἄνθησι ποὺ θὰ εἶνε ἡ μόδα τῆς αὔριον.

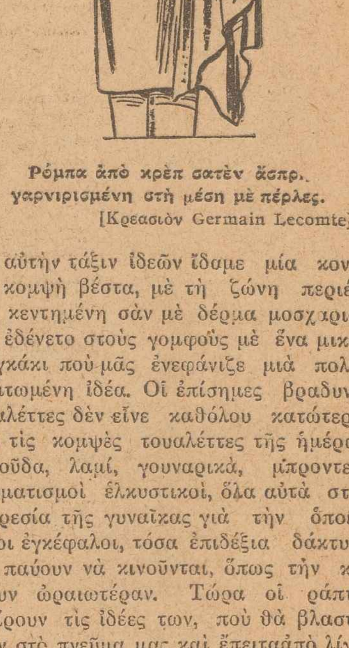

Ρόμπα ἀπὸ κρὲπ σατὲν ἄσπρ. γαρνιρισμένη στὴ μέση μὲ πέρλες.
[Κρεασιὸν Germain Lecomte].

Παγκόσμιος ἐγκυκλοπαιδικὴ ἐπιθεώρησις

ΤΑ ΑΞΙΟΘΑΥΜΑΣΤΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΤΩΝ ΤΕΡΜΙΤΩΝ

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΜΥΡΜΗΚΙΩΝ ΙΣΟΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΝ

ΤΟ ΠΟΛΥΚΡΟΤΟΝ ΝΕΟΝ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΟΥ Μ. ΜΑΙΤΕΡΛΙΓΚ

Τὰ ὅπλα του, ὁ τερμίτης δὲν τὰ ἐδανείσθη ἀπὸ τὸν ἐξωτερικὸν κόσμον ὅπως ἡμεῖς· ἔκαμε κάτι καλύτερον, πρᾶγμα ἀποδεικνῦον, ὅτι εἶνε πλησιέστερος ἡμῶν πρὸς τὰς πηγὰς τῆς ζωῆς: τὰ κατεσκεύασεν ἐντὸς τοῦ ἰδίου αὐτοῦ σώματος, τὰ ἐπρομηθεύθη ἐξ ἑαυτοῦ, ὑλικοποιῶν τρόπον τινὰ τὸν ἡρωϊσμόν του, μ' ἕνα θαῦμα τῆς φαντασίας του, τῆς θελήσεώς του ἢ χάρις εἰς κάποιαν μυστηριώδη συμφωνίαν μὲ τὴν ψυχὴν τοῦ κόσμου τούτου ἢ καὶ τὴν γνῶσιν τῶν μυστηριωδῶν βιολογικῶν νόμων, διὰ τοὺς ὁποίους ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι ἔχομεν ἀόριστον ἀκόμη ἰδέαν. Διότι εἶνε βέβαιον ὅτι ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου καὶ ἐπὶ πολλῶν ἄλλων ἀκόμη, ὁ τερμίτης γνωρίζει πολὺ περισσότερα ἡμῶν καὶ ὅτι τὴν θέλησιν ἡ ὁποία παρ' ἡμῖν δὲν ὑπερβαίνει τὸ ὅριον τῆς συνειδήσεως καὶ δὲν ἐπιτάσσει παρὰ τὴν σκέψιν ὁ τερμίτης τὴν ἐπεκτείνει εἰς ὅλην τὴν σκοτεινὴν καὶ ἄγνωστον χώραν ὅπου λειτουργοῦν καὶ σχηματίζονται τὰ ὄργανα τῆς ζωῆς.

Διὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ λοιπὸν τὴν ἄμυναν τῶν πόλεών του, παρήγαγε μίαν τάξιν τεράτων, ποὺ νομίζεις ὅτι ἐξέφυγαν ἀπὸ ἐφιάλτην. Ἡ κεφαλή, θωρακισμένη μὲ ὀστεώδη οὐσίαν ἔλαβεν ἐξαιρετικὴν τρομακτικὴν ἀνάπτυξιν καὶ φέρει σιαγόνας μεγαλυτέρας ὅλου τοῦ ὑπολοίπου σώματος. Ὅλο τὸ ἔντομον δὲν εἶνε παρὰ κερατίνη ἀσπὶς καὶ ζεῦγος ψαλιδοντανάλιας, ὁμοίου πρὸς τὸ τῶν ἀστακῶν, κινουμένη μὲ δυνατοὺς μυῶνας. Οἱ δὲ ντανάλιες αὐτές, σκληραὶ ὅσον καὶ ὁ χάλυψ, εἶνε τόσον βαρεῖαι καὶ τόσον ἐνοχλητικαὶ καὶ δυσανάλογοι, ὥστε ἐκεῖνος ποὺ τὰς ἔχει εἶνε ἀνίκανος νὰ φάγῃ ἀφ' ἑαυτοῦ καὶ πρέπει νὰ τρέφεται ἀπὸ τοὺς ἐργάτας.

Κάποτε εἰς τὴν ἰδίαν τερμιτιέραν εὑρίσκονται δύο ἤδη στρατιωτῶν, τὸ ἓν μεγάλου, τὸ ἄλλο μικροῦ μεγέθους. Ἡ χρησιμότης τῶν μικρῶν τούτων στρατιωτῶν δὲν ἐξηγήθη ἀκόμη, διότι ἐν περιπτώσει κινδύνου τρέπονται καὶ αὐτοὶ εἰς φυγὴν ἐπίσης ταχέως ὅπως καὶ οἱ ἐργάται. Φαίνονται ὅμως ἐπιφορτισμένοι μὲ τὴν ἐσωτερικὴν ἀστυνομίαν. Μερικὰ μάλιστα εἴδη ἔχουν τρεῖς τύπους πολεμιστῶν.

Μία οἰκογένεια τερμιτῶν, οἱ Εὐτερμῖται ἔχουν στρατιώτας πολὺ περισσότερον φανταστικούς. Αὐτοὶ δὲν ἔχουν σιαγόνας καὶ ἡ κεφαλή των ἀντικαθίσταται μὲ κάτι τι τὸ πελώριον καὶ παράξενον, τὸ ὁποῖον ὁμοιάζει ἀκριβῶς μὲ φοῦσκαν ἀπὸ καουτσούκ, ἐξ ἐκείνων ποὺ ἔχουν τὰ φαρμακεῖα δι' ἐνέσεις, καὶ τὸ ὁποῖον εἶνε ὅσον καὶ τὸ ὑπόλοιπον τοῦ σώματός των. Μὲ τὴν βοήθειαν τῆς φούσκας αὐτῆς καὶ κατὰ τὴν ἐκτίμησίν των, διότι δὲν ἔχουν ὀφθαλμούς, ἐξακοντίζουν κατὰ τῶν ἐχθρῶν των, εἰς ἀπόστασιν δύο ἑκατοστομέτρων, ὑγρόν τι γλοιῶδες τὸ ὁποῖον τοὺς παραλύει καὶ τὸ ὁποῖον ὁ μήρμυξ, ὁ προαιώνιος ἐχθρός, τρέμει πολὺ περισσότερον ἀπὸ τὰς σιαγόνας τῶν ἄλλων στρατιωτῶν. Ὁ κ. Μπατελιέ, διευθυντὴς τοῦ παθολογικοῦ Ἰνστιντούτου τῆς Σαϊγκόν, περιορίσας εἰς ἓν μέρος περὶ τοὺς πεντήκοντα τοιούτους στρατιώτας μὲ ἓξ μεγάλους πυρροὺς μήρμυκας, εὗρε μετ' ὀλίγα λεπτὰ καὶ τοὺς ἓξ εἰς παραλυσίαν καὶ ἀνικάνους νὰ κινηθοῦν. Ὅταν ἕνας ἐξ αὐτῶν ἀπεπειρᾶτο νὰ κινηθῇ, ἕνας στρατιώτης τὸν ἐσταμάτα ἀμέσως καὶ μὲ τὸ ἔμβολον ἐστραμμένον πρὸς αὐτὸν τοῦ ἐφιλοδώρει μίαν ἔνεσιν. Μετ' ὀλίγον, οἱ μήρμυκες, ἐντελῶς ἀκινητοποιηθέντες, ὑπέκυψαν ἐπὶ τέλους. Τὸ τόσον τελειοποιημένον τοῦτο ὅπλον, εἶδος φορητοῦ πυροβόλου, εἶνε τόσον προφανῶς ἀνώτερον τοῦ ἄλλου, ὥστε ἐπιτρέπει εἰς ἕναν ἐκ τῶν τερμιτῶν, τὸν λεγόμενον εὐτερμίτην τὸν μονόκερω, ἂν καὶ τυφλὸς νὰ διοργανώνῃ ἐκδρομὰς εἰς τὰ ἀνοικτὰ καὶ νὰ ἐξέρχεται ἀθρόως τὴν νύκτα διὰ νὰ δρέψῃ ἀπὸ τοὺς κορμοὺς τῶν κοκοφοινίκων τὸν λειχῆνα διὰ τὸν ὁποῖον τρελλαίνονται.

Μία περίεργος φωτογραφία διὰ μαγνησίου, ληφθεῖσα ἐν Κεϋλάνῃ ὑπὸ τοῦ Ε. Μπουνιόν, μᾶς παρουσιάζει τὴν στρατιὰν τῶν τερμιτῶν ἐν πορείᾳ, διαρρέουσαν ὡς ποταμόν, ἐπὶ πολλὰς ὥρας, μεταξὺ δύο στοίχων στρατιωτῶν ἐν καλῇ παρατάξει καὶ μὲ τὴν σήριγγα διευθυνομένην πρὸς τὸ ἔξω διὰ νὰ ἐπιβάλλῃ τὸν σεβασμὸν εἰς τοὺς μήρμυκας. (1)

Σπανιώτατοι εἶνε οἱ τερμῖται ποὺ τολμοῦν ν' ἀντιμετωπίσουν τὸ φῶς τῆς ἡμέρας. Οἱ μόνοι μέχρι τοῦδε γνωστοὶ εἶνε ὁ Ὁδοτερμίτης Χαβιλὰνδ καὶ ὁ Ὁδικὸς Τερμίτης. Εἶνε ἀληθές, ὅτι οὗτοι ἐξαιρετικῶς, δὲν εἶνε τυφλωμένοι. Ἔχουν ὀφθαλμοὺς καί, περιστοιχιζόμενοι ἀπὸ στρατιώτας οἱ ὁποῖοι τοὺς προστατεύουν, τοὺς ἐπιτηροῦν καὶ τοὺς διευθύνουν, ἐπέρχονται εἰς συλλογὴν ζωοτροφιῶν καὶ βαδίζουν στρατιωτικῶς κατὰ στοίχους ἀνὰ δώδεκα ἢ δεκαπέντε. Ἐνίοτε εἷς ἐκ τῶν στρατιωτῶν ποὺ τοὺς περιβάλλουν ἀνεβαίνει εἰς ἓν ὕψωμα πρὸς ἀναγνώρισιν τῶν πέριξ καὶ ἐκβάλλει ἕνα συριγμὸν εἰς τὸν ὁποῖον ἀπαντᾷ ὁ στρατὸς καὶ ἐπιταχύνει τὸ βάδισμα. Αὐτὸς ὁ συριγμὸς ἐσημείωσε τὴν παρουσίαν των εἰς τὸν Σμίθμων, τὸν πρῶτον ποὺ τοὺς ἀνεκάλυψε. Καὶ εἰς τὴν περίστασιν αὐτήν, ὅπως καὶ εἰς τὴν προηγουμένην, ἡ διάβασις τῶν τερμιτῶν ἀπήτησε πέντε ἢ ἓξ ὥρας.

Οἱ στρατιῶται τῶν ἄλλων εἰδῶν δὲν ἐγκαταλείπουν ποτὲ τὸ φρούριον τὸ ὁποῖον ἀνέλαβον νὰ προασπίσουν. Συνέχονται ἐκεῖ ἀπὸ ἐντελῆ τύφλωσιν. Τὸ πνεῦμα τοῦ εἴδους εὗρε τὸ πρακτικὸν αὐτὸ καὶ ριζικὸν μέσον διὰ νὰ τοὺς καθηλώσῃ εἰς τὴν θέσιν των. Ὡς ἐκ περισσοῦ, ἡ ἄμυνά των εἶνε ἀποτελεσματικὴ μόνον ὅταν εὑρίσκονται εἰς τὰς ἐπάλξεις των καὶ εἶνε δυνατὸν νὰ κάμουν μέτωπον. Ὅταν ὅμως τοὺς στρέψῃ κανεὶς εἶνε χαμένοι: μόνον ὁ κορμὸς εἶνε ὡπλισμένος καὶ θωρακισμένος, ἐνῷ τὰ ὀπίσθια, μαλακὰ ὡσὰν σκώληκος, εἶνε ἐκτεθειμένα εἰς κάθε δάγκαμα.

Ο ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΟΣ ΕΧΘΡΟΣ

Ὁ προαιώνιος, ὁ κληρονομικὸς ἐχθρὸς τῶν τερμιτῶν εἶνε ὁ μήρμυξ, ἐχθρὸς ἀπὸ δύο ἢ τριῶν ἑκατομμυρίων ἐτῶν, διότι εἶνε μεταγενέστερος τοῦ τερμίτου (1). Δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι ἂν ἔλειπεν ὁ μήρμυξ, οἱ τερμῖται θὰ ἦσαν ἴσως σήμερον κύριοι τοῦ νοτίου ἡμισφαιρίου τῆς γῆς, ἐκτὸς ἂν ἰσχυρισθῇ τις ὅτι εἰς τὴν ἀνάγκην τῆς ἀμύνης κατὰ τῶν μυρμήκων ὀφείλουν οἱ τερμῖται τὸ καλύτερον προσόν των, τὴν ἀνάπτυξιν τῆς νοημοσύνης των, τὰς θαυμαστὰς προόδους ποὺ ἐπέτυχαν καὶ τὴν καταπληκτικὴν διοργάνωσιν τῶν δημοκρατιῶν των, πρόβλημα δύσλυτον.

Ἀνατρέχοντες εἰς τὰ κατώτερα εἴδη εὑρίσκομεν δύο μεταξὺ αὐτῶν, τὰ ὁποῖα δὲν εἶνε ἀκόμη οἰκοδόμοι καὶ σκάπτουν τὰς στοάς των εἰς τοὺς κορμοὺς τῶν δένδρων. Ὅλοι ἐκτελοῦν τὴν αὐτὴν περίπου ἐργασίαν καὶ αἱ τάξεις μόλις διαφέρουν. Διὰ νὰ ἐμποδίσουν τὸν μήρμυκα νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὴν φωλεάν, περιορίζονται νὰ φράζουν τὸ στόμιον μὲ λάσπην ἀναμεμιγμένην μὲ πριονίδια. Ἐν τούτοις ἓν γένος ἐδημιούργησεν ἤδη ἕνα στρατιώτην ἐντελῶς ἰδιαίτερον, τοῦ ὁποίου ἡ κεφαλὴ εἶνε ὡς στούπωμα μυτερόν, τὸ ὁποῖον διὰ νὰ φράξῃ μίαν ὀπήν, ἀντικαθιστᾷ ἐπιτυχῶς τὸ πριονίδι.

Φθάνομεν οὕτω εἰς τὰ μᾶλλον πολιτισμένα εἴδη ἀνευρίσκοντες, βαθμῖδα πρὸς βαθμῖδα,—ὑπάρχουν δὲ ἑκατοντάδες— ὅλους τοὺς σταθμοὺς τῆς μιᾶς ἐξελίξεως ὅλας τὰς προόδους ἑνὸς πολιτισμοῦ, ὁ ὁποῖος προφανῶς, δὲν ἔφθασεν ἀκόμη εἰς τὸ κατακόρυφόν του. Τὸ ἔργον ὅμως τοῦτο εἶνε ἀδύνατον πρὸς τὸ παρόν, διότι ἐπὶ τῶν 1200 ἢ 1500 εἰδῶν τὰ ὁποῖα εἰκάζουν ὑπάρχοντα, ὁ Νὶλς Χόλμγκρεν κατέταξε τὸ 2912, μόνον 575 καὶ δὲν μᾶς εἶνε περίπου γνωστὰ παρὰ μόνον μιᾶς ἑκατοστύος ἐξ αὐτῶν τὰ ἔθιμα. Ὅ,τι ὅμως γνωρίζομεν μᾶς ἐπιτρέπει ἤδη νὰ βεβαιώσωμεν ὅτι μεταξὺ τῶν μελετηθέντων γενῶν ὑφίσταται ἡ ἰδία κλίμαξ ἀξιῶν, ἡ ὁποία ὑπάρχει μεταξὺ τῶν ἀνθρωποφάγων τῆς Πολυνησίας καὶ τῶν εὐρωπαϊκῶν ἐθνῶν τὰ ὁποῖα εὑρίσκονται εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ πολιτισμοῦ.

Ὁ μήρμυξ λοιπὸν ἐνεδρεύει νυχθημερὸν ἀναζητῶν κάποιαν ρωγμήν. Κυρίως κατ' αὐτοῦ λαμβάνονται ὅλα τὰ προφυλακτικὰ μέτρα καὶ ἡ ἐλαχίστη σχισμὴ φυλάσσεται αὐστηρῶς, ἰδίως ἐκεῖναι ποὺ ἐπιβάλλονται διὰ τὸν ἀερισμόν, διότι ἡ κυκλοφορία τοῦ ἀέρος εἰς τὰς τερμιτιέρας ἐξασφαλίζεται κατὰ τρόπον, κατὰ τοῦ ὁποίου οἱ καλύτεροι ὑγειονολόγοι μας δὲν θὰ εὕρισκον καμμίαν ἐπίκρισιν.

Ὁποιοσδήποτε ὅμως καὶ ἂν εἶνε ὁ ἐπιτεθέμενος, μόλις ἡ φωλεὰ προσβληθῇ καὶ ἐπέλθῃ ρῆγμα, παρουσιάζεται ἡ πελωρία κεφαλὴ ἑνὸς ὑπερασπιστοῦ, ὁ ὁποῖος δίδει τὸ σύνθημα τοῦ κινδύνου, κτυπῶν τὸ ἔδαφος μὲ τὰς σιαγόνας του. Ἀμέσως προστρέχει ἡ σωματοφυλακή, ἔπειτα ὅλη ἡ φρουρά, ἡ ὁποία μὲ τὰς κεφαλάς της φράσσει τὸ ρῆγμα, κινοῦσα τυχαίως, τυφλῶς, δάσος φοβερῶν καὶ θορυβωδῶν σιαγόνων ἤ, πάντοτε ψηλαφητεί, ἐπιτιθεμένη, ὡς ὀρθὴ μπουλτὼκ, κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, τὸν ὁποῖον δαγκάνουν μὲ λύσσαν, ἀποσπῶντες μέλη καὶ ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει ἀφήνοντες τὸν ἐχθρόν. Ὁ Μπουνιόν, εἰς τὸ προαναφερθὲν σύγγραμμά του, μᾶς δίδει, ληφθὲν ἐν τῇ δράσει, ἓν πολὺ περίεργον παράδειγμα τῆς νοήμονος καὶ ἀγρύπνου ταύτης ἀμύνης. Ἔθεσεν ἐντὸς κιβωτίου ὑαλοσκεποῦς μίαν ὁμάδα τερμιτῶν. Τὴν ἐπαύριον, εὗρε τὴν τράπεζαν, ἐπὶ τῆς ὁποίας τὸ εἶχε τοποθετήσει, πλήρη ἀπὸ φοβεροὺς μήρμυκας. Ἐπειδὴ τὸ γυαλὶ δὲν ἔκλειε καλά, ἐνόμισεν ὅτι οἱ τερμῖται του ἦσαν χαμένοι. Καὶ ὅμως τίποτε δὲν εἶχε συμβῆ. Ἀντιληφθέντες τὸν κίνδυνον οἱ στρατιῶται παρετάχθησαν ἐπὶ τῆς τραπέζης ὁλόγυρα ἀπὸ τὸ κιβώτιον. Ἀντιμετωπίζοντες τὸν ἐχθρὸν μὲ τὰς σύριγγάς των, οἱ γενναῖοι μικροὶ στρατιῶται ἠγρύπνησαν καθ' ὅλην τὴν νύκτα καὶ δὲν ἀφῆκαν νὰ περάσῃ εἰς τὸ κιβώτιον οὔτε ἕνας μήρμυξ.

* * *

Ἂν ἡ ἐπίθεσις διαρκῇ, οἱ στρατιῶται καταλαμβάνονται ὑπὸ παραφορᾶς καὶ ἀφήνουν ἕνα ἦχον εὐκρινῆ, παλλόμενον καὶ ταχύτερον ἀπὸ τὸ τὶκ-τὰκ ὡρολογίου καὶ ὁ ὁποῖος ἀκούεται εἰς πολλῶν μέτρων ἀπόστασιν. Συριγμὸς ἔρχεται ὡς ἀπάντησις ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸν τῆς φωλεᾶς. Αὐτὸ τὸ εἶδος τοῦ πολεμικοῦ θουρείου ἢ τοῦ ὕμνου τῆς ὀργῆς, παραγόμενον ἀπὸ τὰ κτυπήματα τῆς κεφαλῆς κατὰ τῆς ἀμμοκονίας καὶ τὴν προστριβὴν αὐτῆς κατὰ τοῦ θώρακος, ἀναδίδεται ρυθμικώτατα καὶ ἐπαναλαμβάνεται ἀπὸ λεπτοῦ εἰς λεπτόν.

Μ. ΜΑΙΤΕΡΛΙΓΚ

---

(1) Ἡ ἀρίθμησις τοῦ ἐκστρατευτικοῦ σώματος ἐπιτευχθεῖσα διὰ μεγεθύνσεως ἔδωσε, μῆκος 32 ἑκατοστομέτρων, ἀριθμὸν ποικίλλοντα ἀπὸ 232 εἰς 623, εἴτε ἀπὸ 306 ἕως 1917 τερμίτας κατὰ μέτρον. Ἂν λάβωμεν ὡς μέσον ἀριθμὸν 1000 κατὰ μέτρον καὶ ὑπολογίσωμεν διαδρομὴν ἑνὸς μέτρου κατὰ λεπτόν, εὑρίσκομεν ὅτι ἐπὶ 5 ὥρας καθ' ἃς διήρκεσεν ἡ διάβασις, ὁλικὸν ἀριθμὸν 300.000. Ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν στρατιωτῶν τῆς φρουρᾶς κατὰ τὴν ἐπί τινος φωτογραφίας γενομένην ἀρίθμησιν ἦτο στὸ μῆκος 55 ἑκατοστομέτρων, 80 ἀριστερὰ καὶ 51 δεξιά, δι ἓν μέτρον 146 καὶ 96, σύνολον 242.

«Μίαν ἡμέραν καθ' ἣν ὁ στρατὸς ἠνοχλήθη ἀπὸ τοὺς μήρμυγκας, λέγει ὁ Μπουνιον, ἠρίθμησεν κατὰ μῆκος τοῦ ὑποβάθμου τῆς τερμιτιέρας, ἐπὶ ἐκτάσεως 3 1)1 μέτρων, φάλαγγα ἐκ 289 στρατιωτῶν, οἱ ὁποῖοι ἀντιμετωπίζοντες τὸν ἐχθρόν, ἐπροστάτευον τὴν ὑποχώρησιν τῶν ἐργατῶν τῶν φερόντων τον λειχῆνα. Οὗτοι ἐβάδιζον πρὸς τὸ μέρος τοῦ τοίχου ἀσφαλῶς κατὰ τῶν ἐπιτιθεμένων». Καὶ δὲν πρέπει νὰ λησμονοῦμεν ὅτι πρόκειται περὶ ἐργατῶν καὶ στρατιωτῶν τυφλῶν καὶ πρέπει νὰ διερωτηθῶμεν τὶ θὰ ἔκαμναν ἄνθρωποι εἰς τὴν θέσιν των.

(1) Οἱ ἄνθρωποι ἐπωφελήθησαν ἀπὸ τὴν θανάσιμον αὐτὴν ἐχθρότητα: οἱ ἰθαγενεῖς τοῦ Μαδρὰς χρησιμοποιοῦν εἴδη τινὰ μυρμήκων διὰ τὴν καταστροφὴν τῶν τερμιτῶν εἰς τὰς ἀποθήκας τῶν ἐμπορευμάτων.

Ξένον χιοῦμορ

Καιὸλίγονἰουδαϊκὸν χιοῦμορ. Ὁ Ἀβραὰμ Μεγὲρ στέλλει τὴν σύζυγόν του Ρεβέκκαν νὰ περάσῃ μόνη της ἕνα μῆνα στὴν Ὀστάνδην. Ἡ Ρεβέκκα κολυμπώντας μιὰ μέρα, ἀπομακρύνεται πολὺ ἀπ' τὴν ξηρὰ καὶ πνίγεται. Τὸ πτῶμα της δὲν ἀνευρέθη.

Ἡ θλιβερὰ εἴδησις συντρίβει τὴν καρδίαν τοῦ Ἀβραάμ. Παρηγορεῖται ὅμως ἐπὶ τῇ σκέψει ὅτι ἔτσι κατώρθωσε νὰ ἀποφύγῃ τὰ ἔξοδα τῆς κηδείας.

Μετὰ ὀκτὼ ἡμέρας ὅμως, ὁ παρηγορηθεὶς χῆρος λαμβάνει ἐξ Ὀστάνδης τὸ ἀκόλουθον τηλεγράφημα ἀπὸ τὸν φίλον του Λεβύ:

«Πτῶμα Ρεβέκκας ἐξεβράσθη εἰς τὴν παραλίαν σκεπασμένον μὲ στρείδια.

Ὁ Ἀβραὰμ ἐκβάλλει ἕνα ἀναστεναγμὸν πόνου καὶ σπεύδει νὰ ἀπαντήσῃ εἰς τὸν φίλον του μὲ τὸ ἀκόλουθον τηλεγράφημα:

«Πωλήσατε λογαριασμόν μου στρείδια καὶ ρίψατε πάλιν πτῶμα εἰς τὴν θάλασσαν».

* * *

Καλημέρα, ἀγαπητέ μου..... Χθὲς ἀκριβῶς εἶδα τὴ γυναῖκα σου, ἀλλὰ ἐκείνη δὲν μὲ ἀντελήφθη.

— Ναί, μοῦ τὸ εἶπε.

* * *

Δεσποινὶς Λόνι, μήπως ξέρετε κατὰ τύχην ποιὰ ἦταν αὐτὴ ἡ χαριτωμένη μικρούλα, μὲ τὴν ὁποίαν ἐχόρευσα πρὸ ὀλίγου;

—Βεβαιότατα.. Ἦταν ἡ «μαμά μου!»

ΜΙΑ ΠΑΡΑΔΟΞΟΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΑΙΡΕΣΙΣ

ΤΙ ΠΙΣΤΕΥΟΥΝ ΟΙ ΟΠΑΔΟΙ ΤΗΣ ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗΣ,

ΟΜΙΛΟΥΝ ΑΓΝΩΣΤΟΥΣ ΚΑΙ ΜΥΣΤΗΡΙΩΔΕΙΣ ΓΛΩΣΣΑΣ!

Ἀνάμεσα στὶς ἀπειροπληθεῖς Χριστιανικὰς αἱρέσεις, μία νέα πάλιν διδάσκεται, προπαγανδίζεται καὶ κάμνει κατακτήσεις εἰς πολλὰ σημεῖα τοῦ κόσμου. Οἱ πιστοί της ὀνομάζονται «Ὀπαδοὶ τῆς Πεντηκοστῆς». Ἀλλὰ τί κυρίως ζητοῦν; Νὰ ἐπανέλθῃ ὁ Χριστιανισμὸς εἰς τὴν κατάστασιν ποὺ εὑρέθησαν οἱ ἀπόστολοι κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς.

Ὁ πόθος τῆς τοιαύτης ἐπιστροφῆς, ὁ ὁποῖος κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς χριστιανικῆς ἱστορίας πολλάκις ἐξεδηλώθη, ἔλαβε τόσην ἔντασιν ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ 19ου αἰῶνος εἰς μερικὰς χώρας, ὥστε νὰ εἶνε ἄξιος πολλῆς προσοχῆς.

Τὸ πρῶτον ἐξερράγη ἡ κίνησις αὐτὴ εἰς τὴν Αὐστραλίαν, κατὰ τὸ 1901, ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ Ἀμερικανοῦ ἱεροκήρυκος Τόρρεϋ καὶ τοῦ ὀπαδοῦ του ἱεροψάλτου Ἀλεξάνδρου. Ταχέως οἱ ὀπαδοὶ τῆς κινήσεως ἀνῆλθον ἐκεῖ εἰς 40.000 περίπου.

Ἀπὸ τὴν Αὐστραλίαν ἡ κίνησις διεδόθη εἰς τὴν Ἀμερικήν, εἰς τὰς Ἰνδίας, ἔπειτα δὲ εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ τὴν Οὐαλίαν, ὅπου ἡ δρᾶσις ἑνὸς νεαροῦ ἀνθρακεργάτου, τοῦ Ἤβαν Ρόμπερτς, ὑπῆρξε τόσον ἰσχυρὰ καὶ τόσον ταχεῖα, ὥστε κατὰ τὰ τέλη τοῦ 1904 οἱ προσήλυτοι ἀνήρχοντο εἰς 70.000 καὶ κατὰ τὸν Μάρτιον 1915 εἰς 100.000.

Εἰς πάστωρ τοῦ Λὸς Ἄντζελες, ὁ Ἰωσὴφ Σμόλ, ἐπανελθὼν ἐξ Οὐαλίας, ἐδίδαξε τὸ νέον δόγμα μὲ τόσην ζέσιν, ὥστε ἀμέσως σχεδὸν ἱδρύθησαν προσηλυτιστικὰ κέντρα εἰς τὰς διαφόρους πολιτείας τοῦ Οὐτὰχ, τοῦ Κολοράδο, τοῦ Τεξὰς κλπ. Ὁ Σμὸλ εἶχεν ἕνα ἐνθουσιώδη βοηθόν, τὸν Νέγρον Σέϋμουρ.

Παρόμοια ἱκανοποιητικὰ διὰ τὴν νέαν κίνησιν ἀποτελέσματα ἐπετεύχθησαν καὶ εἰς τὰς Ἰνδίας.

* * *

Ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴν ἡ κίνησις διεδόθη εἰς τὴν Νορβηγίαν, καθὼς καὶ εἰς τὴν Σουηδίαν, τὴν κατ' ἐξοχὴν χώραν τῶν μυστικοπαθῶν ἐκστάσεων, ὅπου ἤδη πρὸ πολλῶν δεκαετηρίδων εἶχον ἐμφανισθῆ παρόμοιαι θρησκευτικαὶ ἐκδηλώσεις. Ὁ Σουηδὸς πάστωρ Σχάγκερ μετὰ τοῦ νορβηγοῦ ἱεροκήρυκος Σέλεντ παρ' ὅλα τὰ παρεμβληθέντα ὑπὸ τῶν ἀρχῶν ἐμπόδια καὶ τὴν ἔντονον ἐκστρατείαν τοῦ τύπου κατώρθωσαν νὰ προσελκύσουν λαϊκὰς μάζας πολυαρίθμους, κινουμένας κατ' ἀρχὰς ἀπὸ περιέργειαν, ἀλλ' αἱ ὁποῖαι βραδύτερον κατεθέλχθησαν ἀπὸ τὴν διδασκαλίαν καὶ προσηλυτίσθησαν. Τοιουτοτρόπως δὲ νέαι καὶ δραστήριαι ἑστίαι προπαγάνδας ἀνεπτύχθησαν εἰς Γκότεμπουργ, Στοκχόλμην καὶ ἀλλαχοῦ. Σήμερον ἡ κίνησις ἐκτείνεται, εἰς τὰς Σκανδιναυϊκὰς χώρας, μέχρι τῆς Λαπωνίας, περιλαμβάνουσα περὶ τὰς 40,000 μέλη, τὰ ὁποῖα κατανέμονται εἰς 300 περίπου ἑταιρίας.

* * *

Ἡ «πεντηκοστιανὴ» λοιπὸν κίνησις τείνει νὰ πραγματοποιήσῃ μίαν νέαν Πεντηκοστήν, κατὰ τὴν ὁποίαν τὸ Πνεῦμα καταβαίνει ὅπως καὶ ἄλλοτε, ἐπὶ τὰς κεφαλὰς τῶν πιστῶν, προσκομίζον εἰς αὐτοὺς τὰ αὐτὰ δῶρα. Διότι, κατὰ τοὺς ὀπαδοὺς τῆς κινήσεως, τὸ θαῦμα, τὸ ὁποῖον συνέβη εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ χριστιανισμοῦ, δὲν ἠμπορεῖ νὰ εἶνε μοναδικὸν φαινόμενον, ἀλλ' ἀποτελεῖ γεγονὸς τὸ ὁποῖον δύναται νὰ ἐπαναλαμβάνεται διὰ μέσου τῶν αἰώνων, παντοῦ ὅπου θὰ εὑρίσκωνται πιστοὶ ἡνωμένοι εἰς τὴν πίστιν ἐπὶ τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ Χριστοῦ πίστιν συνεπαγομένην ἀπόλυτον ἄφεσιν εἰς τὸν Θεόν. Μόνον ὅταν ἡ ἄφεσις αὐτὴ εἶνε τελεία, τότε μόνον ὁ πιστὸς εἶνε ἱκανὸς νὰ δεχθῇ τὸ βάπτισμα ὄχι τὸ βάπτισμα τοῦ ὕδατος, ἀλλὰ τὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ὅπως ἄλλοτε τὸ Πνεῦμα κατῆλθεν «ἐν εἴδει πυρίνων γλωσσῶν» ἐπὶ τὰς κεφαλὰς τῶν ἀποστόλων, ἔτσι κατέρχεται καὶ σήμερον κάποτε μὲν ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον προσελκυόμενον δι' ἐπικλήσεως, δι' εἰδικῶν τελετουργιῶν, διὰ κοινῶν προσευχῶν, δι' ὕμνων ἐπ' ἄπειρον ἐπαναλαμβανομένων. Καὶ ὅπως ἄλλοτε, ἔτσι καὶ σήμερον, οἱ πιστοὶ λαμβάνουν καρ' αὐτοῦ τὸ δῶρον τῶν γλωσσῶν, τῆς προφητείας καὶ τῆς θεραπείας.

Ὁ πιστός, τὸν ὁποῖον κατέλαβε τὸ Πνεῦμα, ἐκφράζει εἰς αὐτὴν τὴν περίστασιν, χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ, εἰς γλῶσσαν ποὺ τοῦ εἶνε ἄγνωστος, διαφόρους ἰδέας, αἱ ὁποῖαι, ὅταν εὑρίσκεται οὗτος εἰς ὁμαλὴν κατάστασιν, δυνατὸν νὰ τοῦ εἶνε ἐντελῶς ξέναι.

«Μεταξὺ τῆς δεκάτης καὶ ἑνδεκάτης νυκτερινῆς ὥρας,—γράφει ὁ ἀρχηγὸς τῆς γερμανικῆς πεντηκοστιανῆς κινήσεως πάστωρ Παῦλος,—παρήχθη μέσα εἰς τὸ στόμα μου μιὰ τέτοια ἐργασία, ὥστε ἡ κάτω σιαγών μου, ἡ γλῶσσα μου καὶ τὰ χείλη μου ἤρχισαν νὰ κινοῦνται, χωρὶς να ἔχω τὴν παραμικρὰν πρόθεσιν πρὸς τοῦτο. Ματαίως ἐπροσπάθησα νὰ προσευχηθῶ ὑψηλοφώνως· μοῦ ἦτο ἀδύνατον. Οὔτε μία γερμανικὴ λέξις δὲν προσηρμόζετο μὲ τὴν θέσιν ποὺ εἶχε πάρει τὸ στόμα μου, καθὼς ἐπίσης οὔτε καμμιὰ ἀπὸ τὰς ἄλλας γλώσσας τὰς ὁποίας ἐγνώριζα. Ἔτσι ἀντελήφθην, ὅτι τὸ στόμα μου ἐπροσπαθοῦσε νὰ μιλήσῃ εἰς ξένην γλῶσσαν καὶ ἐκατάλαβα τελείως, ὅτι ἐπρόκειτο νὰ ἠμπορέσω νὰ τὴν προσφέρω ὅπως ἔπρεπε... Τότε συνέβη κάτι τὸ θαυμάσιον. Μοῦ ἐφάνη, ὅτι μέσα εἰς τὸ στῆθος μου ἐσχηματίζετο ἕνα ὄργανον, τὸ ὁποῖον παρῆγε ἤχους ἀνταποκρινομένους εἰς τὰς διαφόρους θέσεις τοῦ στόματός μου... Ἔπειτα, ὡμιλοῦσα εἰς μίαν ἄλλην γλῶσσαν, μὲ ὅλως διαφορετικὴν θέσιν τοῦ στόματος καὶ μὲ ἐξαισίους τόνους.»

Τὸ φαινόμενον τοῦτο, ἐὰν πιστεύσωμεν τοὺς ἀσχολουμένους μὲ τὴν προκειμένην θρησκευτικὴν κίνησιν συγγραφεῖς, παρετηρήθη εἰς πλῆθος ἀτόμων πάσης ἡλικίας, καὶ ἀμφοτέρων τῶν φύλων.

Οἱ «ὀπαδοὶ τῆς πεντηκοστῆς», ὅσοι ἔλαβαν τὸ δῶρον τῶν γλωσσῶν, ἠμποροῦν νὰ διαιρεθοῦν εἰς τρεῖς κατηγορίας.

Οἱ πολυαριθμότεροι εἶνε ἀναμφιβόλως ἐκεῖνοι, τῶν ὁποίων τὰ στόμα βγάζει ἤχους καὶ συλλαβάς, ποὺ οὔτε ὁ προφέρων οὔτε οἱ ἀκούοντες ἠμποροῦν νὰ τοὺς δώσουν κάποιαν ἐξήγησιν. Ἀναφέρεται ἡ περίπτωσις μιᾶς νεαρᾶς κόρης, ἡ ὁποία εἰς μίαν συγκέντρωσιν ἐν Κάσσελ, τὸ 1907, ἔλεγε διαρκῶς; «Τόγιε, Τόγιε, Τόγιε. Τόγιε, τό!», ἄλλοτε μὲν μὲ παραπονετικὸν τόνον ἢ σὰν νὰ ἤθελε νὰ παρηγορήσῃ κάποιον, ἄλλοτε δὲ μὲ ἀπειλητικὴν ἔκφρασιν καὶ μὲ ἀγριότητα ἡ ὁποία εἰσωροῦσε μέχρι μυελοῦ ὀστέων.

Ὁ εἰδικὸς εἰς τὰς μελέτας αὐτὰς συγγραφεὺς κ. Ἐφρ. Μπριὰμ γράφει: Εἰς τὰς συγκεντρώσεις τῶν «πεντηκοστανῶν» εἰς τὰς ὁποίας παρευρέθην καὶ ἐγώ, παρέστην ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μάρτυς τοῦ γλωσσικοῦ αὐτοῦ φαινομένου. Κάποτε, μία δεσποινίς, ἡ ὁποία εἶχε γονατίσει πλησίον μου, ἤρχισε πρῶτον ἀναστενάζουσα βαθειά: Ἄχ! Ἄχ! Ἄχ! Ἔπειτα αἱ σιαγόνες της ἤρχισαν νὰ κινοῦνται ζωηρότερον, καὶ τότε ἀπὸ τὰ χείλη της ἀνέβρυσε ἀκατάσχετος πραγματικὸς χείμαρρος συλλαβῶν, ὡς «ταράμπα! ταράμπα!», τοὐλάχιστον ἐπὶ πέντε λεπτὰ τῆς ὥρας. Εἰς τὰς συγκεντρώσεις αὐτὰς ἐσημείωσα καὶ ἄλλας συλλαβάς, ὡς π.χ. «γκούρροι, γκούρροι, γκορρρι» καὶ «κουλόμπα ραντάνταν, ταντάντα» κλπ.

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω προσώπων, ὑπάρχουν ἄλλα τὰ ὁποῖα ὁμιλοῦν μίαν γλῶσσαν, φαινομενικῶς μὲν τελείως συντεταγμένην, ἀλλὰ τὴν ὁποίαν κανεὶς δὲν ἐννοεῖ. Ἐπιστήμονες ἐκ τῶν μᾶλλον εἰδικῶν βεβαιώνουν, ὅτι ἀνακαλύπτουν ἐδῶ κ' ἐκεῖ μερικὰς λέξεις, αἱ ὁποῖαι θὰ ἦσαν κοπτικαί, ἀραβικαί, ἑβραϊκαί. Ἀκριβῶς δὲ τὸ εἶδος αὐτὸ τῆς γλώσσης διήγειρε τὴν μεγαλυτέραν ἔκπληξιν καὶ ἐπροκάλεσε τὰς διαφορετικωτέρας τῶν ἐξηγήσεων. Μερικοὶ ἠθέλησαν ν' ἀναγνωρίσουν εἰς αὐτὴν τὴν γλῶσσαν τὴν ἀρχαιοτέραν γλῶσσαν τοῦ κόσμου, ἐκείνην ἡ ὁποία ὡμιλεῖτο ὑπὸ τῶν πρωτοπλάστων εἰς τὸν ἐπίγειον παράδεισον. Πάντως πρόκειται περὶ τοῦ φαινομένου, τὸ ὁποῖον ὁ καθηγητὴς Οὔρνοῦ ἐμελέτησε εἰς τὸ μέντιουμ Ἑλένην Σμὶθ καὶ σχετικῶς μὲ τὸ ὁποῖον καὶ ὁ Οὐΐλλιαμ Τζαίημς ἀναφέρει ἀρκετὰ παραδείγματα.

Ἐνίοτε, ἐκεῖνος ποὺ μεταχειρίζεται τὸ γλωσσικὸν αὐτὸ ἰδίωμα δίδει ὁ ἴδιος τὴν ἐξήγησίν του ἢ τὴν ἔννοιάν του· ἄλλοτε διερμηνεύει ὁ συμπαριστάμενος πιστός. Ἀλλὰ καὶ ὅταν δὲν δίδεται ἐξήγησις, δὲν παύει ἡ γλῶσσα αὐτὴ νὰ ἐξασκῇ ἄμεσον ἰσχυρὰν ἐντύπωσιν ἐπὶ τῶν ἀκροατῶν, ἡ ὁποία γεννᾷ εἰς αὐτοὺς τὰ πλέον διάφορα αἰσθήματα.

Πλέον ἐκπληκτικὴ εἶνε ἴσως ἡ περίπτωσις τῶν «πεντηκοστιανῶν» ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἀπευθύνονται πρὸς ξένους εἰς τὴν γλῶσσάν των, ποὺ αὐτοὶ οὔτε τὴν γνωρίζουν οὔτε τὴν ἐννοοῦν. Μία γυναῖκα, ἡ ὁποία εἶχε αὐτὴν τὴν ἱκανότητα, συνήντησε εἰς κάποιαν συγκέντρωσιν ἕνα γνώριμόν της, ὁ ὁποῖος τῆς εἶπε: «Μὰ τί σᾶς χρησιμεύει, στὸ κάτω τῆς γραφῆς, νὰ μιλῆτε διαφόρους γλώσσας, ἀφοῦ δὲν καταλαβαίνετε ἐκεῖνα ποὺ λέτε;» Καὶ ἰδού, αἰφνιδίως, ἡ γυναῖκα αὐτὴ ἀρχίζει νὰ ἐκφράζεται εἰς μίαν ξένην γλῶσσαν. Ὁ γνώριμός της ὠχρίασε καὶ ἀπεμακρύνθη γρήγορα. Ἀργότερα ἐγνώσθη, ὅτι τοῦ εἶχε εἰπῆ, εἰς γλῶσσαν ποὺ αὐτὴ μὲν τὴν ἀγνοοῦσε, ἀλλὰ τὴν ὁποίαν ἐκεῖνος ἐγνώριζε, τὴν κακήν του ζωὴν καὶ τὰ ἁμαρτήματά του.

Μία ἄλλη γυναῖκα, ἐπίσης εἰς κάποιαν συγκέντρωσιν, ἐπρόφερνε λέξεις τὰς ὁποίας κανεὶς δὲν ἐννοοῦσε. Ἔξαφνα, μερικοὶ Ἰάπωνες, οἱ ὁποῖοι ἐκάθηντο εἰς τὸ βάθος τῆς αἰθούσης, ἤρχισαν νὰ κλαίουν: «Ἄχ!, ἔλεγαν, διηγήσου μας ἀκόμη μιὰ φορὰ στὴ γλῶσσά μας, διηγήσου μας ὅλα, πῶς αὐτὸς ἐπέθανε χάριν τῶν Ἰαπώνων!»

Συχναὶ εἶνε αἱ ἀναφερόμεναι παρόμοιαι περιπτώσεις: ἄλλοτε μὲν πρόκειται περὶ ἀμερικανοῦ Νέγρου, ὁμιλοῦντος ἐν ἀγνοίᾳ του διάλεκτον τῆς κεντρώας Ἀφρικῆς, τὴν ὁποίαν ἀναγνωρίζει κάποιος περαστικὸς ἱεραπόστολος· ἄλλοτε πρόκειται περὶ μιᾶς κυρίας, ἡ ὁποία, χωρὶς νὰ ἔχῃ πάει ποτέ της εἰς τὰς Ἰνδίας, ψέλνει ἕνα ἰνδικὸν ὕμνον. Τέλος, μία κορασὶς 12 ἐτῶν ὁμιλεῖ εἰς 6 ἢ 7 διαφόρους γλώσσας!

Τὸ δῶρον τῆς προφητείας δίδεται κυρίως εἰς τὰς γυναῖκας: διατελοῦσαι ὡς ἐν ὑπνοβασίᾳ, ἀπαγγέλλουν μακροὺς λόγους, εἴτε καθαρῶς ἐποικοδομητικούς, εἴτε παραινετικοὺς πρὸς τοὺς ἁμαρτωλούς, λόγους συνοδευομένους συνήθως ἀπὸ συμβολικὰς ὀπτασίας, ἡ ἑρμηνεία τῶν ὁποίων παρέχεται εἰς γλωσσικὸν ὕφος ὁμοιάζον τὸ τῶν προφητῶν.

Ὅσον ἀφορᾷ τὰς θεραπείας, αὗται γενικῶς λαμβάνουν χώραν διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν ἢ διὰ τοῦ χρίσματος μὲ ἔλαιον, συνήθως κατόπιν συνταρακτικῶν δεήσεων.

Οἱαδήποτε καὶ ἂν εἶνε ἡ ἐξήγησις τῶν φαινομένων τούτων, εἴτε δηλαδὴ πρόκειται περὶ εὐνοίας τοῦ θεοῦ διδομένης πρὸς τοὺς εἰς αὐτὸν πιστεύοντας, εἴτε πρόκειται περὶ φαινομένου ὀφειλομένου εἰς νοσηρὰν κατάστασιν, καθὼς πολλοὶ βεβαιώνουν, ἕνα πάντως εἶνε γεγονὸς ἀποδεδειγμένον: τοὐτέστιν ὅτι τὰ φαινόμενα αὐτὰ ἐξεδηλώθησαν, κατὰ τὰ τελευταῖα αὐτὰ ἔτη, ὄχι μόνον εἰς τὰς σκανδιναυϊκὰς χώρας, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου, μὲ ἔντασιν μαρτυροῦσαν πόσον εἶνε ζωηρὸς ὁ θρησκευτικὸς πόθος τῆς ἐποχῆς μας, ἐν μέσῳ τῆς συγχρόνου ἀδιαφορίας καὶ τοῦ κρατοῦντος ὑλισμοῦ. Ἡ κίνησις αὐτὴ δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ γεννηθῇ οὐδὲ ν' ἀναπτυχθῇ τόσον εὐρέως εἰς ὀλίγον χρόνον, ἐὰν δὲν ἀνταπεκρίνετο εἰς κάποιαν ἐνδόμυχον ἀνάγκην τῶν λαϊκῶν μαζῶν.

ΠΕΡΑΣΤΙΚΟΣ

Ὁ γῦρος τοῦ Κόσμου

Ο ΠΥΡΓΟΣ Α'Ι'ΦΕΛ... ΜΟΝΤΕΡΝΟΣ

Βλέπετε αὐτὴν τὴν εἰκόνα; Παριστάνει τὸν πύργον Ἄϊφελ. Οὔτε περὶ σεισμοῦ πρόκειται, οὔτε ὁ σιδερένιος κολοσσὸς γκρεμίζεται... Εἶνε ἁπλούστατα ἕνα ζωγραφικὸν ἔργον τοῦ Λωναί. Ὁ μοντέρνος αὐτὸς ζωγράφος ἔτσι ἐφαντάσθη καὶ ἀπέδωσε τὸν ἀτράνταχτον πύργον. Μὲ διαταραγμένους τοὺς ὄγκους του, μὲ σπασμένες τὶς γραμμές του, πίπτοντα καὶ χορεύοντα... Ἀλλὰ γιατί; Γιατὶ ἔτσι θέλουν μερικὲς σύγχρονες ἀντιλήψεις τῆς ζωγραφικῆς.... Κατὰ τὰς ἀντιλήψεις αὐτὰς δὲν ὑπάρχει ἀπόλυτος ἀνάγκη εἰς τὴν ζωγραφικὴν τῆς προοπτικῆς, οὔτε εἶνε ἀνάγκη τὰ ἀντικείμενα νὰ στέκωνται ὀρθὰ καὶ ὁλόκληρα. Ὁ μοντέρνος ζωγράφος—ἰδίως ὁ «Κυβιστὴς»—ὀφείλει νὰ διαλύσῃ, νὰ ἀποσυνθέσῃ καὶ νὰ κομματιάσῃ τ' ἀντικείμενα.... Ἐπέρασεν ἡ ἐποχὴ κατὰ τὴν ὁποίαν ὅλοι οἱ καλλιτέχναι ἐζωγράφιζαν τ' ἀντικείμενα ὅπως τὰ ἐμφανίζει καὶ ὁ φακός....

Ο ΥΠΕΡΜΟΝΤΕΡΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΚΟΡΙΤΣΙΩΝ

Ἡ μανία τοῦ μοντερνισμοῦ καὶ τῆς ἀνδροποιήσεως τῶν κοριτσιῶν ἔφθασε πιὰ εἰς τὰ ἄκρα εἰς τὴν Φλώριδα τῆς Ἀμερικῆς. Καθὼς βλέπετε στὴν εἰκόνα μας, τὰ κορίτσια ἐμφανίζονται ἐκεῖ μὲ κοστοῦμι σπὸρ—ὅμοιον δηλαδὴ μὲ ἀνδρικὸ λουτρικὸ—καὶ συγχρόνως μακιγιάρονται ἔτσι ντυμένες εἰς τὰ δημόσια κέντρα...

Ο ΦΑΚΙΡΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΚΙΝΑ

Δὲν ὑπάρχουν μόνον στὰς Ἰνδίας φακῖραι, ἀλλὰ καὶ στὴν Κίναν. Κάμνουν δὲ καὶ οἱ ἀσκητικοὶ αὐτοὶ Κινέζοι τὰ ἴδια θαυμαστὰ πράγματα ποὺ ἐμφανίζουν οἱ Ἰνδοὶ συνάδελφοί των. Ἕνα ἀπὸ τὰ παραδοξότερα κατορθώματά των εἶνε ὅτι ἐξημερώνουν τὰ πιὸ ἐπικίνδυνα φείδια καὶ ζοῦν ἀφόβως μαζύ των. Παίζουν μὲ τὰ φείδια σὰν νὰ ἦσαν οἱ πιὸ ἀγαθοὶ σύντροφοί των. Δύο ἢ τρία φείδια συγχρόνως περιβάλλουν κάθε φακίρην, τὸν ψαύουν, τὸν χαϊδεύουν, ἀλλὰ δὲν τὸν δαγκώνουν... Ἔχουν γίνῃ σκλάβοι καὶ ὑπηρέται τῶν θαυμαστῶν αὐτῶν ἀσκητῶν! Τὸ θαῦμα αὐτὸ δὲν κατορθώνεται μὲ ὑπερφυσικὰς βέβαια δυνάμεις, ἀλλὰ μὲ μίαν θαυμαστὴν ὑπομονήν, ἐπομονὴν καὶ τόλμην. Ἄλλως τε οἱ φακῖραι, τόσον τῶν Ἰνδιῶν ὅσον καὶ τῆς Κίνας μόνοι μὲ τὰ προτερήματά των αὐτῶν κατορθώνουν νὰ φθάσουν εἰς τόσα ἄλλα ἀξιοθαύματα κατορθώματα.

ΤΕΡΑΤΩΔΗ ΚΕΡΑΤΑ

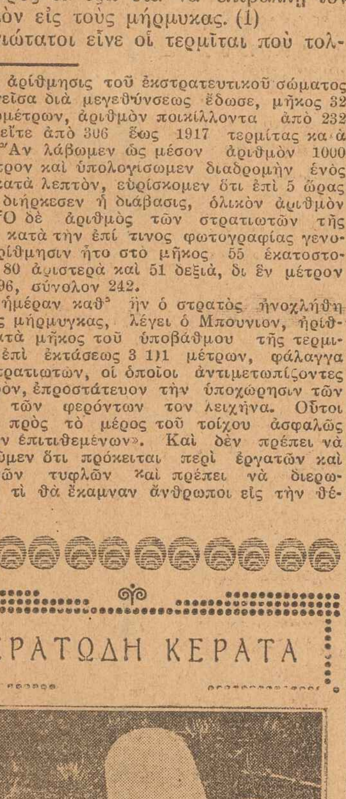

Ἕνας μανιώδης κυνηγὸς τοῦ Καναδᾶ, ὁ Τζὰκ Μπρεγιοῦστερ ἐσκότωσε τελευταῖα ἕναν ἀγριότραγον, ὁ ὁποῖος εἶχε τὰ μεγαλύτερα κέρατα ποὺ παρετηρήθησαν εἰς ζῶον αὐτοῦ τοῦ εἴδους. Ἕκαστον κέρατον ἀπὸ τὴν βάσιν ἕως τὸ ἄκρον ἔχει μῆκος ἀκριβῶς 1 μέτρον καὶ 25 ἑκατοστῶν.

ΝΕΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΜΙΑΣ ΠΡΙΓΚΗΠΕΣΣΑΣ

2

ΥΠΟ ΑΝΤΡΕ'Ι' ΣΟΜΠΟΛ

Ἦταν ξαπλωμένη κοντὰ σ' ἕνα πηγάδι μὲ σχισμένο πουκάμισο καὶ στὸ μισόγυμνο σωματάκι της πετοῦσαν χρυσόμυιγες. Στάθηκε συλλογισμένος κοντὰ στὸ πτῶμα κι' ὕστερα ἔβγαλε σιγὰ τὸ πανωφόρι του καὶ σκέπασε τὴν κοπελίτσα, τὴν πῆρε στὰ χέρια του καὶ τὴν πῆγε σὲ μιὰ καλύβα ποὺ ἦταν ἐκεῖ κοντά. Ἐνόσῳ τὴν κρατοῦσε ἦταν χλωμὸς σὰ νεκρός. Ὅλο τὸ αἷμα εἶχε φύγει ἀπὸ τὸ πρόσωπό του. Πρώτη φορὰ στὴ ζωή μου εἶδα ἕνα νέο πρόσωπο νὰ γίνεται μαρμαρένιο, νὰ χάνῃ κάθε ζωντανὴ ἔκφραση.

Μερικὲς ὧρες ἀργότερα φέρανε δυὸ κλέφτες ποὺ ἔπρεπε νὰ τουφεκισθοῦν τὴν ἴδια στιγμή. Ἕνας ἀπ' αὐτοὺς σερνόταν καὶ τοῦ φιλοῦσε τὰ πόδια... Τοὺς ἔδωκε χάρη.

Ἅμα πήραμε τὴν πόλη Β.— τὸν «ἀταμάνο» τὸν ἔκαναν πρόεδρο τῆς Τσέκας. Ἀμίλητος δέχθηκε αὐτὸ τὸ φοβερὸ ἀξίωμα... Δὲ μιλοῦσε ποτέ του. Ἀπ' τοὺς ὑγροὺς κάμπους πῆγε στὸ γραφεῖο τῆς Τσέκας, μέσα σ' ἕνα πρώην ἀριστοκρατικὸ παλάτι.

Ὁ θάνατος θέριζε τοὺς ἀνθρώπους μέσα στὰ ματωμένα χωράφια οἱ ἄνθρωποι σὰν κλαδιὰ ἔσπαναν ἀπ' τὴν καταιγίδα καὶ κεῖνος τραβοῦσε τὸ δρόμο του, χωρὶς νὰ λυγίσῃ.

* * *

Ἀπ' τὸ κέντρο ἔφθασε ἕνα καινούργιος σύντροφος ποὺ τὸν στείλανε γιὰ ἐργασία στὴν Τσέκα, μιὰ κοπέλα Νατάσσα Τοροπόβα εἴκοσι χρόνων. Ἀδύνατη λεπτοκαμωμένη, ἀλλὰ στὴ δουλειὰ βαστοῦσε περισσότερο ἀπὸ πολλούς. Ἅμα κυνηγοῦσαν τὸν Πραχομένκο (ἐθελοντὴ ἀρχηγὸ) καὶ τὸ σύνταγμα του, ἡ Τοροπόβα δυὸ βδομάδες δὲν ντύθηκε—δὲν πλάγιασε, καὶ στὴ δίκη μίλησε πρώτη· ἔκανε μιὰ περίφημη εἰσήγηση.

Ὅλη της ἡ ὀμμορφιὰ περιοριζόταν σὲ δύο ὡραῖα ἐκφραστικὰ μάτια γεμᾶτα πονηριὰ καὶ ξυπνάδα. Ἅμα ὅμως χαμογελοῦσε, ὅλοι μας χάναμε τὸ νοῦ μας... δὲν ἦταν ἐνθουσιασμὸς ἢ θαυμασμὸς ἢ πόθος—ἦταν χάσιμο μυαλοῦ.

Τὸ χαμόγελό της ἦταν γλυκό, θαυμάσιο· ἔκανε τὸν ἄνδρα ποὺ τὴν κύτταζε ἔξαλλο... Δὲ μποροῦσε νὰ κρίνῃ . . . γινόταν παιχνίδι της, ἔπαυε νὰ λογικεύεται...

Καὶ ἐγὼ κατάλαβα ἕνα πρᾶμμα· ὁ πρῶτος ποὺ θἄχανε τὸ μυαλό του, θἆταν ὁ «ἀταμάνος» ὁ πρόεδρος τῆς Τσέκας.

Κατάλαβα καὶ κάτι ἄλλο: Ὅλοι θὰ ὑποχωροῦσον μπροστὰ στὸ αἴσθημα τοῦ «ἀταμάνου». Αὐτὸ ἔγινε.

Ἀγαπηθήκανε... Ἡ Νατάσσα ἔγινε ἐρωμένη τοῦ προέδρου τῆς Τσέκας.

Ὅλα περνοῦν μπροστά μου σὰν κινηματογραφικὴ ταινία... Ὁ «ἀταμάνος» τρελὸς ἀπὸ ἀγάπη... Τὴν ἀγάπη τὴν ἀκατανίκητη ποὺ ἔκρυβε μέσα του, ὅλη τὴ δίψα τῆς εὐτυχίας, τὴν ἔδωσε στὸ γλυκὸ στόμα, καὶ στὰ γαλανὰ ἐκφραστικὰ μάτια ποὺ θυμίζανε τὶς γαλανὲς λίμνες τῆς πατρίδος του. Κλείνω τὰ μάτια καὶ τοὺς βλέπω—τοὺς δυό τους—ποὺ δουλεύανε ἀπ' τὸ πρωῒ ὡς τὸ βράδυ μὲ λύσσα.

Βλέπω τὸ μεγάλο του χέρι, ποὺ μποροῦσε νὰ τὴ χωρέσῃ ὁλόκληρη καὶ τὸ μικρὸ χεράκι της μὲ γαλάζιους λεκέδες, ἀπὸ τὸ μολύβι ποὺ κρατοῦσε ἀπ' τὸ πρωῒ ὡς τὸ βράδυ. Ἔμοιαζε πὰν μαθήτρια... Ἄσπρη ποδίτσα μονάχα δὲ φοροῦσε, καὶ τὰ καστανά της μαλλιὰ δὲν τὰ εἶχε σὲ πλεξίδες—τὰ εἶχε κομμένα. Ξεκουραζόταν καμμιὰ ὥρα σ' ἕνα νούμερο στὸ «πρώην ἀριστοκρατικὸ ξενοδοχεῖο».

Κλείνω τὰ μάτια μου κι' ἀκούω—τὸ καμαράκι μου εἶνε δίπλα στὸ δικό τους—τὸ τραγοῦδι τοῦ «ἀταμάνου».

Χρόνος πέρασε· ζοῦσαν μαζύ, καὶ ἐξακολουθοῦσαν νἆνε ἀγαπημένοι σὰν τὰ περιστέρια... Ἐρωτευμένοι. Μαζὺ φύγανε, μαζὺ τοὺς ἔπιασαν οἱ ἐθελοντές, μαζὺ εἶδαν τὸ θάνατο ποὺ πέρασε μπροστά τους. Ὁ ἀταμάνος τραγουδοῦσε κάθε βράδυ. Δὲν φανταζόμουνα πῶς τραγουδοῦσε τόσο ὄμορφα, πῶς τόσο πολὺ ἀγαποῦσε τὰ ρωσσικὰ τὰ λαϊκὰ τραγούδια, κι' αὐτὰ ἀκόμα ποὺ λέγανε τὴν ἐποχὴ τῶν Τσάρων...

Ἕνα ἀπ' αὐτὰ τὴν πέμπτη μέρα ποὺ γνωριστήκανε τὸν ἀνάγκασε νὰ τραγουδήσῃ.

Κι' ἀκούω πῶς τὸν παρακαλεῖ..., μὲ κάποιαν μαλθακότητα... τραβῶντας τὰ λόγια χαϊδευτικά...

— Θὰ πλαγιάσω... θὰ ξεκουραστῶ λίγο ... καὶ σὺ τραγούδησε τὸ ἀγαπημένο μου τραγοῦδι...

Καὶ τὸ ἀγαπημένο της τραγοῦδι ἦταν πῶς ἕνας «ἀταμάνος» ποὺ ἀγαποῦσε μιὰ Περσίδα πριγκηπέσσα ἔγινε παίγνιό της.

Καὶ χωρὶς νὰ θέλω—ἀκούω τὶ λένε—στὸ διπλανὸ καμαράκι. Τοῦ λέει—ὄχι μιὰ καὶ δυὸ φορές, ἀλλὰ ἀμέτρητες, χαμογελῶντας μὲ τὸ δαιμονικό της χαμόγελο—μέσα σὲ ἀτελείωτα χάδια καὶ φιλιά, ποὺ τὸν κάνουν καὶ χάνει τὸ μυαλό του:

—Ἐσὺ εἶσαι ὁ «ἀταμάνος» μου. Δικός μου... δικός μου... Δυνατός... ποὺ κανένας δὲν μπορεῖ νὰ λυγίσῃ.. Κι' ἐγὼ εἶμαι ἡ πριγκηπέσσα σου, ἡ μικρούλα... ἡ Περσίδα. Ὁλόκληρη μὲ παίρνεις στὰ χέρια σου. Ξέρω πῶς ποτέ σου δὲ θὰ μ' ἀφήσῃς... δὲ θὰ μ' ἐγκαταλείψῃς ποτέ. Μ' ἀγαπᾷς; ναί; Μ' ἀγαπᾷς;

Αὐτὰ τὶς νύχτες... καὶ τὶς μέρες ποὺ ἦταν σκοτωμένη ἀπ' τὴ δουλειὰ ἔλεγε στοὺς συντρόφους!

— Παίρνετε παράδειγμα ἀπ' αὐτόν. Εἶνε μοναδικὸς ἐργάτης. Μὲ τέτοιους ἀρχηγοὺς θὰ δοξασθοῦν τὰ Σοβιέτ, θὰ ἐπικρατήσῃ ἡ ἐπανάσταση... Καὶ χαμογελῶντας μὲ τὸ ἀκατανίκητό της χαμόλεγο.—Εἶμ' εὐτυχισμένη ποὺ δουλεύω μαζύ του.

— Θέλω νὰ ξεχάσω τὶς νυχτερινὲς σκηνές—, ἀλλὰ τὰ αὐτιά μου βουΐζουν ἀκόμα ἀπ' τὸν ἀναβρασμὸ τῶν νερῶν τοῦ ποταμοῦ. Ἅμα τέλειωνε νωρίτερα ἡ δουλειά, ὁ ἀταμάνος κι' ἡ Νατάσσα, ἀγκαλιασμένοι σφιχτά, ἔπαιρναν μιὰ βάρκα καὶ ὧρες ὁλόκληρες κυλοῦσαν πάνω στ' ἀσημένια νερὰ τοῦ ποταμιοῦ. Κείνη ἀγαποῦσε τὴ βαρκάδα καὶ ἐνόσῳ ἡ βαρκούλα κυλοῦσε γοργὰ διασχίζοντας τὸ ποτάμι μὲ τὸ ζοφερὸ σκοτάδι, ἦταν χωμένη μέσα στὴ θερμὴ ἀγκαλιὰ τοῦ ἀγαπητικοῦ της, καὶ τοῦ ἔλεγε:

— Εἶσαι πιὸ δυνατὸς ἀπ' ὅλους... Ἀγαπῶ τὴν ὑπεράνθρωπή σου δύναμη...Ἀγαπῶ τὰ σγουρά σου τὰ μαλλιά... Ἀγαπῶ τὰ γκρίζα μάτια σου. Γύρισε, δές με, ἀγαπημένε μου... Ἐσὺ εἶσαι ὁ ἀταμάνος τοῦ παληοῦ τραγουδιοῦ, κι ἦρθες κοντά μου. Τί γλυκειὰ ποὺ εἶν' ἡ ἀγκαλιά σου! Καὶ πόσον εἶμ' εὐτυχισμένη. Ἀγαπῶ τὰ χέρια σου! Ὅλοι οἱ ἄλλοι κοντὰ σὲ σένα εἶνε σὰν σπουργίτες!!

* * *

Αὐτὰ ὅλα μοῦ τὰ διηγήθηκε μιὰ μέρα τοῦ Ἰουλίου ὅταν τὴν τρίτη μέρα—τὸν εἴχαμε χαμένο δυὸ μέρες—ἦρθε στὴν καμαρούλα μου.... Ἔμοιαζε σὰν ἕνα σακκὶ ἀπὸ ἄχυρο.

Στὰ τέλη Μαΐου στὴ δεξιὰ ὄχθη τοῦ ποταμοῦ φάνηκε ὁ λευκὸς σνρατὸς ἀπὸ κεῖ ποὺ δὲν τὸν περιμέναμε. Ἄρχισαν οἱ συλλήψεις, οἱ τουφεκισμοί, οἱ κρεμάλες. Στὶς 26—πῆραν τὴν πόλη Β—στὶς 29 τὴν ξαναπήραμε πίσω κι' οἱ «λευκοὶ» δὲ μπόρεσαν νὰ σταθοῦν, δὲν πρόφθασαν νὰ φύγουν. Ἔπεσαν στὰ χέρια μας· καὶ καὶ μεῖς πήραμε ὅλο τὸ ὑλικὸ καὶ κρεμάσαμε τοὺς ἀρχηγούς.

Στὶς 30 φώναξαν τὸν «ἀταμάνο» στὴν τηλεγραφικὴ γραμμὴ τοῦ στρατοῦ. Εἶχε βραδυάσει. Ἡ Νατάσσα στὸ κάτω πάτωμα ἀνέκρινε τοὺς αἰχμαλώτους καὶ ὁ ἀταμάνος πῆγε μονάχος του στὸ διαμέρισμα ποὺ ἦταν τὸ τηλεγραφικὸ μηχάνημα. Γρήγορα καὶ σύντομα χτυποῦσε τὸ μεταλλικὸ χαλύβδινο μολύβι τῆς τηλεγραφικῆς μηχανῆς καὶ τὸ κεφάλι τοῦ δυστυχισμένου ἀταμάνου ἔπεφτε ὅσο μποροῦσε πιὸ χαμηλὰ πάνω στὴν ἄσπρη κορδέλλα κι' ἔβλεπε τὰ φοβερά, τὰ μαῦρα αὐτὰ γράμματα.

—Ἀπ' τὰ διάφορα ἔγγραφα ποὺ ἀνακαλύψαμε εἶνε βέβαιο, πῶς ἡ συντρόφισσα Νατάσσα Τοροπόβα—εἶνε ἡ πριγκήπεσσα Μουράβληνα, ἐρωμένη τοῦ στρατηγοῦ Ριμπέλσκη. Εἶνε ἔνοχος προδοσίας. ἔχει ὀργανώσει ὁλόκληρο σχέδιο συνωμοσίας. Νὰ συλληφθῇ καὶ νὰ τουφεκισθῇ ἀμέσως.

Ὁ ἀταμάνος σχίζει μὲ λύσσα τὴν ἄσπρη κορδέλλα. Μπῆκε μολαταῦτα στὸ γραφεῖο του φαινομενικὰ ἀτάραχος... ὅπως μπαίνουν στὸ προσκλητήριο οἱ στρατιῶτες, ὅταν χτυπάει τὸ τύμπανο καὶ μόνο ἔπεσε μ' ὅλο του τὸσῶμα ἀπάνω στὸ τραπέζι, ὅταν χωρὶς νὰ χτυπήσῃ, κατὰ τὴ συνήθειά της, μπῆκε ἡ Νατάσσα.

Προφασίστηκε τρομερὸ πονοκέφαλο, καὶ πρῶτος κεῖνος—καὶ ὄχι κείνη ὅπως πάντοτε—πρότεινε νὰ κάνουν μὲ τὴ βάρκα τὸ νυχτερινό της περίπατο, γιὰ δέκα ἢ εἴκοσι λεπτὰ ὡς ὅτου μαζευθοῦν οἱ σύντροφοι.

Ἀπὸ τὴν Τσέκα ὡς τὸ ποτάμι εἶνε τριακόσια βήματα. Ἡ Νατάσσα χαμογελοῦσε σ' ὅλο τὸ δρόμο.

Ὅπως πάντα μπῆκαν μέσα στὴ βάρκα κι' ἐνόσῳ κυλοῦσε γοργὰ κείνη ἀκούμπησε τὸ κεφάλι της στὰ γόνατα τοῦ ἐραστοῦ της. Ἴσως γιατὶ δὲν ἦταν ἡ συνειθισμένη της ὥρα, ἢ γιατὶ ἦταν πολὺ κουρασμένη ἡ Νατάσσα δὲν ἔβγαζε λόγο ἀπ' τὸ στόμα της.

Ἔκλεισε τὰ μάτια της χαμογελῶντας. Ὁ Ἀταμάνος εἶπε σιγὰ-σιγά:

— Πριγκηπέσσα.

Τὸ χαμόγελό της ἔγινε πιὸ γλυκό...

— Πριγκηπέσσα Μουράβληνα!

Ξεπετάχθηκε τρέμοντας σὰν τὸ φύλλο... Ὕστερα ἔπεσε, χαμηλὰ-χαμηλὰ στὸ βάθος τῆς βάρκας. Τὴν ἅρπαξε μὲ τὰ σιδερένια του χέρια καὶ τὴν σήκωσε ψηλὰ μ' ὅλη του τὴ δύναμι—μὲ λύσσα—τὴν ἐφίλησε στὸ στόμα—τ' ἀγαπημένο στόμα—κι' ὕστερα τὴν ἔσπρωξε μ' ὅλη του τὴν δύναμη, τὴν πέταξε μέσα στὰ νερά.....

* * *

Ποῦ ἦταν χαμένος δυὸ μέρες δὲ ρώτησα—δὲν τόλμησα νὰ ρωτήσω. Ἀλλὰ ὑποθέτω καὶ τὰ ποτάμια μιλοῦν καμμιὰ φορὰ προδίδουν μυστικά... καὶ ὁ ἀμίλητος ἄνθρωπος προσπαθεῖ ν' ἀκούσῃ, νὰ τὰ μαντέψῃ...

Τὴ μέρα ποὺ παρουσιάστηκε χλωμὸς μαραμένος σὰ νὰ εἶχε περάσῃ καμμιὰ φοβερὴ ἀρρώστεια εἶχε ἔρθῃ κάποιος ἀνώτερος κομισσάρος καὶ τὸν πῆρε μαζύ του στὴ Μόσχα. Συναντηθήκαμε ἄλλη μιὰ φορὰ στὸ νοτιανατολικὸ μέτωπο. Ἐγὼ ὡδηγοῦσα ἕνα σύνταγμα—ἤμουν ἀρχηγὸς—καὶ ἐκεῖνος ἕνας ἀπ' τοὺς χίλιους «ἐρυθροὺς» στρατιῶτές μου. Προσπαθοῦσε νὰ μ' ἀποφύγῃ μὲ κάθε τρόπο γυρίζοντας τὸ πρόσωπό του. Ἀλλὰ μιὰν ἄλλη μέρα βρεθήκαμε ὁ ἕνας μὲ τὸν ἄλλον πρόσωπο μὲ πρόσωπο: δὲν πρόφθασε νὰ φύγῃ κι' ἐγὼ τὸν ἀντίκρυσα· τὰ γκρίζα του μάτια ἦταν θολὰ σὰ σβησμένα...

Στὸ προαύλιο ἀκούστηκαν βήματα κάποιος χτύπησε τὴν πόρτα·—Σύντροφε κομισσάρε, κάνε γρήγορα. Φθάνουμε. Καὶ μέσα στὴ φοβερὴ νύχτα ἀκοῦμε τουφεκιές.

Καὶ τὸ χέρι τοῦ συντρόφου μου τρέμοντας ἐγγίζε τὸ δικό μου.

(Μετάφρασις) ΕΛΕΝΗ ΣΙΦΝΑΙΟΥ

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΥΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΟΥΧΩΝ

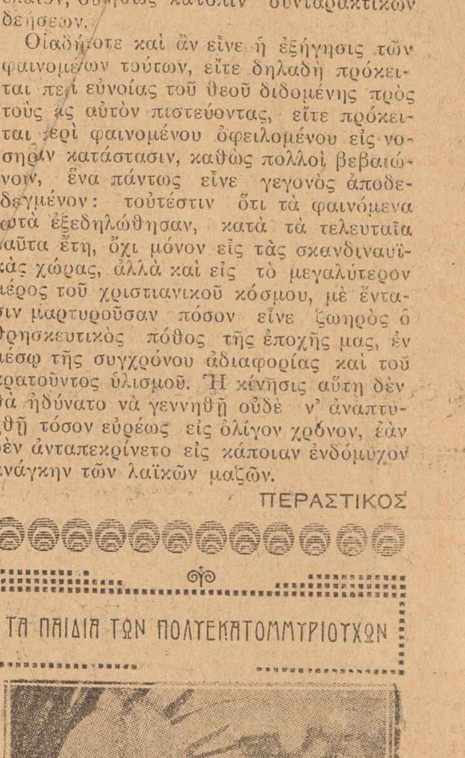

Εἰς τὴν Ἀμερικὴν ἔγινε τελευταῖα ἕνας διαγωνισμὸς ὀμορφιᾶς μεταξὺ παιδιῶν πλουσίων Ἀμερικανῶν. Ἔλαβον μέρος μόνον οἱ γόνοι ἀνθρώπων ἐχόντων περιουσίαν ἄνω τοῦ ἑνὸς ἑκατομμυρίου καὶ ἔλαβε τὸ πρῶτον βραβεῖον τὸ κοριτσάκι αὐτό, ποὺ κρατεῖ στὰ χέρια του τὸ ὡραῖο βάζο τὸ ὁποῖον τοῦ ἐδόθη ὡς βραβεῖον. Εἶνε κόρη τοῦ Μὰκ Γκράφ, τοῦ πλουσιωτέρου ἀνθρώπου τοῦ Σικάγου.

Ἀπὸ τὴν ζωὴν ὅλης τῆς Ἑλλάδος

ΑΠΟ ΤΗΝ ΣΥΡΟ ΣΤΗΝ ΤΗΝΟ

Ο Δ. ΓΙΟΛΔΑΣΗ — ΣΚΙΤΣΑ ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ

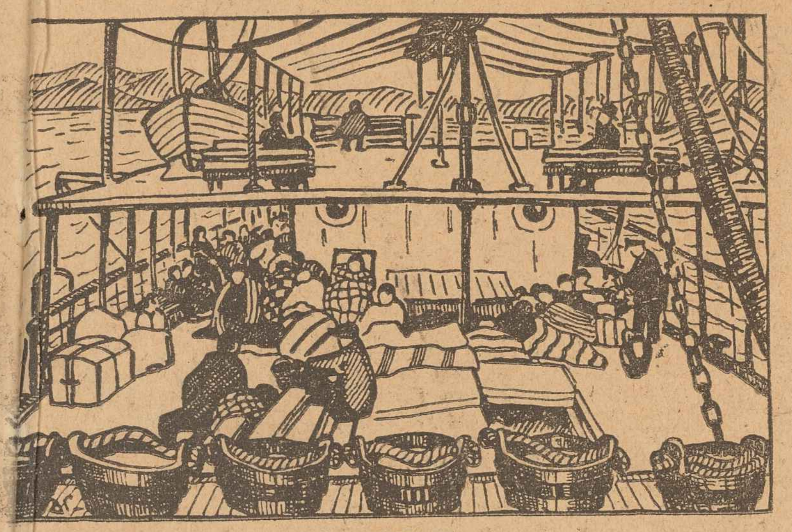

Στὸ κατάστρωμα.

Ξύπνησα στὸ κατάστρωμα. Τὸ βαπόρι μόλις εἶχε ξεκινήσει ἀπ' τὴ Σύρα καὶ τραβοῦσε γιὰ τὴν Τῆνο. Δὲν ἦταν τῆς τρίτης οὔτε τῆς δευτέρας θέσεως αὐτὸ τὸ κατά- ωμα, μὰ οὔτε κἂν τῆς πρώτης. Ἦταν ἀν μεταξὺ δευτέρας καὶ πρώτης, οῦ φαίνεται πῶς μᾶλλον οἱ ἐπιβάτες ρώτης θέσεως εἶχαν δικαίωμα ν' άνουν ἐκεῖ. Μὰ ἐπὶ τέλους τί μᾶς ρει αὐτό; Νά: ἦταν, ἕνα μέρος οφυλάγονταν ἀπ' τὸν ἀέρα, κοντὰ ουγάρο, στὸ ψηλότερο μέρος τοῦ οριοῦ, μετὰ τὴ γέφυρα τοῦ καπετάνιου. αν κοντὰ στὴν καμπίνα τοῦ ἀσυρμά- στὰ σωσίβια δίπλα, στὶς βάρκες οὖν ἕτοιμες γιὰ τὰ ναυάγια. Λοιπὸν ἐκοιμήθηκα. Δὲν σᾶς ἀρέσει αὐτὴ ἡ ; Ἐμένα πολύ. Καὶ νομίζω πῶς γιὰ καιρό, εἶχα τὴν καλύτερη θέσι. Ἰούλιος. Τί καλὸς καιρὸς γιὰ ἐλ- ὴ θάλασσα!

πὸ πάνω μου ἔχω ἕναν καθάριο ἐλ- κὸ οὐρανό. Ἄ! πόσο εὐφραίνει τὴν μου καὶ μονάχα ποὺ τὸ συλλογιέ- μαι!... Ὅσοι ἔχουν ταξιδεύσει στὴν εια Εὐρώπη κι' ἔχουν ζήσει στὴ γκρίζα βαριὰ ἀτμόσφαιρά της, μποροῦν νὰ θανθοῦν πολὺ καλὰ αὐτὸν τὸν «ἑλλη- οὐρανό».

μέρωσε. Δὲν εἶνε ἀκόμα πέντε. Ἔχω θίσει νὰ ξυπνῶ πρωΐ κι' ὅπου καὶ μι. Πόσο μᾶλλον σήμερα μιὰ τέτοια α καὶ στὸ βαπόρι... Κάθισα στὸ κρεβ- τι μου ποὖταν ἕνας πάγκος στρωμένος ἕνα παληὸ παλτό μου ποὖχω πάντα όχειρο γιὰ τέτοιου εἴδους ταξείδια κι' ριξα τὰ μάτια μου πρὸς τὴν πρύμνη. Τί θέαμα γραφικώτατο! Εἶδα αὐτὸ ποὺ δείχνει τὸ σκίτσο. Ἀλλὰ τὸ σκίτσο, εἶνε τόσο λίγο γιὰ νὰ δώση τὴν ὅλη γραφικότητα καὶ τὴν ἔκφρασι ποὖχει στὴν πραγματικότητα. Βλέπετε αὐτὰ τὰ μπουγέλα ποὖνε ἀραδιασμένα στὸ πρῶτο ἐπίπεδο στὸ χεῖλος τοῦ καταστρώματος, γιομᾶτα νερὸ γιὰ νὰ μὴ σκᾶνε ἀπ' τὸν ἥλιο; Εἶν' ἕτοιμα γιὰ ἐνδεχόμενη πυρκαϊά.

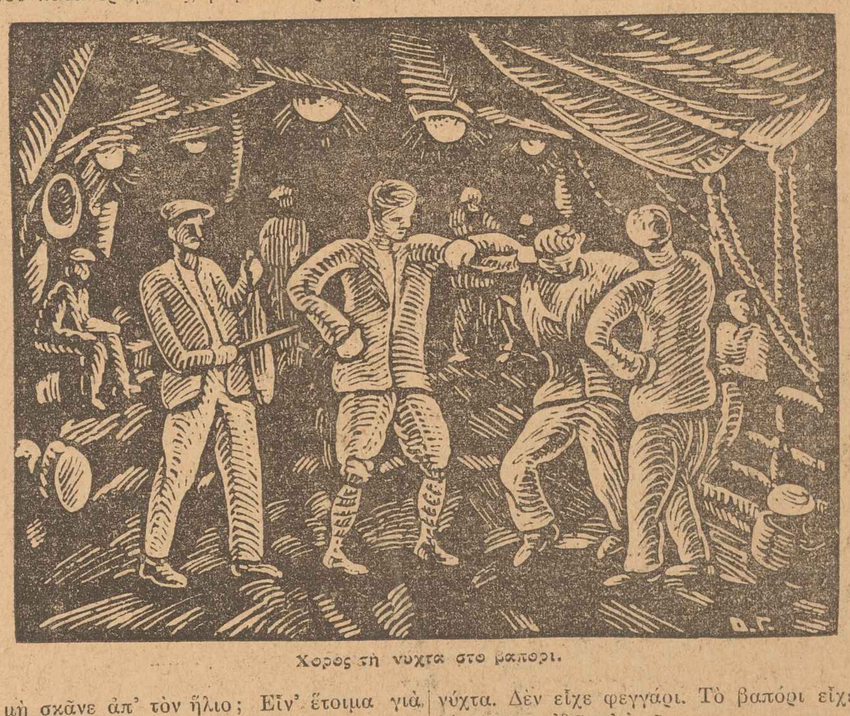

Χορος τη νυχτα στο βαπορι.

Ἀμέσως κατόπιν βλέπετε στὸ κατώτερο κατάστρωμα ἕνα σύμπλεγμα ἀνθρώπων τῆς τρίτης θέσεως. Γυναῖκες, παιδιά, ἄντρες, κοριτσάκια, κορίτσια μεγάλα τῆς παντρειᾶς, γυναῖκες μὲ μωρὰ στὴν ἀγκαλιά, ὅλοι μαζὺ στὴν ἴδια κρεββατοκάμαρα, στὸ ἴδιο μεγάλο κρεββάτι· στὸ κατάστρωμα. Πολλοὶ ἔχουν ξυπνήσει, ἄλλοι σηκώθηκαν κι' ἄλλοι κάθουνται ἀκόμη στὴ θέσι ποὖταν γυρμένοι. Ἄλλοι κουκουλωμένοι ἀκόμα μὲ τὰ τσόλια τους, κόκκινες, μαῦρες, σταχτιὲς κουβέρτες, κι' ἄλλοι ποὖναι τῆς ἴδιας οἰκογένειας κουκουλωμένοι στὴν ἴδια κουβέρτα. Πολλὰ κεφάλια φαίνονται ἐδῶ καὶ κεῖ ἀπ' ἔξω ἀπ' τὸ σκέπασμά τους. Κεφαλάκια παιδιῶν, κεφαλάκια κοριτσιῶν καὶ γυναικῶν μὲ ξέπλεγα μαλλιά, χαριτωμένα ἀγγελικὰ προσωπάκια μωρῶν βυθισμένα στὸν ὕπνο. Κανένας δὲν τοὺς ἐνοχλεῖ, κανένας δὲν τοὺς χάλασε τὴν ἡσυχία τους μονάχα—ἄχ!—αὐτὸς ὁ εἰσπράκτορας, ἐπιμένει νὰ τοὺς ξυπνήση ὅλους νὰ ἰδῇ τὰ εἰσιτήριά τους!

Εἶνε κι' ἄλλοι κάτω στὸ ἀμπάρι. Αὐτοὶ ποὺ φοβοῦνται τὸ κρύο γιατὶ μπορεῖ νἆναι κι' ἀρρωστημένοι. Κ' ἐκεῖ πάλι ὅλοι μαζὺ ἄντρες καὶ γυναῖκες.

Γι' αὐτοὺς δὲν ὑπάρχουν ἰδιαίτερες καμπίνες γιὰ τὶς κυρίες καὶ δεσποινίδες. Δὲν ὑπάρχει σαλόνι μὲ πιάνο γιὰ χορό. Δὲν ὑπάρχει τραπεζαρία, οὔτε καπνιστήριο γιὰ τοὺς κυρίους. Δὲν ὑπάρχει cabine à toilette. Δὲν ὑπάρχει γέφυρα γιὰ προμενάντ, οὔτε σαἲζ-λὸγκ, οὔτε μπάγκοι. Γι' αὐτοὺς ἕνα μόνο ὑπάρχει: τὸ ἀμπάρι. Μὰ κ' ἐκεῖ, πρῶτα πρέπει νὰ ἐξασφαλίσουν τὰ διάφορα ἐμπορεύματα καὶ ὕστερα σὲ ὅ,τι χῶρο θὰ περισσέψη δίπλα ἢ ἀπὸ πάνω σὲ σακκιά, κάσσες, κοφίνια, σιδερικά, ξυλεία, κλουβιὰ μὲ πουλερικά, πρόβατα, γελάδια καὶ ὅ,τι ἄλλο νὰ φαντασθῆτε, ἐκεῖ θὰ στρώσουν κανὰ τσόλι ἢ τὸ παλτό τους, καὶ συνειθέστατα τὶς πλάτες τους, ἐκεῖ θὰ στοιβαχθοῦν ὅλοι, ἐκτὸς ἀπ' τὸ καλοκαΐρι, ὅπως τώρα, ποὺ θὰ προτιμήσουν τὸ κατάστρωμα πάνω ἀπ' τ' ἀμπάρι καὶ δίπλα στὰ βίντζια.

Συμπαθῶ ὑπερβολικὰ αὐτοὺς τοὺς ἐργάτες, τοὺς χωριάτες, ποὺ γυρίζουν στὰ νησιά τους. Βλέπω τὸ θαυμάσιο αὐτὸ ταμπλὼ ποὺ ἀποτελοῦν ὅλοι μαζὺ μὲ τὶς χρωματιστὲς κουβέρττς τους καὶ τὶς ἀποσκευές τους καὶ συλλογίζουμε πῶς μέσα σ' αὐτοὺς διπλάθονται ἴσως ἄνθρωποι ποὺ προορίζονται νὰ παίξουν μεγάλο ρόλο στὴν κοινωνία. Πόσοι μεγάλοι ἄντρες δὲν βγῆκαν ἀπὸ τὰ κατώτατα στρώματα! Γιατὶ ἕνας ἄνθρωπος ποὺ πάλαισε μέσ' τὴ φτώχεια καὶ στὴν ἀμάθεια πόσο θἆναι ὡπλισμένος στὸ κάθε πρόσκομμα ποὺ θὰ συναντήση στὴ ζωή! Εἶν' ἀλήθεια πῶς μιὰ ψυχὴ ποὺ γεννιέται σὲ τέτοιο περιβάλλον ὑποφέρει πολὺ ὡς ποὺ νὰ λευτερωθῇ καὶ συνηθέστατα χάνεται προτοῦ φτάση στὸ προορισμό της. Μὰ τὶ μεγάλο ἐφόδιο γιὰ κείνη ποὺ φθάνει σὲ κάποιο δρόμο εἶνε ἡ δύναμη ποὺ ἀποκτήθηκε ἀπὸ μιὰ πάλη:...

⁂

Τώρα θυμοῦμαι κ' ἕνα ἄλλο ταξεῖδι μου.

... Περιπατοῦσα στὸ κατάστρωμα τὴ νύχτα. Δὲν εἶχε φεγγάρι. Τὸ βαπόρι εἶχε λίγα φῶτα ἐδῶ κ' ἐκεῖ.

Οἱ ἄνθρωποι τοῦ λαοῦ ποὺ ποτέ τους δὲν ἔχουν δοκιμάσει τὴν καμπίνα μὲ τὸ καθαρὸ ἀσπροντυμένο κρεββάτι, ἀπολαβαινᾶν τὸ δροσερὸ ἀγεράκι τῆς θάλασσας...

Ἡ ἀμάθειά τους δὲν τοὺς μποδίζει νὰ αἰσθάνονται; Καὶ εἶδα τρεῖς ποὺ πιασμένοι ὁ ἕνας ἀπ' τὸν ἄλλον, σηκώνοντας τὰ πόδια τους, πηδοῦν ρυθμικὰ καὶ φέρνοντας γῦρο, ἀκολουθᾶν τὸν τέταρτο ποὺ τοὺς ἔπαιξε τὴ λύρα...

Δ. ΓΙΟΛΔΑΣΗΣ (ζωγράφος)

* Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ *

Τῆς ἄνοιξης πῶς τὰ λουλούδια
γέρνουν ἐμπρός μου ταπεινὰ
καὶ περιμένουν νὰ τὰ δρέψω
νὰ μοῦ στολίσουν τὰ μαλλιά,

Νὰ μοῦ μυρώσουνε τὰ στήθια
νὰ μ' ἀλαφρώσουν τὴ ψυχή...
Πῶς πλάστηκε θαρρεῖς γιὰ μένα
ὅ,τι πετάει καὶ κελαϊδεῖ!

Τὰ δέντρα πῶς νὰ μὲ ἰσκιώσουν
ζητᾶν, καὶ τ' ἄστρα τοὐρανοῦ
μοῦ φέγγουν μὴ παραστρατήσω
στὸ κακοτόπι ἑνὸς γκρεμοῦ.

Καὶ τὸ τρεχούμενο νεράκι
δροσάτο, πάει γιὰ νὰ τὸ πιῶ
ι' ὅλα νερά, πουλιά, δέντρα, ἄνθια
ια δὲν ἔχουν ἀλλαγμό.

Μονάχα ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶνε,
ὁ ἴδιος πάντα κι' εἶνε στιγμὲς
ποὺ τὸν ἀκοῦς, ποὺ τὸν κυττάζεις
καὶ σοὔρχεται νὰ κλαῖς... Καὶ λές,

Ξένη εἶμαι, μόνη δὲ μὲ δένει
ἔγνοια καμμιά, καμμιά στοργὴ
καὶ μὲ τὴν πειὸ ἀκριβὴ γιὰ μένα
καρδιὰ σ' αὐτὴ τὴν ἔρμη γῆ!

Καὶ ἐκεῖνοι ποὖνε πειὸ κοντά μας
κι' εἶνε γιὰ μᾶς αὔρα δροσιᾶς,
κι' εἶνε ἀπὸ πόνο κι' ἀπὸ ἀγάπη
αὶ 'κεῖνοι γίνονται γιὰ μᾶς

Σὰν τὸ βοριᾶ καὶ σὰν τὸ χιόνι
ού γοργοπέφτουν ξαφνικὰ
ποῦν ρημάζουνε καὶ θάφτουν
ν ἀνθισμένη μυγδαλιά!

ΛΙΛΗ-ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ ΙΑΚΩΒΙΔΗ

ΑΡΧΑΙΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΑΤΙΚΗ ΝΥΧΤΙΑ

Κυττάζεις τ' ἀστέρια, ὤ! ἄστρο μου;
Νἆμουνε, λέει, ὁ οὐρανὸς ἐγὼ καὶ νἆχα,
τὰ μάτια ὅλα ἐτοῦτα, γιὰ νὰ σὲ θαυμάζω!

ΠΛΑΤΩΝ

ΣΤΟ ΛΑΙΜΟ ΣΟΥ

Ὦ!
Ἄς μπόρεια νἆμουν ἕνα ρόδο!
Ἕνα ὡραῖο κόκκινο ρόδο!
Θὰ μὲ θερίζανε τὰ δαχτυλίδια
σου καὶ θὰ μὲ πρόσφερναν
στὰ στήθια σου τὰ χιονᾶτα!

ΑΝΩΝΥΜΟΣ

Η ΠΕΡΙΤΤΗ ΔΡΑΠΕΤΕΥΣΙΣ

Πῶς!
Ξεφεύγω κρυφὰ ἀπὸ τὴν κάμαρα τοῦ ἀντρός μου, ἔρχομαι ἀψηφώντας τὴν καταιγίδα καὶ τὸν ἀνεμοστρόβιλο, νὰ σ' ἀνταμώσω μέσ' τὴ νύχτα...
Καὶ θὰ μείνωμε ἔτσι μὲ σταυρωμένα τὰ χέρια;
Καὶ θὰ κυτταζόμαστε φρόνιμα-φρόνιμα;
Εἶνε φοβερὸ νὰ νυστάζῃ κανείς, ὅταν ἀγαπᾷ!

ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ

ΜΕΓΑΛΕΣ ΝΥΧΤΕΣ

Γιατὶ, ἀπὸ τότε ποὺ ἕνας ἄλλος πῆρε τὴ θέσι μου κάτω ἀπὸ τὰ ἀγκαλιάσματα τῆς Δέμας, γιατὶ τάχατες ἀστέρι τῆς αὐγῆς, ἀστέρι ποὺ σὲ καταριοῦνται οἱ ἐραστές, στρέφεσαι τόσο ἀργὰ γύρω ἀπ' τὸν κόσμο; Ὅταν ἀγκάλιαζα ἐγὼ τὸ ὤμορφο καὶ λεπτούτσικο λαιμό της, πῶς ξεπρόβαινες γρήγορα, καὶ βιαζόσουνα νὰ μοῦ ρίξῃς στὰ μάτια τὸ φῶς σου τὸ χλευαστικό!

ΜΕΛΕΑΓΡΟΣ

Ο ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ ΚΑΙ Η ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΤΕΧΝΗ

Εἶνε γνωστὸν ὅτι ὁ πρώην Γάλλος πρωθυπουργὸς κ. Κλεμανσὼ ἔχει γράψη ὀγκῶδες ἔργον περὶ τοῦ Δημοσθένους, τὸ ὁποῖον πρόκειται νὰ ἐκδοθῇ κατ' αὐτάς. Τὴν εἰκονογράφησιν τοῦ ἔργου αὐτοῦ ἀνέλαβεν ὁ περίφημος γλύπτης τῆς Γαλλίας Ἀντ. Μπουρντέλ. Ἀλλὰ πῶς ἕνας γλύπτης μπορεῖ νὰ εἰκονογραφήσῃ ἕνα βιβλίον; Ἰδοὺ πῶς: Ὁ Μπουρντὲλ ἐργάζεται τὰ θέματά του εἰς ἀνάγλυφα, τὰ ὁποῖα κατόπιν φωτογραφοῦνται διὰ νὰ χρησιμεύσουν διὰ τὴν εἰκονογράφησιν τοῦ βιβλίου. Τὰ ἀνάγλυφα αὐτὰ εἶνε πολὺ ἐνδιαφέροντα καὶ πρωτότυπα. Ἕνα ἀπ' αὐτὰ δημοσιεύομεν ἐδῶ.

Μικρὰ Ἀνέκδοτα

Ὁ Μιαούλης ἔλεγε:

— Δὲν εἶνε κανένας ἀγέρας τόσο δυνατὸς νὰ κάμῃ ἕνα καράβι νὰ ποδίσῃ, ἅμα δὲν θέλει ὁ καπετάνιος.

Ὁ βασιλεὺς Ὄθων περιοδεύων κάποτε τὴν Στερεὰν ἐπῆγε στὴν θέσιν κοντὰ στὸν Εὔοινον, ὅπου ὁ Ἡρακλῆς μυθολογεῖται ὅτι ἐτόξευσε τὸν Νέσσον. Ἐκεῖ ἠρώτησε ἕνα ἀξιωματικὸν ποὺ τὸν ἀκολουθοῦσε:

— Ἐδῶ, νομίζω, ὁ Ἡρακλῆς ἐφόνευ σε τὸν Νέσσον

— Δὲν ἤμουν ἐγὼ τότε στὸ μεταβατικὸ ἐκεῖνο ἀπόσπασμα, μεγαλειότατε, ἀπήντησεν ὁ ἀξιωματικός.

(Ἀπὸ τὴν «Ἱστορικὴ Ἀνθολογία» τοῦ κ. Γιάννη Βλαχογιάννη).

* * Η ΚΟΡΩΝΗ * *

ΥΠΟ ΑΘΗΝΑΣ Ν. ΤΑΡΣΟΥΛΗ — ΕΙΚΟΝΕΣ ΤΗΣ ΙΔΙΑΣ

Ὅσοι θελήσουν ἀπὸ τὴν Κορώνην νὰ ἐξακολουθήσουν τὸ ταξεῖδι τους γιὰ τὴν Μεθώνη καὶ τὴν Πύλο, στρίβοντας τὸν κάβο τῆς Λιβαδιᾶς, κεῖθε ἀπὸ τὴν ἀνατολικὴ γωνιά, θὰ δοῦν τὶς τελευταῖες ἐξωτερικὲς λεπτομέρειες τοῦ Κάστρου, τοὺς φοβεροὺς ὀγκολίθους ποὺ ἄλλοι κρεμασμένοι, ἕτοιμοι ν' ἀποκοποῦν καὶ νὰ κατρακυλίσουν καὶ ἄλλοι βλοσσυροὶ καὶ ἀπόκρημνοι, σχηματίζουν ἀβυσσαλέες σπηλιές, μισοφραγμένες ἀπὸ σταχτόμαυρα κοτρώνια, παράξενες σπηλιὲς ποὺ μέρα—νύχτα κεῖ μέσα, λὲς στοιχειὰ χαροπαλαίβουν μὲ τοὺς ὑπόκωφους γδούπους τῆς ἀφρισμένης θάλασσας. Στὸ ἀντίκρυσμά τους ζωντανεύουν στὴ μνήμη κάποιες εἰκόνες ἀπὸ τὴν Κόλασι τοῦ Δάντη. Πάνω ψηλὰ ἀπὸ τὰ τείχη, ξεπροβάλλουν πολλὰ πολλὰ κυπαρισάκια τοῦ νεκροταφείου, ἄσπρα καμπαναριά, κελλάκια σφηνωμένα ἀνάμεσα στὰ μπιντένια, ἴδια περιστεριῶνες, ἐνῷ χαμηλότερα ἀπ' αὐτά, σ' ἕνα μεγάλο πλάτωμα, ὀρθώνεται ὁλάσπρη κι' ἐπιβλητικὴ ἡ Παναγία ἡ Ἐλεήστρα μὲ τὰ κελλιά της τὰ φρεσκοβαμμένα καὶ τὴ σκάλα μέσ' στὸ βράχο ποὺ κατεβαίνουν ἀπ' τοῦ Κάστρου τὴν πίσω μεριά. Ἡ Μεγαλόχαρη λίγα χρόνια εἶνε ποὺ χτίστηκε, τὸ 1897 ὕστερ' ἀπὸ σεισμὸ ποὺ ἀκολούθησε τὸ ἐνύπνιο μιᾶς ἀγαθῆς γρηούλας κι' ηὗραν τὴ χάρι της, τόσο δὰ ἀγαλματάκι ἀπὸ κίτρινο κόκκαλο μαζὺ μ' ἕναν ἐσταυρωμένο, στὸ κέντρο ἑνὸς φοβεροῦ βράχου, ποὺ σκίστηκε στὰ δύο τὴν ὥρα τοῦ σεισμοῦ, ἀφοῦ ὁ φτωχὸς σκαφτιᾶς ἐπὶ καιρὸ μάταια προσπαθοῦσε χτυπῶντας μὲ τὸ τσαπὶ γύρω νὰ βρῇ τὴν Παναγία κι' ὁ κόσμος ἄρχισε ν' ἀγανακτῇ μὲ τὴ γρηούλα παίρνοντάς την γιὰ παλαβή.

Τὸ ἀγαλματάκι τῆς Παναγίας μὲ τὸ θεῖο βρέφος εἶνε πολὺ λεπτὰ ἐπεξεργασμένο. Διατηρεῖται θαυμάσια κ' ἔχει πολλὴν ἔκφρασι στὴν κίνησι.

Λέγουν πὼς εἶνε ἔργο τοῦ ἀποστόλου Λουκᾶ ποὺ ἡ παράδοσις τὸν θέλει κσὶ γλύπτη. Κλεισμένο σὲ ἰδιαίτερο χρυσοσκαλισμένο εἰκονοστάσιο ἔχοντας στὸ κεφάλι γύρω πολυτιμότατο στέφανο ἀπὸ ἀστραφτερὰ πετράδια δῶρο πιστῆς καὶ πονεμένης καρδιᾶς πρὸς τὴ μητέρα τῶν πόνων εἶνε τὸ ἱερὸ κι' ἀγαπημένο προσκύνημα τῶν πιστῶν ποὺ καταφεύγουν ζητῶντας ἐλπίδα καὶ στήριγμα. Κάθε χρόνο τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς ὅλ' ἡ Μεσσηνία μὲ καΐκια μὲ βαρκοῦλες μὲ παπόρια μὲ ζῶα τρέχει νὰ προσκυνήσῃ μὲ βαθειὰ πίστη καὶ κατάνυξη τὴν Κυρά, τὴν Παναγία κομίζοντας της πολλὰ δῶρα, ταξίματα φτωχὰ καὶ πλούσια ἀνάλογα μὲ τὴ δύναμι του ὁ καθένας.

Στέκει φωτεινὴ ἡ Ἐλεήστρα πάνω στὸν ἀπόκρυμνο βράχο, κυττάζοντας πρὸς τὸ ἀχανὲς τοῦ πελάγου, πρὸς τὴν Κρήτη, πρὸς τὴν Ἀφρικὴ καὶ δίνει κουράγιο στοὺς θαλασσοδαρμένους ναῦτες ποὺ τὴν ἡμέρα ἀγναντεύουν μακρυὰ τὴν ἀσπράδα της καὶ τὴ νύχτα τὰ γλυκόθωρα καντηλάκια της, σὰν κάποιας ἐλπίδας μακρυνὰ ἀστεράκια.

Ἀπ' αὐτὴ τὴν πλευρὰ εἶνε οἱ ἐξοχές, τὰ χτήματα, ποτάμια μὲ πυκνὰ καλάμια καὶ μικρὰ πέτρινα γεφυράκια, ποὺ στὶς ἄκρες τους μοσκοβολοῦν πυκνὲς μὼβ καὶ ρὸζ λυγαριές. Περνῶντας λοιπὸν ἀπὸ κεῖ οἱ νέοι καὶ οἱ κοπελοῦδες, πάντα κόβουν ἕνα κλωνὶ λυγαριᾶς, γιατὶ φοβοῦνται μὴν ἀληθέψῃ τὸ τραγοῦδι ποὺ λέει:

> Ὅποιος περάσῃ ἀπὸ λυγιὰ
> καὶ δὲν κόψῃ κλωνάρι,
> νὰ ξέρει τὴν ἀγάπη του
> ἄλλος θὰ τοῦ τὴν πάρῃ.

⁂

Τ' ἀπόγευμα κορίτσια τῆς ἐξοχῆς μὲ τὶς ποδιὲς καὶ τὰ καλαθάκια γεμᾶτα φρέσκα σταφύλια καὶ ροδάκινα ξεπροβάλλουν μὲς στ' ἀμπέλια κι' ἀγόρια μικρὰ κρατῶντας πεπονάκια, ποὺ μόλις ἔκοψαν ἀπὸ τὸ μποστάνι κ' ἔρχονται τὰ χαρούμενα παιδιά, ὀργώνοντας τὴν πυκνὴ ἄμμο στ' ἀκροθαλάσσι, νὰ κάνουν κι' ἄλλες βουτιὲς στὰ ὁλοκάθαρα νερὰ ποὺ σοὔρχεται νὰ ρουφήξῃς. Κ' ὕστερα γελαστὰ καὶ δροσολουσμένα τρῶνε λαίμαργα τοὺς χυμώδεις καρποὺς καὶ ξαπλώνουνε κεῖ περιμένοντας τὸ σούρουπο νἄβγῃ τ' ὁλόγλυκο φεγγάρι, ποὺ σκάζει ροδίζοντας πίσω ἀπὸ μιὰ κορφούλα τῆς τραχειᾶς βουνοσειρᾶς.

⁂

Σ' αὐτὴ τὴν πλευρὰ καπνίζουν καὶ πολλὰ καμίνια ποὺ κάνουν κεραμίδια. Ὑπάρχουν καὶ σπητάκια σκορπισμένα, μὲ περιφράγματα ἀπὸ πυκνὲς φραγκοσυκιές, καὶ γύρω τους οἱ σταφίδες, τὰ ἁλώνια, τὰ λιόφυτα ποὺ τὰ χωρίζει ἀπὸ τὴ θάλασσα μιὰ ἀπέραντη κυκλοτερὴ ἀμμουδιά, ποὺ λέγεται Ζάγγα, τόσο πυκνή, ποὺ καὶ τὰ ζῶα δυσκολεύονται νὰ περπατήσουν, ἂν δὲν πᾶνε ἄκρη, ἄκρη ἀπὸ τὴ μουσκεμένη ἄμμο. Τὸ καλοκαῖρι σ' αὐτὴν τὴν ἀμμουδιὰ κατεβαίνουν ἀπὸ τὰ χτήματά τους γιὰ νὰ δροσιστοῦν καὶ νὰ κυλιστοῦν στὴν ἄμμο τὸ πρωΐ, κάνοντας κ' ἡλιοθεραπεία μετὰ τὸ λουτρό· τόσο ζεστὴ εἶνε πρὸς τὸ μεσημέρι μὲ τὸ λιοπύρι αὐτὴ ἡ ἄμμο ποὺ ἀχνίζει κ' εἶν' ἀδύνατο νὰ τὴν πατήσῃ ξυπόλυτο ποδάρι.

⁂

Ἄς ἀφήσωμε τώρα τὸ παποράκι νὰ τραβήξῃ τὸ δρόμο του, στρίβοντας τὸν κάβο τῆς Φανερωμένης, ἀνάμεσ' ἀπ' τὸ ξερονῆσι Βενέτικο, κι' ἂς γυρίσωμε πάλι στὴν Κορώνη. Ἀφοῦ ξεμπαρκάρωμε στὸ μῶλο καὶ διασχίσωμε τὴ μικρὰ πλατεῖα μὲ τὶς λεῦκες, τὰ ὑπαίθρια ναυπηγεῖα, τὸ μεσαῖο μεγάλο πηγάδι ἀπ' ὅπου ὑδρεύεται ἡ πόλις γιὰ ν' ἀνέβωμε πρὸς τὸ κάστρο, προχωροῦμε ἀνάμεσ' ἀπὸ τ' ἀνηφορικὸ σοκάκι τὸ παράλληλο μὲ τὸν Τουρκομαχαλᾶ, στὰ καλντερίμια, τὰ πέτρινα πλατύσκαλα καὶ ποὺ δεξιὰ κι' ἀριστερὰ ὀρθώνονται σπήτια μὲ ξύλινα μπαλκόνια σπητόπουλα μὲ πεζοῦλες μὲ μυριστικά, στραβοχτισμένα κατωγάκια, μὲ χαμηλὰ προαύλια καὶ μικρὲς κληματαργιές· κι' ἀπ' ἔξω στὰ πέτρινα σκαλοπάτια καὶ σὲ χαμηλὰ σκαμνάκια κάθονται γρηὲς καὶ πλέκουν, ἢ μπαλώνουν, ἐνῷ τριγύρω μυρμηκιὰ ἀπὸ κόττες καὶ παιδόπουλα, ἄλλα περιποιημένα, μὰ τὰ πιὸ πολλὰ ἄπλυτα καὶ ξυπόλητα, κλαυθμηρίζουν ξερομασσῶντας ἕνα κομμάτι ψωμὶ ἢ μιὰ καρπουζόφλουδα.

Σὰν ἀνηφορήσωμε καλημερίζοντας δεξιὰ ζερβὰ τὶς γρηές, καὶ τὰ περίεργα κεφάλια τῶν νοικοκυράδων ποὺ προβάλλουν ἀπ' τὰ παραθυράκια, φτάνουμε καμμιὰ φορὰ ὄξω ἀπ' τὴ Μεγάλη Πόρτα ποὺ τώρα θεόρατη στέκετ' ἀπὸ πάνω μας, ψηλὴ καὶ πλατειά, μὲ τὴ μυτερὴ καμάρα στὴ μέση καὶ ἀπὸ πάνω τὴν μεγάλη τάπια ἢ τὸ μάτι λοξεμένο λὲς τεχνικὰ ἀνάμεσα στὰ χονδρὰ ἀγκωνάρια ὅπως κ' ἡ καμάρα. Στεκόμαστε λίγο νὰ πάρωμε ἀνάσσα ἀπ' τὸν κουραστικὸ ἀνήφορο καὶ ρίχνομε τὸ βλέμμα ἀριστερὰ ν' ἀγκαλιάσῃ τὸ μοναδικὸ πανόραμα ποὺ ἁπλώνεται μπροστά μας. Ἂν εἶνε πρωΐ πρὶν νὰ βγῇ ὁ ἥλιος, ὅλ' ἡ ἀπέναντι βουνοσειρὰ ποὺ πλαισιώνει τὸν κόλπο εἶνε σκούρα μενεξεδιὰ κ' οἱ μυτερὲς κορφὲς τοῦ Ταϋγέτου, σκληρὲς διαγράφονται στὸ χρυσορόδινο φόντο τ' οὐρανοῦ, γιὰ νὰ καθρεφτιστοῦν παράξενα μέσ' τὴν ἀκίνητη θάλασσα, ὅσο ποὺ νἄρθῃ τὸ θᾶμα τῆς ἀνατολῆς νὰ χύσῃ ἀναλυτὸ χρυσάφι στὰ νερὰ καὶ νὰ διαλύσῃ ἀπότομα τὸ σκιερὸ καθρέφτισμα μὲ τὶς τρεμάμενες ἀναλαμπές.

Στὸ βάθος τοῦ κόλπου πρὸς τὸ Πεταλίδι, μέσα σὲ μιὰ ροδογάλανη ἀχνάδα προβάλλουν οἱ πρασινοντυμένοι λόφοι, ἀλλοῦ κατάφυτοι, ἀλλοῦ δείχνοντας χέρσα κομμάτια γῆς. Κι' ἀπὸ κάτω τους ἡ θάλασσα σὰν ὀπάλι γυαλίζει ἀκίνητη, περιμένοντας τὸ φρέσκο ποὺ ἔρχεται ἀπ' τ' ἀνοιχτὰ νὰ τὴν κάνῃ νὰ ριγήσῃ. Στὸ βάθος μακρυὰ μόλις μαντεύεται ἡ ρόδινη σειρὰ βουνῶν τῆς Ἰθώμης κιἀνάμεσά των τὸ Βουλκάνο, κωνοειδὲς βουνὸ ποὺ ἔχει σχῆμα ἡφαιστείου, ἴσως καὶ γι' αὐτὸ νὰ ὀνομάστηκε ἔτσι. Ἐκεῖ πάνω βρίσκεται κ' ἕνα παληὸ μοναστῆρι πολὺ γραφικὸ μὲ πολλὰ βυζαντινὰ κειμήλια εἰκόνες χειρόγραφα κι' ἄλλα πολλὰ ἐνδιαφέροντα ἀντικείμενα.

⁂

Αὐτὸ τὸ μοναστῆρι εἶνε χτισμένο στὰ θεμέλια παλιοῦ ναοῦ τοῦ Διὸς Ἰθωμίτου κ' εἶνε τὸ δεύτερο τῆς Μεσσηνίας ἀπὸ ἀπόψεως σπουδαιότητος, μετὰ τὸ μοναστῆρι τῆς Δήμισβας στὴν Καλαμάτα, χρονολογούμενο ἀπὸ τῆς ἐποχῆς Λέοντος τοῦ Ἰσαύρου, κι' ὅπου φυλάσσεται ἡ περίφημη εἰκόνα τῆς Παναγίας ἡ χτυπημένη στὸ κεφάλι ἀπὸ τὸν πέλεκυν τοῦ εἰκονομάχου αὐτοκράτορος. Κ' ἐπειδὴ μιλοῦμε γιὰ τὸ μοναστήρια, δὲν πρέπει νὰ παραλείψω κ' ἕνα ἄλλο ἀξιοσημείωτο ποὺ ἀπέχει τρεῖς ὧρες καβάλλα ἀπὸ τὴν Κορώνη: Τὴν Παναγία Χρυσοκελαριά, χωμένο στὶς πλαγιὲς ἑνὸς ἀπόκρημνου βουνοῦ πάνω ἀπὸ μιὰ βαθύτατη χαράδρα. Ἡ εἰκόνα τῆς Παναγίας εἶνε ἀρχαιοτάτης ἐποχῆς, εὑρέθη δὲ δίπλα σὲ μιὰ κρυσταλλένια πηγή, ὅπου ἕνα κριάρι ἀπὸ κάποιο ποίμνιο ξεφεύγοντας πήγαινε νὰ δροσισθῇ κάποιο δειλινό. Ἡ βοσκοπούλα ποὺ τὸ εἶδε νὰ ἐπιστρέψῃ μὲ βρεμμένο τὸ μαλλί, τὸ παρακολούθησε κ' ἔτσι βρέθηκε ἡ εἰκόνα καὶ ἡ δροσερὴ πηγή, ποὺ ἦταν κρυμμένη μέσα σὲ μιὰ χορταριασμένη καὶ βαθύσκιοτη γράνα.

Σπήτια τῆς Κορώνης καὶ μιὰ βρυση.

Σοκάκι τῆς Κορώνης με καλντεριμια.

⁂

Λοιπὸν μὲ τὴν ἀνατολὴ βλέπω τὶς στέγες τῆς Κορώνης ποὺ πῆραν τὶς πρῶτες ἀχτῖνες κι' ἀπὸ κάτω τὰ καΐκάκια κι' οἱ βαρκοῦλες ποὺ ξεκινᾶνε ἢ ἐπιστρέφουν ἀπ' τὸ νυχτερινὸ ψάρεμα καὶ ποὺ φαίνονται ἀπὸ δῶ πάνω σὰν παιχνιδάκια, μιὰ σταλίτσα, τόσες δά.

Τὸ μεσημέρι ἡ βουνοσειρὰ χλωμαίνει καὶ μισοσβήνεται πίσω ἀπὸ ἀχνομπλὲ γάζες ἐνῷ ἡ θάλασσα πάνω στὸ δυνατὸ γαλάζιο της χαλὶ κεντάει πούλιες ἀσημένιες, ἐκτυφλωτικές, ἀπὸ τοῦ ἥλιου τὶς κάθετες ἀχτῖνες.

Τὸ δειλινὸ μὲ τὴ δύση, ὅλα γύρω ἀλλάζουν ὄψη, ἀλλ' ἡ Κορώνη βυθίζεται σὲ μιὰ γαλάζια σκιὰ καὶ μόνο ἡ Μεγάλη Πόρτα καὶ τὸ Στρογγυλὸ βάφονται πορτοκαλιὰ μὲ τὶς στερνὲς ἀχτῖνες τοῦ ἥλιου ποὺ γέρνοντας πίσω ἀπ' τὸ Βουλκάνο στέλνει στὴν ἄντικρυ βουνοσειρὰ τὶς γλυκύτερες ρόδινες ἀνταύγειες ποὺ σταματοῦνε στὶς προεξοχὲς σχεδιάζοντας τὶς βαθουλὲς κι' ἀποκρημνες χαράδρες μὲ καθαρὸ μπλὲ τοῦ λουλακιοῦ, κ' ἔτσι ὅσ' ὁ ἥλιος κατεβαίνει τοσο οἱ σκιὲς ἀνεβαίνουν καὶ δὲ μένουν πιὰ παρὰ οἱ ψηλότερες Ταϋγετοκορφὲς ποὺ τὸν ἀποχαιρετοῦνε τελευταῖες.

Αὐτὴ τὴν ὥρα κάποια μακρυνὴ καμπανούλα στέλνει λίγες γλυκὲς νότες στὸν αἰθέρα ἐνῷ μέσα στὴν ψυχὴ σταλάζει τὸ μέλι μιᾶς ἀνέκφραστης γαλήνης καὶ σωπαίνουμε κυτταζοντας μακρυὰ....σκύβοντας τὸ κεφάλι κυττάζοντας μέσα μας μὲ μιὰ πρωτόνοιωστη συγκίνησι μὰ καὶ νοσταλγημένη ἀπὸ καιρό.

Σὰν περάσωμε τὴν Καμάρα προχωροῦμε σ' ἕνα ἀνηφορικὸ σοκάκι γεμᾶτο χαλίκια καὶ διεσπαρμένα σπήτια, στρίβομε δεξιὰ ἀκολουθῶντας το, ὡς τὴ σιδερένια πόρτα ποὺ ὁδηγεῖ στὸ νεκροταφεῖο. Ἡ θέσις τοῦ νεκροταφείου εἶνε στὸ κέντρο τοῦ κάστρου πρὸς τὴ γωνιὰ καὶ βλέπει ὅλες τὶς γύρω θάλασσες κι' ὅλο τὸ οὐρανὸ κι' οἱ ψυχὲς τῶν πεθαμμένων κολυμποῦν σ' ἕν' ἀτελεύτητο γαλάζιο νεφέλωμα ἐκεῖ μακρυά, ἐκεῖ ψηλά, πάνω ἀπὸ τὶς κορφοῦλες τῶν κυπαρισσιῶν ποὺ μόνες ταράζουν τὴ γαλήνη τῆς ἀπόμερης αὐτῆς γωνίτσας.

Λίγο πιὸ πέρα βλέπει κανεὶς τὰ ἐρείπια μιᾶς παληᾶς βυζαντινῆς ἐκκλησίας τῆς Ἁγίας Σοφίας, ποὺ καθὼς λέγουν τὴν ἔχτισε ἡ αὐτοκράτειρα Εὐδοκία. Δυστυχῶς οὔτε τοιχογραφία οὔτε σκάλισμα σὲ μάρμαρα δὲ σώζεται. Καὶ πιὸ μέσα ἕνα καινούργιο μοναστῆρι καλογραιῶν σὰν στρίβομε τὸν κάβο τῆς Λειβαδιᾶς πηγαίνοντας πρὸς τὴ Μεθώνη, ποὺ τὰ κελλάκια του ἀσπρίζουν ἀπὸ τὸ πέλαγο χτισμένα στὰ μπεντέμια, μὲ τὶς μαῦρες πορτίτσες καὶ τὰ βαθουλὰ παραθυράκια κυττάζοντας στὸ μακρυνὸ ἀτελείωτο ὁρίζοντα.

Ἀπ' αὐτὸ τὸ ἐργατικὸ μοναστῆρι βγαίνουν ὡραῖα μεταξωτά, ψάθες ποὺ τὶς στρώνουν κατὰ γῆς, κάλτσες καὶ ἄλλα χρήσιμα γιὰ τὸν τόπο πράγματα. Τὸ ἔχτισαν μὲ τὴν κεντρικὴν του ἐκκλησία Ἅγ. Γιάννης νεαρὲς καλογρηοῦλες ποὺ ἀπαρνήθηκαν τὸν κόσμο χαρίζοντας τὴ λιγοστή τους προῖκα γιὰ τὴν ἀνέγερσι τοῦ ἀσύλου.

Ἀριστερά, ἀνάμεσ' ἀπὸ τοὺς βράχους ἦτανε τὸν παληὸ καιρὸ μιὰ σκαλήτσια κρυφὴ ποὺ ἔφτανε σ' ἕνα μικρὸ κόλπο κοντὰ στὴ Λειβαδιᾶ κι' ὅπου ἀπεβιβάζον ναν κρυφὰ τὴ νύχτα.

ΑΘΗΝΑ ΤΑΡΣΟΥΛΗ

Α. Κ. ΤΡΑΥΛΑΝΤΩΝΗ

Η ΚΟΡΗ ΤΟΥ ΠΡΟΔΟΤΗ

ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ
(ΑΠΟ ΤΗ ΣΕΙΡΑ "ΔΟΥΛΩΝ ΨΥΧΕΣ,,)

19

στερα ὁ Σακελλάριος τοῦ ἔδωσε τὸν κατάλογο τῶν παλληκαριῶν. Ἐδιάβασε τὰ ὀνόματα μιὰ δυὸ φορές, ὕστερα ἐζήτησε μολύβι καὶ ἔσβησε τρία τέσσερα ὀνόματα, εἴτε γιατὶ τοὺς θεωροῦσε δει-, εἴτε γιατὶ δὲν εἶχε ἐμπιστοσύνη στὴν κή τους εἰλικρίνεια. Δὲν ἐφέραμε μμιὰ ἀντίρρησι σ' αὐτό· ἀπὸ τὴ στιγμὴ ἐκείνη νοιώθαμε ὅτι αὐτὸς ἦταν ὁ ἀρχηγός μας, ὁ Καπετάνος, ὅπως τὸν ὠνομάσαμε καὶ ὅπως τοῦ ἔμεινε ἀπὸ τότε τὸ ὄνομα, τόσο ὥστε οἱ περισσότεροι τώρα δὲν ξέρουν κἂν τὸ ἀληθινὸ ὄνομά του.

Ὅταν μᾶς ἀποχαιρέτησε πρῶτος ὁ Σακελλάριος τὸν ἀγκάλιασε καὶ τὸν ἐφίλησε εἰς ὅλοι τὸν μιμηθήκαμε.

προετοιμασίες τελείωσαν πολὺ γλή- ὁ γενικὸς πρόξενος, ὅταν τὸν ἐγνώ- ἔμεινε ἐνθουσιασμένος. Ἕνας ἕνας ὁρκίζονταν στὸ παρεκκλήσι τοῦ Γεωργίου τοῦ νεομάρτυρος, καὶ ἔπαιρνε τὰ ὅπλα του καὶ τὰ ἀναλο- οσέκια· τὰ χρήματα παραδόθηκαν α χέρια τοῦ Καπετάνου νὰ τὰ διαθέτη ὐτὸς ὅπως ἐνόμιζε καλύτερα.

Ἐβγαιναν λίγοι λίγοι νύχτα, ἄλλοι ἀπὸ ὸ Ροντοβάνι, ἄλλοι ἀπὸ τὰ Καγκέλια, λοι κατὰ τὴν Καστρίτσα, ἄλλοι κατὰ Καστανοχώρια, ἄλλοι κατὰ τὸ Μπισδοῦνι, ὅπως ἐρχόντανε στὸν καθένα βολικώτερα. Ἡ γενικὴ συνάντησις ἔμελλε νὰ γίνη στὴν Ντοβρά, στὸ σπῆτι τοῦ Γερομίχα, ὅπου εὕρισκαν πάντα κατάλυμα κυνηγοί. Ὁ Καπετάνος βγῆκε τελευταῖος, καὶ ὡς τὴν τελευταία ὥρα ἐξακολουθοῦσε κανονικὰ καὶ ἥσυχα τὴν ὑπηρεσία του στὴ Ρεζῆ, ὥστε δὲν ἔδωσε μμιὰ ὑποψία.

Στὸ διάστημα αὐτὸ πολὺ λίγο τὸν εἴδαμε, λίγα τὸν ἐρωτήσαμε καὶ αὐτὸς ἄλλο δὲν μᾶς εἶπε. παρὰ ὅτι τρεῖς ἀκόμα ἀπὸ γραμμένους στὸν καταλογο ἀρνήν τὴν τελευταία στιγμή· ἀλλὰ οὔτε αρέσκεια ἔδειξε γιὰ τοῦτο οὔτε φόβο πως μᾶς προδώσουν· εἶχε ἐμπιστοσύνη γάλη στὸν ἑαυτό του· μᾶς εἶπε ἀκόμα ὄχι βέβαια γιὰ νὰ ζητήση τὴν ἄδειά μας, ὅτι ἔκανε πρωτοπαλλήκαρό του τὸ Ρεντίφη, ἕνα Καραββατιανὸ ἀσπροσκούφη παληό του ἐχθρό, καὶ θεωροῦσε ἀφωσιωμένο του ἕναν πελώριο Ἀρβανιτόβλαχο, ὡς τότε τσοπάνη στὰ πρόβατα τοῦ Σαμῆ, ποὺ ἐμεῖς ἴσα ἴσα τὸν θεωρούσαμε τὸν πιὸ ὕποπτον· ἀλλὰ καὶ πάλι δὲν ἐφέραμε καμμιὰ ἀντίρρησι.

Δὲν μᾶς ἀποχαιρέτησε πρὶν φύγῃ, καὶ οὔτε μάθαμε ποτὲ πῶς χωρίστηκε ἀπὸ τὴ γυναῖκα του τὴν τόσο ἀγαπημένη.... ἐμάθαμε μόνο γι' αὐτὴ ὅτι ἄφησε τὸ σπητάκι της καὶ πῆγε καὶ κάθησε στὴ Ντεντερούτση, μὲ μιὰ γρηὰ θειὰ τοῦ ἀνδρός της, σ' ἕνα φτωχόσπητο χωμένο μέσα σὲ μιὰ μεγάλη μάνδρα.

Ἂν δὲν τὸν εἴδαμε ὅμως, γλήγορα τὸν ἀκούσαμε τὸν Καπετάνο καὶ τα παλληκάρια του.

Ἡ Ρουμανία εἶχε στείλη βλοχοδασκάλους στὸ Περιβόλι καὶ στὴν Ἀβδέλλα· ἕνας λοιπὸν ἀπὸ αὐτούς, κουτσόβλαχος ὄργανο πληρωμένο, παρουσιάστηκε μιὰ Κυριακὴ στὴ Λάϊστα καὶ ἄρχισε ἀπολείτουργα νὰ βγάνῃ λόγο στὴν ἐκκλησιά.

Μιλοῦσε κουτσοβλάχικα, ἐπαινοῦσε τὴ Ρουμανία, τὴν ἔλεγε μεγάλη δύναμι, πλούσια, πολιτισμένη ποὺ μόνη αὐτὴ μποροῦσε νὰ τοὺς ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τὴν Τουρκιὰ καὶ νὰ τοὺς κάμῃ εὐτυχισμένους· κατηγοροῦσε τὴν Ἑλλάδα ποὺ οὔτε στρατὸ εἶχε, οὔτε χρήματα, οὔτε κυβέρνησι, καὶ ποὺ ἤθελε μολαταῦτα νὰ ὑποδουλώσῃ αὐτὴ τοὺς ρουμάνους καὶ νὰ τοὺς κάμῃ δυστυχισμένους, γιατὶ οἱ Γιονάνηδες καὶ ξένοι ἦταν καὶ φτωχοὶ καὶ κλέφτες ὅλοι, ποὺ θέλανε νὰ πλουτήσουν μὲ τὸν κόπο τῶν ρουμάνων καὶ να πάρουν τὰ πρόβατά τους. Τοὺς ἔφερνε πολλὰ χαιρετήματα ἀπὸ τὸ βασιλῆᾶ τους τὸν ντόμνου Κάρολο, ποὺ ζητοῦσε ἀπ' αὐτοὺς τ' ἀγαπημένα του παιδια νὰ τοῦ κάμουν μιὰν ἀναφορὰ καὶ νὰ τοῦ λένε τὶ θέλουν νὰ κάμῃ γι' αὐτά, κι' αὐτὸς μὲ τὴ δύναμί του καὶ τὰ ξαδέρφια του ποὺ ἦταν ὅλοι βασιλιάδες καὶ αὐτοκράτορες, δὲν θὰ τοὺς χαλοῦσε ποτὲ τὸ χατίρι.

Κατέβηκε ἔπειτα ὁ βλαχοδάσκαλος ἀπὸ τὸν ἄμβωνα, ἅπλωσε μιὰ ἀναφορὰ σὲ τραπέζι ἀπὸ πρὶν ἑτοιμασμένο στὴ μέση τῆς ἐκκλησίας, κἔδωκε καὶ ὑπογράψανε πρῶτα δυὸ-τρεῖς ἀπὸ πρὶν φυσικὰ μιλημένοι ἴσως καὶ δωροδοκημένοι. Ἡ ἀναφορὰ θὰ ἔλεγε βέβαια ὅτι αὐτοὶ σὰν Ἠπειρῶτες θέλουν νὰ ἑνωθοῦν μὲ τὴν πατρίδα τους τὴ Ρουμανία καὶ νὰ μὴν ὑποδουλωθοῦν στὴν Ἑλλάδα. Ὁ κοσμάκης, ἀγράμματος, ἀνίδεος, σαστισμένος ὅπως ἦταν καὶ βαργεστημένος ἀπὸ τὴν Τουρκιὰ ἑτοιμάζονταν νἀκολουθήσῃ στὴν ὑπογραφή, ὅταν ἄξαφνα κλειοῦνε οἱ πόρτες τῆς ἐκκλησιᾶς· ὁ Καπετᾶνος μὲ δυὸ μονάχα παλληκάρια του προχωρεῖ πιάνει τὸ κατατρομαγμένο βλαχοδάσκαλο, τὸν δένει σφιχτὰ σὲ μιὰ κολώνα, πρὶν ἀκόμα καταλάβουν οἱ ἄλλοι καλὰ-καλὰ τὶ γίνονταν, τὸν βρίζει «προδότη τοῦ ἔθνους του πουλημένον» ὕστερα λέει λίγα λόγια στοὺς χωρικούς, γιατὶ ξέρει καὶ νὰ μιλῇ ὅταν πρέπει· τοὺς ἐξηγεῖ πὼς τὴ Ρουμανία τὴ χωρίζουν ἀπὸ τὴν Ἤπειρο δυὸ βασίλεια, ἐνῷ ἀπὸ τὴν πατρίδα μας τὴν Ἑλλάδα δὲ μᾶς χωρίζει οὔτε μιᾶς ἡμέρας δρόμος, ὅσα ἄλλα τέλος πάντων λογικὰ μποροῦσε νὰ τοὺς πῇ, σχίζει τὴν ἀναφορὰ τοῦ βλαχοδασκάλου καὶ τοὺς βάνει καὶ ὑπογράφουν μιὰν ἑλληνικὴ ἀναφορὰ στὴν ἑλληνικὴ κυβέρνησι, ὅπου ζητοῦσαν τὴν ἕνωσί τους μὲ τὴν Ἑλλάδα καὶ ὅσα ἄλλα ἦταν χρήσιμα νὰ γραφτοῦν ἐκεῖνον τὸν καιρό. Ὕστερα ἔφτυσε τὸ βλαχοδάσκαλο, τοῦ εἶπε ὅτι δὲ μολύνει τὸ χέρι του νὰ τὸν σκοτώσῃ ἄοπλον καὶ μέσα στὴν ἐκκλησιά, ἀλλα τοῦ ὑποσχέθηκε νὰ τὸ κάμῃ ὅταν ἄλλη φορὰ τὸν ἀπαντήσῃ στὸ δρόμο του, καὶ τὸν ἀπόλυσε.

Ἡ ἀναφορὰ σὲ λίγο ἦταν στὰ χέρια τοῦ προξένου καὶ ἀπὸ κεῖ στὸ ὑπουργεῖο τῶν Ἐξωτερικῶν· καὶ ὕστερα ἀπὸ λίγες ἡμέρες ὁ πρόξενος μᾶς ἐκοινοποιοῦσε μιὰ εὐαρέσκεια τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως γιὰ τὴν ἐθνική μας δρᾶσι. Τὸ δεύτερο κατόρθωμα τοῦ Καπετάνου ἦταν στὸ Τσιπέλοβο. Ἕνας γιούσπασης Κρητικὸς ἐβασάνιζε τοὺς δυστυχισμένους Ζαγορίσιους. Καὶ τὴν ἡμέρα τῆς Ὑπαπαντῆς τοὺς ἔβγαλε ὅλους ἀπὸ τὴν ἐκκλησία, χωρὶς νὰ κάμῃ διάκρισι ἡλικίας, φύλου, κοινωνικῆς θέσεως καὶ μὲ τὸ βούρδουλα στὰ χέρια αὐτός, ὁ τσαούσης του καὶ δυὸ τρεῖς νιζάμηδες τοὺς ἀνάγκαζαν νὰ δουλεύουν γύρω ἀπὸ τὸ κονάκι του, νὰ φκιάσουν τάχα πιάδι, πράγματι ὅμως γιὰ νὰ τοὺς βασανίσουν καὶ νὰ τοὺς ἐξευτελίσουν· κάποιος ζωηρότερος θέλησε νὰ διαμαρτυρηθῇ, ὁ γιούσμπασης τὸν ἔβαλε κάτω καὶ τὸν χτυποῦσε μὲ τὸ κοντάκι τοῦ πιστολιοῦ του. Ἐκείνη τὴ στιγμὴ ἀπὸ μιὰ γειτονικὴ ραχούλα ἔφυγε ἕνα βόλι μὲ τόση εὐστοχία, ὥστε πέταξε τὰ μυαλὰ τοῦ γιούσμπαση, χωρὶς νὰ πειράξῃ τὸ χωρικὸ ποὺ ἦταν σχεδὸν ἕνα σῶμα μὲ τὸν Τοῦρκο· ὁ Καπετάνος μὲ τὰ μισὰ παλληκάρια του ὥρμησαν καὶ σκότωσαν στὰ χέρια καὶ τὸν τσαούση, ξαρμάτωσαν καὶ δείρανε τοὺς νιζάμηδες καὶ ὕστερα τοὺς φόρτωσαν τὰ δυὸ πτώματα καὶ τοὺς ἔστειλαν στὰ Γιάννινα μὲ τὴ φοβέρα νὰ μὴν ξεμυτίσῃ πιὰ Τοῦρκος στὸ Ζαγόρι, γιατὶ ἀπὸ κείνην τὴν ἡμέρα δὲν εἶχε βασιλῆᾶ τὸ Σουλτάνο τὸν κερατᾶ, ἀλλὰ τὸ Γεώργιο Α'.

Σὲ λίγο ἀκούστηκε κατὰ τὸ Δέλβινο καὶ χτύπησε μιὰ συμμορία ἀρβανίτικη, ὅπου ἔχασε κι' αὐτὸς δυὸ παλληκάρια του· πρὶν τὸν φθάσουν ἐκεῖ τὰ ἀποσπάσματα, βρέθηκε στὴν Τσαρκοβίτσα, ἀπὸ κεῖ στὰ Κατσανοχώρια καὶ κατάντησε ἐκεῖ ποὺ τὸν κυνηγοῦσαν στὰ Κούρεντα, αὐτὸς νὰ λημεριάζῃ στοὺς Λυγγιάδες, ἀπάνω ἀπὸ τὰ Γιάννινα ἢ στὴν Καστρίτσα ἢ καὶ νὰ πίνῃ νερὸ ἀπὸ τὴν Τραμπάτοβα.

Οἱ Τοῦρκοι μέσα τὰ εἶχαν χαμένα· τὰ ἀποσπάσματα ἀπὸ νιζάμιδες εἴτε ἀπὸ σουβαρῆδες (ἐφίππους χωροφύλακας) ποὺ βγαίνανε νὰ τὸν κυνηγήσουν, ἢ τὸν ἄκουαν μόνον χωρὶς νὰ τὸν βλέπουν, ἢ ἂν κατώρθωναν νὰ τὸν ἰδοῦν, γύριζαν δεκατισμένα καὶ κατατρομαγμένα· τὸ Μιτσικέλι καὶ ἡ Ὀλύτσκα ἔγιναν βασίλειά του, καὶ οἱ Τοῦρκοι μέσα κατάντησαν νὰ ζητοῦν ἀπὸ μᾶς ἀσφάλεια καὶ προστασία.

— Αἴ, τζάνουμ, μοῦ ἔλεγε τότε ὁ φίλος μου ὁ Νισὰτ-μπέης, ἦρθε πάλι ὁ καιρός σας, μὲ πόλεμο σᾶς τὰ πήραμε, μὲ πόλεμο μᾶς τὰ παίρνετε πάλι· (ὁ Νισάτμπεης δὲν ἤξερε, βλέπεις, τὴν ἱστορία). Μὰ καὶ μεῖς τζάνουμ Τασούλα, ἀπὸ τὴν κόκκινη μηλιὰ δὲν εἴμαστε, γιὰ νὰ φύγουμε, Ἠπειρῶτες εἴμαστε, σὰν ἀδέρφια θὰ ζήσωμε πάλε μαζύ.

Ἔτσι κατωρθώθηκε στὸ συνέδριο τοῦ Βερολίνου νὰ παρουσιασθῇ ὅλη ἡ Ἤπειρος ἐπαναστατημένη καὶ νὰ ἐπιδικασθῇ στὴν Ἑλλάδα ἡ γραμμὴ τοῦ Καλαμᾶ. Ἔτυχε τότε ὁ Καπετᾶνος μὲ τὰ παλληκάρια του στὴ Ζίτσα, στὸ σπῆτι τοῦ Λιόντου, ὅπου τοὺς ἔφθασε ἡ εἴδησις. Τοὺς ἐπῆρε τότε ὅλους καὶ πήγανε στὸ Θεογιόφυρο στὸν Καλαμᾶ, ἕνας παπᾶς ἁγίασε τὸ νέο ἑλληνικὸ σύνορο, καὶ δακρυσμένοι ἀπὸ χαρὰ ἀγκαλιαστήκανε καὶ φιληθήκανε σὰν ἐλεύθεροι ὅλοι

Ἀχ! σ' ἀφίνει ἡ Γαλλία! Τί νὰ σοῦ πῶ κὺρ Βρασίδα μου! ἐγὼ εἶμαι ἕνας ἄνθρωπος ποὺ μυῖγα δὲν σκοτώνω, μὰ ἂν τύχῃ καὶ μοῦ πέσῃ καμμιὰ φορὰ στὰ χέρια μου ἐκεῖνο τὸ τουρκόσπαρμα ὁ Σαὶντ-Ἰλαίρ, τὸ μεγαλύτερο κοψίδι του θὰ μείνῃ τὸ αὐτί του.

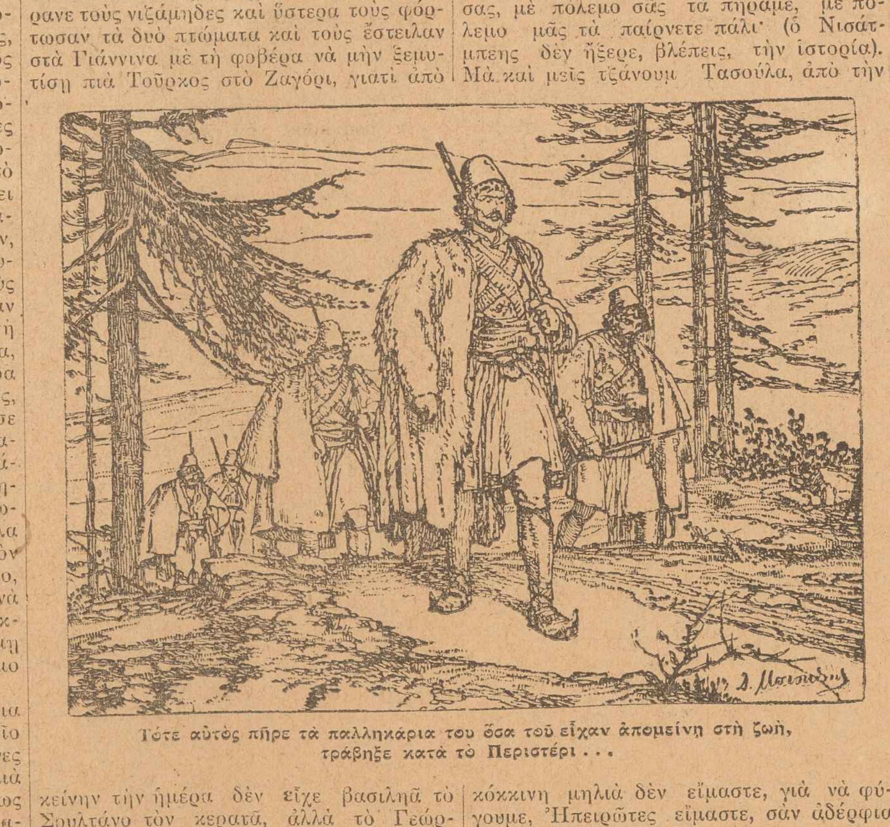

Τότε αὐτὸς πῆρε τὰ παλληκάρια του ὅσα τοῦ εἶχαν ἀπομείνῃ στὴ ζωή, τράβηξε κατὰ τὸ Περιστέρι...

— Ἔννοια σου, κὺρ Τασούλα μου, εἶπε πικρὰ ὁ προξενικὸς ἀκόλουθος, καὶ δὲν θὰ σοῦ δοθῇ εὐκαιρία νὰ φανῇς τόσο αἱμοχαρής, ἐξακολούθησε μόνον τὴν ἱστορία σου, γιατὶ μοῦ κίνησες τὴν περιέργεια, πῶς ὕστερα αὐτὸς ὁ ἐθνικὸς ἥρως κατάντησε προδότης.

— Τί νὰ ἐξακολουθήσω κὺρ Βρασίδα μου. Νά· ἡ Ἄρτα ἐλευθερώθηκε, οἱ Ἀρτινοὶ μαθὲ ποὺ γιὰ νὰ διαλαλήσουν τὰ λεμόνια τους φωνάζει ὁ καθένας ἀπὸ μιὰ συλλαβή, γιατὶ δὲν ἔχει κανεὶς τὴ δύναμι νὰ πῇ ὁλόκληρη τὴ λέξι· καὶ μᾶς ἐπροκάλεσε πάλι ὁ πρόξενος καὶ μᾶς εἶπε ὅτι ὅλα τώρα τελείωσαν καὶ πρέπει νὰ διαλυθῇ ἡ συμμορία τοῦ καπετάνου· ὅσοι θέλουν καὶ μποροῦν, νὰ περάσουν τὰ σύνορα καὶ νὰ μποῦνε στὴν Ἑλλάδα, γιὰ τοὺς ἄλλους θὰ φροντίσῃ ἡ κυβέρνησις νὰ δοθῇ ἀμνηστεία.

Καὶ μεῖς οἱ βαρυόμοιροι, οἱ ντροπιασμένοι τὸ παραγγείλαμε αὐτὸ στὸν καπετᾶνο, ποὺ περιφέρονταν τότε γύρω ἀπὸ τὴ λίμνη γιὰ νὰ μαθαίνει τὰ νέα.

Τὸ σφάξιμο τῆς καρδιᾶς του στὴν εἴδησι αὐτή, κανένας δὲν τὸ εἶδε.

Μᾶς ἀπάντησε ὅτι θὰ ὑπακούσῃ καὶ τώρα στὴν πατρίδα, ὅπως πάντα καὶ θὰ περάσῃ τὸ σύνορο μὲ τὰ παλληκάρια του, ν' ἀφίσῃ ἥσυχο τὸν καταδικασμένο τόπο. Ἀλλὰπρὶνἀφήσῃ τὴ σκλαβωμένη Ἤπειρο εἶχε μιὰ ἀπαίτησι· νὰ μπορέσωμε μὲ κάθε τρόπο, μὲ τὴν ὑποστήριξι τοῦ προξενείου, μὲ δωροδοκία, μὲ ὅτι μποροῦμε τέλος πάντων νὰ βγάλωμε ἀπὸ τὰ Γιάννινα τὴ γυναῖκα του· τοῦ τὸ εἴχαμε ὑποσχεθῇ ὅτι θὰ τὴν προστατεύσωμε καὶ ἦταν ὥρα νὰ ἐκτελέσωμε τὴν ὑπόσχεσί μας· ἀλλιῶς αὐτὸς δὲν θἄφευγε νἀφίσῃ τὴν γυναῖκα του στὰ χέρια τῶν Τούρκων κι' ἂς γίνονταν ὅ,τι γίνονταν.

Ἐπέσαμε τότε ὅλοι μονοὶ διπλοὶ γιὰ νὰ τὸ κατορθώσωμε, δεσπότης, παπάδες, προεστοί, προξενικοί, λαὸς ὁλόκληρος ποὺ τὸν ἐλάτρευε τὸν ἥρωά του, ἀλλὰ ἤθελε καὶ τὴ δική του τὴν ἡσυχία· συμβούλια, διαβούλια, σχέδια, ἀπόπειρες ὅσες θέλεις. στάθηκε ἀδύνατο νὰ τὸ κατορθώσωμε· θέλεις ποὺ ὁ καθένας τότε συλλογίζοταν μόνον τὸ κεφάλι του καὶ ἀδιαφοροῦσε γιὰ τὸν ἄνθρωπο αὐτόν, ποὺ δὲν τὸν χρειαζόμαστε πιά, θέλεις γιατὶ ὁ Σαμῆς ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριὰ τὸ εἶχε πάρῃ ἀπόφασι νὰ ματαιώνῃ κάθε μας προσπάθεια, εἴτε γιατὶ ἀπὸ τότε τὴν εἶχε βάλῃ στὸ μάτι, εἴτε γιατὶ ἤξερε τὴν ἀπόφασι τοῦ ἀνδρός της καὶ ἤθελε νὰ τὸν κρατήσῃ στὸ Τούρκικο γιὰ νὰ τὸν καταστρέψῃ...

— Ὁ Σαμῆς;

— Μάλιστα· αὐτὸς ὁ βρωμόψυχος, ποὺ θὰ γίνῃ ἀπόψε τζίνι δὲ θὰ γλυτώσῃ· σὰν σὲ βλέπω καὶ μὲ βλέπεις θὰ βρυκολακιάσῃ ὁ Σαμῆς, ὅσο κι' ἂν τὸν κοπανίσαμε σήμερα μερχούμη καὶ ραχμετλῆ. Αὐτός, αὐτὸς βρίσκονταν πάντα μπροστά μας· αὐτὸς εἶχε στὸ χέρι του τοὺς ἀξιωματικοὺς καὶ τοὺς πασσάδες, γιατὶ ὅλους τοὺς ἐδάνειζε καὶ ὅλους τοὺς ἐμπούκωνε μὲ τοὺς παράδες του· αὐτός, μὲ τὶς ἀποφάσεις ποὺ εἶχε ἀπὸ τὰ δικαστήρια στὰ χέρια του, ὥριζε τόσες ξένες περιουσίες καὶ τόσους ἀνθρωπάκηδες φοβέριζε καὶ τοὺς ἔκανε ὄργανά του, χαφιέδες του, καὶ παραμόνευε καὶ ἐματαίωνε κάθε μας κίνησι.

Ὁ δυστυχισμένος ὁ ἄνδρας της ἔφθασε νὰ μᾶς ζητάῃ νὰ τὴ βγάλωμε ὅπως ὅπως μακάρι καὶ ὡς τὸ Κοτσελειό, μακάρι καὶ ὡς τὸ χάνι τοῦ Ἐμίναγα, καὶ ἀπὸ κεῖ θὰ μποροῦσε νὰ τὴν ἁρπάξῃ καὶ νὰ πάρῃ τὰ βουνά, ὅσο νὰ φθάσῃ στὸ Περιστέρι, τὸ νέο ἑλληνικὸ σύνορο.

Ἀδύνατο, ἀδύνατο.

Εἴδαμε κι' ἀποείδαμε, ρίξαμε ὅλα τὰ βάρη στὸ Σαμῆ, τοῦ τὸ παραγγείλαμε καὶ ὁ ἕνας κοντὰ στὸν ἄλλον τραβήξαμε χέρι καὶ κυττάξαμε τὴν ἡσυχία μας, νὰ τὰ βολέψωμε πάλι μὲ τοὺς Τούρκους.

Τότε αὐτὸς πῆρε τὰ παλληκάριά του ὅσα εἶχαν μείνῃ στὴ ζωή, τράβηξε κατὰ τὸ Περιστέρι καὶ κεῖ σὲ κάποια σπηλιὰ μέσα τοὺς φανέρωσε τὴν κατάστασι καὶ τὴν ἀπόφασί του, τοὺς εἶπε ὅτι αὐτὸς δὲ μποροῦσε νὰ φύγῃ, ἀπὸ αὐτοὺς ὅμως ὅποιος ἤθελε ἦταν ἐλεύθερος νὰ φύγῃ καὶ νὰ περάσῃ στὸ ἑλληνικό, ὅπου θἄβρισκε προστασία καὶ ψωμί· ἐδῶ δὲν εἶχε πιὰ λουφέ, αὐτὸς θὰ ζοῦσε τώρα σὰν ληστὴς καὶ σὰν ἀδικητὴς χριστιανῶν καὶ Τούρκων. Οἱ περισσότεροι, μὲ λύπη μεγάλη καὶ μὲ σπαραγμὸ τὸν ἄφησαν καὶ πέρασαν τὸ σύνορο, τέσσαρες μοναχὰ ἀποφάσισαν νὰ συμμερισθοῦνε τὴν τύχη του· δυὸ παιδιὰ ἀπὸ τὴν Καρραβατιά, ὁ Ρεντίφης τὸ πρωτοπαλλήκαρό του καὶ ὁ γιγαντόσωμος Ἀρβανιτόβλαχος ὁ πρώην βοσκὸς τοῦ Σαμῆ, ποὺ εἶχε γιὰ τὸν Καπετᾶνο του ἀφοσίωσι, σχεδὸν ἐρωτική.

(Ἀκολουθεῖ)

Τὰ γεγονότα τῆς ἑβδομάδος

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΑΓΓΛΟ-ΕΛΛΗΝΙΚΟΥΣ ΑΓΩΝΑΣ

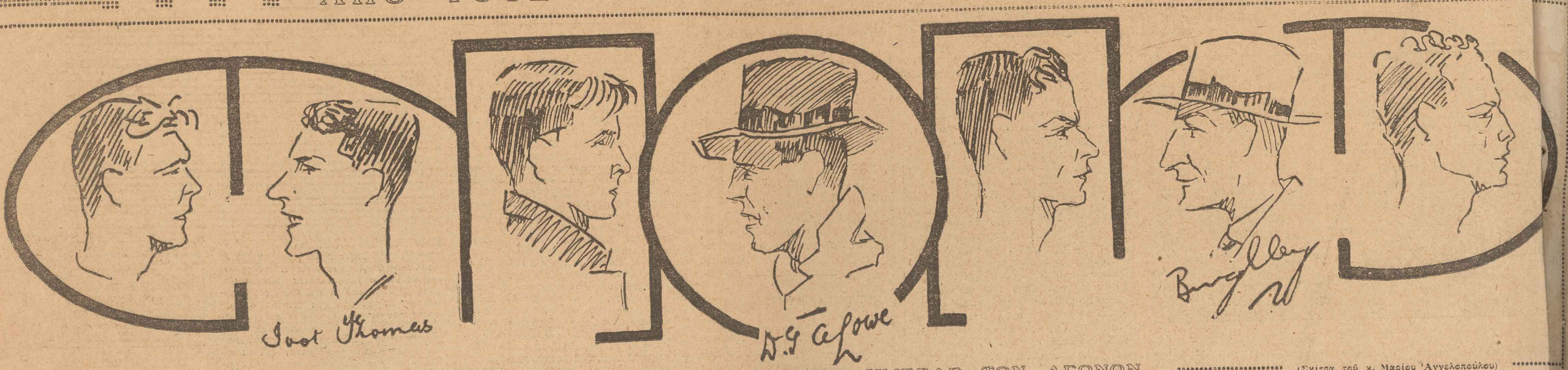

ΟΙ ΑΓΓΛΟΙ ΝΙΚΗΤΑΙ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΗΜΕΡΑΣ ΤΩΝ ΑΓΩΝΩΝ

(Σκίτσα τοῦ κ. Μαρίου Ἀγγελοπούλου)

Ρ. Λ. ΧΑ'Ι'ΑΤ Τρίτος νικητὴς εἰς τὸ ἀγώνισμα τοῦ ἅλματος ἐπὶ κοντῷ.

Α. ΤΟΜΑΣ Πρῶτος νικητὴς τοῦ δρόμου ἀντοχῆς 5000 μέτρων, ὁ νικήσας τὸν Κράνην.

Μ. ΩΚΛΕ'Υ' Πρῶτος νικητὴς τοῦ δρόμου 100 μέτρων, καὶ τρίτος νικητὴς εἰς τὸ τριπλοῦν ἅλμα.

Δόκτωρ **ΛΟΟΥ** Ὀλυμπιονίκης, πρῶτος νικητὴς τοῦ δρόμου 800 μέτρων.

Δόκτωρ **Β. ΝΟΡΤΟΝ** Ὀλυμπιονίκης δεύτερος νικητὴς τοῦ δρόμου 100 μέτρων.

Λόρδος **ΜΠΑΡΚΛΕ'Υ'** Πρῶτος νικητὴς τοῦ δρόμου 400 μέτρων μετ' ἐμποδίων. Εἶνε καὶ ὁ πρωταθλητὴς τῆς Εὐρώπης.

Λ. ΓΟΥΟΥΝΤ Πρῶτος νικητὴς εἰς τὸ ἀγώνισμα τῆς σφαιροβολίας.

ΑΝΟΙΞΙΑΤΙΚΕΣ ΕΚΔΡΟΜΕΣ

ΞΥΛΟΚΑΣΤΡΟ ΚΑΙ ΜΥΣΤΡΑΣ

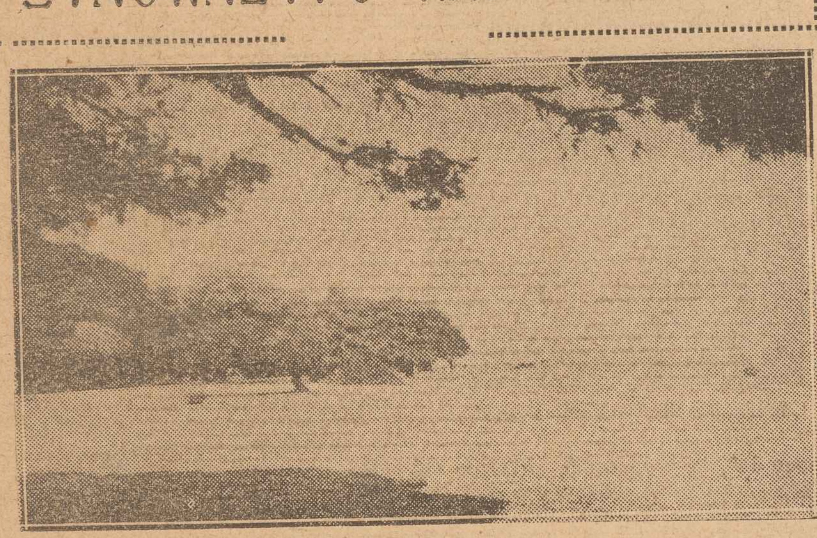

ΞΥΛΟΚΑΣΤΡΟ

[Φωτογραφία Κας Νίνας Ναούμ].

Κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ Πάσχα πρόκειται ἐφέτος νὰ ὀργανωθοῦν πλεῖσται ἐκδρομαὶ πρὸς διαφόρους διευθύνσεις. Ἐκτὸς τῶν μεγάλων ἐκδρομῶν εἰς Ἰταλίαν καὶ εἰς Παλαιστίνην, διὰ τὰς ὁποίας ἐγράψαμεν ἤδη, καὶ ἄλλαι μεγάλαι ἐκδρομαὶ θὰ γίνουν, αὐταὶ ὅμως εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Ἑλλάδος.

Οἱ Ἀθηναῖοι ἔτσι θὰ λάβουν εὐκαιρίαν νὰ ἐκδράμουν εἰς διαφόρους ἀρχαιολογικοὺς τόπους εἰς ἄλλα σημεῖα τῆς Ἑλλάδος, ὅπου θὰ θαυμάσουν καὶ μνημεῖα καὶ φυσικὰς καλλονὰς καὶ θ' ἀναπνεύσουν εἰς ἕνα περιβάλλον πλέον ἥσυχον καὶ ἀναπαυτικόν...

Πολὺ ὡραία καὶ ἐξαιρετικὰ ἐνδιαφέρουσα μεταξὺ τῶν ἐκδρομῶν τούτων θὰ εἶνε ἡ μέχρι Ξυλοκάστρου. Ἐκεῖ εἰς τὴν μαγευτικὴν παράλιον πόλιν τῆς Πελοποννήσου, πρόκειται κατὰ τὴν Παρασκευὴν τοῦ Πάσχα (29ην Ἀπριλίου) νὰ γίνουν τ' ἀποκαλυπτήρια τοῦ μνημείου τῶν πεσόντων κατὰ τοὺς πολέμους ἐκ τῆς περιφερείας Ξυλοκάστρου. Τὸ μνημεῖον θὰ εἶνε μεγαλοπρεπὲς καὶ ἐπιβλητικόν. Ἔχει φιλοτεχνηθῇ ἀπὸ τὸν γλύπτην κ. Γ. Δημητριάδην, διὰ συνδρομῆς πολλῶν κατοίκων τοῦ Ξυλοκάστρου.

Εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην, ἡ ὁποία θὰ συνδυασθῇ καὶ μὲ ἐπιτοπίους διασκεδάσεις, θὰ παρευρεθοῦν πολλοὶ Ἀθηναῖοι, ἐπίτηδες μεταβαίνοντες ἐκεῖ. Πρὸς διευκόλυνσιν τῶν ἐξ Ἀθηνῶν ἐκδρομέων, ὁ σύνδεσμος τῶν ἐφέδρων τοῦ Ξυλοκάστρου «Ἀναγέννησις» συνεννοήθη μὲ τὴν ἑταιρείαν Σ.Π.Α.Π. ὅπως κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς ταύτης διατεθῇ ἔκτακτος ἁμαξοστοιχία διὰ τὴν ἐξ Ἀθηνῶν εἰς Ξυλόκαστρον μετάβασιν καὶ τὴν ἐπιστροφήν των. Ἡ ἑταιρεία διάθεσεν ἤδη τὴν ἁμαξοστοιχίαν ταύτην καὶ οἱ ἐκδρομεῖς ἑτοιμάζονται. Μαζὺ μὲ αὐτοὺς θὰ μεταβοῦν εἰς τὸ Ξυλόκαστρον καὶ μερικοὶ ἀπὸ τοὺς ἐπισήμους ὅπως παρευρεθοῦν εἰς τὴν ἑορτήν.

Μαζὺ μὲ τὴν ὀργάνωσιν τῆς ἑορτῆς αὐτῆς, μαθάνομεν ὅτι ὁ σύνδεσμος τοῦ Ξυλοκάστρου «Ἀναγέννησις» ἀνέλαβε τὴν πραγματοποίησιν καὶ ἄλλων ἐνδιαφερόντων τὸ Ξυλόκαστρον ἔργων. Οὕτως ἵδρυσεν ἐκεῖ σχολὴν καλῶν τεχνῶν μὲ τμῆμα ζωγραφικῆς ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ καλλιτέχνου κ. Ν. Σαντοριναίου καὶ μὲ τμῆμα ἀπαγγελίας ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ καθηγητοῦ καὶ λογοτέχνου Ν. Λιβαδᾶ. Τώρα δὲ πρόκειται νὰ ἱδρυθῇ καὶ τμῆμα μουσικῆς.

Ὁμοίως ὁ σύνδεσμος «Ἀναγέννησις» θὰ καταγίνῃ εἰς τὴν κινηματογράφησιν τῶν φυσικῶν καλλονῶν καὶ τῆς ζωῆς τοῦ Ξυλοκάστρου. Πρώτη δὲ ἀρχὴ αὐτῆς τῆς κινηματογραφήσεως θὰ γίνῃ κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν ἀποκαλυπτηρίων τῶν πεσόντων. Κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην θὰ κινηματογραφηθῇ, ὄχι μόνον ἡ τελετή, ἀλλὰ καὶ ὁ μαγευτικὸς πευκὼν τοῦ Ξυλοκάστρου καὶ ἄλλα ἀξιοθέατα μέρη τῆς πόλεως. Συγχρόνως θὰ ἐκδοθῇ ὑπὸ τῆς «Ἀναγεννήσεως» καὶ λεύκωμα τοῦ Ξυλοκάστρου, τὸ ὁποῖον θὰ περιέχῃ πᾶν ὅ,τι ἀφορᾷ τὸ Ξυλόκαστρον καὶ ὡραίας σχετικὰς εἰκόνας.

Ἄλλη ὡραία ἐκδρομὴ θὰ γίνῃ κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ Πάσχα εἰς τὸν Μυστρᾶν.

Ἐκεῖ εἰς τὰ τελευταῖα ἀνατολικὰ ἀκροβούνια τοῦ Ταΰγετου, πάνω ἀπὸ τὴν πεδιάδα, ὅπου βασίλευε ἄλλοτε ἡ ἀρχαία Σπάρτη θὰ δεχθῇ τοὺς ἐκδρομεῖς ἡ παλαιὰ πρωτεύουσα τῶν Ἑλλήνων δεσποτῶν τοῦ Μωρηᾶ.

Ἡ θέα ἀπὸ ἐκεῖ εἶνε μαγευτική.

Στὰ πόδια τοῦ Μυστρᾶ ἐκτείνεται ὅλος ὁ κάμπος τῆς Σπάρτης, ποὺ ἔβρεχε ὁ ποταμὸς Εὐρώτας. Ἐκεῖ ἀνάμεσα εἰς τὰ γραφικὰ καὶ γκρεμισμένα τείχη του εὑρίσκονται ἑπτὰ βυζαντινὲς ἐκκλησίες τοῦ 13ου, 14ου καὶ 15ου αἰῶνα, ἡ μιὰ πιὸ περίφημη ἀπὸ τὴν ἄλλη, καθὼς καὶ ἐρείπια ἀπὸ τὰ παλάτια τῶν Παλαιολόγων. Κατὰ σειρὰν ἐκτίσθησαν οἱ Ἅγιοι Θεόδωροι τοῦ Βροντοχιοῦ, ἡ Ἁγιὰ Σοφιά, ἡ Εὐαγγελίστρια, ἡ Παναγιὰ τοῦ Βροντοχιοῦ (Ἀφεντικό), ἡ Μητρόπολις, ἡ Περίβλεπτος καὶ ἡ Παντάνασσα. Ἀπ' αὐτὲς οἱ τρεῖς πρῶτες εἶνε ἀρκετὰ κατεστραμμένες καὶ ἦσαν κοσμημένες μὲ μωσαϊκά, ἐνῷ αἱ τρεῖς τελευταῖαι ποὺ εἶνε καλὰ διατηρημένες ἔχουν τοὺς τοίχους των ζωγραφισμένους μὲ φρέσκα.

Τόσον ἡ ἀρχιτεκτονικὴ ὅσο καὶ ἡ ζωγραφικὴ τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ Μυστρᾶ εἶνε μεγάλου ἐνδιαφέροντος καὶ ὅπως γιὰ τὴν ἀρχιτεκτονικὴ μπορεῖ νὰ βρῇ κανένας παραλλαγὲς καὶ μονομερῆ παραδείγματα ποὺ δὲν ὑπάρχουν ἀλλοῦ, ἄλλο τόσο καὶ γιὰ τὴ ζωγραφικὴ θὰ συναντήσῃ φρέσκα ποὺ πουθενὰ ἀλλοῦ δὲ θὰ μπορέσῃ νὰ βρῇ. Τὰ φρέσκα αὐτὰ τοῦ Μυστρᾶ ποὺ διακρίνονται γιὰ τὸ ρεαλιστικὸ καὶ ἐμπρεσσιονιστικὸ χρῶμα τους θαυμάζονται καὶ γιὰ τοὺς ὡραίους, βαθεῖς καὶ πλούσιους τόνους, τὸ δυνατὸ καὶ ἁβρὸ χρωματισμό, τὴ δύναμη συνθέσεως, τὸ διακοσμητικό τους χαρακτῆρα καὶ τὴν ἀναζήτησιν ἐκφράσεως, κινήσεως καὶ γραφικότητος.

Ἐκεῖ κάτω λοιπὸν στὴν ἀρχαία Σπάρτη καὶ τὸν βυζαντινὸν Μυστρᾶ θὰ ἐκδράμῃ τὸ Πάσχα ὁ φυσιολατρικὸς σύνδεσμος «Ὑπαίθριος Ζωή», καὶ θὰ ἐπισκεφθῇ ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Μυστρᾶ, ὅπου θὰ τοὺς ὁδηγήσῃ ὁ ἔφορος Σπάρτης κ. Καραχάλιος καὶ τὴν Τρίπολιν, Βυτίναν, Μονὴ Πάνω Χρέπας, Τεγέαν καὶ Ἅγιον Ἰωάννην. Μία ὁμὰς δὲ πεζοπορικὴ τοῦ συνδέσμου θὰ κατέβῃ μέχρι τὴν Καλαμάτα, καὶ ἀπὸ κεῖ περνώντας ἀπὸ γραφικὰ χωριά, τοπεῖα, μέρη βουκολικὰ καὶ διασχίζοντας τὸν μεγαλοπρεπῆ καὶ θαυμαστὸ Ταΰγετο εἰς ὑψόμετρον 1500 μέτρων ἀπὸ τὴν περίφημη διὰ τὴν ἄγριαν ὠμορφιά της Μεγάλη Λαγκάδα. θὰ φθάσῃ στὴ Σπάρτη.

Ἡ διάβασις αὐτὴ τοῦ Ταΰγετου μέσα ἀπὸ μεγαλοπρεπεῖς χαράδρες, ἄφθονες πηγὲς καὶ γραφικώτατες τοποθεσίες, γεμάτη ἀπὸ ξωτικὸ καὶ παράξενο χρῶμα, θὰ περάσῃ σὰν μεθυστικὸ ὄνειρο ἀπὸ τὴν ψυχὴ τῶν ὁδοιπόρων.

Τὰ καλύτερα ξενοδοχεῖα ὕπνου καὶ φαγιοῦ στὴ Τρίπολι, Καλαμάτα καὶ Σπάρτη εἶνε κρατημένα γιὰ τοὺς ἐκδρομεῖς. Κι' ἀκόμα πρόγραμμα, τραῖνο, αὐτοκίνητα, ζῶα, εἶνε μὲ ἀρίστην ἐπιμέλειαν καὶ τελείαν διοργάνωσιν ἀπὸ πρὶν φροντισμένα ἀπὸ τὸν σύνδεσμο, στοῦ ὁποίου τὴν ἐκδρομὴ αὐτὴ μποροῦν νὰ λάβουν μέρος καὶ μὴ μέλη τοῦ συνδέσμου.

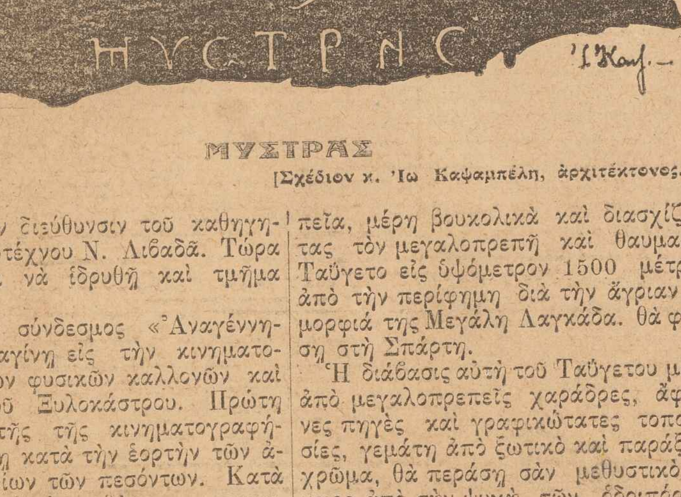

ΜΥΣΤΡΑΣ

[Σχέδιον κ. Ἰω Καψαμπέλη, ἀρχιτέκτονος.]

ΟΙ ΑΓΓΛΟΕΛΛΗΝΙΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ

Πολὺν καιρὸν εἶχαν νὰ γίνουν εἰς τὰς Ἀθήνας ἀγῶνες, ποὺ νὰ προκαλέσουν τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ κόσμου ὅσον οἱ Ἀγγλο-Ἑλληνικοὶ ἀγῶνες ποὺ ἤρχισαν εἰς τὸ Στάδιον τὴν περασμένην Κυριακήν. Τὸ Στάδιον ὁλόκληρον σχεδὸν ἐγέμισεν ἀπὸ κόσμον κάθε τάξεως καὶ ἡλικίας. Ὑπολογίζεται ὅτι ἄνω τῶν 50.000 θεατῶν παρηκολούθησαν τοὺς ἀγῶνας. Αἱ εἰσπράξεις δὲ ἀπὸ τὰς εἰσόδους ἔφθασαν τὰς 800.000 δραχμῶν εἰς ἕνα ἀπόγευμα.

Οἱ ἀγῶνες εἶχαν μέγιστον ἐνδιαφέρον διότι οἱ ἀθληταὶ ἑκατέρωθεν ἦσαν πολὺ καλοί, ἐκλεγέντες μεταξὺ τῶν ἀρίστων τοῦ Ἀγγλικοῦ καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀθλητισμοῦ.

Εἶνε λοιπὸν πολὺ τιμητικὸν διὰ τὸν ἀθλητισμόν μας, τὸ γεγονὸς ὅτι οἱ ἀθληταί μας ἀγωνισθέντες μὲ ἐπιλεκτοτάτους Ἄγγλους ἀθλητὰς ἐκέρδισαν ἐπὶ δέκα ἀγωνισμάτων τὰ τρία πρῶτα βραβεῖα. Ὁμοίως ἐκέρδισαν οἱ Ἕλληνες ἀθληταὶ 6 δεύτερα βραβεῖα καὶ 6 τρίτα.

Οἱ Ἀγγλο-Ἑλληνικοὶ ἀγῶνες συνεχίζονται τὸ Σάββατον καὶ σήμερον Κυριακήν.

Τὰ ὑπολειπόμενα ἀγωνίσματα θὰ προκαλέσουν νέον ἐνδιαφέρον τοῦ ἀθλητικοῦ μας κόσμου.

Εἰς αὐτὰ θὰ λάβουν μέρος κάλλιστα προπονημένοι ἀθληταὶ ὅλων τῶν ἀθλητικῶν σωματείων τῶν Ἀθηνῶν, καθὼς καὶ Ἕλληνες ἀθληταὶ τῆς Αἰγύπτου, μὴ ὑπολειπόμενοι καθόλου τῶν Ἀθηναίων συναδέλφων των. Εἰς τοὺς ἀθλητικούς μας κύκλους ἐπικρατεῖ ἡ ἰδέα ὅτι κατὰ τὰ ὑπολειπόμενα ἀγωνίσματα οἱ Ἕλληνες ἀθληταὶ θὰ κερδίσουν περισσοτέρας νίκας ἀπέναντι τῶν Ἄγγλων, οὕτως ὥστε τὸ τέλος τῶν ἀγώνων νὰ στεφθῇ μὲ ἀναλογίαν νικῶν μεγαλυτέραν διὰ τὴν Ἑλλάδα παρὰ διὰ τὴν Ἀγγλίαν. Ἂς ἐλπίσωμεν ὅτι ἡ ἰδέα αὐτὴ θὰ γίνῃ πραγματικότης.

ΓΥΡΩ ΣΤΗΝ ΜΟΥΣΙΚΗΝ ΜΑΣ ΚΙΝΗΣΙΝ

ΑΙ ΣΥΝΑΥΛΙΑΙ ΚΑΙ ΤΟ ΜΕΛΟΔΡΑΜΑ

Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΜΑΣ ΚΙΝΗΣΙΣ ΔΕΝ ΕΙΝΕ ΣΟΒΑΡΑ

Η Κα ΠΑΛΑΙΣΤΗ ΑΠΑΓΓΕΛΛΕΙ ΤΟ ΚΑΤΗΓΟΡΗΤΗΡΙΟΝ

Ἡ Κ-α **ΜΑΡΙΚΑ ΠΑΛΑΙΣΤΗ** πλάϊ στὸ πιάνο της.

[Σχέδιον τοῦ κ. Φωκ. Δημητριάδη].

Ἡ μουσική μας κίνησις κατ' αὐτὰς παρουσιάζει μεγάλην ζωηρότητα, μίαν ἀφθονίαν συναυλιῶν καὶ μουσικῶν παραστάσεων... Τάχα πρόκειται περὶ μουσικῆς ἀκμῆς; Ἐπ' αὐτοῦ πολλαὶ ἀμφιβολίαι ἐγεννήθησαν. Μεταξὺ τοῦ μουσικοῦ μας κόσμου ἄλλοι πιστεύουν ὅτι ἡ κίνησις αὐτὴ ἀποτελεῖ ἀληθινὰ μουσικὴν ἀκμήν, ἐνῷ ἄλλοι ἰσχυρίζονται ἀπὸ ὅλην αὐτὴν τὴν φασαρίαν ἐλάχιστα ἔχει νὰ ὠφεληθῇ ἡ τέχνη.

Ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου, τὸ ὁποῖον τώρα συζητεῖται ζωηρῶς εἰς τοὺς καλλιτεχνικούς μας κύκλους, συνωμιλήσαμεν μετὰ τῆς κυρίας Μαρίκας Παλαίστη, τῆς γνωστῆς πρωταγωνιστρίας τῆς ὄπερας τῆς Μόσχας, ἡ ὁποία τελευταῖα ἔδωσεν ἐδῶ μίαν συναυλίαν στεφθεῖσαν ὑπὸ πλήρους ἐπιτυχίας. Μὲ αὐτὴν ἡ κυρία Παλαίστη κατέκτησε μίαν ἐξαιρετικὴν θέσιν μεταξὺ τοῦ μουσικοῦ μας κόσμου.

***

Εἰς ἐρώτησίν μας λοιπὸν περὶ τῆς σημερινῆς μας μουσικῆς κινήσεως, ἡ κυρία Παλαίστη μᾶς εἶπεν:

— Ἡ φαινομενικὴ ζωηρὰ καλλιτεχνική μας κίνησις κατὰ τὸ μέγιστον μέρος της δὲν εἶνε καθαρὰ μουσική. Ἀποτελεῖ μᾶλλον μίαν ἐκδήλωσιν τοῦ ἀνταγωνισμοῦ ὁ ὁποῖος ὑπάρχει μεταξὺ τῶν τριῶν ἢ τεσσάρων ὠδείων τῆς πρωτευούσης, ποὺ εὑρίσκονται εἰς συνεχὲς ἀλληλοφάγωμα. Ἐκτὸς τῆς κινήσεως τῶν συναυλιῶν ἀκούομεν καὶ μελοδράματα. Ἀλλὰ κατὰ τὸ πλεῖστον ἡ ἐργασία αὐτὴ εἶνε μόνον μαθητική. Πολλαὶ ἀτέλειαι παρατηροῦνται εἰς τὰς παραστάσεις αὐτάς. Ἀτέλειαι σκηνικαί, ἀνεπάρκεια προσωπικοῦ, ἐλλείψεις εἰς πολλά... Παρατηροῦμεν δὲ ὅτι οἱ καθηγηταὶ τῆς μουσικῆς παρ' ἡμῖν σπεύδουν νὰ παρουσιάζουν τοὺς μαθητάς των—εἰς παραστάσεις μάλιστα μὲ πληρωμένον εἰσιτήριον—χωρὶς οἱ μαθηταὶ αὐτοὶ νὰ εἶνε ἕτοιμοι καὶ χωρὶς νὰ ἔχουν φωνὴν τοποθετημένην... Ἐν τούτοις ἐννοεῖτε, ὅτι τὸ σφάλμα εἶνε τῶν καθηγητῶν κυρίως.

»Ἔχω νὰ σᾶς εἰπῶ προχείρως καὶ ἕνα παράδειγμα. Εἰς τὴν «Τόσκαν» ἔπαιξε τὸν ρόλον τοῦ Μαρίου τελευταῖα ὁ κ. Βλαστός. Ὁ ρόλος οὗτος εἶνε ἕνας σοβαρώτατος καὶ δύσκολος ρόλος. Ἀπαιτεῖ καὶ καλλιτέχνην τῆς σκηνῆς καὶ φωνὴν ἐκλεκτήν. Ἀλλ' αὐτὰ δέν τὰ εἴδομεν εἰς τὸ παίξιμον τοῦ ἀναλαβόντος τὸν ρόλον τοῦ Μαρίου.

»Τὰ πράγματα λοιπὸν αὐτὰ καταστρέφουν μᾶλλον παρὰ ὠφελοῦν. Φέρουν κακὰ ἀποτελέσματα εἰς τὴν μουσικήν μας πρόοδον Χρειάζεται περισσότερα καλλιτεχνικὴ μόρφωσις καὶ ὀλιγωτέρα ἐμφάνισις ἐνώπιον τοῦ κοινοῦ.

***

Μᾶς ὡμίλησε κατόπιν ἡ κ. Παλαίστη περὶ τῆς συστάσεως τοῦ Ἐθνικοῦ μας Μελοδράματος.

—Μανθάνω ὅτι ἡ ἰδέα τῆς συστάσεως τοῦ Μελοδράματος, μᾶς εἶπεν, εἶνε ἐκκρεμής, ἀλλὰ συζητεῖται καὶ πάλιν μὲ ἐνδιαφέρον. Κατὰ τὴν ἰδέαν μου, τὸ Ἐθνικόν μας Μελόδραμα θὰ γίνῃ μόνον ὑπὸ δύο προϋποθέσεις. Πρῶτον: Ἂν ἐχορηγεῖτο τὸ ἀπαιτούμενον χρηματικὸν ποσὸν ἀπὸ τοὺς πλουσίους ποὺ εὑρίσκονται ἐδῶ ἢ ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν, ἢ συγχρόνως καὶ ἀπὸ τοὺς μὲν καὶ ἀπὸ τὴν δέ. Δεύτερον: Ἂν ἀπεφάσιζαν ἐν ὁμονοίᾳ νὰ ἐργασθοῦν πρὸς πραγματοποίησιν τῆς ἰδέας αὐτῆς καὶ ἂν ἤρχιζαν τὴν σχετικὴν ἐργασίαν ὅλα τὰ στοιχεῖα τὰ ἁρμόδια καὶ χρήσιμα διὰ τὴν ὀργάνωσιν τοῦ μελοδράματος. Χωρὶς τὰ δύο αὐτὰ πράγματα δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ γίνεται λόγος περὶ συστάσεως τοῦ Ἐθνικοῦ Μελοδράματος.

Σχετικῶς μὲ τὰ λόγια αὐτὰ τῆς κ. Παλαίστη, ἐζητήσαμεν τὰς πληροφορίας της περὶ τῆς μὴ ἐπιτεύξεως ὁμοφωνίας μεταξὺ τῶν διαφόρων στοιχείων τοῦ μελοδράματος.

— Εἶνε γεγονός, μᾶς εἶπεν, ὅτι δὲν εἶνε σύμφωνα τὰ διάφορα στοιχεῖα μεταξύ των. Πρὶν ἀκόμη ληφθῇ ἀπόφασις νὰ ἱδρυθῇ τὸ μελόδραμα ἤρχισε νὰ γίνεται λόγος διὰ τὰ πρόσωπα. Ἐννοεῖται ὅτι εἰς τὰ λεχθέντα, διαφωνῶ. Ἐκ τῶν παλαιῶν καλλιτεχνῶν τοῦ μελοδράματος βέβαια πρέπει νὰ λάβουν μέρος ὅλοι οἱ διατηροῦντες καλὴν τὴν ἐξωτερικήν των παράστασιν καὶ τὴν φωνήν των. Οἱ ἄλλοι πρέπει ν' ἀντικατασταθοῦν μὲ νέους, οἱ ὁποῖοι ὅμως νὰ μορφωθοῦν τελείως ἀπὸ μουσικῆς ἀπόψεως. Ἡ μουσική μας σκηνὴ ἔχει ἀνάγκην τελείως μορφωμένων μουσικῶν καὶ ὄχι ἐμπειρικῶν. Πῶς μπορεῖ ἕνας καλλιτέχνης νὰ ἀποδώσῃ ἕνα ἔργον καὶ μάλιστα νὰ τὸ ὑψώσῃ, χωρὶς νὰ ἔχῃ πλήρη μουσικὴν μόρφωσιν, πῶς δύναται νὰ κατακτήσῃ ἕνα μορφωμένον ἀκροατήριον; Ἔπειτα πρέπει κάθε καλλιτέχνης ν' ἀνταποκρίνεται εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ κοινοῦ. Δὲν εἶνε ὀρθὸν νὰ ἐπιμένουν νὰ παίζουν ὅσοι ἀποκρούονται ἀπὸ τὸ κοινόν....

Ἔχω τὴν ἰδέαν ὅτι ἐπὶ τέλους πρέπει ν' ἀφίσωμεν κατὰ μέρος τὰ προσωπικά μας καὶ νὰ παραμερίσωμεν τὸ ὑπερτροφικὸν ἐγώ μας. Ἡ ἐγωπάθεια αὐτὴ τῶν καλλιτεχνῶν μας εἶνε παθολογική. Φθάνει εἰς βαθμὸν ἀσθενείας... Αὐτὰ λοιπὸν πρέπει ν' ἀφεθοῦν κατὰ μέρος καὶ νὰ γίνῃ κάτι τι σοβαρόν. Ἡ ἰδέα τοῦ μελοδράματος ἔχει ἤδη ὡριμάση. Ὁ κόσμος διψᾷ νὰ ἰδῇ μελόδραμα ἄξιον τοῦ ὀνόματος.

***

Αὐτὰ μᾶς εἶπεν ἡ κ. Παλαίστη καὶ ἔφθασεν τέλος εἰς τὸ ἀκόλουθον συμπέρασμα.

— Ἐκτὸς τῶν συμφωνικῶν συναυλιῶν ὅλη ἡ ἄλλη ἐδῶ μουσικὴ κίνησις δὲν εἶνε καθόλου σοβαρά. Εἶνε ἕνας ἀνταγωνισμὸς μαθητικῶν παραστάσεων καὶ συναυλιῶν, διὰ τὰς ὁποίας μάλιστα τὸ κοινὸν πληρώνει, ἐνῷ ἔπρεπε νὰ πληρώνεται διὰ νὰ τὰς ἀκούῃ....

ΕΝΑ ΝΕΟΝ ΣΠΟΡ

ΤΑ ΓΙΟΤ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔ

Η ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΩΝ ΠΟΥ ΑΡΧΙΖΕΙ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΟΙΞ

Σιγὰ—σιγὰ τώρα τελευταῖα ἀρχίζει νὰ εἰσάγεται εἰς τὴν Ἑλλάδα ἕνα σπόρτ, ποὺ θὰ ἔπρεπε πρὸ πολλοῦ νὰ μᾶς ἀπασχολῇ. Εἶνε τὸ yachting (γιότιγκ), δηλαδὴ τὸ νὰ ἔχῃ κανεὶς καὶ νὰ κυβερνᾷ γιότ. Τὰ κομψὰ αὐτὰ πλοιάρια τώρα μόλις ἀρχίζουν νὰ ἐνδιαφέρουν τὸν ἀθλητικὸν κόσμον τῆς περιτριγυρισμένης ἀπὸ θάλασσαν Ἑλλάδος,

Αὐτὴ ἡ ἐποχή, δηλαδὴ ἡ ἄνοιξις εἶνε ἡ περίοδος ποὺ ἀρχίζει καὶ φουντώνει τὸ μέγα ἐνδιαφέρον τοῦ κόσμου ἀλλοῦ γιὰ τὰ γιότ. Τὸ ἴδιον ἀπὸ ἐφέτος θὰ γίνῃ καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἡ ἐφετεινὴ ἄνοιξις ἔρχεται νὰ πολλαπλασιάσῃ τὸ ἐνδιαφέρον γιὰ τὰ γιότ στὴν Ἑλλάδα.

Καὶ εἶνε ἀληθινὰ περίεργον ὅτι τὸ γιότιγκ, ἕνα ἀπὸ τὰ ὑγιεινότερα καὶ ἀνδροπρεπέστερα σπόρτ, ἕνα σπὸρτ εὐχάριστον, ἀλλὰ καὶ ριψοκίνδυνον, εἶνε περίεργον πῶς δὲν εὑρίσκεται ἀκόμη εἰς τὸν τόπον μας εἰς τὸ ἐπίπεδον ποὺ ἔπρεπε νὰ εἶνε.

Εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ εἰς τὴν Ἀμερικὴ τὸ γιότιγκ θεωρεῖται ὡς ὁ βασιλεὺς τῶν σπόρτ. Ἡ Ἑλλάς, μὲ τὰ ἀσυναγώνιστα ἀπὸ ἀπόψεως καλλονῆς καὶ ἱστορικῆς σπουδαιότητος νησιά της καὶ παράλιά της, καὶ μάλιστα μὲ τὸ θαυμάσιον πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν κλῖμα της, θὰ ἔπρεπε νὰ ὑπερέχῃ τῶν ἄλλων χωρῶν, ὅπου τὸ σπὸρτ αὐτὸ κυριολεκτικῶς λατρεύεται. Προπάντων εἰς τὰς βορείους καὶ ψυχρὰς θαλάσσας καὶ εἰς τὰ ἀφιλόξενα ἐκεῖνα παράλια, ἡ θάλασσα γεμίζει ἀπὸ τ' ἄσπρα πανιά, ἂν καὶ τὸ κλῖμα δὲν εἶνε κατάλληλον. Τώρα δὲ τὴν ἄνοιξιν ἀρχίζει ζωηρὰ ἡ κίνησις εἰς τὰ διάφορα Yachting Clubs (ὁμίλους τῶν γιότ), τὰ ὁποῖα εὑρίσκονται ἐκεῖ κατὰ δεκάδας.

Τὸ σπὸρτ αὐτό, χωρὶς μεγάλην κούρασιν, μᾶς δίδει εὐχαρίστους ὥρας μέσα στὸν θαλάσσιον ἀέρα καὶ μᾶς κάνει νὰ ξεχνᾶμε γιὰ λίγο τὴν πάλην καὶ τὴν κούρασιν τῆς καθημερινῆς ζωῆς...

Διὰ νὰ γίνῃ κανεὶς γιότ-μαν, δηλαδὴ ἀειδικὸς σπόρτσμαν τῶν γιὸτ δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ γεννηθῇ τοιοῦτος. Μπορεῖ κάλλιστα νὰ γίνῃ ἕνας καλὸς γιότ-μαν ἄσκησιν, μὲ τὴν συνήθειαν καὶ μὲ τ γάπην πρὸς τὴν θάλασσαν.

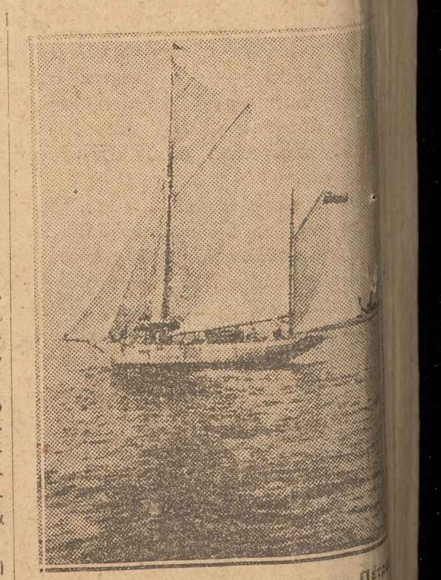

Τὸ ὡραῖον γιὸτ «Enny» τοῦ κ. Πέτρ Ὀριγώνη, ἐν Καστέλλᾳ. Εἶνε 64 τόνν χωρητικότητος, ἔχει 5 καμπίνες καὶ ἕν μεγάλο σαλόνι. Εἶνε ἕνα ἀπὸ τὰ μεγ λύτερα γιὸτ τῶν θαλασσῶν μας.

Εὐτυχῶς παρατηρεῖται τελευταῖ τὸ σπὸρτ αὐτὸ κερδίζει σὺν τῷ χρόν δαφος καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἀρκετὰ ἔχουν ἀγορασθῇ κατὰ τὰ τελευταῖα νια ἀπὸ Ἀθηναίους καὶ ἄλλοι δια ματεύονται τώρα ν' ἀγοράσουν τοια Φαίνεται ὅτι γρήγορα τὸ Φάληρον γίνῃ κέντρον τοῦ ὡραίου αὐτοῦ σπόρτ ἕδρα τοῦ περιφημοτέρου γιότιν-κλ ὅλης τῆς Μεσογείου.

Ὅλοι λοιπὸν ὅσοι ἀγαποῦν τὴν θάλ σαν καὶ τὰ σπόρτ ἃς ἐργασθοῦν τὴν πραγματοποίησιν τοῦ ὡραίου σκοποῦ.

ΘΕΑΤΡΑ ΚΑΙ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟ

Η ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟ

Καὶ αὐτὴν τὴν ἑβδομάδα ἡ κίνησις τοῦ θεάτρου τῆς πρόζας ὑπῆρξε πτωχοτάτη καὶ ἀπογοητευτική... Ἂν ἐξαιρέσωμεν τὰς προσπαθείας τῶν μαθητῶν καὶ μαθητριῶν τῆς Ἐπαγγελματικῆς Σχολῆς Θεάτρου καὶ μία-δύο παραστάσεις προχείρως καταρτισθέντων θιάσων, ἡ ἄλλη κίνησις ἀποτελεῖται ἀπὸ παραστάσεις αἰσχρῶν ἔργων μὲ σκοποὺς κάθε ἄλλο ἢ καλλιτεχνικούς...

Ἡ Ἐπαγγελματικὴ Σχολὴ Θεάτρου αὐτὴν τὴν ἑβδομάδα μᾶς παρουσίασε τὸν «Ταρτοῦφον» τοῦ Μολλιέρου καὶ κατόπιν τὸν «Ἔμπορον τῆς Βενετίας» τοῦ Σαίξπηρ. Ἡ σκηνοθετικὴ ἐμφάνισις τῶν ἔργων εἶνε πολὺ ἐπιμελημένη, τὸ παίξιμον ὅμως δὲν ἐμφανίζει καμμίαν σκηνικὴν τέχνην. Δὲν κατορθώνει ὁ θεατὴς νὰ διακρίνῃ ἀνάμεσα στοὺς παίζοντας κανένα μὲ πραγματικὸ καὶ ἀξιόλογο ταλέντο. Ὡστόσο ὅλοι οἱ μαθηταὶ παίζουν φιλότιμα καὶ προσπαθοῦν νὰ κάμουν ὅ,τι μποροῦν γιὰ νὰ ἐμφανισθῇ ἕνα σύνολον.

Εἰς τὸν «Ἀπόλλωνα» ἕνας θίασος προσωρινὸς μέν, ἀλλὰ καλὰ κατηρτισμένος δίδει μερικὰς παραστάσεις. Παίζουν ὁ κ. Κ. Μουσούρης, ἡ κ. Ἑλ. Χαλκούσῃ, ἡ κ. Ν. Παπαδοπούλου, ὁ κ. Η. Θεοδώρου καὶ ἄλλοι. Πρῶτον ἔργον ποὺ δίδουν εἶνε τὸ «Ὅταν οἱ γυναῖκες ἀγαποῦν» τῶν Φ, Μπάρκλεϋ καὶ Μπισσόν. Παίζεται τὴν Παρασκευήν, τὸ Σάββατον καὶ τὴν Κυριακὴν εἰς δύο παραστάσεις.

Τὸ τμῆμα κωμῳδίας τοῦ θιάσου Κοτοπούλη ἐξηκολούθησε στὸ ὁμώνυμον θέατρον νὰ παίζῃ σόκιν φάρσες. Τὸν «Φόρον στοὺς ἀγάμους», ἀκολουθεῖ ἡ «Παξιμάδα πολυτελείας», ἡ ὁποία ἐπαίζετο καὶ πρίν...

Τὴν Πέμπτην ὅμως διακόπτονται ἔξαφνα τὰ σόκιν ἔργα καὶ παίζεται ὁ «Ἴλιγγος» τοῦ Σαρλ Μερέ. Ἔλαβε μέρος καὶ ὁ κ. Ροζάν. Ἔπαιξαν ὁμοίως ὁ κ. Μυρὰτ, ἡ κ. Χρυσ. Μυρὰτ καὶ ἄλλοι ἠθοποιοὶ τοῦ θιάσου.

Εἰς τὴν «Ἀλάμπραν» ἐξακολουθοῦν νὰ παίζωνται σόκιν φάρσες: «ὁ Παράδεισος τοῦ Μωάμεθ» κλπ.

***

Τὸ μουσικὸν θέατρον δὲν παρουσιάζει τίποτε νέον κ' ἐν τούτοις συγκεντρώνει κάθε βράδυ περισσότερον κόσμον ἀπὸ τὸ θέατρον τῆς πρόζας.

Εἰς τὸ θέατρον «Παπαϊωάννου», ἐξακολουθεῖ νὰ παίζεται ὁ «Παγανίνι» τοῦ Λέχαρ μὲ συγκέντρωσιν πολλοῦ κόσμου. Ὁμοίως «Τ' ἀδερφάκι ὁ Λαύρακας» τοῦ κ. Μάστορα στὸ θέατρον «Κυβέλης» (θίασος Χ. Νέζερ) π ται κάθε βράδυ καὶ μαζεύει κόσμ

Ἤρχισαν νὰ ἑτοιμάζωνται κ μουσικοὶ θίασοι ποὺ θ' ἀρχίσου παραστάσεις των τὸ Πάσχα. Ὁ θ σος Κοφινιώτη—Ἀρντάντωφ, π παίζῃ εἰς τὸ «Κεντρικὸν» ἤρχισ δοκιμὰς τοῦ νέου ἔργου τοῦ Χ ποστόλου «Παληὰ καὶ νέα χρό μὲ τὸ ὁποῖον θ' ἀρχίσῃ. Ὁμοίως ασος τοῦ κ. Παπαϊωάννου προετ ζεται καὶ δοκιμάζει νέα μουσικὰ ἔ Περιμένομεν λοιπόν.

***

Ἐδόθη αὐτὴν τὴν ἑβδομάδα Ἐθνικὸν θέατρον τῆς ὁδοῦ Κωνσταντίνου καὶ μία «Κοσμικὴ θεώρησις», εἰς τὴν ὁποίαν ἔπαιξ ποκλειστικῶς ἐρασιτέχναι καὶ ἐρ χνιδες τῆς γνωστοτέρας καὶ κοσ τέρας κοινωνίας μας. Συγγραφεὺ ἐπιθεωρήσεως εἶνε ὁ κ. Μ. Βουτ Ἡ «γενικὴ δοκιμή», κατὰ τὸ γαλ σύστημα, δηλαδὴ ἡ πρώτη παρ σις, ἐδόθη τὴν περασμένην Τετ Ἡ κ. Μονταὶν, ὡς ἁρμοδιοτέρα φει περὶ αὐτῆς στὴν στήλην τῆς παραπέμπομεν τὸν ἀναγνώστην

***

Ἐρχόμεθα τώρα καὶ στοὺς κιν τογράφους.

Ἡ συρροὴ τοῦ κόσμου εἰς αἱ ἐξακολουθεῖ ἀμείωτος. Οὔτε ἡ ζ οὔτε τίποτε ἄλλο δὲν ἔχει τὴν μιν νὰ ἐλαττώσῃ τὸ κοινὸν τῶν ματογράφων. Ἰδίως τὸ γυναικεῖο

Εἰς τὸ « Ἀττικὸν» καὶ εἰς τὸ « τιὰλ» συγχρόνως προβάλλεται ἡ ταινία: ἡ «Χρυσῆ πεταλούδα» ἀρέσει πολύ. Εἰς τὸ «Ἰντεὰλ» ὁ βινσῶν ὁ θηριοφάγος», ταινία γε ἀπὸ περιπετείας μυθιστορηματικ «Σπλέντιτ» δίδει τοὺς «Ἑκατομ σύχους». Εἰς τὰ «Διονύσια» πρ λεται ἡ ταινία τῆς Οὔφα «Ἔρω τέχνη». Τὸ «Πάνθεον» δίδει τὴν « λάνα» μὲ τὴν Μαίρη Πίκφορδ. Ζαφειροπούλου τραγουδεῖ κατὰ παράστασιν.

Εἰς τὰ «Ὀλύμπια» καὶ αὐτὴν ἑβδομάδα ἐπαίζετο ἡ γαλλικὴ ἐπι ρησις «Φολὶ Μπερζὲρ» μὲ τὴν κο ἀγάπητην μαύρην Μπαῖκερ. Ἡ ἐπιθεώρησις, μὲ ὅλα της τὰ σκαν στικὰ θεάματα, περνᾷ ἀπὸ τὴν ται Κ' ἔται σπεύδουν ἀθρόοι οἱ Ἀθη νὰ ἰδοῦν τὴν παρισινὴν ἐπιθεώ ἐπὶ τῆς ὀθόνης, ἀφοῦ δὲν μπορο τὴν ἰδοῦν ἐκ τοῦ φυσικοῦ...Πάλιν